

الرحمن الرحيم

ضیافت اربعین

۲۶ سخنرانی روشمند
ویژه اربعین

سلسبیل واژه های ۵

ضیافت اربعین

مجموعه سخنرانی کوتاه
روشمند ویژه مبلغین اربعین حسینی

کارى از	اداره محصولات تبليغى موسسه تخصصى خطابه امير بيان
ناظر كیفى	قرار گاه عملیاتهای تبليغى موسسه تخصصى خطابه امير بيان
صفحه آرایى	حجت الاسلام مخبريان
طراح جلد	حجت الاسلام رمضانى
ناشر	موسسه تخصصى خطابه امير بيان
نوبت چاپ	دوم / پاییز ۱۳۹۵
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه

مرکز پخش

سامانه دریافت پیامک: ۳۰۰۰۷۶۵۰۱۱۰۱۱۰

تلفن: ۰۹۱۹۵۴۱۴۷۸۲

قم . خیابان شهداء (صفائیه)

کوچه ۲۱ . پلاک ۱۲

www.Amirebayan.ir

تقدیم به:

روح حماسه

در کالبد تاریخ زمین

حسین علیه السلام...

فهرست

۹	مقدمه
۱۵	به سمت نجف
۱۷	امتحانات در سفر
۲۹	توفیق
۳۹	شکر
۴۹	صبر بر مشکلات زیارت
۵۷	نجف
۵۹	فضیلت شیعه امیرالمومنین
۶۵	محبت امیرالمومنین شرط ورود به بهشت
۷۱	سرزمین خاطره‌ها
۷۹	در مسیر کربلا
۸۱	فضیلت پیاده‌روی
۸۷	خدمت به زوار
۹۳	لعن و تقیه
۹۹	اختصاصات امام حسین
۱۰۵	توبه نصوح
۱۱۳	علم آموزی
۱۱۹	فضیلت زیارت سیدالشهدا
۱۲۹	لبیک خانوادگی
۱۳۹	لبیک علمی فرهنگی
۱۴۹	یاد مرگ
۱۵۵	عوامل عاقبت به خیری و عاقبت به شری بندگان

معرفت به امام علیه السلام	۱۶۷
کربلا	۱۷۵
انبیا و کربلا	۱۷۷
زمین کربلا	۱۸۳
صبر زینبی	۱۹۱
ملائکه و کربلا	۲۰۱
در مسیر بازگشت	۲۰۹
عهد انتظار	۲۱۱
زندگی حسینی	۲۲۱
روضه‌ها	۲۲۷
روضه حضرت زینب سلام الله علیها	۲۲۹
روضه اربعین	۲۳۵
روضه امام حسین علیه السلام	۲۴۱
روضه حضرت زینب سلام الله علیها	۲۴۵
روضه شام	۲۵۱
روضه شام و حضرت رقیه	۲۵۵
روضه اربعین	۲۶۱
روضه مصائب رأس الحسین علیه السلام در کوفه	۲۶۷
چند فراز سخنرانی کوتاه عربی	۲۹۷
۴۰ نکته ناب جهت بهره مندی معنوی از سفر اربعین	۳۰۵

مقدمه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 السَّلَامُ عَلَى وَليِّ اللَّهِ وَحَبِيبِهِ
 السَّلَامُ عَلَى خَلِيلِ اللَّهِ وَوَجِيهِهِ
 السَّلَامُ عَلَى صَفِيِّ اللَّهِ

وَابْنِ صَفِيهِ السَّلَامُ عَلَى الْمُحْسِنِ الْمَظْلُومِ الشَّهِيدِ
 السَّلَامُ عَلَى أَسِيرِ الْكُرْبَاتِ وَقَتِيلِ الْعَبْرَاتِ
 سلام بر ولی و حبیب - دوست - خدا.

سلام و درود بر خلیل و گزیده خدا.

درود بر برگزیده خدا و پسر انتخاب شده خدا.

درود بر حسین مظلوم شهید.

سلام بر کسی که اسیر و گرفتار بلایا و اندوه‌ها شد

و کشته برای اشک‌ها.

رهبر معظم انقلاب با اشاره به بازگشت کاروان اسرا از شام به سوی کربلا این حرکت را به نوعی زنده کننده یاد امام حسین علیه السلام نامیدند و این حرکت را در برابر انگیزه‌های دشمن برای

فراموشی جریان کربلا امری مهم قلمداد نموده و این گونه فرمودند:

«حرکتی که عمه ما - زینب کبری علیها السلام - انجام داد یک حرکت، حرکت اسارت بود به کوفه و شام و آن روشنگری‌ها و آن بیانات که مایه افشای حقایق شد؛ یک حرکت دیگر، این حرکت به معنای این است که نباید اجازه داد که انگیزه‌های خباثت‌آلودی که قصد دارند مقاطع عزیز و اثرگذار و مهم را از یادها ببرند، موفق بشوند؛ البته موفق هم نخواهند شد. تا ملت‌ها زنده‌اند، تا زبانهای حق‌گو در کار است، تا دل‌های مؤمن دارای انگیزه هستند، نخواهند توانست این را به فراموشی بسپرنند؛ همچنان‌که نتوانسته‌اند.»^۱

همچنین در فراز دیگری می‌فرمایند:

شروع جاذبه مغناطیس حسینی، در روز اربعین است. جابر بن عبدالله را از مدینه بلند می‌کند و به کربلا می‌کشد. این، همان مغناطیسی است که امروز هم با گذشت قرن‌های متمادی، در دل من و شماست. کسانی که معرفت به اهل بیت دارند، عشق و شور به کربلا همیشه در دلشان زنده است.^۲

ذکر این نکته از سوی رهبر معظم انقلاب نشان‌دهنده نگاه عمیق ایشان به تاریخ اسلام و جامعه اسلامی است که سال‌ها قبل از اینکه این مراسم باشکوه برگزار شود، با تعبیر جاذبه مغناطیس حسینی، از اربعین با عظمت یاد می‌فرمودند. ایشان از ابتدای راه افتادن این جریان پیاده‌روی اربعین هم عنایت خاصی به آن داشتند.

اگرچه ابتدا این سنت را جابر بن عبدالله انصاری، از صحابه جلیل‌القدر پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم پایه‌گذاری کرد و بنا بر

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در ۱۷/۱۰/۹۳.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در صحن جامع رضوی ۱/۱/۸۵.

احتمال زیاد، اهل بیت علیهم السلام هم در روز اربعین در کربلا حضور داشتند، ولی امروز جدا از یادگاری جابر و از آن مهم‌تر یادمانِ حضور اهل بیت داغ‌دیده پیامبر در کربلا، جریان تازه‌ای از رویش‌های قیام حضرت سیدالشهدا علیه السلام شکل گرفته است.

گویا سفارش امام حسن عسکری علیه السلام، در روایت معروف علامات المؤمن که یکی از مهم‌ترین علامت‌های مؤمن را زیارت اربعین سیدالشهدا می‌شمارد، نشانگر اهمیت فوق‌العاده این عمل اجتماعی عظیم است. حالا پس از گذشت سالیان متمادی سرّ نهفته در این روایت حکیمانه حضرت فاش شده است و مقوله زیارت اربعین از یک عمل مستحبی صرف تبدیل به یک حماسه عظیم بین‌المللی و اتحاد برانگیز مسلمین جهان علیه کفر و استکبار گردیده است. آن هم اجتماعی بر محور ولایت امام حسین علیه السلام. لذا ما شاهد برکات و آثار جهانی این مراسم باشکوه هستیم و در آینده نیز برکات بیشتر آن را در تقویت جبهه‌ی مقاومت علیه ظلم جهانی، شاهد خواهیم بود. جابر بن عبدالله انصاری با وجود کهولت سن و نابینایی و مهم‌تر از آن در اوج خفقان، خود را به کربلا رساند و همین موضوع نمونه‌ی برجسته‌ای از اولین بارقه‌های جاذبه‌ی مغناطیس حماسه‌ی حسینی است.

اساساً حماسه‌ی عاشورا نقطه‌ی ثقل اسلام ناب است و به تعبیر حضرت امام رحمة الله علیه پاسداشت یاد عاشورا بود که موجب انقلاب ما شد. وقتی می‌عادگاه اربعین، اوج تجلی پاسداشت حماسه‌ی حسینی باشد، اوج تجلی بیرق اسلام ناب هم خواهد بود و مانع پدید آمدن هرگونه انحرافی از اسلام و جامعه‌ی اسلامی می‌شود چرا که سیدالشهدا و کربلای ایشان همان اهدافی را دنبال می‌کرد که انبیای الهی از جمله نبی مکرم اسلام صلی الله و علیه و آله در صدد آن بود امیرالمومنین در بیان رسالت

حضرت می فرماید وَشَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ بَعَثَهُ بِالْحَقِّ نَبِيًّا دَالًّا عَلَيْهِ وَهَادِيًّا إِلَيْهِ فَهَدَى بِهِ مِنَ الصَّلَاةِ وَاسْتَقْدَنَاهُ مِنَ الْجَهَالَةِ رسالت را هدایت و نجات از گمراهی به سمت حق و حقیقت بیان فرمودند از طرفی ما در زیارت اربعین سیدالشهدا می خوانیم

جَعَلْتَهُ حُجَّةً عَلَى خَلْقِكَ مِنَ الْأَوْصِيَاءِ فَأَعْذَرَ فِي الدُّعَاءِ وَمَخَّ التُّخَّحَ وَبَدَّلَ مُهْجَتَهُ فِيكَ لِيَسْتَقْدِنَ عِبَادَكَ مِنَ الْجَهَالَةِ وَحَيْرَةِ الصَّلَاةِ.^۲

میراث تمام پیمبران را به او عطا کردی و او را از جانشینان پیغمبر و حجت خود بر خلق گردانیدی او هم در اتمام حجت بر خلق رفع هر عذر از امت کرد و اندرز و نصیحت امت را با عطوفت و مهربانی انجام داده و خون پاکش را در راه تو به خاک ریخت تا بندگان را از جهالت و حسرت و گمراهی نجات دهد

لذا احیای راه حسینی و اهداف سیدالشهدا ادامه و احیای رسالت انبیا است. جامعه روحانیت می تواند عاملی مهم در تحقق این مهم باشد و با تبیین اسلام ناب محمدی، دفع و رفع شبهات و سؤالات زائرین در این بستر مقدمات ظهور منجی عالم بشریت را آماده کند.

حضرت آیت الله محمدتقی بهجت رحمه الله علیه درباره نقش پیاده روی روز اربعین می گوید: روایت دارد که امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف که ظهور فرمود، پنج ندا می کند به اهل عالم، آلیا اهل العالم ان جدی المحسن قتلوه عطشاناً، آلیا اهل العالم ان جدی المحسن سحقوه عدواناً... امام زمان خودش را به واسطه امام حسین علیه السلام به همه عالم معرفی می کنند... بنابراین در آن زمان باید همه مردم عالم، حسین علیه السلام را شناخته باشند... اما الآن هنوز همه مردم عالم، حسین علیه السلام را نمی شناسند و این تقصیر ماست،

۱. الکافی (ط - الإسلامية)، ج ۱، ص ۱۴۲

۲. تهذیب الأحکام (تحقیق خراسان)، ج ۶، ص ۱۱۴

چون ما برای سیدالشهدا علیه السلام طوری فریاد نزدیک که همه عالم صدای ما را بشنود، پیاده روی اربعین بهترین فرصت برای معرفی حسین علیه السلام به عالم است.^۱

ای حسین مظلوم! ای حسین شهید! ما هم امروز، از اعماق وجودمان عرض می‌کنیم: «السلام علیک یا ابا عبدالله، السلام علی الحسین الشهید». شهادت تو، جهاد تو و ایستادگی تو، اسلام را رونق داد و دین پیامبر را جان تازه بخشید. اگر آن شهادت نبود، از دین پیامبر اسلام چیزی باقی نمی‌ماند. امروز دل‌های ما هم مشتاق حسین بن علی علیه السلام و آن ضریح شش گوشه و آن قبر مطهر است. ما هم گرچه دوریم، ولی به یاد حسین بن علی و به عشق او سخن می‌گوییم. ما با خودمان عهد کرده‌ایم و عهد می‌کنیم که یاد حسین، نام حسین و راه حسین را هرگز از زندگی خودمان جدا نکنیم. همه ملت ما، همه کشور ما، همه شیعیان عالم و بلکه همه آزادگان در سرتاسر جهان، یک چنین احساسی نسبت به حسین بن علی علیه السلام دارند.^۲

کتابی که پیش روی شماست ۲۶ جلسه سخنرانی کوتاه روشمند است که توسط قرارگاه مؤسسه تخصصی امیربیاں به مناسبت اربعین سالار شهیدان اباعبدالله الحسین جهت استفاده مبلغین مخصوصاً مسیر پیاده روی اربعین و روحانیون کاروان‌های زیارتی تهیه شده است

این کتاب شامل چند بخش می‌باشد:

بخش اول: سخنرانی‌های مورد نیاز از زمان حرکت کاروان تا نجف اشرف.

بخش دوم: نجف اشرف و حرم امیرالمومنین علیه السلام.

بخش سوم: مسیر نجف تا کربلا.

بخش چهارم: کربلای معلی.

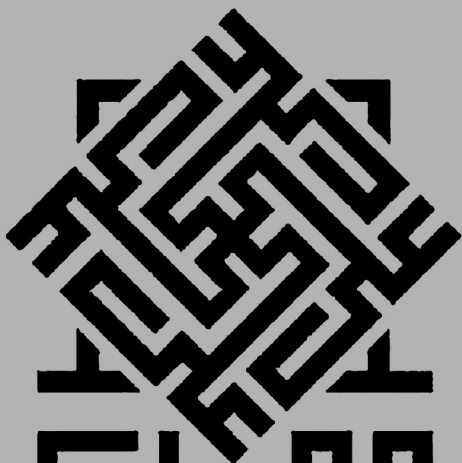
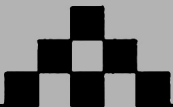
۱. مقالات دینی، پایگاه اطلاع رسانی دفتر حضرت استاد حسین انصاریان

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در صحن جامع رضوی ۸۵/۱/۱.

بخش پنجم: بازگشت از کربلا به سمت مبدأ.
 بخش ششم: بیست فیش روضه برای مناسبت اربعین.
 بخش هفتم: سخنرانی کوتاه عربی.
 و بخش هشتم: چهل نکته برای بهره‌برداری بهتر از اربعین با توجه به سخنان بزرگان.

در پایان نکته‌ای را خدمت علمای عزیز عرض می‌کنیم که ان شاء الله در استفاده از کتاب مد نظر قرار گیرد. این کتاب با توجه اهمیت ضیافت اربعین و نیاز ضروری مبلغین در زمان کوتاهی تهیه شده و برای کارهای پایانی آن از جمله ویراستاری کامل مطالب و درج سند در ذیل بعضی از مواد فرصت کافی نبود. لذا از محضر عزیزان بابت این تقصیر عذر می‌خواهیم. ان شاء الله در چاپ‌های بعدی این کمبودها جبران خواهد شد.

ومن الله التوفیق.

كلمة مع الحق
والحق مع كلمة

امتحانات در سفر

انگیزه‌سازی

در جنگ صفین حدود چهارده سال سن داشت ولی هر کس قد رشید او را می‌دید چنین تصور می‌کرد که هیجده یا بیست سال دارد. در یکی از روزهای جنگ از پدر اجازه گرفت تا به میدان جنگ دشمن برود، امیرالمومنین علیه السلام نقابی بر روی او افکند و او به عنوان یک رزمنده ناشناس به میدان تاخت. سپاه شام از حرکت‌های پر صلابت او دریافت که جوانی شجاع، پرجرئت و قوی دل به میدان آمده است. مشاورین نظامی معاویه به مشورت پرداختند تا هم‌آورد رشیدی را به میدان بفرستند ولی رعب و وحشت عجیبی بر آنها چیره شده بود و نتوانستند تصمیم بگیرند. سرانجام معاویه یکی از شجاعان لشگرش به نام ابن شعثاء را که می‌گفتند جرئت آن را دارد که با ده هزار جنگجوی سواره بجنگد، به حضور طلبید و به او گفت: به میدان این جوان ناشناس برو و با او جنگ کن. ابن

شعثاء گفت: ای امیر مردم مرا به عنوان قهرمان در برابر ده هزار جنگجو می‌شناسند، چگونه شایسته است که مرا به جنگ با این کودک روانه‌می‌سازی؟ معاویه گفت: پس چه کنم؟ ابن شعثاء گفت: آنها که با این جوان روبه‌رو شدند بزدل بودند. من پسران خودم را به میدان می‌فرستم و مادرش را به عزا می‌نشانم. جنگی خونین درگرفت و پسر ابن شعثاء از بین رفت و هفت فرزندش همه بدین صورت کشته شدند. ابن شعثاء مانند پلنگ تیر خورده به خود می‌پیچید. در این هنگام نگاهش با نگاه سرزنش‌آمیز معاویه تلاقی کرد. طاقت نیاورد و سوار بر مرکب خود شد و به جنگ آن جوان نقابدار رفت. جوان کم‌تجربه با پیرمرد غضبناک روبه‌رو شد. معاویه نگران ابن شعثاء بود و علی در دل مضطرب عباس، کدامیک پیروز می‌شوند؟ بالاخره آخرین ضربتی که جوان نقابدار بر پیکر ابن شعثاء زد و خانه زین را از وجود او تهی کرد، پاسخی به این سؤال بود.

نقابدار جوان چند بار اطراف جسد بی‌جان ابن شعثاء دور زد و مبارز طلبید ولی کسی حاضر به مقابله با او نشد. در این هنگام علی علیه‌السلام جوان را به سوی خود خواند، او در محضر مولا نقاب از چهره برداشت. ابوالفضل‌العباس بود. فقط پانزده بهار از عمرش گذشته بود. در این هنگام حضرت علی علیه‌السلام به رویش تبسم نمود.^۱

گذشت تا روز عاشورا رسید. ابوالفضل با آن قدرت و رشادت زمانی که حضرت تنهای برادرش را دید به ایشان عرضه داشت: «فداك روح أخيك یاسیدی، یاأخی هل من رخصة؟» ای برادر! مرا رخصت فرما که جان خود را فدای تو گردانم. حضرت از استماع سخنان جانسوز آن برادر مهربان، سیلاب اشک خونین از دیده‌های حق‌بین خود روان کرد و گفت: ای برادر! تو علمدار منی و از رفتن تو، لشکر من از هم می‌پاشد.

۱. محمد باقر البیرجندی القائنی فی کتابه المسمی بالكبریة الأحمر.

فقال العباس: «قد ضاق صدري وسئمت من الحياة وأريد أن أطلب نأري من هؤلاء المنافقين» عباس عليه السلام گفت: «ای برادر بزرگوار! سینه من از کشته شدن برادران و یاران و دوستان تنگ شده است و از زندگی ملول شده‌ام. آرزومند لقای حق تعالی گردیده‌ام. دیگر تاب دیدن مصیبت دوستان ندارم و می‌خواهم در طلب خون برادران و خویشان دمار از مخالفان برآرم.»

حضرت عباس علیه السلام منتظر جواب برادرش بود. فقال الحسين عليه السلام: «فاطلب هؤلاء الأطفال قليلا من الماء؛ أبي جهت کودکان اهل بیت تحصیل کن که از تشنگی بی تاب گردیده‌اند.» این جا جایی بود که خدا می‌خواست حضرت عباس را امتحان کند. این امتحان قمر منیر بنی هاشم بود. سال‌های سال منتظر بوده تا شجاعت و رشادت حیدری خودش را نشان بدهد و به قولی که شب‌های آخر عمر امیرالمومنین به ایشان داده بود عمل کند اما وقتی از آقا و مولایش اذن نبرد می‌خواهد، آقا ابا عبدالله می‌فرماید فقط برو آب بیاور. انسان سمعاً و طاعتاً اباالفضل العباس را در جواب برادرش می‌بیند. امام صادق علیه السلام فرمود: «رَحِمَ اللَّهُ عَمِّي الْعَبَّاسَ فَلَقَدْ آثَرُوا بَلِي وَوَدَى أَخَاهُ بِنَفْسِهِ؛ خدا رحمت کند عموی ما عباس را، عجب نیکو امتحان داد، ایثار کرد و حداکثر آزمایش را انجام داد.»

خوشا به حال عباس علیه السلام، چقدر زیبا در امتحان ولایت پیروز شد. حتی اباالفضل هم امتحان می‌شود، این سنت خداست؛ هر کسی را به نحوی امتحان می‌کند.

اقناع اندیشه

خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید:

﴿أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يَتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ * وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ﴾
 آیا مردم گمان کردند همین که بگویند: «ایمان آوردیم»، به

حال خود رها می‌شوند و آزمایش نخواهند شد؟! ما کسانی را که پیش از آنان بودند آزمودیم (و اینها را نیز امتحان می‌کنیم) باید علم خدا درباره کسانی که راست می‌گویند و کسانی که دروغ می‌گویند تحقق یابد!

امتحان یک سنت همیشگی و جاودانی الهی است، امتحان مخصوص شما جمعیت مسلمانان نیست، سنتی است که در تمام امت‌های پیشین جاری بوده است. می‌فرماید: ما کسانی را که قبل از آنها بودند آزمایش کردیم؛ ﴿وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ آنها را نیز در کوره‌های سخت امتحان افکندیم، همیشه میدان امتحان باز بوده و گروهی در این میدان شرکت داشته‌اند. باید هم چنین باشد چرا که در مقام ادعا هر کس می‌تواند خود را برترین مؤمن، بالاترین مجاهد، و فداکارترین انسان معرفی کند، باید وزن و قیمت و ارزش این ادعاها از طریق آزمون روشن شود، باید معلوم گردد تا چه اندازه نیت درونی و آمادگی‌های روحی با این گفته‌ها هماهنگ یا ناهماهنگ است.

پرورش احساس

شاید در مسیر این جملات را بشنوید: خدا شما را پذیرفت، توفیق داد. رفقا، مگر می‌شود کسی بی‌دعوت اینجا بیاید؟ تا خود آقا نگاهت نکند، تأییدت نکند قدم از قدم بر نمی‌داری. آقا جان، خودت کمک کن حق این مهمانی را ادا کنیم.

عزیزان! حواسمان باشد، بعضی فکر می‌کنند همین که اینجا آمدند آقا مهر تأیید را زده و دیگر یار خاص حسین هستند. ان‌شاءالله این طور باشد ولی وقتی در آیات و روایات دقت می‌کنیم می‌بینیم نه، این تازه اول راه است. البته بسیاری همین توفیق را هم نداشته‌اند. الآن که به ندای امام لبیک گفתי وقت اثبات است؛ به عمل کار برآید به سخنرانی نیست. یادت باشد ابوالفضل هم امتحان داد. خدا ما را امتحان می‌کند. آقا سید

الشهدا به ما نگاه می‌کند؛ هم در مسیر و هم در بازگشت و هم بعد از این زیارت. گر آمدی مردانه باش. باید بدانیم اهل بیت از ما چه خواسته‌اند، در این سفر چگونه باشیم و چه کارهایی انجام بدهیم.

محمد بن مسلم می‌گوید:

محضر مبارک حضرت ابی عبد الله علیه السلام عرض کردم: هر گاه به زیارت پدر بزرگوارتان (حضرت امام حسین علیه السلام) می‌رویم آیا به همان هیئت و کیفیتی که به حج می‌رویم باشیم؟ حضرت فرمودند: بلی.

در ادامه حضرت موارد بسیاری را می‌شمارند که لازم است آنها را رعایت کنیم. در اینجا به ذکر چند مورد بسنده می‌کنیم:

يَلْزَمُكَ حُسْنَ الصَّحَابَةِ لِمَنْ يَصْحَبَكَ وَيَلْزَمُكَ قَلَّةَ الْكَلَامِ إِلَّا بِحَيْرٍ وَ يَلْزَمُكَ كَثْرَةَ ذِكْرِ اللَّهِ وَكَثْرَةَ الصَّلَاةِ وَ الصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ؛ بر تو لازم است که با همراهانت خوش‌رفتار باشی، سخن اندک بگویی و تکلم نکنی مگر به خیر. بر تو لازم است زیاد به یاد خدا باشی. زیاد نماز خوانده و بسیار بر محمد و آل محمد صلوات بفرستی.

يَلْزَمُكَ أَنْ تَغُضَّ بَصْرَكَ وَ الْوَرَعَ عَمَّا نَهَيْتَ عَنْهُ وَ الْحُضُومَةَ وَ يَلْزَمُكَ التَّوْقِيرُ لِأَخْذِ مَا لَيْسَ لَكَ؛ لازم است به آنچه حلال نیست نگاه نکرده و چشم خود را از آن فروببندی. واجب است از آنچه منهی هستی و از خصومت و دشمنی اجتناب و دوری کنی و به آنچه از تو نیست و مال دیگری است احترام گذارده و برنداری.

در همین مسیر هم خدای ناکرده ممکن است کسی مرتکب گناه شود؛ چشم را کنترل نکند، زبان را حفظ نکند، فراموش کند در چه مسیری قدم بر می‌دارد.

یک چشم زدن غافل از آن ماه نباشیم

شاید که نگاهی کند آگاه نباشیم

از گناهایی که واقعاً دست‌وپاگیر است و در این مسیر باید

به آن توجه خاص داشته باشیم و اهل بیت بسیار نسبت به آن سفارش کرده‌اند، رعایت حق الناس است.

اگر مردم آن قدری که برای نجس و پاکی وسواس دارند کمی هم به حق الناس اهمیت می‌دادند، مشکلاتشان کم می‌شد. اسلام، طهارت و نجاست را آسان گرفته و مردم بر خود سخت می‌گیرند؛ اما به حق الناس، بسیار اهمیت داده، ولی مردم آنها را ساده می‌گیرند.

معمولاً مردم گمان می‌کنند حق الناس فقط از دیوار مردم بالا رفتن یا دست در جیب مردم کردن است و زمانی که به برخی از مردم گفته می‌شود کارهایی که می‌کنید حق الناس است، می‌گویند: مگر آدم کشته‌ایم، مگر از دیوار مردم بالا رفته‌ایم؟

غافل از آنکه حق الناس بسیار دقیق است؛ مرحوم حاج شیخ عباس قمی صاحب مفاتیح الجنان کتابی از کسی به عنوان عاریه گرفته بود. بعد از فوتش یکی از فرزندان کتاب را به برادرش می‌دهد تا به صاحبش برساند.

شب در عالم خواب می‌بیند که حاج شیخ با عصبانیت به او می‌گوید: «کتاب عاریه مردم را چرا سالم به دستش ندادی و به جلد آن آسیب رساندی؟»

روز بعد از برادرش می‌پرسد: «با آن امانت چه کرده‌ای که من دیشب چنین خوابی دیده‌ام؟»

برادرش می‌گوید: «هنگامی که آن را می‌بردم تا به صاحبش بدهم از دستم افتاد و گوشه جلد آن کمی خم شد.» می‌روند و کتاب را از صاحبش گرفته و صحافی می‌کنند و به او برمی‌گردانند. روز بعد درب منزل زده می‌شود و طلبه‌ای سؤال می‌کند: آیا منزل حاج شیخ عباس اینجا است؟ گفتند: آری.

طلبه می‌گوید: شب گذشته من حاج شیخ را در خواب دیدم و ایشان فرمود که به شما بگویم: چون شما کتاب را صحافی

کردید و به صاحبش دادید، عذاب قبر از من برداشته شد.
 علمای ما این گونه نسبت به حق الناس دقت و توجه داشته‌اند.
 امام صادق علیه السلام در تفسیر آیه ﴿إِنَّ رَبَّكَ لَبَلَمَّا صَادٍ﴾؛ به راستی
 که پروردگار تو در کمینگاه است، می‌فرماید:
 قَنْطَرَةٌ عَلَى الصَّرَاطِ لَا يُجُوزُهَا عَبْدٌ مُظْلَمَةٌ.
 کمینگاه گذرگاهی است بر پل صراط که هیچ بنده ستمگری
 از آن نخواهد گذشت.

حساب در آن دنیا خیلی دقیق و سخت است و در حق الناس
 بین مسلمان و غیرمسلمان فرقی نیست. موارد زیادی در مورد
 حق الناس بیان شده؛ مانند احترام به جان و مال مردم، به این
 معنا که به جان و مال مردم ضرر نرسانیم و کاری نکنیم که
 دیگران از رفتار ما آسیب ببینند؛ مواظب باشیم خدای ناکرده به
 اموال و وسائل همسفرها ضرر نزنیم.

احترام به آبروی مردم هم از موارد حق الناس است؛ یعنی
 انسان به گونه‌ای رفتار کند که آبروی دیگران از دست و زبانش
 محفوظ بماند. کاری نکنیم که حرمت دیگران شکسته شود
 و آبروی دیگران نزد مردم پایین بیاید. هرکسی با هر شکل و
 قیافه‌ای از هر شهر و کشوری که اینجا آمده، پیش امام حسین
 آبرو داشته، مواظب باشیم. آقا نسبت به مهمان‌های حساس
 است. دل کسی را بشکنی خدای ناکرده آهی بکشد، این همه
 سختی که در این مسیر به خودت می‌دهی همه هدر می‌رود.
 باید از هر کاری که باعث هتک حرمت دیگران می‌شود پرهیز
 کرد؛ پرهیز از غیبت کردن، پرهیز از دروغ بستن به دیگران
 (کسی کاری را انجام نداده، گناهی نکرده اما ما به دروغ او
 را متهم به آن کار کنیم)، پرهیز از افشا کردن اسرار دیگران.
 ممکن است انسان مسائل مخفی و اسرار گونه‌ای داشته باشد
 که نمی‌خواهد کسی از آنها باخبر شود، برملا کردن این اسرار
 سبب ریختن آبروی آنها می‌شود.

رفتار سازی

در ادامه روایت آداب زیارت سید الشهداء، حضرت فرمودند: **وَيَلْزَمُكَ أَنْ تَعُودَ إِلَى أَهْلِ الْحَاجَةِ مِنْ إِخْوَانِكَ إِذَا رَأَيْتَ مُنْقَطِعاً وَالْمُؤَاسَاةَ**؛ و لازم است وقتی برادر ایمانی خود را نیازمند دیده و ملاحظه کردی که به واسطه نداشتن نفقه از ادامه عمل عاجز است به دیدنش رفته، او را کمک کرده و به مواسات با او رفتار نمایی. اگر می‌خواهید آقا به شما نگاه خاص داشته باشد، یک شاه کلید به شما می‌دهم که واقعا جواب می‌دهد و انشاءالله برای شما هم کارساز است. می‌خواهی آقا به شما توجه کند به زائر آقا توجه کن. تا می‌توانی و هر جور می‌توانی به مهمان‌های کربلایی حسین فاطمه خدمت کن. حرف من یک جمله است: خودت را به آقا نشان بده، ریا کن، نه برای مردم بلکه برای حسین فاطمه و برای امام زمان، برای خدا ریا کن.

کمک به دیگران را فراموش نکنیم. در یکی از سال‌ها، امام با چند تن از علمای دیگر، برای زیارت مرقد حضرت امام رضا علیه السلام به مشهد رفتند و در آنجا خانه‌ای اجاره کردند.

آنان هر روز بعد از ظهر به طور دسته‌جمعی به حرم مطهر می‌رفتند و پس از زیارت و دعا به خانه مراجعت می‌کردند و در حیاط می‌نشستند و چای می‌خوردند.

امام هم هر روز همراه بقیه به حرم می‌رفت. ولی پس از زیارت، زودتر برمی‌گشت و حیاط را جارو می‌کرد، فرش را می‌انداخت و چای آماده می‌کرد.

روزی یکی از همراهان پرسید: حیف نیست برای خاطر دوستان و پذیرایی از آنان دعا و زیارت را مختصر می‌کنید؟ پاسخ داد: ثواب این کار از زیارت و دعا کمتر نیست.^۱

«محمد خبازی» معروف به «مولانا» می‌فرمود:

یکی از این سال‌ها که کربلا رفته ام عاشورا و تاسوعا بود.

عرب‌ها عادتشان این است که ایام عاشورا در کربلا عزاداری کنند و از نجف هم برای شرکت در عزا به کربلا می‌آیند، ولی آنان در موقع ۲۸ صفر در نجف عزاداری می‌کنند و از کربلا هم برای عزاداری به نجف می‌روند. صبح بیست و هفتم صفر از نجف به کربلا آمدم و چون خسته شده بودم به حسینیه رفتم و در آنجا خوابیدم، بعد از ظهر که به زیارت حضرت ابوالفضل علیه السلام و زیارت امام حسین علیه السلام مشرف شدم، دیدم خلوت است حتی خدام هم نیستند و مردم کم رفت‌وآمد می‌کنند، گفتم: پس مردم کجا رفتند.

گفتند: امشب شب بیست هشتم صفر است. اکثر مردم از کربلا به نجف می‌روند و در عزاداری پیغمبر صلی الله علیه و آله و امام حسن علیه السلام شرکت می‌کنند.

من خیلی ناراحت شدم، به حرم حضرت ابوالفضل علیه السلام آمدم و عرض کردم: آقا من از عادت عرب‌ها خبر نداشتم و به کربلا آمده‌ام، یک وسیله‌ای جور کنید تا به نجف برگردم. آمدم سر جاده ایستادم ولی هر چه ایستادم وسیله‌ای نیامد، دوباره به حرم آمدم و به حضرت گفتم:

آقا من می‌خواهم به نجف بروم، باز به اول جاده برگشتم ولی از وسیله نقلیه خبری نبود.

بار سوم آمدم سر جاده ایستادم، دیدم یک فولکس واگن کرمی رنگ جلوی پای من ترمز کرد.

گفت: محمد آقا، گفتم بله، گفت نجف می‌آیی.

گفتم: بله گفت: تَفَضَّلْ، یعنی بفرمائید بالا. من عقب فولکس سوار شدم، راننده مرد عرب متشخصی بود که چفیه و عقالی بر روی سرش بود.

از آینه ماشین گریه کردن او را دیدم، از او پرسیدم:

حاجی قضیه چیه؟ چرا گریه می‌کنی؟! گفت: نجف به شما می‌گویم. آمدم نجف، در یک مسافرخانه نگه داشت، و

مسافرخانه‌چی را که آشنایش بود صدا زد و گفت: این محمد آقا چند روزی که اینجاست مهمان ماست و هر چه خرجش شد، از ایشان چیزی نگیر.

بعد به من آدرس داد که هر وقت کربلا آمدی به این آدرس به خانه ما بیا.

گفتم: اسم شما چیست؟ گفت: من سید تقی موسوی هستم. گفتم: از کجا می‌دانستی که من می‌خواهم به نجف بیایم؟ گفت: بعداً برایت به طور کامل تعریف می‌کنم اما اکنون به تو می‌گویم.

من عیالی داشتم که سر زائیدن رفت، بچه‌اش که دختر بود زنده ماند، من دختر بچه را با مشکلات بزرگش کردم، یکی دو سال بعد عیال دیگری گرفتم، مدتی با آن زندگی کردم، و این روزها پا به ماه بود. من دیدم که ناراحت است و دکتر دم دست نداشتم، به زن همسایه‌مان گفتم: برو خانه ما که زنم حالش خوب نیست و خودم به حرم حضرت ابوالفضل علیه السلام آمدم و گفتم: آقا من دیگه نمی‌توانم، اگر این زن هم از دستم برود زندگیم از هم می‌پاشد، من نمی‌دانم، و با دل شکسته و گریه زیاد به خانه آمدم.

دیدم عیالم دو قلو بچه‌دار شده و به من گفت: برو دم جاده نجف، یک نفر به نام محمد آقاست. او را به نجف برسان و بازگرد. گفتم: محمد آقا کیست؟ گفت: من در حال درد بودم و حالم غیر عادی شد. در این هنگام حضرت ابوالفضل علیه السلام را دیدم. فرمودند: «ناراحت نباش. خدا دو فرزند دختر به شما عنایت می‌کند. به شوهرت بگو: این زائر ما را به نجف ببرد.» خلاصه من مأمور بودم شما را به نجف بیاورم. من بعد از زیارت به کربلا آمدم، منزل ایشان رفتم، دیدم دو دختر دوقلوی او و عیالش بحمدالله همه صحیح و سالم هستند و از من

پذیرایی گرمی کردند.^۱

خادم زائرین اهل بیت مورد عنایت ایشان هستند. رفقا، خودمان را به این قافله برسانیم. آیت الله خرازی نقل می کند:

مرحوم حجت الاسلام آقا سید عباس حسینی قمی واعظ می گفت: شخصی در قم با این که شغلش حلبی سازی است و درآمد زیادی ندارد، مقید به روزه خوانی در وفات ائمه اطهار علیهم السلام است. به او گفتم: شما که کسب پُر درآمدی نداری، چرا در هر وفات، مجلس روزه برقرار می کنی؟ گفت: من از اهل بیت علیهم السلام دست برنمی دارم. من در مسجد عشق علی برای استماع روزه شرکت می کردم، شبی از شبها هیئتی آمد. آخر وقت بود، چای خوردند و عزاداری کردند، آقای حاج میرزا عباس هدایتی که شخص محترمی بود، برخاست و استکانها را جمع کرد. شب در عالم خواب دیدم امام حسین علیه السلام به مسجد عشق علی آمد و روی منبر نشست و فرمود: اسامی خدمت گزاران را بیاورید و آوردند، فرمود: چرا نام حاج میرزا عباس ذکر نشده است، ایشان هم استکانها را جمع آوری کرد.

«فَإِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ تَمَّ حَجُّكَ وَ عُمْرَتُكَ وَ أَنْ تَنْصَرِفَ بِالْمُعْفَرَةِ وَ الرَّحْمَةِ وَ الرِّضْوَانِ»^۲ و وقتی به این دستورها عمل کردی البته حج و عمره تو تمام و کامل بوده از سفرت مراجعه کرده در حالی که مغفرت و رحمت و رضوانش شامل تو شده باشد».

۱. صدیق المؤلف

۲. کامل الزیارات، ص ۱۳۱.

توفیق

انگیزه‌سازی

مردی از امام کاظم علیه السلام پرسید: آیا نه این است که من نسبت به آنچه مکلف شده‌ام استطاعت و توان انجام آن را دارم؟ حضرت فرمود: از نظر تو استطاعت چیست؟ عرض کرد: توانایی بر کار. فرمود: البته به تو توانایی داده شده اگر مدد داده شده باشی.

مرد عرض کرد: مدد چیست؟ فرمود: توفیق. عرض کرد: توفیق دادن برای چه؟ فرمود: اگر توفیق داده شده باشی، عمل می‌کنی [و گرنه] ممکن است کافر از تو قوی‌تر و تواناتر باشد، اما چون توفیق به او داده نمی‌شود عمل نمی‌کند.

سپس حضرت فرمود: به من بگو: چه کسی توانایی را در تو آفریده است؟ مرد عرض کرد: خداوند تبارک و تعالی. حضرت فرمود: آیا بدون کمک خداوند تبارک و تعالی، تو می‌توانی با این نیرو و توانایی نسبت به خودت دفع ضرر و جلب منفعت کنی؟

عرض کرد: نه. حضرت فرمود: پس، چرا چیزی را که در توان و اختیار تو نیست به خودت نسبت می دهی؟^۱
اگر خدا اراده کرده باشد به تو قدرت بدهد موفق می شوی و گرنه همه چیز در عالم به اراده خداست.

اقناع اندیشه

خداوند از قول حضرت شعیب می فرماید که او به قوم خویش چنین فرمود: ﴿إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ﴾؛ من اراده ندارم مگر اصلاح را به قدری که استطاعت دارم و توفیق ندارم مگر به کمک خداوند.^۲

این فرمایش دلیل بر آن است که استطاعت و قدرت در انجام کارها کافی نیست، بلکه توفیق خداوند نیز مورد نیاز است. لطف و توفیق پروردگار باید قوت و قدرت انسان را تکمیل کند و گرنه توانایی انسان، به تنهایی مشکل گشا نیست.

جهان آفرین گر نه یاری کند

کجا بنده پرهیزگاری کند؟

نخست او ارادت به دل در نهاد

پس این بنده بر آستان سر نهاد

گر از حق نه توفیق خیری رسد

کی از بنده خیری به غیري رسد

۱. بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۵، ص ۴۲. سَأَلَ الْعَالِمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ أَلَيْسَ أَنَا مُسْتَطِيعٌ لِمَا كَلَّفْتُ فَقَالَ لَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا الْإِسْطِطَاعَةُ عِنْدَكَ قَالَ الْقُوَّةُ عَلَى الْعَمَلِ قَالَ لَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَدْ أُعْطِيتَ الْقُوَّةَ إِنْ أُعْطِيتَ الْمُعَوْنَةَ قَالَ لَهُ الرَّجُلُ فَمَا الْمُعَوْنَةُ قَالَ التَّوْفِيقُ قَالَ فَلِمَ إِعْطَاءُ التَّوْفِيقِ قَالَ لَوْ كُنْتَ مُوقَفًا كُنْتَ عَامِلًا وَقَدْ يَكُونُ الْكَافِرُ أَقْوَى مِنْكَ وَلَا يُعْطَى التَّوْفِيقَ فَلَا يَكُونُ عَامِلًا ثُمَّ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَخْبِرْنِي عَنْكَ مَنْ خَلَقَ فِيكَ الْقُوَّةَ قَالَ الرَّجُلُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَالَ الْعَالِمُ هَلْ تَسْتَطِيعُ بِتِلْكَ الْقُوَّةِ دَفْعَ الصَّرَعِ عَنْ نَفْسِكَ وَأَخْذَ النَّفْعِ إِلَيْهَا بِغَيْرِ الْعَوْنِ مِنَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَالَ لَا قَالَ فَلِمَ تَسْتَحِيلُ مَا لَا تَقْدِرُ عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ أَيْنَ أَنْتَ عَنْ قَوْلِ الْعَبْدِ الصَّالِحِ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ.

چه اندیشی از خود که فعلم نکوست

از آن در نگه کن که توفیق اوست^۱

آیت‌الله بهجت می‌فرماید: «انسان خیال می‌کند که در انجام اعمال خیر، فاعل حقیقی خودش است و اوست که می‌تواند هر کاری را انجام دهد در حالی که نمی‌داند چقدر عمر خواهد کرد و آیا می‌تواند تا انتها آن را انجام دهد یا نه».

توفیق چیست؟ توفیق یعنی گره باز شود، خدا توفیق دهد یعنی گره‌های زندگی‌ات باز شود. یعنی می‌خواهی بروی کربلا مشکلی پیش نیاید یا اگر مشکلی هست برطرف بشود. قرآن می‌فرماید: ﴿لِئَلَّسِرَ﴾ (عبس / ۲۰) من راه را باز و آسان می‌کنم. گاهی با یک نگاه گم شده پیدا می‌شود و گاهی با دقت و زحمت زیاد هم پیدا نمی‌شود. قرآن می‌فرماید: ﴿فَسَنِّيْسِرُهُ لِيَسْرَى﴾ (لیل / ۷) گاهی برای انسان جور می‌شود.

توفیق یعنی فراهم شدن اسباب. امیرالمومنین علی علیه السلام فرمود: «التَّوْفِيقُ عِنَايَةُ الرَّحْمَنِ؛ توفیق عنایت خداوند رحمان است».^۲ قطعاً تلاش انسان برای کسب توفیق بی‌تأثیر نیست. باید دست‌گیری و توفیق از ناحیه خداوند باشد. خدا اسباب را فراهم کند تا با اعمال اختیار و اراده از سوی بنده، کارهای اختیاری انجام گیرد.

توفیق جمع چند چیز است؛ خواستن، توانستن، رسیدن. توانستنی که خدا بدهد. چرا فلان کار را نمی‌کنی؟ یا چرا مسجد نمی‌آیی؟ می‌گوید: توفیق نیست. توفیق هست ولی نمی‌خواهد، گاهی هم می‌خواهد ولی نمی‌تواند و بعضی هم می‌خواهند و هم می‌توانند ولی نمی‌رسند. مسجد می‌رود، گریه هم می‌کند اما اشکش جاری نمی‌شود. جنس خوب دارد، مغازه هم مکان و موقعیت خوب دارد اما مشتری نمی‌آید. «سعادت‌مند

۱. بوستان سعدی، باب هشتم در شکر بر عافیت.

۲. تصنیف غرر الحکم و درر الکلم

کسی است که این سه مورد در او جمع شود که هم بخواهد و هم بتواند و هم به مطلوب برسد.» پس توفیق به معنای جور شدن اسباب است.

الآن زمینه رشد برای خیلی‌ها هست که قبلاً نبود. کدام شهری است که در آن کتابخانه نیست؟ و کدام خانه‌ای است که در آن شبکه‌های تلویزیون نیست؟ هر کس به هر بحث و برنامه‌ای علاقه دارد شبکه مربوطه هست، و شبکه‌ای به نام رادیو معارف که مورد علاقه بعضی است که شامل فقه و اصول و فلسفه و عرفان است. امکانات هست، چه رشته‌ای است که استادش نباشد؟ ولی آن چیزی که باید باشد نیست. یک چیز این جا احتیاج است و آن تصمیم است و عشق. قدیمی‌ها برای پیدا کردن یک حدیث مسافرت‌ها می‌کرده‌اند. الآن ما حال نداریم شماره تلفن یک اسلام‌شناس را بگیریم و تلفنی سؤال کنیم. «وَفَّقْنِي لِطَاعَةِ» توفیق طاعت به من بده. سؤال: طاعت چیست؟ جواب: طاعت یعنی پیروی با میل و علاقه، گاهی پیروی به زور است که این پیروی ارزش ندارد. کسی از یک بلندی پرید مردم برای او کف زدند، وقتی به روی زمین افتاد، بلند شد و شروع به فحش دادن کرد نسبت به کسی که او را هل داده، معلوم شد اختیاری نبوده به زور بوده است.

ما باید تلاش خودمان را بکنیم؛ تنبل نباشیم. اینکه توفیق عمل پیدا کنیم با خداست. اگر با اعمال گذشته برای کسب توفیق ابراز لیاقت کرده باشی توفیقت می‌دهند و گرنه توفیق نداری؛ هر چند اگر تکلیف باشد از گردنت ساقط نیست.

پرورش احساس

الآن شما در این مسیر با عشق و شوق قدم برمی‌داری. شاید برای بعضی این سؤال پیش بیاید که حاج آقا، بگوییم ما همت کردیم آمدیم برای پیاده‌روی اربعین یا بگوییم ما را آورده‌اند؟

جواب: وقتی می‌گوییم خدایا ما را ببر کربلا ولی قسمت نشود، دو احتمال وجود دارد:

۱. من لیاقت نداشتم، اینجا مال آدم‌های خوب‌است. این قدر گرفتارت می‌کنند که نروی.

۲. گاهی آدم خوبی هستی ولی نمی‌گذارند بروی کربلا. می‌گویند این خیلی عاشق کربلاست و اصلاً رشدش در این است که مدام ضجه بزند خدا چرا کربلا قسمتم نمی‌شود.

اما وقتی آمدی کربلا، خودت آمدی؟ نه عزیزم، تا خدا اسباب را فراهم نکند نمی‌توانیم قدم از قدم برداریم. یک احتمال این است که در محرم ناله‌ای زده‌ای که خدا توفیقت داده، صدایت را شنیدند و خوششان آمد، برای حسین فاطمه اشک ریختی مادرش نگاه کرده گفته بیا یعنی حضرت زهرا دعوت کرده بیایی کربلا و اینجا برای حسین ناله بزنی. خانم فاطمه زهرا تو را دعوت کرده، سیدالشهدا تو را انتخاب کرده، ابوالفضل دعوت‌نامه داده است. این خانواده خیلی کریم است. هیچ کسی را بی‌مزد نمی‌گذارند. مگر می‌شود اشک ریخته باشی و جبران نکنند. خطیب دانشمند جناب حجت‌الاسلام صادقی قمی فرمودند:

من ایام محرم در تهران منبر داشتم، روز تاسوعا برای رفتن به مجلس روضه سوار تاکسی شدم، در بین راه به دسته‌ای برخوردیم که به مناسبت روز تاسوعا به عزاداری پرداخته بودند. راننده تاکسی به من گفت: آقا چه خبر است؟

گفتم: امروز روز تاسوعاست.

احساس کردم که نفهمید، گفتم: مگر شما مسلمان نیستید؟ گفت: نه. گفتم: چه مذهبی داری؟ گفت: من مسیحی هستم. به او گفتم: تاسوعا یعنی روز ابوالفضل العباس علیه السلام. تا این جمله را گفتم، دیدم راننده سرش را روی فرمان ماشین گذاشت و شروع به گریه کرد. گفتم: چرا گریه می‌کنی؟!

گفت: من شفای دخترم را از این آقا گرفتم. دخترم فلج بود. برای معالجه او خیلی خرج کردم، حتی خانه خود را فروختم و اجاره‌نشین شدم، اما مفید واقع نشد. روزی در همسایگی ما مجلس روضه‌خوانی بود، همسایگان، خانم مرا هم به روضه دعوت می‌کنند و به او می‌گویند به مجلس امام حسین علیه السلام بیا! خانم من به مجلس روضه رفته، همسایگان به او می‌گویند: برای ابوالفضل العباس علیه السلام گریه کن تا بچه‌ات شفا پیدا کند. خانم من هم گریه زیادی می‌کند.

وقتی از روضه برگشت، شام درست نکرده بود، گفتم: چرا امشب شام درست نکردی؟ گفت: به مجلس روضه همسایگان رفته بودم و برای ابوالفضل العباس علیه السلام گریه کردم، زیرا همسایگان به من گفتند: توسل پیدا کن، بچه‌ات شفا پیدا می‌کند. وقتی این موضوع را از همسرم شنیدم، گریه‌ام گرفت. موقع خواب که شد، بچه را بین خودمان خوابانیدیم در حالی که دست بچه در دست من بود و در ایوان اتاق هم خوابیده بودیم. ناگهان دیدم بچه دستش را از دست من کشیده و می‌خواهد بدود. گفتم: چه شده است؟! گفت: آقای اسب سواری را دیدم، به من گفت: بیا! من نگاه کردم، دیدم بچه‌ام خوب شده است.^۱ گاهی هم خدا می‌گوید این بنده من خیلی حالش خراب شده، بگذار بیاید کربلا گناهایش را ببخشیم و پاکش کنیم.

نمی‌دانم شما جزء کدام دسته هستید ولی آقا جان، حسین جان، من به خودم که نگاه می‌کنم می‌بینم جزء دسته دومم. حسین جان پاکم کن. آقا، شما توفیق دادی آوردی اینجا، خودت هم ما را بخر. ما را از دار دنیا و تعلقاتش آزاد کن. ذریح محاربی از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود:
 «... وَاللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَيَأْهِي بِزَائِرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ؛^۲ به خدا سوگند، خداوند

۱. آیت الله خرازی، کتاب رازهایی از عالم غیب.

۲. کامل الزیارات، ص ۱۴۳

به زائر حسین بن علی علیه السلام مباحات می‌کند». یعنی خدا به شما مباحات می‌کند؛ خدا به شما افتخار می‌کند؛ به ملائکه می‌گوید: بنده من را ببینید برای زیارت حسین به کربلا آمده است.

رفتارسازی

خدایا شکر که به ما توفیق دادی. بعضی خیلی معرفت دارند؛ همیشه دغدغه‌شان این است که چه کار کنیم توفیقات خوبی نصیبمان بشود یا توفیقاتی را که خدا به ما داده از دست ندهیم. می‌گویند آقا بطلبد هر سال اربعین کربلا باشیم. آفرین. خیلی دغدغه به جایی است. همین که این فکر به ذهن کسی برسد خودش توفیق است؛ اینکه به فکر باشی توفیقات زیاد بشود. دو راهکار برای افزایش توفیقات این است:

خداوند متعال می‌فرماید: ﴿والذین جاهدوا فینا لنهدیهم سبلاً﴾؛ آنان که در راه ما جهد و کوشش کردند محققاً آنها را به راه خویش هدایت کنیم.^۱

جهد در اینجا الزاماً به معنی جهاد مسلحانه با دشمن نیست بلکه همان معنی اصلی لغوی خود را دارد که هرگونه تلاش و کوشش را برای حفظ ایمان و تقوا و تحمل انواع شدائد و... شامل می‌شود.^۲

﴿لنهدینهم هدایة الی السبل الموصلة الی ثوابنا و توفیقاً﴾؛ هدایت به راه‌های خیر و توفیق را بر آنها می‌افزاییم. نسبت به این که موفق به طاعت می‌شود یا نه بی تفاوت نیست.

۱. سوره عنکبوت، آیه ۶۹.

۲. تفسیر نمونه، ج ۱۶، ص ۲۱۳.

۳. ابراهیم ایباری، الموسوعة القرآنیة، ج ۱۰، ص ۵۱۰ و فتح الله کاشانی، زبدة التفاسیر، ج ۵، ص ۲۴۵.

در تفسیر دیگری آمده: «لنزيدنهم هداية الى السبيل الموصلة الى ثوابنا و توفيقاً لازدياد الطاعات الموجبة لرضانا؛ هدايت به راه ثواب و توفيق ازدياد طاعاتی که موجب رضای ماست را به آنها می دهیم.»

به هر حال نهادینه کردن روح عبودیت، مانند دیگر فضائل نیاز به تمرین و تلاش دارد، زیرا همان طور که عواملی مثل فطرت و عقل، انسان را به سوی عبادت و تکامل سوق می دهند، عوامل متعددی از شهوت و هوای نفس و... انسان را از عبادت و عبودیت باز می دارند. این اراده و تلاش و پشتکار است که می تواند عوامل منفی را خنثی کند و انسان را در طریق عبودیت قرار دهد.

کسی آمد و به من گفت: حاج آقا، من می خواهم نماز صبح بلند بشوم حال ندارم. گفتم چقدر تلاش کردی تا الآن؟ برای ترک گناه چقدر تمرین کردی؟ برای اینکه نگاهت هرزه نباشد چقدر تمرین کردی؟ هیچی. کاملاً بی تفاوت است. حجت الاسلام والمسلمین سید محمد علی میلانی فرزند آیت الله میلانی از زبان شیخ رجب علی خیاط چنین نقل می کند:

«در ایام جوانی دختری رعنا و زیبا از بستگان دلباخته من شد و سرانجام در خانه ای خلوت مرا به دام انداخت. با خود گفتم: «رجب علی، خدا می تواند تو را خیلی امتحان کند. بیا یک بار تو خدا را امتحان کن و از این حرام آماده و لذت بخش به خاطر خدا صرف نظر کن. سپس به خداوند عرضه داشتم: خدایا، من این گناه را برای تو ترک می کنم، تو هم مرا برای خودت تربیت کن.» آنگاه دلیرانه همچون یوسف علیه السلام در برابر گناه مقاومت می کند و از آلوده شدن دامن به گناه اجتناب می ورزد و به سرعت از دام خطر می گریزد. این کف نفس و پرهیز از گناه موجب بصیرت و بینایی او گردید. دیده برزخی او روشن می شود و آنچه را که دیگران نمی دیدند و نمی شنیدند

می‌بیند و می‌شنود. به طوری که چون از خانه بیرون می‌آید بعضی افراد را به صورت واقعی خود می‌بیند و برخی اسرار برای او کشف می‌شود.

امام رضا علیه السلام می‌فرماید: «من سأل الله التوفيق ولم يجتهد فقد استهن بنفسه؛ هرکس از خدا توفیق مسألت کند، در حالی که کوشا و تلاش‌گر نیست، خود را به استهزاء گرفته است.»
علی علیه السلام فرموده است: «من بذل جهد طاقته بلغه ارادته؛ هرکس تمام توان خود را به کار گیرد، به تمام خواسته خود برسد.»

و اما راهکار دوم که خیلی راه گشاست؛ بسیاری از بزرگان ما از این راه توفیق رسیدن به مقاماتی عالی را کسب کرده‌اند. مرحوم علامه مجلسی که از نظر کثرت تألیفات و خدمت به اهل بیت اطهار علیهم السلام در میان علماء شیعه کم‌نظیر بلکه بی‌نظیر است، توفیقات عظیم خود را مرهون دعای پدر بزرگوارش است.

مرحوم مجلسی اول که از بزرگان شیعه و صاحب حالات و کشف و شهود است، می‌گوید: در یکی از شب‌ها پس از آن که از تهجد فارغ شدم، حالتی برایم دست داد که فهمیدم اگر دعایی کنم به اجابت خواهد رسید.

در این اندیشه بودم که از خدای بزرگ چه چیزی را درخواست کنم؟ ناگاه صدای گریه محمدباقر از گهواره بلند شد. گفتم: خدایا به حق محمد و آل محمد صلوات الله علیهم اجمعین این کودک را مروج دین و نشر دهنده احکام پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم قرار ده و او را از توفیقات بی‌نهایت خود بهره‌مند گردان. صاحب «مرآة الاحوال» گفته است: امور خارق‌العاده‌ای که از علامه مجلسی ظاهر شده، مسلماً از آثار این دعا است.

۱. میزان الحکمة، ج ۲، ص ۸۶۲، ح ۲۷۹۰.

۲. طبرسی؛ فضل بن حسن، جوامع الجامع، ج ۳، ص ۲۵۶، ح ۲۷۸۸.

دعای پدر و مادر تأثیر زیادی در کسب توفیق دارد، مخصوصاً مادر.

«گنده‌لات تهران بود و توی مشروب‌فروشی کار می‌کرد. هیکل بزرگی داشت و همه ازش حساب می‌بردند. بعضی از قماربازهای بزرگ تهران استخدامش می‌کردند؛ می‌شد بادیگارد قماربازها.

بچه که بوده باباش می‌میره. خودش می‌مونه و مادرش. کاری از دست مادر هم برنمی‌اومد. سند خونه رو گذاشته بود توی طاقچه، تا از کلانتری زنگ می‌زدند، می‌دونست دعوا کرده و باید بره بیرونش بیاره. وقتی می‌رفت کلانتری همه می‌شناختنش و می‌گفتند مادر شاهرخه. خیلی‌ها می‌گفتند: این پسر که برات آبرو نداشته، چرا نفرینش نمی‌کنی؟! »

مادر هم سر نمازها گریه می‌کرد و می‌گفت: خدایا بچه من رو سرباز امام زمان عج قرار بده. خیلی‌ها از این دعای مادر خنده‌شون می‌گرفت. می‌گفتند: بچه قمارباز و مشروب‌خور و مست تو کجا و امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف کجا!

اما انگار اثر دعای مادر رو نادیده گرفته بودند. سال ۵۷ همراه انقلاب، درون شاهرخ هم انقلابی به پا شد. توبه کرد و شد عاشق امام خمینی. رفت جبهه و کاری کرد کارستان؛ عراقی‌ها تا می‌فهمیدند شاهرخ توی منطقه عملیاتی است، تنشان می‌لرزید؛ صدام برای سرش جایزه بزرگی گذاشته بود تا اینکه بالاخره توی یک عملیات شهید شد. پیکرش هم برنگشت. شد شهید گمنام. انگار می‌خواست حضرت زهرا سلام الله علیها برایش مادری کند.^۱

آبروی اهل دل از خاک پای مادر است

هر چه دارند این جماعت از دعای مادر است

۱. کتاب حر انقلاب اسلامی.

شکر

انگیزه سازی

احمد بن عمر و حسین بن زید می گویند:

خدمت حضرت رضا علیه السلام رسیدیم و عرض کردیم: یا ابن رسول الله ما زندگی خوبی داشتیم و روزی فراخ ولی اوضاع تغییر کرد. دعا بفرمایید خداوند نعمت های از دست رفته ما را برگرداند. حضرت فرمود: می خواهید چه بشوید، پادشاه؟ مایلید مانند طاهر و هرثمه (ذوالیمینین فرمانده کل قوای مأمون و هرثمه نیز یکی از سرلشکران او بود) بشوید و اِنَّكُمْ عَلٰی خِلَافِ مَا اَنْتُمْ عَلَيْهِ؛ مخالف این اعتقادی که دارید باشید، قُلْتُ لَا وَاللَّهِ مَا سَرَرَنِيْ اَنْ لِّي الدُّنْيَا بِمَا فِيهَا ذَهَابًا وَفِضَّةً وَاِنِّيْ عَلٰی خِلَافِ مَا اَنَا عَلَيْهِ؛ گفتم به خدا قسم هرگز میل ندارم دنیا برایم پر از طلا و نقره باشد و از این اعتقادی که دارم برگردم.^۱

۱. ابن شعبه حرانی، تحف العقول، قم، چاپ دوم، ۱۴۰۴/۱۳۶۳ق. ص ۴۴۹.
قَالَ أَحْمَدُ بْنُ عُمَرَ وَ الْحُسَيْنُ بْنُ يَزِيدَ «دَخَلْنَا عَلَى الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقُلْنَا إِنَّا كُنَّا فِي سَعَةٍ مِنْ

حضرت به آنها فهماند شما فقیر نیستید، مشکل این است که به نعمت‌هایی که خدا به شما داده دقت ندارید؛ مخصوصاً نعمت بزرگ محبت اهل بیت.

اقناع اندیشه

هر انسانی در زندگی دنبال دست‌یابی به نداشته‌هایش است. گاهی حسرت رسیدن به نداشته‌ها، ما را از توجه به داشته‌های مهم غافل می‌کند. فقیر کسی است که محبت امیرالمؤمنین علیه السلام را ندارد. فقیر کسی است که محبت اهل بیت را ندارد. بدبخت و فقیر کسی است که محبت سید الشهداء را ندارد. رفقا، شما الآن حاضرید این نعمتی که خدا به شما داده، این توفیق را با چیزی عوض کنید؟

خداوند نعمت‌های زیادی به ما داده است. فقط کافی است کمی دقت کنیم تا آنها را ببینیم.

خداوند متعال می‌فرماید: ﴿وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا﴾ شما قادر نیستید نعمت‌های خدا را بشمارید. از فرق سر تا نوک پا، غرق در نعمت‌های الهی هستیم، نعمت‌هایی که درون بدن ما است و نعمت‌هایی که از خارج در اختیار ماست؛ آسمان و زمین و هوا و دریا و آب و کوه و جنگل و پرند و چرند و درنده که همه مسخر ماست.

اگر نعمت‌هایی که دارید را از جانب او می‌دانید حق آنها را ادا کنید. شکر کنید. بعضی خیلی بی‌توجه هستند.

الرِّزْقِ وَغَضَارٍ مِنَ الْعَيْشِ فَتَعَبَّرَ الْحَالُ بَعْضَ التَّعَبُّرِ فَأَذْغَ اللَّهُ أَنْ يَرَدَّ ذَلِكَ إِلَيْنَا فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَيْ شَيْءٍ تُرِيدُونَ تَكُونُونَ مَلُوكًا أَيْسُرُكُمْ أَنْ تَكُونُوا مِثْلَ طَاهِرٍ وَهَرَمَةٌ وَإِنَّكُمْ عَلَى خِلَافٍ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ فَقُلْتُ لَا وَاللَّهِ مَا سَرَّني أَنْ لِي الدُّنْيَا بِمَا فِيهَا ذَهَبًا وَفِضَّةً وَإِنِّي عَلَى خِلَافٍ مَا أَنَا عَلَيْهِ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ اعْمَلُوا آلَ دَاوُدَ سُكْرًا وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِي الشُّكُورُ أَحْسِنِ الظَّنَّ بِاللَّهِ فَإِنَّ مِنْ حَسَنِ ظَنِّهِ بِاللَّهِ كَانَ اللَّهُ عِنْدَ ظَنِّهِ وَمَنْ رَضِيَ بِالْقَلِيلِ مِنَ الرِّزْقِ قَبْلَ مِنْهُ الْيَسِيرِ مِنَ الْعَمَلِ وَمَنْ رَضِيَ بِالْيَسِيرِ مِنَ الْمُحْلَالِ خَفَّتْ مَوْتُهُ وَنُعْمَ أَهْلُهُ وَبَصَرَهُ اللَّهُ دَاءَ الدُّنْيَا وَدَوَاءَهَا وَأَخْرَجَهُ مِنْهَا سَالِمًا إِلَى دَارِ السَّلَامِ.»

در قرآن کریم می خوانیم:

﴿وَأَشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾؛ «خدا را شکر کنید، اگر فقط

او را بندگی می کنید»^۱.

از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است که خداوند می فرماید: من مردم را خلق می کنم، اما آنان غیر مرا می پرستند. من به آنان روزی می دهم، اما آنان شکر دیگری را می نمایند.^۲ بندهای خدا داشته ها را نمی بینند و فقط به نداشته ها توجه دارند. فقط دنبال به دست آوردن بهتر و بیشتر هستند. خداوند راه کسب بیشتر و بهتر را نشان داده است. هر کس می خواهد نعمت هایش چند برابر بشود به این آیه خوب گوش کند:

خداوند متعال می فرماید:

﴿وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي

لَشَدِيدٌ﴾؛^۳ «و (نیز به یاد آور) هنگامی که پروردگارتان اعلام فرمود: همانا اگر شکر کنید، قطعاً (نعمت های) شما را می افزایش، و اگر کفران کنید البته عذاب من سخت است.»

سنت خداوند است که شکر را وسیله ازدیاد نعمت قرار داده و این سنت را قاطعانه اعلام کرده است. ﴿تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ﴾

شکر نعمت نعمت افزون کند

کفر نعمت از کفت بیرون کند

امیر المؤمنین می فرماید: «مَا كَانَ اللَّهُ لِيُفْتَحَ عَلَى عَبْدٍ بَابَ الشُّكْرِ وَيُغْلِقَ

عَنْهُ بَابَ الزَّيَادَةِ.»^۴

چنان نیست که خداوند در شکر را بر بنده ای بگشاید و در نعمت افزایی را بر وی ببندد.

اگر شکر نکردید ﴿إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ﴾. شاید این سؤال پیش

۱. سوره بقره، آیه ۱۷۲.

۲. تفسیر نور نقل از تفسیر صافی.

۳. سوره ابراهیم، آیه ۷.

۴. نهج البلاغه، الحکمة ۴۳۵.

بیاید که اگر شکر نکردن باعث سلب نعمت می‌شود، پس چرا کسانی را می‌بینیم که شکر نکردند با این حال نعمت از آنها سلب نشده بلکه گاهی بیشتر هم شده است. این چطور ممکن است؟

کیفر کفران نعمت، تنها گرفتن نعمت نیست، بلکه گاهی نعمت سلب نمی‌شود ولی به صورت نقت و استدراج درمی‌آید تا شخص، کم‌کم سقوط کند. ﴿لَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ﴾ و این خیلی بد و خطرناک است.

حضرت رضا علیه السلام می‌فرماید: بپرهیزید خدا را و بر شما باد به تواضع و شکر و حمد خدا، به درستی که در بنی اسرائیل مردی بود که شبی در خواب دید کسی گفت: نصف عمرت در وسعت رزق و روزی هستی، انتخاب کن نصف اول عمر باشد یا نصف آخر، مرد گفت: صبر کن تا با شریک زندگیم همسرم مشورت کنم و بعد پاسخ گویم. صبح که از خواب بیدار شد به همسرش گفت: دیشب مردی به من خبر داد که نصف عمرت در رفاه خواهی بود و مخیری انتخاب کنی که نصف اول باشد یا نصف آخر و من مهلت خواستم تا با تو مشورت کنم. حال تو انتخاب کن. همسرش گفت: نصف اول را انتخاب می‌کنیم. مرد پذیرفت و آنگاه دنیا به او روی آورد و هرچه نعمت بر او بیشتر می‌رسید همسرش می‌گفت به فلان همسایه و فلان فامیل که محتاجند کمک کن و این روش آنها بود. هر خداوند وقت نعمتی به آنها می‌داد صدقه می‌دادند، شکر می‌کردند و بخش می‌نمودند تا اینکه شبی در خواب دید که به او گفتند نصف عمرت که باید در رفاه باشی تمام شد. مرد گفت صبر کن با همسرم مشورت کنم. صبح به همسرش گفت: دیشب مرا خبر دادند که نصف عمرت که باید در رفاه باشی تمام شده است. همسرش گفت: خداوند به ما نعمت داد و ما شکر کردیم و خدا وعده داد که اگر شکر نعمت کنید، نعمت شما

زیاد می‌شود و او اولی به وفا است. پس شب به مرد خبر دادند که گفته همسرت درست است و نصف دیگر عمرت را نیز در رفاه خواهی بود زیرا که شکر نعمت کردی.

پرورش احساس

بعضی غافلند از اینکه با شکر نکردن و کفران نعمت هدف دشمنشان را محقق می‌کنند. خداوند شیطان را دشمن ما معرفی کرده: ﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ﴾. هدف شیطان این است که مردم شکرگزار نشوند. بعد از این که از درگاه خداوند متعال رانده شد، گفت:

﴿لَا يَتَنَبَّهُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ﴾؛ (خداوندا) خواهی دید که من از پیش رو، پشت سر و از راست و چپ، سراغ بندگان می‌آیم و آنها را اغوا می‌کنم و اکثر آنها را شاکر نمی‌یابی.

پناه بر خدا که کسی شیطان را به هدف و مقصدش برساند. البته در مقابل این گروه بعضی از مؤمنین به شکر حداقلی راضی نیستند، می‌خواهند حق نعمت را در حد اعلی ادا کنند. دنبال برترین نحوه و مرحله شکر هستند. برترین مرحله شکر این است که انسان نعمت را از خدا بداند، امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید: «فَمَا وَحَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَى مُوسَى اشْكُرْنِي حَقَّ شُكْرِي فَقَالَ يَا رَبِّ وَكَيْفَ اشْكُرُكَ حَقَّ شُكْرِكَ وَلَيْسَ مِنْ شُكْرِكَ اشْكُرُكَ بِهَذَا وَانْتِ انْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ قَالَ يَا مُوسَى الْآنَ اشْكُرْتَنِي حِينَ عَلِمْتَ أَنَّ ذَلِكَ مِنِّي؛ خداوند به موسی علیه‌السلام وحی فرستاد که حق شکر مرا ادا کن. عرض کرد پروردگارا! چگونه حق شکر را ادا کنم در حالی که هر زمان شکر را به‌جا آورم این موفقیت، خود نعمت تازه‌ای برای من خواهد بود، خداوند فرمود: ای موسی، الآن حق شکر مرا ادا کردی، چون می‌دانی حتی توفیق شکرگزاری از ناحیه من است.»

بنده همان به که ز تقصیر خویش

عذر به درگاه خدای آورد

ورنه سزاوار خداوندیش

کس نتواند که به جای آورد

واقعاً ما نمی‌توانیم شکر نعمت‌ها را به‌جا بیاوریم حتی توفیق شکر نعمت خودش جای شکر دارد. رفقای من، همین نعمت توفیق پیاده‌روی اربعین نعمت بزرگی است. ثوابی که خدا برای قدم‌های شما گذاشته هزاران برابر حج خانه خداست. این چند روز که در این مسیر هستیم بهترین فرصت است که به نعمت‌های خدا فکر کنیم. اگر توانستی برای خودت بشمار و روی کاغذ بنویس. ببین چه خبر است. می‌دانی بهترین و مهم‌ترین نعمت چیست؟ نعمتی که امام صادق علیه السلام فرمود: اگر خدا برای بنده‌ای اراده خیر کند آن نعمت را به او می‌دهد. خدایی که عالم تحت اختیار اوست. اگر اراده کند به بنده خیری برساند چه نعمتی می‌دهد؟ حضرت فرمودند: مَنْ أَرَادَ اللَّهُ بِهِ الْخَيْرَ قَدَفَتْ فِي قَلْبِهِ حُبَّ الْحُسَيْنِ وَحُبَّ زيارَتِهِ؛ کسی که خدا خیر خواه او باشد، محبت حسین و شوق زیارتش را در دل او می‌اندازد.^۱ بهتر از این چه نعمتی می‌خواهید؟ خدا خیرخواه شما بوده؛ هم محبت اهل بیت را دارید و هم شوق زیارت حسین فاطمه را. این که اهل بیت بالاترین نعمتی هستند که خدا به بنده‌ها داده حرف من نیست، اصبح بن نباته از امیر المؤمنین علیه السلام نقل می‌کند که حضرت فرمودند:

چه می‌شود گروهی را که سنت پیغمبر را تغییر دادند و از وصی او اعراض کردند، آیا نمی‌ترسند از نزول عذاب الهی؟ سپس این آیه را تلاوت فرمود: ﴿الَّذِينَ يَدُلُّونَ نِعْمَةَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَحْلَوْا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ﴾^۲ «آیا نمی‌بینی کسانی را که نعمت‌های

۱. بحار الانوار، ج ۹۸، ص ۷۶.

۲. سوره ابراهیم، آیه ۲۸.

خدا را تبدیل به کفر کردند و قوم خود را به نابودی کشاندند»،
 آنگاه فرمودند:

نَحْنُ النُّعْمَةُ الَّتِي أَنْعَمَ اللهُ بِهَا عَلَى عِبَادِهِ وَبِنَايَفُوزُ مَنْ فَازَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ أَنْ
 نعمتی که خداوند بر بندگانش نازل کرده است ماییم و به وسیله
 ما در قیامت رستگار می شوند.^۱

رفتارسازی

اهل بیت نعمت خدا هستند. باید شکر این نعمت را به جا
 بیاوریم تا ان شاء الله آیه **﴿لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ﴾** شامل حالمان
 شود و روزبه روز این محبت در قلبمان بیشتر و بیشتر شود.
 چطور باید این نعمت را شکر کنیم تا این محبت در قلبمان
 بیشتر شود و شوق ما نسبت به ایشان افزایش یابد؟ امام باقر علیه
 السلام معیار را برای ما مشخص کرده اند؛ حضرت فرمودند:

وَاللَّهُ يَا أَبَا خَالِدٍ! لَا يُحِبُّ عَبْدٌ وَيَتَوَلَّانا حَتَّى يَطَهَّرَ اللهُ قَلْبَهُ وَلَا يَطَهَّرَ اللهُ قَلْبَ
 عَبْدٍ حَتَّى يُسَلِّمَ لَنَا وَيَكُونَ سَلْمًا لَنَا.

به خدا ای ابا خالد، بنده ای ما را دوست ندارد و از ما پیروی
 نکند تا اینکه خدا قلبش را پاکیزه کرده باشد و خدا قلب بنده ای
 را پاکیزه نکند تا اینکه با ما خالص شده باشد و آشتی کرده
 باشد.^۲

ظرف وجود ما باید آماده و مهیای پذیرش حب اهل بیت
 شود. شما هیچ وقت در یک لیوان آلوده و پر از لجن آب گوارا
 نمی ریزید تا بخورید. آب گوارا را باید در ظرف پاک و تمیز
 ریخت.

امام باقر علیه السلام شرط پاک شدن ظرف دل را تسلیم محض و
 اطاعت بی چون و چرا از امام معرفی می کند؛ یعنی اگر به ندای
 امامت لبیک گفتی و تسلیم امر او شدی، خدا ظرف دلت را

۱. اصول کافی، ج ۱، ص ۲۱۷.

۲. اصول کافی، ترجمه مصطفوی، ج ۱، ص ۲۷۷.

پاک و مالامال از عشق اهل بیت علیهم السلام خواهد کرد. امام در این روایت به ما می‌فهماند اگر می‌خواهید به ما برسید و در کنار ما باشید باید تسلیم امر ما باشید. شکر نعمت ما یعنی اطاعت از کلام ما، راه ما و مرام ما؛ در این صورت ما هم شما را می‌پذیریم.

حرف زدندان طوری باشد که آقا می‌پسندد، نگاهمان، رفتارمان، خانه‌مان، زندگی‌مان، رفیقمان، شغلمان، درآمدمان، حتی تیپ و قیافه‌مان را با میل امامان تنظیم کنیم.

شهید محمد مردانی؛ روز تولد امام رضا علیه السلام در کرمانشاه به دنیا آمده بود. عشق و علاقه به امام هشتم از کودکی در وجودش نهاده شده بود. زندگی‌اش از کودکی سرشار از علاقه به امام هشتم بوده است. پدرش می‌گوید: «یک روز که آمده بود برای مرخصی، دیدم خیلی توی خودش رفته. گفتم بابا چی شده؟ چرا این قدر دمغی؟ گفت: بابا خیلی دلم می‌خواهد بروم مشهد، پابوس امام رضا علیه السلام. دلم برای دیدن صحن و سرای حضرت لک زده. گفتم: خب بابا جان چند روز دیرتر برو جبهه، برو مشهد زیارت. گفت: بابا دلم خیلی می‌خواهد بروم، چون خیلی هوای حرم ارباب افتاده توی دلم؛ اما همه بچه‌ها توی جبهه دلشان می‌خواهد بروند زیارت ولی نمی‌توانند، من هم مثل آنها. از طرفی الآن حضور توی جبهه و دفاع از کشور واجب‌تره. آقا هم بیشتر راضی است... مشهد نرفت.» او راهی جبهه شد و یک ماه بعد گفتند شهید شده است. روزی که به شهادت رسید، مادرش خیلی بی‌تابی می‌کرد. وقتی رفتیم برای تحویل گرفتن جنازه، دیدیم او نیست. تحقیق کردند، گفتند ببخشید جنازه پسران را اشتباهی بردند مشهد برای تشییع، دور حرم امام رضا طوافش می‌دهند. گفتم: چه اشتباهی؟! پسر دلمش هوای حرم امام رضا علیه السلام را کرده بود، اما به خاطر امام خودش پا روی دلش گذاشت و تسلیم امر امامش شد.

بعد از شهادتش گفتند حالا خودمان می‌بریمت به زیارت امام. وصیت‌نامه محمد را که خواندیم، در بخشی از آن نوشته بود: اگر برایتان ممکن است مرا کنار امام رضا علیه السلام دفن کنید. ما هم به خاطر علاقه و وصیت محمد، در کنار مرادش امام رضا علیه السلام به خاک سپردیمش. از آن موقع هم ما از کرمانشاه آمدیم مشهد، کنار محمد.

خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید: ﴿وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا﴾؛ «کسی که خدا و پیامبر را اطاعت کند (در روز رستاخیز) همنشین کسانی خواهد بود که خدا نعمت خود را بر آنها تمام کرده (و آنها عبارتند از: پیامبران و صدیقان و شهدا و صالحان و آنها رفیقان خوبی هستند.»^۱ این آیه با صراحت بیان می‌کند که کسانی که در عمل از خدا و پیامبرش اطاعت کنند و واجبات الهی را انجام دهند و از محرّمات دوری کنند، سعادت‌مند هستند. و در قیامت و بهشت همنشین پیامبران الهی خواهند بود یعنی سعادت دنیا و آخرتشان تأمین خواهد شد.

در شأن نزول این آیه آمده است: یکی از صحابه پیامبر صلی الله علیه و آله به نام «ثوبان» که نسبت به حضرت محبت و علاقه شدیدی داشت، روزی با حال پریشان خدمت ایشان رسید، حضرت محمد صلی الله علیه و آله از سبب ناراحتی او پرسید، عرض کرد: زمانی که از شما دور می‌شوم و شما را نمی‌بینم، ناراحت می‌شوم. امروز در این فکر فرو رفته بودم که فردای قیامت اگر اهل بهشت باشم، مسلماً در مقام و جایگاه شما نخواهم بود، بنابراین شما را هرگز نخواهم دید، اما اگر اهل بهشت نباشم تکلیفم روشن است بنابر این در هر حال از درک حضور شما محروم خواهم شد. با این حال چرا افسرده نباشم. در این حال

آیه بالا نازل شد و به این گونه اشخاص بشارت داد که افراد مطیع پروردگار، در بهشت همنشین پیامبران و بزرگان خدا خواهند بود.^۱

امام حسین علیه السلام در روز عاشورا به عمرو بن قرظه فرمود: «تو پیش از من به بهشت می‌روی، سلامم را به رسول خدا صلی الله علیه و آله برسان.»^۲

دوست داری ان شاء الله بدنت را بعد شهادت کجا ببرند؟ معلوم است؛ کربلا. خدایا می‌شود ببرند بین الحرمین؟ حسین جان اگر شما بخواهی می‌شود؛ آقا جان، امید دارم دم مرگ بیایی بالای سرم.

من کیم تا تو بیایی به سر بالینم

چه کنم راه نجاتی نبود جز اینم

بر من آنقدر توان بخش که در بستر مرگ

خیزم از جا و به پیش قدمت بنشینم

۱. تفسیر نمونه، ج ۳، ص ۴۵۹.

۲. بحار الانوار، ج ۴۵، ص ۲۳.

صبر بر مشکلات زیارت

انگیزه‌سازی

مرحوم آقا نجفی قوچانی در کتاب سیاحت شرق می‌نویسد: یک‌بار پیاده به سمت کربلا حرکت کردم، در راه آب تمام کردم و هرجایی که رفتم یا آب نداشتند یا اگر داشتند به اندازه‌ای بود که به بنده نمی‌دادند، هر چه به کربلا نزدیک‌تر می‌شدم، بیشتر تشنه می‌شدم تا اینکه دو سه فرسخی کربلا، حالت عطش بر من غلبه کرد، حالتی که ضعف بر آدم چیره می‌شود و چشمان انسان سیاهی می‌رود. در آن حالت عطش شدید به یاد تشنگی بچه‌های ابی‌عبدالله افتادم، با خودم گفتم من که آدم بزرگی هستم و در این حالت امنیت، این‌طوری مبتلا به تشنگی شدم طاقتم تاب شده، بمیرم برای بچه‌هایی که با لبان تشنه و گرسنه هر لحظه از ترس حمله دشمنان می‌لرزیدند و سر به بیابان می‌گذاشتند. حالت حزنی به من دست داد که دیگر تشنگی خودم را فراموش کردم و شروع کردم به گریه

بر مظلومیت یتیمان حسین ع. یکبارہ پرده‌ها از جلوی چشمم کنار رفت و یک بیابان پر از دود و آتش را دیدم. گویا در آن حالت گوشه‌ای از صحنه عصر عاشورا را به من نشان دادند، دیگر داشتم دیوانه می‌شدم. شروع کردم به سروصورت خود زدن و ضجه و گریه و زاری کردن. عقب رفتم چون دیگر طاقت نداشتم و بلندبلند هم گریه می‌کردم و می‌خواستم کسی متوجه نشود، بعد کم‌کم وارد کربلا شدیم و دوباره به حال عادی برگشتم.

بعد از زیارت ابوالفضل العباس به حرم امام حسین علیه السلام وارد شدم و در صحن حرم دیدم ساعت حرم شروع به زنگ زدن کرد. دوباره به حال قبلی برگشتم. ساعت ده شب بود و ساعت ده بار زنگ زد و هر بار به جای صدای زنگ ساعت این صدا بلند می‌شد: هل من ناصرینصرنی. با خودم گفتم کیست الآن جواب حسین را بدهد؟ یک‌دفعه دیدم صدای زنگ حرم ابوالفضل العباس بلند شد و ده بار زنگ زد و هر بار ندا آمد: لیک یا حسین... لیک یا حسین....

اقناع اندیشه

در این دنیا هر کاری با سختی خاصی آمیخته شده و هر کس هر کار مفیدی که بخواهد انجام دهد برای به سرانجام رساندن آن باید مشقت‌ها و مشکلاتی را تحمل کند. خداوند متعال در قرآن می‌فرماید:

﴿لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ﴾^۱ «همانا ما انسان را در رنج و زحمت آفریدیم.

«کبد» به گفته طبرسی در مجمع البیان در اصل به معنی «شدت» است، و هنگامی که شیر غلیظ شود «تکبد اللبن» می‌گویند. ولی به گفته «راغب» در «مفردات» «کبد» (بر وزن حسد) به

معنی دردی است که عارض «کبد» انسان (جگر سیاه) می‌شود و سپس به هر گونه مشقت و رنج اطلاق شده است. ریشه این لغت هر چه باشد مفهوم فعلی آن همان رنج و ناراحتی است. آری انسان از آغاز زندگی حتی از آن لحظه‌ای که نطفه او در قرارگاه رحم واقع می‌شود، مراحل زیادی از مشکلات و دردها و رنج‌ها را طی می‌کند تا متولد شود و بعد از تولد در دوران طفولیت، و سپس جوانی، و از همه مشکل‌تر دوران پیری، با انواع مشقت‌ها و رنج‌ها روبرو است، و این است طبیعت زندگی دنیا، و انتظار غیر آن داشتن اشتباه است.

البته میزان اذیت شدن از سختی‌ها به هدفی بستگی دارد که قصد داریم به آن برسیم. گاهی اوقات مقدار کمی از سختی و مشکلات چنان فشار روحی وارد می‌کنند که شاید حتی حس ناامیدی در وجود انسان ایجاد کند اما در مقابل گاهی چنان سختی و مشقت را تحمل می‌کنیم که دیگران که بیرون از گود می‌بینند از تحمل و مقاومت ما نسبت به آن مشکل متعجب می‌شوند.

علت اینکه این تحمل و مقاومت آسان می‌شود همان هدف و نقطه‌ای است که برای رسیدن به آن پذیرفته‌ایم سختی‌ها را تحمل کنیم. چون آن هدف برای ما متعالی است سختی‌های مسیر رسیدن به آن برای ما آسان خواهد شد.

الآن که شما در مسیر پیاده‌روی قرار دارید، دیگرانی که در این همایش عظیم حضور ندارند با دیدن عکس‌ها و فیلم‌های شما که در رسانه‌ها منتشر می‌شود، از این حرکت شما متعجب می‌شوند ولی نمی‌دانند وقتی خود آنها هم در این مسیر و در مدار جاذبه حسین علیه السلام قرار بگیرند و هدف آنها زیارت حسین علیه السلام باشد، این مقدار سختی که هیچ، بیش از این و چندین برابر این سختی را نیز تحمل خواهند کرد.

ابو اسامه از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند:

مَنْ آتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَشَوُّقًا إِلَيْهِ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْأَمِينِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. وَ
أَعْطَى كِتَابَهُ يَمِينِهِ وَكَانَ تَحْتَ لَوَاءِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ حَتَّى يَدْخُلَ الْجَنَّةَ.
فَيُسْكِنُهُ فِي دَرَجَتِهِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ.^۱

هر کسی که از روی اشتیاق به امام حسین علیه السلام به زیارت ایشان شرفیاب شود خداوند او را جزء کسانی که روز قیامت در امان خواهند بود می نویسد و نامه اعمالش را به دست راستش خواهد داد و در زیر بیرق حسین علیه السلام خواهد بود تا این که در بهشت او را در درجه ابی عبدالله مکان خواهد داد. به درستی که خداوند متعال شنونده و تواناست.

حقیقتاً اگر کسی در مسیری قرار بگیرد که رنگ و بوی حسین علیه السلام بگیرد؛ اگر کسی در مسیری قدم بگذارد که در این مسیر هم نشینی ارباب بی کفن را به او هدیه کنند و به او در بهشت مقامی بدهند که در همسایگی ابی عبدالله علیه السلام قرار بگیرد، این سختی ها نمی ارزند؟

خوشا به سعادت شما زائرین اباعبدالله علیه السلام که در این مسیریید، الآن و این چند روز نزدیک ترین روزهای عمر شما به خدای متعال است. این روزها خدای عزیز خیلی به شما مباحث می کند. خدای عزیز به شما با نظر رحمت نگاه می کند. رفقا، اگر بدانید خدای عزیز الآن چه طور به شما افتخار می کند همین سختی اندکی که می کشید را هم فراموش می کردید.

یک حدیث ناب برای شما بخوانم تا لذت ببرید و قدر خودتان را بدانید و از این لحظات ناب استفاده کنید:

ذَرِيحٌ مُحَارَبِيٌّ نَقَلَ مَعَهُ خِدْمَتِ إِمَامِ صَادِقٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَرَضَ كَرْدَمَ كَمَا مِنْ وَقْتِي بِلِقَا إِمَامِي وَفِرْزَانِي فِي مَوْرَدِ ارْزَشٍ وَ مَنْزِلَتِ زَائِرٍ وَ زِيَارَتِ قَبْرِ إِبْرَاهِيمَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ صَحْبَتِي مَعِي كَمَا مِنْ مَعِي وَ كَيْفَ تَوَجَّهْتُ إِلَى إِمَامِي بِرُغْوَةٍ مَعِي بِبِنْدِي [وَ إِيْنِي] فِي رَجَائِي كَمَا بَيَّانُ مَعِي كَيْفَ وَاقِعِيَّتِي لَمْ يَدْرِكْ. وَ وَقْتِي إِمَامِي فِي حَرْفٍ رَأَى

۱. وسائل الشیعة، ج ۱۴، ص ۴۹۷.

شنید فرمود: مردم را رها کن به هر سمتی که می‌خواهند بروند. به خدا قسم [امام صادق علیه السلام قسم می‌خورد] که **وَاللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ لَيَبْهِيْ بَزَائِرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ وَالْوٰفِدِيْنَ الْمَلٰٓئِكَةَ الْمَقْرَبِيْنَ وَحَمَلَةَ عَرْشِهِ حَتّٰى اِنَّهُ لَيَقُوْلُ لَهُمْ اَمَا تَرَوْنَ زُوَارَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ اَتُوهُ شَوْقًا**؛ خداوند متعال به زائر قبر حسین افتخار و مباحات می‌کند و زائر حسین علیه السلام را ملائکه و حاملان عرش همراهی و هدایت می‌کنند و می‌گویند آیا زوار حسین بن علی علیهما السلام را می‌بینید که از روی شوق و محبت به آن حضرت و علاقه به حضرت فاطمه علیها السلام دخت رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم به زیارت آمده‌اند.

[خدای من یعنی این قدر به زائر حسین محبت می‌کنی؟ یعنی این قدر حسین برایت عزیز است که زائرش را این جور تحویل می‌گیری؟ یادت هست ایام محرم در زیارت عاشورا هر روز می‌خواندی **اللّٰهُمَّ اجْعَلْنِيْ عِنْدَكَ وَجِيْهًا بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؟** الآن به تو آبرو داده، تو را خریده، خدا تو را سوا کرده، این گرد و غبار سفر حسین که رویت نشسته، این غبار، آبرو و اعتبار است، عزیز دلم. چرا مستحب است زیارت حسین را بدون غسل و با غبار سفر انجام دهی؟ حیف نیست این غبار عزت و آبرو را شستشو دهی؟ خدایا می‌شود این آبرویی که به من دادی همیشگی باشد؟ می‌شود این اعتبار و آبرویی که به من دادی اراده‌ای باشه برای من برای ترک گناه؟ برای ترک دنیا؟

در ادامه خدای متعال تعبیر زیبا و عاشقانه‌ای دارد. [خدای متعال در ادامه می‌فرماید: **أَمَّا وَعِزَّتِيْ وَجَلَالِيْ وَعَظْمَتِيْ لِأَوْجِبَنَّ لَهُمْ كِرَامَتِيْ وَلَاذْخِلَهُمْ جَنَّتِيْ الَّتِي أَعْدَدْتُهَا لِأَوْلِيَائِيْ وَلِإِنِّيَّائِيْ وَرُسُلِيْ يَا مَلٰٓئِكَتِيْ هُوَ لِأَزُوَارِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ حَبِيْبٍ مُحَمَّدٍ رَّسُوْلِيْ وَ مُحَمَّدٌ حَبِيْبِيْ وَمَنْ أَحَبَّ حَبِيْبِيْ وَمَنْ أَحَبَّ حَبِيْبِيْ أَحَبَّ مَنْ يُحِبُّهُ**].

۱. عَنْ ذَرِيْحِ الْمُحَارِبِيِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا أَلْتِي مِنْ قُوِيٍّ وَمِنْ نَبِيٍّ إِذَا أُنَا أَخْبَرْتَهُمْ بِمَا فِي إِيْتَانِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ مِنَ الْحَسْرِ إِنَّهُمْ يَكْذِبُونَ وَيَقُوْلُونَ إِنَّكَ تَكْذِبُ عَلَيَّ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ يَا ذَرِيْحُ دَعِ النَّاسَ يَذْهَبُونَ حَيْثُ شَاءُوا وَاللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ لَيَبْهِيْ بَزَائِرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ وَ

خدایا چقدر برای زائر حسینت خرج کردی! چقدر زائر حسین را دوست داری!

بله عزیز من! تعجب نکن؛ قاعده درست همین است، وقتی تو همه دنیا و مظاهرش را رها کردی و با پای پیاده سمت حسین آمدی، تازه شبیه حسین می شوی. مثل حسین نه، شبیه حسین؛ چون کسی مثل حسین نمی شود. وقتی شبیه حسین شدی برای خدا عزیز می شوی. ابی عبدالله چه کرد که این قدر عزیز شد؟ ارباب من و شما به دنیا پشت پا زد و سختی و مشقت این سفر پر محنت را متحمل شد تا خود خدا خریدارش شد.

حالا که خدا این قدر خریدار زائر حسین است، ما هم از این

الْوَاثِقِ بِفَضْلِ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَحَمَلَةَ عَرْشِهِ حَتَّى إِنَّهُ لَيَقُولُ لَهُمْ أَمَا تَرَوْنَ زُورًا قَبْرَ الْحُسَيْنِ أَوْهَ سَوْفًا إِلَيْهِ وَإِلَى فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ مُحَمَّدٍ أَمَا وَعِزَّتِي وَجَلَالِي وَعَظَمَتِي لَا وَجِبْنَ لَهُمْ كَرَامَتِي وَلَا دَخَلَهُمْ جَنَّتِي الَّتِي أَعَدَدْتُهَا لِأَوْلِيَائِي وَلَا لِأَنْبِيَائِي وَرُسُلِي يَا مَلَائِكَتِي هُوَ لَاءَ زُورًا قَبْرَ الْحُسَيْنِ حَبِيبِ مُحَمَّدٍ رَسُولِي وَمُحَمَّدُ حَبِيبِي وَمَنْ أَحَبَّنِي أَحَبَّ حَبِيبِي وَمَنْ أَحَبَّ حَبِيبِي أَحَبَّ مَنْ يُحِبُّهُ. از ذریح محاربی، وی می گوید: محضر مبارک حضرت ابی عبد الله علیه السلام عرض کردم: از خویشاوندان و فرزندانم کسی را ملاقات نکردم مگر وقتی به آنها خبر دادم به اجر و ثوابی که در زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام هست من را تکذیب نموده و گفتند: تو بر حضرت جعفر بن محمد علیهما السلام دروغ بسته و این خبر را از پیش خودت می گوئی! حضرت فرمودند: ای ذریح مردم را رها کن هر کجا که می خواهند بروند، بخدا قسم حق تعالی به زائرین امام حسین علیه السلام مباحث کرده و افتخار می نماید و مسافر و زائر را فرشتگان مقرب خدا و حاملین عرش رهبری می کنند حتی حق تعالی به فرشتگان می فرماید: آیا زور حسین بن علی علیهما السلام را می بینید که از روی شوق و محبت به آن حضرت و علاقه به حضرت فاطمه علیها السلام دخت رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم به زیارت آمده اند؟ به عزت و جلال و عظمت خود قسم کرامت خویش را بر ایشان واجب کرده ام و ایشان را حتما به بهشتی که برای دوستانم و برای انبیاء و رسل و فرستادگانم آماده کرده ام داخل می کنم. ای فرشتگان من! ایشان زور قبر حسین حبیب محمد رسول من بوده و محمد صلی الله علیه و آله و سلم حبیب من است و کسی که من را دوست داشته باشد حبیب من را نیز دوست می دارد و کسی که حبیب من را دوست داشته باشد دوست دار حبیب من را نیز دوست دارد.

فرصت بهره کافی را ببریم و با خدا قرار بگذاریم که سعی کنیم از این به بعد سختی‌ها و مشکلات زندگی را تحمل کنیم و بی‌تابی نکنیم و از خدا بخواهیم در عوض به ما قدرت تحمل سختی ترک گناه را عنایت کند و به ما توفیق ترک گناه بدهد. رفقا، همین‌جا از خدا بخواهیم که گذشته ما را ببخشد. ما هم همین‌جا به خدا قول بدهیم که از این به بعد واجبات را ترک نکنیم و مرتکب حرام‌های الهی نشویم.

یکی از واجبات مهم که خدا هم روی آن حساسیت خاصی دارد و اگر این درست بشود خیلی از مشکلات ما حل می‌شود، نماز اول وقت است. همین‌جا با خدا قرار بگذاریم که ان‌شاءالله از این به بعد همه تلاشمان را بکنیم که نمازمان را اول وقت بخوانیم. حتی در مواقعی که تصور می‌کنیم سخت است، نماز را اول وقت به‌جا بیاوریم. ارباب من و شما که به عشق این آقا پیاده می‌رویم پابوسش، روز عاشورا وقتی ابوتمامه صیداوی وقت نماز را یادآور شد، در حق این صحابی بامعرفت دعا کردند: *رفع الحسین رأسه إلى السماء* و *قال ذکر الصلاة جعلك الله من المصلین نعم هذا أول وقتها ثم قال سلوهم أن یکفوا عنا حتی نصلی*^۱.

اباعبدالله الحسین حتی در کارزار جنگ فرمود شرایط را مهیا کنید نماز اول وقت به‌جا بیاوریم.

اگر می‌خواهی رنگ حسین بگیری باید نمازت را اول وقت بخوانی. اگر زائر حسین باشیم و نمازمان درست نشود رنگ حسینی نگرفته‌ایم. بهترین توشه و سوغات تو از این سفر اصلاح نماز است. تا نماز درست نشود بقیه دین هم ناقص است حتی این سفر و زیارت هم روز قیامت در گرو نماز است. امام باقر علیه السلام فرمود:

۱. امام حسین سر خود را به طرف آسمان بلند کرد و فرمود: [وقت] نماز را به یادآوردی، خدا تو را از نمازگذاران محسوب نماید. آری اکنون اول وقت نماز است. از این مردم بخواهید دست از ما بردارند تا نماز بخوانیم.

إِنَّ أَوَّلَ مَا حَسَبُ بِهِ الْعَبْدُ الصَّلَاةَ فَإِنْ قُبِلَتْ قُبِلَ مَا سَوَّاهَا؛ اولین چیزی که روز قیامت مورد حساب و کتاب قرار می‌گیرد نماز است و اگر قبول شد دیگر اعمال پذیرفته می‌شود.

اگر بتوانیم اینجا این قرار را با خدا بگذاریم و معامله کنیم، سود کرده‌ایم. اگر اینجا معامله نکردی وقتی برگشتی به شهر و کوچه پس کوچه‌های ظلمانی دنیا دیگر خدا فراموش می‌شود. اگر اینجا معامله کردی به حدی زندگی لذتبخشی خواهی داشت که هیچ مصیبت و سختی نمی‌تواند زندگی را برای تو تلخ کند. قدم می‌گذاری در مسیری که زینب کبری گذاشت. سختی‌ها برای تو راحت و قابل تحمل می‌شود.

چرا وقتی در این مسیر قرار گرفتی مشکلات این مسیر برایت آسان می‌شود؟ چون تازه کمی از مصائب زینب کبری سلام الله علیها را درک می‌کنی. بمیرم برای زینب کبری که در مسیر اسارت چه‌ها ندید.

از طرفی سر بریده حسین، از طرفی سر بریده برادرش قمر بنی هاشم، از طرفی سر بریده علی اکبر، سر بریده علی اصغر. باید برای این مصائب آه بکشد و بدون سروصدا گریه کند و اشک بریزد. از طرفی هم دردانه حسین بی‌تابی می‌کند. این همه پیاده‌روی، این همه خستگی... تا الآن می‌شنیدی پای پیاده و آبله و خستگی، الآن درک می‌کنی:

بس که دویدم عقب قافله

پای من از ره شده پر آبله

پدر فدای سر نورانیت

سنگ جفا که زده پیشانیت

كحف

عَلَى رَأْسِ الْحَوْضِ الْحَرَامِ
وَالرَّبِّعِ نَزْفًا حَتَّى يَرُدَّ عَلَى الْحَوْضِ

وَأَذَى فِي مَرِّ الْكُتَابِ لِلْبَيْتِ الْعَلِيِّ كَبِيرِ

فضیلت شیعه امیرالمومنین

انگیزه سازی

صدای کوبه به گوش رسید و رایحه خوش نبی خدا خانه را پر کرد. شادی و شمع در چهره پیامبر صلی الله علیه و آله خودنمایی می کرد.

امیرالمؤمنین علیه السلام که خوشحالی پیامبر خدا را دید، پرسید: یا رسول الله! چرا امروز خوشحالید؟

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند: محبوب من! نور چشم من! آمده ام تا به تو بشارت دهم که جبرئیل بر من فرود آمد و گفت: «خدای سبحان بر تو سلام می رساند و می گوید برو به علی بشارت بده که شیعیان علی اهل بهشتند.» علی به سجده افتاد و دستان خود را به طرف آسمان بلند کرد و فرمود: همه ی عالمیان شاهد باشند که من نصف عباداتم را به شیعیانم هدیه کردم. حضرت زهرا علیها السلام از طرف دیگری آمدند و فرمودند: خدایا تو گواه باش، من هم نصف حسناتم را به شیعیانم هدیه

نمودم. لحظه‌ای بعد امام حسن علیه‌السلام سمت جدش آمد و فرمود: خدایا تو گواه باش، من هم نصف حسناتم را به شیعیانم هدیه نمودم.

و بعد از برادر، میوه دل رسول خدا، امام حسین علیه‌السلام آمد و فرمود: خدایا تو گواه باش، من هم نصف حسناتم را به شیعیانم هدیه نمودم. پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله نیز فرمودند: شما اهل بیت من که از من کریم‌تر نیستید، پس خدایا تو شاهد باش من هم نصف حسناتم را به شیعیان دادم.

جبرئیل نازل شد و فرمود: خداوند سبحان گفته است شما اهل بیت از من کریم‌تر نیستید؛ حتماً حتماً شیعیان شما را بخشیدم و شیعیان علی و دوستانشان اگر گناہانی به اندازه کف دریا و برگ درختان داشته باشند، آن‌ها را می‌بخشم.^۱ اما شیعه اهل بیت چه کسی است و باید دارای چه ویژگی‌های هست؟

اقناع‌اندیشه

جابر بن یزید جعفری از امام صادق علیه‌السلام درباره تفسیر این آیه پرسش نمود. امام علیه‌السلام در پاسخ فرمود: «همانا خداوند سبحان زمانی که ابراهیم علیه‌السلام را آفرید، پرده از جلوی چشمش برگرفت. ابراهیم نگاه کرد و نوری را کنار عرش مشاهده نمود. عرضه داشت: خداوندا! این نور چیست؟ به او گفته شد: هَذَا نُورُ مُحَمَّدٍ صلی‌الله‌علیه‌وآله صَفْوَتِي مِنْ خَلْقِي؛ این نور محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله برگزیده خلق من است.

ابراهیم علیه‌السلام نوری در کنار آن نور دید. پرسید: خدایا و این نور چیست؟ از سوی خداوند به او گفته شد: هَذَا نُورُ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ نَاصِرِ دِينِي. در کنار آن دو نور سه نور دیگر دید. پرسید خدایا این نورها چیستند؟ به او گفته شد: هَذَا نُورُ

فَاطِمَةَ فَطَمَتْ مَحَبَّتَهَا مِنَ النَّارِ وَنُورَ وَلَدَيْهَا الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ؛ این نور فاطمه علیها السلام است که دوستانش را از آتش باز داشته و جدا کرده و

نور دو پسرش حسن و حسین علیهما السلام می باشد

آنگاه ابراهیم گفت: پروردگارا! نه نور دیگر هم می بینم که پیرامون آنان را گرفته اند.

گفته شد: ای ابراهیم! اینان امامان از فرزندان علی و فاطمه علیهما السلام هستند. پس ابراهیم عرضه داشت:

بار خدا یا! به حق این پنج تن تو را سوگند می دهم که به من بشناسانی آن نه تن را که کیانند.

خداوند فرمود: ای ابراهیم! اولین آن ها علی بن الحسین است و پسرش محمد و پسرش جعفر و پسرش موسی و پسرش علی و پسرش محمد و پسرش علی و پسرش حسن و حجت قائم علیهم السلام پسر اوست.

آنگاه ابراهیم گفت: ای خدای من و سید من! نورهایی را می بینم که پیرامون آن ها حلقه زده اند که شماره آن ها را جز تو کسی نمی داند.

گفته شد: «يَا اِبْرَاهِيمُ هَؤُلَاءِ شِيعَتُهُمْ شِيعَةُ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ»

ابراهیم گفت: شیعیان او به چه نشانه و علامتی شناخته می شوند؟ خداوند فرمود: به خواندن پنجاه و یک رکعت نماز و بلند خواندن ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ و قنوت گرفتن پیش از رکوع و انگشتی به دست راست کردن؛

در این هنگام ابراهیم علیه السلام گفت: «اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ شِيعَةِ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ.»

امام صادق علیه السلام فرمود: پس خداوند این مطلب را در کتاب خود خبر داده که می فرماید: و به راستی که از جمله شیعیان او ابراهیم است.^۱

۱. تأویل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، استرآبادی، علی، انتشارات

پرورش احساس

خدا را شکر که این همه اجر را خدا به ما عنایت کرده و ما را جز شیعیان قرار داده اند چقدر اجر و قرب برای شیعیان اهل بیت وجود دارد در روایتی از وجود مقدس امام صادق نقل شده است آمده است که عمرو بن ابی المقدام می گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم که می فرمود: من و پدرم از خانه بیرون رفتیم تا (در مسجد مدینه) به میان قبر و منبر رسیدیم. در آنجا به گروهی از شیعه برخوردیم، پدرم به آنها سلام کرد. سپس پدرم فرمود: **أَمَّا وَاللَّهِ إِنِّي لَأُحِبُّ رِيحَكُمْ وَأَزْوَاحَكُمْ فَأَعِينُونِي عَلَى ذَلِكَ بَوْرَعٍ وَاجْتِهَادٍ.**

به خدا سوگند من بوی شما و جانهای شما را دوست دارم، پس شما کمکم کنید بر این دوستی به پارسائی و کوشش؛

و هر کس از شما که (بنده‌ای از بندگان خدا) را امام و پیشوای خود قرار دهد بر طبق رفتار و کردار او عمل کند؛ **أَنْتُمْ شِيعَةُ آلِ مُحَمَّدٍ [صلی الله علیه وآله] وَأَنْتُمْ شُرَطُ اللَّهِ وَأَنْتُمْ أَنْصَارُ اللَّهِ وَأَنْتُمْ السَّابِقُونَ الْأُولَى وَالسَّابِقُونَ الْآخِرُونَ فِي الدُّنْيَا وَالسَّابِقُونَ فِي الْآخِرَةِ إِلَى الْجَنَّةِ،** شما باید پیروان خدا، و شما باید یاران خدا، و شما باید پیشی گرفتگان اولین و پیشی گرفتگان آخرین و پیشی گرفتگان در دنیا و پیشی گرفتگان در آخرت به سوی بهشت؛

قَدْ ضَمِنَّا لَكُمْ الْجَنَّةَ بِضَمَانِ اللَّهِ [تَبَارَكَ وَتَعَالَى] وَضَمَانِ رَسُولِ اللَّهِ [صلی الله علیه وآله] و اهل بیته و ما از روی ضمانتی که خدا کرده و ضمانت رسول خدا صلی الله علیه وآله برای شما ضمانت بهشت را کرده ایم، به خدا که در درجات بهشت کسی بیشتر از شماها نباشد، پس برای درک فضائل درجات بهشت با یک دیگر رقابت کنید. شما باید پاکان و زنانان نیز زنانی پاک هستند، هر زن باایمانی حوریه‌ای است خوش چشم، و هر مرد باایمانی یک صدیق است، امیر مؤمنان به قنبر (غلامش) فرمود:

«يَا قَبْرُ أَنْبِئْهُ وَبَشِّرْهُ وَاسْتَبْشِرْ فَوَ اللَّهِ لَقَدْ مَاتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَهُوَ عَلَى أُمَّتِهِ سَاخِطٌ إِلَّا الشَّيْعَةَ؛ ای قبر مرده گیر، و مرده ده، و خوشحال باش که به خدا سوگند رسول خدا صلی الله علیه و آله از این جهان رفت و جز بر شیعه بر سایر امت خود خشمگین بود.

أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ عِزًّا، وَعِزُّ الْإِسْلَامِ الشَّيْعَةُ. بدان که برای هر چیزی عزت و شوکتی است و عزت اسلام شیعیان هستند.

أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ دِعَامَةً، وَدِعَامَةُ الْإِسْلَامِ الشَّيْعَةُ. آگاه باش که هر چیز را ستونی است و ستون اسلام شیعیان هستند.

أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ سِرًّا، وَسِرُّ الْإِسْلَامِ الشَّيْعَةُ. آگاه باش که برای هر چیزی شرافتی است و شرافت اسلام شیعه است.

أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ سَيِّدًا، وَسَيِّدُ الْمَجَالِسِ الشَّيْعَةُ. آگاه باش که هر چیزی را آقایی است و آقای مجالس و انجمن ها مجالس شیعه است.

أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ إِمَامًا، وَإِمَامُ الْأَرْضِ أَرْضُ سُكُنَهَا الشَّيْعَةُ، وَاللَّهُ لَوْ لَامَانِي الْأَرْضِ مِنْكُمْ مَا رَأَيْتُ بَعِينَ عُشْبًا أَبْدًا.^۱ آگاه باش که هر چیزی را امام و رهبری است و امام زمین آن سرزمینی است که شیعه در آن سکونت دارد، به خدا اگر شما در زمین نباشید گیاهی در زمین نروید.»

شیعه باید در همه زمینه ها بهترین باشد. و مایه افتخار و زینت اهل بیت باشد. برخی به گمان خودشان و اطرافیان شان شیعه دو آتسه هستند، اما قلب امام زمان خود را به درد می آورند.

رفتار سازی

اگر می خواهیم جز شیعیان واقعی قرار بگیریم باید خودمان

۱. الکافی، کلینی، محمد بن یعقوب، انتشارات دار الحدیث، سال چاپ: ۱۴۲۹، چاپ اول، قم، ج ۱۵، ص ۴۸۹.

را با شاغول اهل بیت بسنجیم. ببینیم آیا آن جور که اهل بیت می‌خواهند ما هستیم امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید: «امْتَحِنُوا شِيعَتَنَا عِنْدَ ثَلَاثٍ: شِيعِيَانِ مَا رَا دِرْ سَهْ چيز امتحان نماييد:

عِنْدَ مَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ كَيْفَ حَافِظْتُهُمْ عَلَيْهَا، در مواظبت بر اوقات نماز
وَعِنْدَ اسْرَارِهِمْ كَيْفَ حَفِظْتُهُمْ لَهَا عِنْدَ عَدُوِّنَا، در نگهداری اسرارشان
از دشمنان ما

وَإِلَى أَمْوَالِهِمْ كَيْفَ مُوَأَسَّاتُهُمْ لِإِخْوَانِهِمْ فِيهَا.^۱ در همدردی و کمک
مالی به برادرانشان.»

اگر این ملاک‌ها و ویژگی‌های شیعه که خود اهل بیت فرمودند را بشناسیم، دیگر کسانی که از خود اهل بیت علیهم‌السلام تندتر می‌روند و به قول معروف کاسه‌ی داغ‌تر از آتش هستند و تنها خودشان را شیعه می‌دانند، ولی این ویژگی‌ها که خود اهل بیت به عنوان ویژگی شیعه معرفی فرمودند را ندارند، شیعه نمی‌دانیم و از آن‌ها طرفداری نمی‌کنیم.

۱. وسائل الشیعه، شیخ حر عاملی، انتشارات مؤسسه آل‌البیت علیهم‌السلام، سال چاپ: ۱۴۰۹ ق، چاپ اول، ج ۴، ص ۱۱۲، ح ۱۶.

محبت امیرالمومنین شرط ورود به بهشت

انگیزه سازی

حدود بیست روز بود وقتی دیگه قطعی شد بیایم کربلا و خدا توفیق داد، دنبال خبرهای اربعین بودم، پیگیری می کردم بینم چه چیزهایی لازم است. شما هم حتماً همین جور بودید اخبار می گفت که اگر می خواهید کربلا بروید حتماً باید پاسپورت داشته باشید و الا نمی گذاریم از مرز عبور کنید.

پلیس جلوی ماشین رو گرفت گفت آقا مدارکتون رو لطف کنید. راننده گفت من گواهینامه پیشم نیست می شه کارت ملی رو بدم؟ گفت: نه.

- می شه شناسنامه رو بدم؟

- نه.

- می شه کارت پایان خدمتم رو خدمتتون بدم؟

گفت نه.

پلیس می گوید من الان از تو گواهینامه می خواهم. روز

قیامت هم همین طور هست. یک شخص وقتی می خواهد از پل صراط عبور کند، به او می گویند شما باید گذرنامه داشته باشی تا بگذاریم از مرز بین بهشت و جهنم عبور کنی.

اقناع اندیشه

گذر نامه ما برای عبور از پل صراط چیست؟

ما روایات بسیار زیادی داریم که ولایت حضرت علی علیه السلام شرط ورود به بهشت است. محبت امیرالمؤمنین علیه السلام سرمایه گرانقدر و ارزشمندی است که خدای متعال به ما شیعیان عنایت کرده است.

أَلَا وَمَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بَرَاءَةً مِنَ النَّارِ وَبَرَاءَةً مِنَ النَّفَاقِ وَجَوَازًا عَلَى الصَّرَاطِ.

یا در روایتی دیگر داریم می فرماید کسی که امیرالمؤمنین را دوست داشته باشد از صراط عبور می کند آن هم نه به صورت معمولی مثل برق:

أَلَا وَمَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا جَازَ عَلَى الصَّرَاطِ كَالْبُرْقِ الْخَاطِفِ؛ هر کس علی را دوست بدارد، از پل صراط همچون برق جهنده می گذرد

همچنین شرط ورود به بهشت الهی، با آن همه عظمتش، محبت و ولایت امیرالمؤمنین است و کسی که می خواهد وارد بهشت شود راهی جز این ندارد. اصلاً بهشت و جهنم دست امیرالمؤمنین علیه السلام است و اوست که «قسیم النار و الجنة» می باشد.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: «يَا عَلِيُّ إِنَّكَ قَسِيمُ النَّارِ وَالْجَنَّةِ. وَإِنَّكَ تَقْرَعُ بَابَ الْجَنَّةِ فَتَدْخُلُهَا بِإِلَّا حِسَابٍ»^۱

علی جان تو هستی که بهشت و جهنم را تقسیم می کنی و تو در بهشت را می گشایی و بدون حساب وارد آن می شوی.

«عامر بن ثعلبة» قشنگ سروده:

علیَّ حَبَّه جُنَّةٌ قَسِيمُ النَّارِ وَالْجَنَّةِ

وصی المصطفیٰ حقاً

إمام الإنس و الجنة^۱

پرورش احساس

در روایت بسیار زیبایی از وجود ذی جود نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله آمده است:

«لَوْ أَنَّ عَبْدًا عَبَدَ اللَّهَ مِثْلَ مَا قَامَ نُوحٌ فِي قَوْمِهِ، وَكَانَ لَهُ مِثْلُ أُحُدٍ ذَهَابًا فَانْفَقَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَمَدَّ فِي عُمُرِهِ حَتَّىٰ مَجَّ أَلْفَ عَامٍ عَلَىٰ قَدَمَيْهِ، ثُمَّ قَتِلَ مَظْلُومًا بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، ثُمَّ لَمْ يُوَالِكْ يَاعَلِيُّ لَمْ يَشْمَ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ وَلَمْ يَدْخُلْهَا.»^۲

علی جان! اگر بنده عابدی به اندازه عمر نوح عبادت کند و به اندازه کوه احد طلا در راه خدا انفاق کند و هزار بار پیاده به مکه مشرف شود و در بین صفا و مروه در حالی که مظلوم است، کشته شود، اما ولایت تو را نداشته باشد، بوی بهشت را نخواهد شنید و وارد بهشت نمی‌شود.

رسول خدا فرمودند: فَضْلُ عَشِيرَتِي وَأَهْلِ بَيْتِي وَذُرِّيَّتِي كَفَضْلِ الْمَاءِ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ، بِالْمَاءِ يَبْقَىٰ كُلُّ وَيْحِي كَمَا قَالَ رَبِّي تَبَارَكَ وَتَعَالَىٰ: ﴿وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيًّا أَفَلَا يُؤْمِنُونَ﴾ وَمَحَبَّةُ أَهْلِ بَيْتِي وَعَشِيرَتِي وَذُرِّيَّتِي يَسْتَكْمِلُ الدِّينَ. برتری خاندان و اهل بیت و ذریه من، مانند برتری آب بر چیزهای دیگر است. با آب است که همه چیز، باقی و زنده می‌ماند، چنان که خدای تبارک و تعالی فرموده: «و هر چیز زنده‌ای را از آب پدید آوردیم. آیا ایمان نمی‌آورند؟». با محبت اهل بیت و خاندان و ذریه من است که دین، کامل می‌شود.

این محبت امیرالمومنین فقط مختص پل صراط و ورود به بهشت هم نیست وجود نازنین رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله در روایتی گرانقدر در شأن و مقام محبین حضرت علی علیه السلام می‌فرمایند:

«سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنْ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَغَضِبَ وَقَالَ مَا بَأَلُ

۱. نوادر المعجزات فی مناقب الأئمة الهداة عليهم السلام، ص ۱۲۱.

۲. شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج ۱، ص ۵۵۴.

أَقْوَامٍ يَذْكُرُونَ مَنْزِلَةَ مَنْ لَهُ مَنْزِلَةٌ كَمَنْزِلَتِي أَلَا وَمَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا فَقَدْ أَحَبَّنِي وَ
 مَنْ أَحَبَّنِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَمَنْ رَضِيَ اللَّهَ عَنْهُ كَفَاهُ بِالْجَنَّةِ أَلَا وَمَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا
 اسْتَعْفَرْتُ لَهُ الْمَلَائِكَةَ وَفُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ يَدْخُلُ مِنْ أَيِّ بَابٍ شَاءَ بِغَيْرِ
 حِسَابٍ أَلَا وَمَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا أَعْطَاهُ اللَّهُ كِتَابَهُ يَمِينِهِ وَحَسَبَهُ حِسَابَ الْأَنْبِيَاءِ أَلَا
 وَمَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا لَا يَخْرُجُ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يَشْرَبَ مِنَ الْكُوْثِرِ وَيَأْكُلَ مِنْ شَجَرَةٍ
 طُوبَى وَيَرَى مَكَانَهُ مِنَ الْجَنَّةِ أَلَا وَمَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا يَهْوَنُ اللَّهُ عَلَيْهِ سَكَرَاتِ الْمَوْتِ
 وَجَعَلَ قَبْرَهُ رَوْضَةً مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ»^۱

پسر عمر نقل می کند که گفت: ما از پیامبر اکرم راجع به
 علی بن ابی طالب علیه السلام سؤال کردیم؛ آن جناب خشمگین
 شده فرمود: چه شده گروهی را که صحبت از کسی می کنند که
 مقامش مانند مقام من است بجز نبوت.

آگاه باشید هر کسی علی را دوست داشته باشد، مرا دوست
 داشته و هر که مرا دوست داشته باشد، خدا از او خشنود است
 و هر که خدا از او خشنود باشد، او را پاداش بهشت می دهد.
 آگاه باشید هر که علی را دوست داشته باشد، ملائکه برای او
 استغفار می کنند و درب های بهشت برای او باز می شود که از
 هر درب خواست وارد شود بدون حساب.

آگاه باشید هر که علی را دوست داشته باشد، خداوند نامه
 عملش را بدست راستش می دهد و حساب او را مانند انبیاء
 می کشد. بدانید هر کسی علی را دوست داشته باشد از دنیا
 خارج نمی شود، مگر اینکه از کوثر می آشامد و از درخت طوبی
 میل می کند و مقام خود را در بهشت می بیند. بدانید هر کس
 علی را دوست داشته باشد خداوند سكرات مرگ را بر او آسان
 می کند و قبرش را باغی از باغ های بهشت قرار می دهد.

شاعر قشنگ سروده:

الهی ای فلک هرگز نگردی

اگر دور سر حیدر نگردی

الهی ای نفس بی یاد زهرا

اگر رفتی به سینه بر نگر دی

آن کسی که امیر المومنین علیه السلام را ندارد، چه چیزی دارد؟!
و آن کسی که محبت و ولایت امیر المومنین را به سینه دارد،
چه کم دارد؟!

رفتار سازی

ما اگر بخواهیم کاری کنیم نسبت به خانواده و فامیل و بستگانمان باید از امیرالمؤمنین بگوییم باید بیستر محبت امیرالمؤمنین را در دل‌های اهل و بستگان بیاوریم
علقمه عرض می‌کند به حضرت صادق علیه السلام گفتم: فدایت شوم، مرا نصیحت و سفارشی فرما.

حضرت چندین توصیه به علقمه کردند یکی از آن توصیه‌ها این بود که حضرت فرمود: برای ما زیور باشید و مایه زشتی ما نباشید؛ کاری کنید که مردم دوستان بدانند و کاری نکنید که مبعوض آنها واقع شویم؛ همه محبت‌ها را به سوی ما بکشانید و هرگونه زشتی را از ما بگردانید؛ هر خوبی که در حق ما گفته شود، ما اهل آن هستیم و هر بدی که درباره ما گفته شود، نه چنانیم. ما را در کتاب خدا حقی است و با پیامبر خدا خویشاوندیم و پاک زاده شده‌ایم. این چنین بگویید.^۱

یا در روایتی دیگر امام صادق علیه السلام فرمودند: رحمت خدا بر آن بنده‌ای که ما را محبوب مردم گرداند و کاری نکند که مبعوض مردم شویم.

اهل بیت از ما این را خواسته اند که آنها را به مردم بشناسانیم
باین اسناد روایت کند از امیرالمؤمنین علیه السلام که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود که حق سبحانه و تعالی برای برادر من، علی، چندان فضایل پدید کرده که بسیاری را از آن احصا نمی‌توان کرد،

۱. بشارة المصطفی: ۲۲۲.

پس هر که ذکر کند فضیلتی را از فضایل او وقتی که اقرار بان داشته باشد، حق سبحانه و تعالی گناه سابق و لاحق او را بیامرزد و هر که فضیلتی از فضایل او را بنویسد، لایزال ملائکه از برای او استغفار کنند تا از این کتابت اثری باقی باشد، و هر که گوش کند فضیلتی از فضایل او را حق سبحانه و تعالی بیامرزد گناهی که اکتساب آن از ره گوش بوده باشد، و هر که نظر کند به کتابی که از فضائل او در آنجا مرقوم باشد بیامرزد حق سبحانه و تعالی گناهی که از نظر اندوخته باشد، بعد از آن فرمود که: نظر بر روی علی بن ابی طالب عبادت است و ذکر او عبادت است. قبول نمی‌کند حق تعالی ایمان هیچ بنده را مگر به ولایت علی بن ابی طالب علیه السلام و برائت از دشمنان او^۱

این قدر ثواب برای نشر فضائل اهل بیت هست که باید این کار را انجام بدهیم درباره فضائل امیرالمؤمنین مطالعه کنید و برای فرزندان، دوستان و اطرافیان نقل کنید تا اجر نشر فضائل رو ببرید.

۱. کشف الغمة فی معرفة الأئمة (ط - القدیمة)، ج ۱، ص ۱۱۳: أبی طالب علیه السلام قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله: إن الله تعالى جعل لأخي فضائل لا تحصى كثرة فمن ذكر فضيلة من فضائله مقرأ بها عفر الله ما تقدم من ذنبه وما تأخر ومن كتب فضيلة من فضائله لم تزل الملائكة تستغفر له ما بقى لتلك الكتابية رسم ومن أضغى إلى فضيلة من فضائله عفر الله له الذنوب التي اكتسبها بالاستماع ومن نظر في كتاب في فضائل علي عليه السلام عفر الله له الذنوب التي ارتكبها بالنظر ثم قال عليه السلام النظر إلى علي بن أبي طالب عليه السلام عبادة وذكره عبادة ولا يقبل الله إيمان عبدي من عبادة كلهم إلا لولائيته والبراءة من أعدائه.

سرزمین خاطرها

فضیلت زیارت امیرالمؤمنین و شهر نجف

انگیزه سازی

شب ۲۱ رمضان سال چهلیم هجرت جنازه حضرت علی علیه السلام از کوفه به سوی نجف توسط حسنین علیهما السلام حمل شد، ناگاه سریر او در خاک حرم فرود آمد، جای آن را حفر کردند قبری آماده پدیدار شد در حاشیه قبر به خط سریانی دستنویس نوح پیامبر به جسد علی علیه السلام خوش آمد گفت. او نوشته بود بسم الله الرحمن الرحیم این قبر را نوح پیامبر هفتصد سال قبل از طوفان برای علی جانشین محمد پیامبر آماده نمود.^۱ بدین ترتیب جسد مطهر مولا خاک پاک نجف را حرم ولایت کرد و میلیون‌ها دل را به سوی خود جذب نمود.

وقتی در کتب تاریخی و روایی معتبر سابقه سرزمین‌های

۱. هذا ما حفره نوح النبي لعلی وصی محمد صلی الله علیه وآله قبل الطوفان بسبع مائة. منتهی الآمال،

مختلف را بررسی می‌کنیم، می‌بینیم که عنایت اهل بیت به برخی سرزمین‌ها خاص و قابل توجه بوده چرا که از سابقه درخشان و با عظمتی برخوردارند. امام صادق در روایتی سرزمینی را معرفی می‌کند و می‌فرماید: **الْعَرَى وَهُوَ قِطْعَةٌ مِنَ الْجَبَلِ الَّذِي كَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا**؛ این مکان جایی است که خداوند متعال با موسی در مورد رسالتش سخن گفت. **وَقَدَسَ عَلَيْهِ عِيسَى تَقْدِيسًا**؛ در اینجا عیسی را به قداست برگزید **وَأَخَذَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا**؛ ابراهیم را خلیل خود گردانید. (بینید چقدر این سرزمین بااهمیت است) **وَأَخَذَ مُحَمَّدًا حَبِيبًا**؛ پیامبر خدا محمد مصطفی صلی الله علیه و آله را حبیب خود انتخاب کرد **وَجَعَلَهُ لِلنَّبِيِّينَ مَسْكَنًا**؛ این سرزمین را مسکن پیامبران و مایه آرامش آنان قرار داد. بله این حدیث شریف خاک پاک نجف را مورد توجه خاص خداوند متعال و محل کسب فضیلت پیامبران اولوالعزم نامیده است. اینجا سرزمینی است که وقتی موسی خواست قدم بر روی این زمین بگذارد، خداوند امر فرمود: **فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى**؛ «کفش هایت را بیرون آر! تو در سرزمین مقدس طوی هستی». چه سعادت نصیب شما عزیزان شده که قدم در سرزمین مقدس نجف گذاشته‌اید.

از عبد الله بن عباس نقل کرده‌اند که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: **یا علی! خداوند عالمیان عرضه کرد محبت ما اهل بیت را بر آسمان‌ها و بعد از آن بر زمین، اول بر حجاز عرضه داشت، پس اجابت نمود؛ فَشَرَّفَهَا بِالْبَيْتِ الْحَرَامِ** حق تعالی آن را مشرف ساخت به خانه با حرمت و عزت، یعنی کعبه معظمه؛ بعد از آن زمین شام قبول کرد؛ **فَشَرَّفَهَا بِبَيْتِ الْمُقَدَّسِ** پس او را زینت داد به بیت المقدس؛ بعد از آن زمین مدینه مشرفه قبول کرد؛ **فَشَرَّفَهَا بِقَبْرِی** پس آن را شرف و منزلت کرامت کرد به قبر من؛ بعد از آن زمین کوفه قبول کرد، **فَشَرَّفَهَا بِقَبْرِكَ يَا عَلِيُّ** و حق سبحانه و تعالی آن را مشرف ساخت به قبر تو یا علی. حضرت امیر

المؤمنین علیه السلام فرمود: یا رسول الله! من در کوفه عراق مدفون خواهم شد؟ حضرت فرمودند: بلی، یا علی! شهید خواهی شد و مدفون خواهی شد در صحرای پشت کوفه میان غرین که منظور همین نجف و محل حرم مطهر مولاست.^۱

اقناع اندیشه

علی جان، مرقد تو به کوفه‌ای که محل کسب فضائل انبیاست شرافت داده است. گفت: یا علی اگر این خاک سعادت منزلگاه تو بودن را نداشت بعید بود چنین جایگاهی پیدا کند. شاید بعضی این حرف را غلو فرض کنند چرا که این روایت را نشنیدند که رسول خدا فرمود: یا علی اگر بنده‌ای عبادت کرده باشد خدای عز و جل را آن مقدار که نوح اقامت کرده بود در میان قوم، و به قدر کوه احد طلا در راه خدا انفاق کرده باشد و آن قدر عمر یافته که هزار حج در هزار سال به جا آورده باشد به هر دو قدم خود (یعنی حج پیاده گذارده باشد) و مظلوم کشته شده باشد میان صفا و مروه و دوستی تو را اختیار نکرده باشد، بوی بهشت را هم نخواهد چشید و هرگز به بهشت داخل نخواهد شد.^۲

۱. فرحة الغری ص ۲۸. ابن عباس أن رسول الله صلى الله عليه وآله قال لعلی علیه السلام یا علی إن الله عز وجل عرض مودتنا أهل البیت علی السماوات ثم أرض الحجاز فشرهنا بالبیت المحرام ثم أرض الشام فشرهنا ببیت المقدس ثم أرض طینة فشرهنا بقبری ثم أرض کوفان فشرهنا بقبرک یا علی. فقال یا رسول الله أفبر کوفان العراق؟ فقال نعم یا علی فقبر بظاہرها قتلاً بین القریین و الذکوات البیض یقتلک شیء هذه الأمة عبد الرحمن بن ملجم فوالدی بعینی بالحقی نیداً ما عاقر ناقة صلح عند الله بأعظم عقاباً منه یا علی ینضرك من العراق مائة ألف سیف.

۲. بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۳۹، ص ۲۵۷. عن زید بن علی عن أبیه عن جدّه عن النبی صلی الله علیه وآله قال: یا علی! أو أن عبد عبد الله مثل ما قام نوح فی قومه وكان له مثل جبل أخذها فأنفقها فی سبیل الله وتمد فی عمره حتی حج ألف عام علی قدمیه ثم قیل بین الصفا والمروة مظلوماً ثم لربواک یا علی لربنم راحة الجنة ولربندخلها.

پرورش احساس

نباید کسی از این توفیق غافل باشد و این نعمت را دست کم بگیرد و سرسری از کنار آن رد شود. یکی از بزرگترین نعمت‌هایی که خداوند در ابتدای این سفر به شما عنایت کرده قدم گذاشتن در این سرزمین و توفیق زیارت امیرالمؤمنین است.

همچنین کسی که مشرف به این مکان می‌شود غیر از زیارت حضرت علی علیه السلام پدر ما انسان‌ها یعنی حضرت آدم و حضرت نوح را زیارت می‌کند در زیارت حضرت امیر المؤمنین علیه السلام می‌خوانیم «السلام عليك وعلی ضیعیك آدم و نوح» یعنی سلام بر تو و بر حضرت آدم و حضرت نوح که در کنار تو دفن شده‌اند. وقتی قبر مطهر حضرت را زیارت می‌کنیم شش رکعت نماز زیارت دارد. یعنی دو رکعت نماز زیارت خود حضرت، دو رکعت نماز زیارت حضرت آدم و دو رکعت نماز زیارت حضرت نوح.

کلام اهل بیت همگی در و گوهر است؛ ولی بنده خیلی کم دیده‌ام اهل بیت بفرمایند که این کلام من را با آب طلا بنویسید. این روایتی را که می‌خواهم بخوانم حضرت فرمود با آب طلا بنویسید.

یکی از راویان می‌گوید نزد حضرت صادق علیه السلام بودم که نام امیر المؤمنین علیه السلام به میان آمد. پس حضرت صادق (به ابن مارد که در آن مجلس بود) فرمود: ای پسر مارد هر که (قبر) جدّم (امیر المؤمنین علیه السلام) را زیارت و دیدار نماید در حالی که به حق و درستی او عارف و آشنا باشد (او را امام و نخستین خلیفه و جانشین خاتم الأنبياء، صلی الله علیه و آله، بدانند و از آن حضرت پیروی نمایند) خدا برای او به هر گام و فاصله میان دو پا در راه رفتن (ثواب و پاداش) حجّ مقبول و پذیرفته شده و عمره مبروره و نیکو می‌نویسد. ای پسر مارد به خدا سوگند

خدا قدم و گامی را که در (راه) زیارت امیر المؤمنین علیه السلام پیاده یا سواره گرد آلود گردد، به آتش (دوزخ) نمی‌رساند. ای پسر مارد این حدیث و سخن را با آب طلا بنویس.^۱

متأسفانه بعضی از عزیزان وقتی به نجف اشرف می‌رسند همه هم و غمشان حرکت سریع به سمت کربلاست و از زیارت امیرالمؤمنین غافل می‌شوند یا خیلی مختصر سلامی می‌دهند و عبور می‌کنند. یونس بن وهب قصری می‌گوید: وارد مدینه شدم و خدمت حضرت صادق علیه السلام رسیدم. عرض کردم: فدایت شوم، آمدم خدمت شما اما امیرالمؤمنین علیه السلام را زیارت نکردم.

قَالَ بِنْسٍ مَا صَنَعْتَ لَوْلَا أَنَّكَ مِنْ شِيعَتِنَا مَا نَظَرْتُ إِلَيْكَ؛ فرمود: بد کاری کردی. اگر این نبود که تو از شیعیان ما بودی به تو نگاه نمی‌کردم. چرا زیارت نکردی کسی را که خدا با ملائکه زیارت می‌کنند و مؤمنین به زیارتش می‌روند.

فَاعْلَمْ أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْأَيْمَةِ كُلِّهِمْ وَلَهُ ثَوَابُ أَعْمَالِهِمْ وَعَلَى قَدَرِ أَعْمَالِهِمْ فَضُلُومًا.

فرمود: بدان که امیرالمؤمنین در نزد خدا از همه ائمه افضل است و به او می‌رسد ثواب اعمال ائمه و به مقدار اعمال هر کدام برتری دارند.^۲

رفتارسازی

باید با تمام وجود قدر این نعمت را دانست و حق شکر آن را به جا آورد. با معرفت آقا را زیارت کنیم. چه زیباست اگر

۱. وسائل الشیعة، ج ۱۴، ص ۳۷۷. عَنْ أَخِيهِ جَعْفَرٍ عَنْ رِجَالِهِ يَرْفَعُهُ قَالَ كُنْتُ عِنْدَ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَدْ ذَكَرَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ يَا ابْنَ مَارِدٍ مَنْ زَارَ جَدِّي عَارِفًا بِحَقِّهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَجَّةً مَقْبُولَةً وَعُمْرَةً مَبْرُورَةً يَا ابْنَ مَارِدٍ وَاللَّهِ مَا يُطْعِمُ اللَّهُ النَّارَ قَدَمَا تَعْتَبِرْتِ فِي زِيَارَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا شِئَا كَانَ أَوْ رَأَيْتَا ابْنَ مَارِدٍ أَكْتَبَ هَذَا الْحَدِيثَ بِمَاءِ الدَّهَبِ.

۲. بحار الانوار، ج ۹۷، ص ۲۵۸.

مؤدبانه برای زیارت ارباب بی کفن کسب اجازه کنیم. ان شاء الله آقا نگاهی کنند و ما هم مانند امثال سلمان، منا اهل البیت شویم. بیاید از این توفیقی که آقا نصیب ما کرده استفاده کنیم و در حد خودمان منا اهل البیت شویم.

منصور بزرگ می گوید: «به امام صادق علیه السلام عرض کردم که چرا شما فراوان از سلمان فارسی یاد می کنید؟ حضرت فرمود: نگو سلمان فارسی، بلکه بگو سلمان محمدی. می دانی چرا زیاد از او یاد می کنم؟ گفتم: نه. حضرت فرمود: به سه دلیل: این که فقرا را دوست داشت و آنها را بر ثروتمندان مقدم می داشت».

آفرین به شیعه ای که در این مسیر از دیگران دست گیری کند. رفقا، خودتان را با خدمت به مهمان های سید الشهداء به آقا نشان بدهید.

«دوم این که دوست دار علم و علما بود.» بعضی را می بینم که در حال پیاده روی با هدفون سخنرانی گوش می دهند، مطلب علمی گوش می دهند یا از علمایی که در مسیر می بینند سؤالاتشان را می پرسند. آفرین که از وقت استفاده می کنی! و اما مهم تر از آن دو «إِيَّاكَ هُوَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى هَوَى نَفْسِهِ» سلمان، میل و اراده امیر المؤمنین علیه السلام را بر میل خودش ترجیح می داد.^۱

دنبال هوای نفس خودش نبود، دل بخواهی نبود، دوست دارم این طوری حرف بزنم... این طوری برخورد کنم... نه، مولای من علی دوست دارد چطوری باشم؟ این مسیر پیاده روی بهترین جاست که فکر کنیم مولای من چه دوست دارد و من چطور خودم را با خواسته های مولا تطبیق بدهم. آقا نگاه من را تأیید

۱. امالی طوسی، دارالتحافه، ۱۴۱۴ق، ص ۱۳۳. وَالثَّانِيَةُ: حُبُّهُ لِلْفُقَرَاءِ وَاخْتِيَارُهُ إِيَّاكُمْ عَلَى أَهْلِ الثَّرْوَةِ وَالْعَدَدِ. وَالثَّلَاثَةُ: حُبُّهُ لِلْعِلْمِ وَالْعُلَمَاءِ. إِنَّ سَلْمَانَ كَانَ عَبْدًا صَالِحًا حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الشَّرِكِينَ.

می‌کند؟ روش برخورد من را می‌پسندد؟ رفقا طوری باشیم که
آقا به ما آفرین بگوید؛ بگوید تو با این رفتارت من را رو سفید
کردی.

خدایا توفیق اطاعت از راه علی، کلام علی و مرام علی را به
همه شیعیان عنایت بفرما.

کے لیے

فضیلت پیاده روی

انگیزه سازی

امام صادق درباره اجر و پاداش قدم گذاشتن در این مسیر می فرماید: **إِنَّ لِلَّهِ مَلَائِكَةً مُّوَكَّلِينَ بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ خَدَاوَنَدِ مَتَعَالِ فرشتگانی دارد که موکل قبر حضرت امام حسین علیه السلام می باشند فَإِذَا هُمْ بِزِيَارَتِهِ الرَّجُلُ أُعْطَاهُمْ اللَّهُ ذُنُوبَهُ فَإِذَا خَطَا حَوَاهَا هَنَگَامِي** که شخص قصد زیارت آن حضرت را می نماید، حق تعالی گناهان او را در اختیار این فرشتگان قرار می دهد و زمانی که وی قدم برمی دارد، فرشتگان تمام گناهانش را محو می کنند **ثُمَّ إِذَا خَطَا صَاعَفُوا لَهُ حَسَنَاتِهِ فَمَا تَزَالُ حَسَنَاتُهُ تَصَاعَفُ حَتَّى تُوجِبَ لَهُ الْجَنَّةَ** و سپس قدم دوم را که برداشت حسناتش را مضاعف و دو چندان می کنند و پیوسته با قدم هایی که برمی دارد، حسناتش مضاعف می گردد تا به حدی می رسد که بهشت برایش واجب و ثابت می گردد، **ثُمَّ أَكْتَفَوْهُ وَقَدَّسُوهُ وَيَأْتُونَ مَلَائِكَةَ السَّمَاءِ أَنْ قَدَّسُوا زُورًا حَبِيبِ اللَّهِ** سپس اطرافش را گرفته و تقدیسش می کنند

و فرشتگان آسمان ندا داده و می‌گویند: زوَّارِ دوست خدا را تقدیس نمایید.

فَإِذَا اغْتَسَلُوا نَادَاهُمْ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَا وَفَدَ اللَّهُ أَبَشِرُوا بِمُرَافَقَتِي فِي الْجَنَّةِ وَ
وقتی زوَّارِ غسل کردند حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم ایشان
را مورد ندا قرار داده و می‌فرماید: ای مسافران خدا! بشارت باد
بر شما که در بهشت با من هستید. ثُمَّ نَادَاهُمْ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَا
ضَامِنٌ لِقِصَاصِ حَوَائِجِكُمْ وَدَفْعِ الْبَلَاءِ عَنْكُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ سِپَسِ امیر
المؤمنین علیه السلام به ایشان ندا نموده و می‌فرماید: من ضامنم که
حوایج شما را بر آورده نموده و بلا را در دنیا و آخرت از شما
دفع کنم، ثُمَّ التَّقَاهُمْ [اَكْتَفَهُمُ] النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شِمَائِلِهِمْ حَتَّى
يَنْصَرِفُوا إِلَى أَهْلِهِمْ. سِپَسِ پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم با ایشان
از طرف راست و چپ ملاقات فرموده تا اینکه به اهل خود
بازگردند.

اقناع اندیشه

شاید این سؤال به ذهن شما برسد که چرا برای زیارت امام حسین علیه السلام این ثواب خاص و ویژه قرار داده شده مخصوصاً در روز اربعین حسینی که تأکید و توصیه خاص شده است، چرا باید این مراسم همراه با هیاهو و شور خاصی اجرا شود، این قدر اهمیت دارد که امام حسن عسکری فرمودند یکی از علامات مومن به شمار می‌آید و آن را هم ردیف نماز قرار دادند نمازی که ستون دین است این کار کار تازه‌ای هم نیست از زمان خود اهل بیت هم بوده و علمای گذشته ما از زمان شیخ انصاری تا شیخ میرزا حسین نوری این پیاده روی بوده اما با تعداد کم حتی عالم بزرگوار میرزا جواد آقا ملکی تبریزی یکی از مراجع عالی قدر جهان تشیع که استاد اخلاق امام خمینی بودند و وقتی امام بر سر مزار ایشان در قبرستان شیخان قم می‌آمدند با گوشه عمامشون قبر این عالم رو تمیز می‌کردند

ایشان که خود بارها با پای پیاده از نجف، رهسپار کربلا شده است، درباره بزرگداشت روز اربعین حسینی چنین می گوید: «لازم است که بیستم صفر (اربعین) را برای خود روز حزن و ماتم قرار داده بکوشد که امام شهید را در مزار حضرتش علیه السلام زیارت کند، هر چند تنها یک بار در تمام عمرش باشد.»^۱ بله این قدر مهم است چرا که اربعین یک میعادگاه با عظمت است.

پیاده روی اربعین، بهترین فرصت برای معرفی امام حسین علیه السلام به همه عالم است این جا است که می شود پیام‌هایی از حقیقت اسلام ناب را به جهان داد. اگر نبودیم تا امام حسین علیه السلام را یاری کنیم؛ اما با حضرت زینب سلام الله علیها می توانیم همراه شویم و پیام عاشورا را به همه عالم برسانیم.

تا ان شاء الله به زودی وقتی آقا امام زمان ظهور بفرمایند و خود را معرفی کنند، همه عالم بشناسند که ایشان کیست.

در روایاتی چند، به مطالب و سخنان نخستین امام زمان علیه السلام اشاره شده است؛ از جمله آنها روایتی است که محدث بزرگوار شیخ علی یزدی حائری رحمه الله علیه نقل کرده است. او می گوید: «زمانی که قائم آل محمد ظهور کند، ما بین رکن و مقام می ایستد و پنج ندا می دهد و در آن پنج ندا پس از معرفی خود می فرماید:

الایاهل العالم ان جدی الحسین قتلوه عطشاناً: بیدار باشید ای اهل عالم که جد من حسین را تشنه کام کشتند.

الایاهل العالم ان جدی الحسین طرحوه عریاناً: بیدار باشید ای اهل عالم که جد من حسین را عریان روی خاک افکندند.

الایاهل العالم ان جدی الحسین سحقوه عدواناً: آگاه باشید ای جهانیان که بدن جدم حسین را از روی دشمنی خرد کردند.^۲

۱. ترجمه المراقبات، کریم فیضی، صفحه ۸۵.

۲. الزام الناصب جلد دوم صفحه ۲۸۲.

امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف خود را به واسطه امام حسین علیه السلام به همه عالم معرفی می‌کند؛ بنابراین در آن زمان باید همه مردم عالم، امام حسین علیه السلام را شناخته باشند که وقتی امام زمان صلوات الله علیه فرمود: من پسر حسین فاطمه هستم؛ همه ایشان را بشناسند.

پرورش احساس

پیاده روی اربعین این جمعیت میلیونی، مقدمه ساز ظهور مهدی فاطمه است این مانور سربازان پای رکاب امام زمان است داری اعلام آمادگی می‌کنی به امام زمانت رفقا اسم تک تکتون ثبت شده‌ها. تک تک شما الآن جز حزب فراهم‌کنندگان مقدمات ظهور مهدی فاطمه هستید از خودم نمی‌گویم

امام صادق علیه السلام درباره ثواب زیارت امام حسین علیه السلام با پای پیاده می‌فرماید: چقدر این روایت زیباست می‌خوام ادعایی که کردم را ثابت کنم. کسی که با پای پیاده به زیارت امام حسین علیه السلام برود، خداوند به هر قدمی که برمی‌دارد، یک حسنه برایش نوشته و یک گناه از او محو می‌فرماید و یک درجه مرتبه‌اش را بالا می‌برد، وقتی به زیارت رفت، حق تعالی دو فرشته را موکل او می‌فرماید که آنچه خیر از دهان او خارج می‌شود را نوشته و آنچه شر و بد است را ننویسند و وقتی برگشت با او وداع کرده و به وی می‌گویند: ای ولی خدا! گناهانت آمرزیده شد و تو از افراد حزب خدا و حزب رسول او و حزب اهل بیت رسولش هستی، به خدا قسم! هرگز تو آتش را به چشم نخواهی دید و آتش نیز هرگز تو را نخواهد دید و تو را طعمه خود نخواهد کرد.^۱

این هم سو بودن و هم حزب بودن با رسول خدا و اهل بیت خیلی مهم است بله در مسیری قدم بر می‌داری که هم حزب

و هم سویی با اهل بیت خواهد داشت تا حزب الله را به عالم معرفی کنیم. حزب رسول الله را معرفی کنیم. حزب حسین، حزب مهدی، حزب یاران مهدی.

نکند کسی سطحش پایین باشد حقیرانه دنبال اختلافات حزبی جناحی بیفتد؛ اسلام ناب محمدی را به عالم معرفی کنیم تا اسلام‌های ساختگی غرب کنار زده شود و جهانیان حقیقت اسلام را ببینند.

رهبر معظم انقلاب اسلامی بر وحدت بین مسلمین تاکید فراوانی دارند. ایشان در این باره فرموده‌اند: «دشمنان دنیای اسلام دنبال این فکرند، دنبال این نقشه‌اند. خوب فهمیدند که اگر در دنیای اسلام مذاهب اسلامی گریبان یکدیگر را بگیرند و کشمکش با همدیگر را شروع کنند، رژیم غاصب صهیونیست نفس راحتی خواهد کشید؛ این را خوب فهمیدند، درست فهمیدند؛ لذا از یک طرف گروه‌های تکفیری را به راه می‌اندازند که نه فقط شیعه را تکفیر کنند، بلکه بسیاری از فرق اهل سنت را هم تکفیر کنند؛ از آن طرف هم یک عده مزدور را به راه بیندازند که مثلاً به اسم ترویج تشیع برای این آتش هیمه فراهم کنند، بنزین روی آتش بریزند؛ که می‌بینید، می‌شنوید، یا خبر دارید. وسائل ارتباط جمعی و رسانه هم در اختیار اینها می‌گذارند.»^۱

حواسمان باشد که در این راه هدف خود را گم نکنیم و محو تبلیغات و جنجال‌های تعصبی و مجادله‌های بی‌اساس نشویم.

رفتارسازی

برای اینکه ان شاء الله حرکت ما با معرفت بوده باشد و خدایی نکرده بی‌بهره یا کم‌بهره نباشیم یک کار باید انجام بدیم و آن اینکه به تاثیراتی که برای این زیارت و این پیاده روی از

۱. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگزاران حج، ۹۲/۰۶۷۲۰.

ناحیه اهل بیت برای ما گفته شده، توجه کنیم؛ دقت کنیم. اگر حضرت فرمود تو از افراد حزب خدا و حزب رسول او و حزب اهل بیت رسولش هستی، در طول مسیر به خودت تذکر بده: فلانی باید این بشوی‌ها. تو باید یه طوری حسینی شوی که وقتی از کربلا برگشتی با حسین بمانی.

رفقا با خودمون فکر کنیم زندگیمون را مرور کنیم ببینیم چی ارزش داره که به خاطرش حسین را کنار بزنم؟ ابالفصل را کنار بذارم؟ زیاد دیدید بعضی‌ها راحت حسین فروشی می‌کنن. براشون دعا کنید.

خدمت به زوار

انگیزه‌سازی

هر گاه به مسافرت می‌رفت، با افرادی همسفر می‌شد که او را نشناسند و با آنها شرط می‌کرد که اگر آنها کاری داشتند خدمتکارشان باشد. هر خدمتی از دستش بر می‌آمد دریغ نمی‌کرد؛ وقتی متواضعانه کار می‌کرد بقیه همسفرانش هم روی کمک او حساب ویژه‌ای باز کرده بودند و از او هر گونه کمکی در خواست می‌کردند، اجابت می‌کرد. در حین سفر شخصی به آنها برخورد کرد به کاروانیان گفت این شخص را نمی‌شناسید که از او کار می‌کشید؟

گفتند نه. آن شخص گفت ایشان علی بن حسین امام سجاد علیه السلام است. کاروانیان جا خوردند، آمدند جلو و دست و پای امام را بوسیدند. گفتند یا ابن رسول الله! می‌خواستی ما را به آتش جهنم بسوزانی؟! اگر اسائه ادبی می‌کردیم دیگر برای همیشه هلاک می‌شدیم شما را چه واداشت که چنین کنید؟

فرمود زمانی با گروهی مسافرت کردیم که مرا می‌شناختند به واسطه پیغمبر درباره من آن قدر لطف می‌نمودند که استحقاق آن را نداشتیم. من می‌ترسیدم شما هم چنین کنید به همین جهت ناشناس بودن برایم بهتر بود.^۱

اقناع اندیشه

رفقا ایشان امام معصوم هستند و علم دارند که بهترین بهره در سفر چیست و با چه عملی می‌توان بهترین استفاده را کرد. ایشان دستگیری و کمک به همسفرانشان را در پیش می‌گیرند و بر اعمال دیگر ترجیح می‌دهند. به گونه‌ای خدمت می‌کند گویا خدمتکار آنهاست.

اما عزیزان شما هم باید بهترین بهره را در این سفر ببرید. شمایمی که سختی‌های مسیر را تحمل کردید و آمدید تا اسمتان را در زائرین سیدالشهدا ثبت کنید، اگر می‌خواهید مورد عنایت خاص آقا قرار بگیرید، باید بین این همه زائر خودی نشان دهید و زیارتتان با بقیه فرق کند. می‌توانیم از سیره امام سجاد کمک بگیریم و از آدابی که برای زیارت بیان شده استفاده کنیم تا زائر ویژه باشیم.

یکی از آدابی که در احادیث ذکر شده است، خدمت به زوار است که زین العابدین علیه السلام انجام می‌داد.

در حدیثی امام صادق علیه السلام به آن اشاره کرده و می‌فرماید:
 ... وَيَلْزَمُكَ أَنْ تَعُودَ إِلَى أَهْلِ الْحَاجَةِ مِنْ إِخْوَانِكَ إِذَا رَأَيْتَ مُنْقَطِعًا وَ

۱. وسائل الشیعة، ج ۱۱، ص ۴۳۰ (عن جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْمُحَسِّنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا يُسَافِرُ إِلَّا مَعَ رِفْقَةٍ لَا يَعْرِفُونَهُ وَيَشْتَرِطُ عَلَيْهِمْ أَنْ يَكُونَ مِنْ خُدَّامِ الرِّفْقَةِ فِيمَا يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِ فَيَسَافِرُ مَرَّةً مَعَ قَوْمٍ فَرَأَاهُ رَجُلٌ فَعَرَفَهُ فَقَالَ لَهُمْ أَعَدُّوْنَ مِنْ هَذَا قَالُوا لَا قَالَ هَذَا عَلِيُّ بْنُ الْمُحَسِّنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَوَبَّحُوا إِلَيْهِ فَقَبَلُوا يَدَيْهِ وَرَجَلَيْهِ فَقَالُوا يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَرَدْتَ أَنْ نُضَلِّبَ نَارَ جَهَنَّمَ، لَوْ بَدَرْتَ إِلَيْكَ مِنَّا يَدًا أَوْ لِسَانًا أَمَا كُنَّا قَدْ هَلَكْنَا أَعْرَ الذَّهْرَ فَمَا الَّذِي حَمَلَكَ عَلَى هَذَا فَقَالَ إِنِّي كُنْتُ سَافِرْتُ مَرَّةً مَعَ قَوْمٍ يَعْرِفُونَنِي فَأَعْطُونِي بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَا لَا أَسْتَحِقُّ فَأَخَافُ أَنْ تُعْطُونِي مِثْلَ ذَلِكَ فَصَارَ كَثْمَانُ أَمْرِي أَحَبَّ إِلَيَّ).

المؤاساة... اگر دیدی یکی از برادران همسفرت به کمک نیاز دارد، توشه‌اش تمام شده و از سفر باز مانده لازم است؛ به او رسیدگی و کمک مالی کنی...^۱

حالا شاید کسی تصورش این باشد که آقا این زیارت را از ما بدون رعایت آداب هم می‌پذیرد و یا در این همه افراد مشتاق خدمت به زوار دیگر کاری برای ما نمی‌ماند که انجام دهیم؟ نه تنها مساعدت همسفر، پله‌ای برای ارتقا رتبه زوار هست بلکه می‌توان آن را طبق بعضی روایات نوعی حق برگردن آنها دانست که باید ادا کنند. مُفَضَّل بن عمر جَعْفی نقل می‌کند: نزد امام صادق علیه‌السلام [در مدینه] رفتم. ایشان پرسید: «در راه، چه کسی مصاحب تو بود؟»

گفتم: مردی از برادرانم.

پرسید: «اینک چه می‌کند؟»

گفتم: از زمانی که داخل [مدینه] شده‌ام، از جای او خبری ندارم.

حضرت به من فرمود: «مگر نمی‌دانی که هرکس با مؤمنی چهل گام همراهی کند، خداوند، روز قیامت، از او درباره آن مؤمن، پرسش خواهد کرد؟»^۲

پرورش احساس

خوشا به حال اون زائرانی که حق همسفری شون را با خدمت به زوار ادا می‌کنن. در یکی از سال‌ها، امام با چند تن از علمای دیگر، برای زیارت مرقد حضرت امام رضا علیه‌السلام به مشهد رفتند و در آنجا خانه‌ای اجاره کردند.

آنان هر روز بعد از ظهر به طور دسته جمعی به حرم مطهر می‌رفتند و پس از زیارت و دعا به خانه مراجعت می‌کردند و

۱. کامل‌الزیارات، ص ۱۳۰ و ۱۳۱

۲. الأملی للطوسی: ۹۲۷/۴۱۳

در حیاط می‌نشستند و چایی می‌خوردند.

امام هم هر روز همراه بقیه به حرم می‌رفت. ولی پس از زیارت، زودتر برمی‌گشت و حیاط را جارو می‌کرد؛ فرش را می‌انداخت و جای آماده می‌کرد.

روزی یکی از همراهان پرسید: حیف نیست برای خاطر دوستان و پذیرایی از آنان دعا و زیارت را مختصر می‌کنید؟ پاسخ داد: ثواب این کار از زیارت و دعا کمتر نیست.^۱

در این مسیر هم کسانی رو می‌بینیم که باتمام توانشون به زوار خدمت می‌کنند خانواده‌ای رو می‌دیدم که یک اتاق کوچک برای زندگی داشتند، همان رو هم برای استراحت عشاق حسینی قرار داده بودند، اینها شأن و منزلت زائر و خدمت به اون رو می‌شناسند ولی متأسفانه بین ما زوار کسانی هستند که بی‌تفاوت نسبت به پیرامون خود گذر می‌کنند. رفتارشان با قدم‌هایشان همراه نیست به گونه‌ای که مسیر طولانی را طی می‌کند ولی آماده لحظه وصال نیست چون وظایفش را در مسیر فراموش کرده و قدر زائر بودن خودش را ندانسته. از خدا بخواهیم که معرفتمان در مسیر بالا برود و با خدمت به دیگران بتوانیم بهترین بهره را در سفر ببریم.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید: **أَيُّمُؤْمِنٍ نَفْسٍ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةٌ نَفْسٍ اللَّهُ عَنْهُ سَبْعِينَ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا وَكُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ قَالَ وَمَنْ يَسْرَعَلَى مُؤْمِنٍ وَهُوَ مُعْسِرٌ يَسِّرَ اللَّهُ لَهُ حَوَالِجَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَنْ سَرَّ عَلَى مُؤْمِنٍ عَوْرَةً سَرَّ اللَّهُ عَلَيْهِ سَبْعِينَ عَوْرَةً مِنْ عَوْرَاتِهِ الَّتِي يُخَلِّفُهَا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.**^۲

از امام صادق علیه السلام (نقل شده است که) فرمودند: هر مؤمنی گره و مشکلی از مؤمنی بگشاید، خداوند هفتاد مشکل از مشکلات دنیا و آخرت او را گره‌گشایی می‌نماید و فرمود: چنانچه مؤمنی در سختی و فشار زندگی باشد و شخصی به

۱. مردان علم در میدان عمل، ج ۷، صفحه ۱۷۰.

۲. المستدرک، ج ۲، ص ۴۰۸، ح ۱.

آسانی از او گره‌گشایی کند، خداوند سختی‌ها و خواسته‌های دنیا و آخرت او را آسان می‌گرداند.

رفقا شهدا این طور بودند نقل می‌کنند توی تدارکات لشکر، یکی دو شب، می‌دیدم ظرف‌های شام را یک شسته. نمی‌دانستیم کار کیه. یک شب، مچش را گرفتیم. آقا مهدی بود. گفت «من روزها نمی‌رسم کمکتون کنم. ولی ظرف‌های شب با من»^۱.

رفتارسازی

هشام بن سالم نقل می‌کند که شخصی آمد خدمت امام صادق علیه السلام و در بارهٔ ثواب زیارت اباعبدالله الحسین سؤالاتی پرسید تا این جا که آن شخص می‌گوید: عرض کردم: اجر کسی که دیگری را مجهّز کرده و به زیارت قبر آن حضرت بفرستد ولی خودش به واسطهٔ عارضه و علتی که پیش آمده به زیارت نرود چیست؟ حضرت فرمودند: حق تعالی به هر یک درهمی که خرج کرده و انفاق نموده، همانند کوه احد حسنات برای او منظور می‌فرماید و باقی می‌گذارد و بر او چند برابر آنچه متحمّل شده و بلا و گرفتاری‌هایی که به طور قطع نازل شده تا به وی اصابت کرده، را از او دفع می‌نماید و مال و دارایی او را حفظ و نگهداری می‌کند.^۲

با استناد به این روایات، حال شخصی که خودش در مسیر آمده است و کمک دیگران هم می‌کند معلوم می‌شود. چنین شخصی از هر دو ثواب زیارت و یاری رساندن به دیگران بهره‌مند خواهد بود.

حال اگر بخواهیم خداوند هم در دنیا و هم در آخرت، از ما دستگیری کند و مشکلات را برای ما آسان گرداند و بهترین بهره را از این سفر معنوی ببریم، باید به زوار خدمت کنیم از

۱. یادگاران، جلد ده، کتاب شهید زین الدین، ص ۴۴.

۲. کامل الزیارات / ترجمه ذهنی تهرانی، ص ۴۰۷.

کمک کردن در حمل توشه آنها گرفته تا مقدم کردن آنها بر خود در جاهایی که ازدحام جمعیت است و در حد توان انفاق برای کسانی که در مانده هستند.

لعن و تقیه

انگیزه سازی

مردی محضر امام صادق رسید و عرض کرد:
 يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ إِنِّي عَاجِزٌ بَدَنِي عَنْ نُصْرَتِكُمْ، وَلَسْتُ أَمْلِكُ مِلًّا الْبُرَاءَةَ
 مِنْ أَعْدَائِكُمْ، وَاللَّعْنَ عَلَيْهِمْ، فَكَيْفَ حَالِي.

یا ابن رسول الله! من به واسطه بدنم از یاری شما عاجزم و جز
 بیزاری از دشمنان شما و لعن آنها را مالک نیستم! پس؛ حالم
 چگونه است؟

فَقَالَ لَهُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّكَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ
 رَسُولِ اللَّهِ قَالَ: مَنْ ضَعَفَ عَنْ نُصْرَتِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ، فَلَعَنَ فِي خَلْوَاتِهِ أَعْدَاءَنَا،
 بَلَغَ اللَّهُ صَوْتَهُ جَمِيعَ الْأَمْلَاكِ مِنَ الثَّرَى إِلَى الْعَرْشِ.

امام صادق به او فرمود: پدرم از پدرش از جدش حدیث
 نمود که رسول خدا فرمود: کسی که از یاری ما اهل بیت عاجز
 و ناتوان شد و در نهان و خلوت های خویش به لعن دشمنان ما
 پرداخت، خداوند صدای او را به وسیله همه فرشتگان از زمین

تا عرش الهی می‌رساند.

فَكَلَّمَا لَعَنَ هَذَا الرَّجُلُ أَغْدَاءَ نَالَعْنَا سَاعِدُوهُ فَلَعَنُوا مَنْ يَلْعَنُهُ؛ و هر زمان که این مرد، دشمنان ما را لعن خاصی می‌نماید، فرشتگان او را یاری و مساعدت می‌کنند و به لعن هر کس که مشغول است فرشتگان نیز لعنش می‌کنند،

ثُمَّ تَوَاقَعُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَبْدِكَ هَذَا، الَّذِي قَدِ بَدَّلَ مَا فِي وَسْعِهِ، وَلَوْ قَدَرَ عَلَى أَكْثَرِ مَنْهُ لَفَعَلَ.

سپس به ثنای این (مرد الهی) می‌پردازند و می‌گویند: بارِ اِلهَا، بر این بنده خود صلوات (و سلام) بفرست! بنده‌ای که آنچه در امکانش بود در راه تو بخشید و اگر بیش از آن توانایی داشت، انجام می‌داد.

فَإِذَا النَّدَاءُ مِنْ قِبَلِ اللَّهِ تَعَالَى: قَدْ أَجَبْتَ دُعَاءَ كُرٍّ، وَسَمِعْتَ نِدَاءَ كُرٍّ، وَصَلَّيْتَ عَلَى رُوحِهِ فِي الْأَرْوَاحِ، وَجَعَلْتَهُ عِنْدِي مِنَ الْمُصْطَفَيْنِ الْأَخْيَارِ.^۱

در این هنگام از جانب خدای عزّ و جلّ ندایی فرا رسد که: حقیقتاً دعای شما را دوست داشتم و ندایتان را شنیدم و بر روح وی در روح‌ها صلوات (و سلام) فرستادم و او را نزد خودم از اخیار و برگزیدگان و پاکیزگان قرار دادم.^۲

اقناع اندیشه

در این روایت شریف به ثواب خاصی که خداوند برای اعلام برائت از دشمنان خدا و رسول قرار داده اشاره شده است. البته باید به نکته دقیقی که حضرت اشاره فرمودند دقت شود و آن نکته این بود قَالَ: مَنْ صَغَفَ عَنْ نُصْرَتِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ، فَلَعَنَ فِي خَلْوَاتِهِ أَغْدَاءَنَا، در خلوت لعن کند و نه آشکارا. به امام صادق علیه السلام گفته شد: ای فرزند رسول خدا! ما می‌بینیم که در مسجد شخصی است که آشکارا به دشمنان شما دشنام می‌دهد و آنان

۱. بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۸۹، ص ۲۵۴.

۲. تفسیر فاتحة الكتاب از امام حسن عسکری علیه السلام، ص ۴۹.

را نام می‌برد. حضرت فرمودند: او را چه شده؟ خدا او را لعنت کند که متعرض ما می‌شود، در حالی که خداوند می‌فرماید: به معبود کسانی که غیر خدا را می‌خوانند دشنام ندهید، مبادا آنها نیز از روی (ظلم و) جهل، خدا را دشنام دهند.^۱

حضرت در این کلام صریحاً به تقیه امر فرموده‌اند. تقیه برای جلوگیری از هدر رفتن نیروها و ریختن خون‌ها لازم و ضروری است. متأسفانه بعضی به قسمتی از معارف دین توجه دارند ولی بخش دیگر را رها کرده‌اند. لعن بر دشمنان و ثواب‌ها و سفارشات نسبت به آن را گرفته‌اند ولی شرایطی که اهل بیت بیان کردند و سفارشات دین به تقیه را کنار گذاشته‌اند. این دین‌داری سلیقه‌ای است. مستندات فراوانی از قرآن بر تقیه وجود دارد. یکی از آنها مومن آل فرعون است.

قرآن در مورد «مؤمن آل فرعون» که ایمان خود را مخفی می‌کرد و در دستگاه فرعون نفوذ داشت می‌فرماید: ﴿وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ وَإِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ﴾.^۲

و مرد مؤمنی از آل فرعون که ایمان خود را پنهان می‌داشت گفت: «آیا می‌خواهید مردی را بکشید به خاطر اینکه می‌گوید: پروردگار من «الله» است، در حالی که دلایل روشنی از سوی پروردگارتان برای شما آورده است؟! اگر دروغگو باشد، دروغش دامن خودش را خواهد گرفت و اگر راستگو باشد، (لا اقل) بعضی از عذاب‌هایی را که وعده می‌دهد به شما خواهد رسید. خداوند کسی را که اسراف‌کار و بسیار دروغ‌گوست

۱. صدوق، محمد، اعتقادات الامامیه، ص ۱۰۸: «اعتقادنا فی التقیه: آنها واجبه، من ترکها کان بمنزله من ترک الصلاة. و قیل للصادق علیه السلام: یا بن رسول الله! انانری فی المسجد من یعلن بسب أعدائکم و یسمیهم فقال: ما له لعنه الله یعرض بنا».

هدایت نمی‌کند.

تقیه او باعث شد که او بتواند جان حضرت موسی علیه السلام را نجات دهد. هنگامی که احساس کرد که به زودی آتش خشم فرعون، جان موسی را خواهد گرفت، مردانه پا پیش نهاد و با سخنان سنجیده و حساب شده خود از آن حضرت دفاع جانانه و صد البته عاقلانه کرد.

اینجا است که ارزش تقیه بیش از پیش روشن می‌شود. وقتی تقیه می‌تواند جان پیامبران را نجات دهد، چه دلیلی می‌تواند مانع مشروعیت آن باشد؟ چه دلیلی بهتر از این می‌توان برای مشروعیت تقیه اقامه کرد؟ آیا اگر این شخص ایمان خود را علنی می‌کرد، باز هم می‌توانست از موسی دفاع کند؟ مگر خون او رنگین‌تر از خون حضرت موسی بود و یا جایگاه ارزشمندتری از فرزند خوانده فرعون داشت، تا فرعونیان از کشتن او بگذرند؟

پرورش احساس

در روایات بر تقیه بسیار تأکید شده است: «التقیة دینی و دین آبائی»^۱ یا: «لادین لمن لا تقیة له». امام باقر علیه السلام فرمود: «تقیه برای این مشروع شده که نیروها به هدر نرود و خون‌ها محفوظ بماند».

عن أبي ذر رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يا ابا ذر كيف انت اذا كنت في حائلة؟ وسبك بين اصابعه، قال: ما تأمرني يا رسول الله؟ قال: اصبر، اصبر، اصبر خالفوا الناس باخلاصهم، وخالفوهم في اعمالهم.

رسول خدا به ابوذر فرمود: ای ابوذر، اگر در بین مردان پست بودی، چه خواهی کرد؟

در پاسخ عرض کرد: به من چه دستوری می‌دهید ای رسول خدا؟ فرمود: صبر کن، صبر کن، صبر کن؛ با مردم همانگونه

که هستند باش؛ اما در کارهایشان با آنان مخالفت کن (در برخورد ظاهری با ایشان مانند ایشان باش و در اعتقاد و اعمال مخالف).^۱

رفتار سازی

تقیه بر دو قسم است: خوفی و مداراتی (تحیبی).
تقیه خوفی این است که انسان برای حفظ جان و آبروی خویش، دین و مرام خود را از دشمن مخفی دارد و اگر لازم شد مانند مخالفان زندگی کند و شکل عبادت را مانند آنان انجام دهد. تقیه مداراتی (تحیبی) این است که گاه انسان برای جلب محبت طرف مقابل، عقیده خود را مکتوم می‌دارد تا بتواند او را برای همکاری در اهداف مشترک جلب کند یا از خود دفع اتهام کند.

به هر حال تقیه معنای وسیعی دارد که خلاصه آن «پوشاندن واقعیت‌ها برای پرهیز و اجتناب از به خطر افتادن جان‌ها و هدف‌ها است» که میان همه عقلای جهان پذیرفته شده است و رهبران الهی برای رسیدن به هدف‌های مقدسشان در پاره‌ای از مراحل آن را انجام می‌دهند. حضرت ابراهیم علیه السلام و مؤمن آل فرعون ایمان خود را کتمان کردند، تا بتوانند در جاهای لازم و مفید کارهای مهم انجام دهند.

هر چند تقسیم تقیه، ریشه در آموزه‌های اسلامی دارد ولی نخستین تقسیم توسط شیخ مفید (متوفای ۴۱۳ق) ارائه شده است، و در آن، تقیه برطبق احکام پنج‌گانه تکلیفی، به واجب، مستحب، مکروه و حرام تقسیم شده است.

۱. البیهقی، أحمد بن الحسین بن علی بن موسی أبو بکر (متوفای ۴۵۸هـ)، کتاب الزهد الكبير، ج ۱، ص ۱۱۱، تحقیق: عامر أحمد حیدر، ناشر: مؤسسة الكتب الثقافية، بیروت، الطبعة: الثالثة، ۱۹۹۶م.

انواع تقیه

تقیه واجب: در موردی است که در آن ترک تقیه باعث ضرر جانی، بدنی، مالی، عرضی یا مانند این‌ها بشود یا ضرری به اسلام برسد بی آن که فایده چشمگیری عاید اسلام گردد. **تقیه حرام:** در موردی است که هرگاه ترک تقیه کند، باطل را سخت کوبیده، و حق را در مرتبه اعلی ترویج نموده است، مانند ترک تقیه سید الشهدا.

تقیه مستحب: در وقتی است که تقیه کردن، منافع بیشتری عاید شخص و سایر مسلمین می‌نماید مانند این که در حج تقیه کردن و همراهی با آن‌ها در بعضی از فروع و حضور در جماعات ایشان موجب تحکیم مبانی اتحاد بین مسلمانان می‌شود.

تقیه مکروه: آن است که سود و زیان در فعل یا ترک تقیه بسیار اندک است و بعضی اوقات ترک آن بهتر و این هنگامی است که خطر جانی یا مالی شخص را تهدید نمی‌کند.^۱

۱. چند گفتار، نشر نقاش، ۱۳۷۹، گفتار هشتم: انواع تقیه.

اختصاصات امام حسین

انگیزه سازی

مفضل بن عمر نقل می‌کند که امام صادق علیه السلام فرمود: «به خدا سوگند، گویی فرشتگان را می‌بینم که نزد قبر حسین علیه السلام در کنار مؤمنان، ازدحام کرده‌اند».

گفتم: از بالا به آن می‌نگرند؟ فرمود: «نه، نه! چنین نیست. به خدا سوگند، چنان به مؤمنان چسبیده‌اند که دست بر صورت آنان می‌کشند».

سپس فرمود: «خداوند، صبح و شب، خوراک بهشتی برای زائران حسین علیه السلام فرو می‌فرستد و فرشتگان، خدمت‌گزار آنان‌اند و [هیچ] بنده‌ای، حاجتی از حاجت‌های دنیایی و آخرتی از خدا نمی‌خواهد، جز این که آن را برآورده می‌کند».

گفتم: به خدا سوگند، این، کرامت است!
 به من فرمود: «ای مفضل! برایت بیشتر بگویم؟»
 گفتم: آری، سرور من!

فرمود: «گویی می بینم که تختی از نور، نهاده شده و گنبدی از یاقوت سرخ مزین به جواهر، بر آن زده شده و حسین علیه السلام بر آن تخت، نشسته و گرداگردش، نود هزار گنبد سبز است. و گویی می بینم که مؤمنان، او را زیارت می کنند و بر او سلام می دهند و خداوندت به آنان می فرماید: «دوستان من! از من بخواهید که مدتی مدید است که آزار و خواری و ستم دیده اید و امروز، روزی است که هیچ حاجت دنیایی و آخرتی از من نمی خواهید، جز آن که برایتان برآورده می سازم» و خورد و خوراکشان، در بهشت است. به خدا سوگند، این کرامت، جاویدان و بی کرانه است.»

روایت شده که حق تعالی خلق می کند از عرق زوار قبر امام حسین علیه السلام؛ از هر عرقی هفتاد هزار ملک که تسبیح می کنند خدای تعالی را و استغفار می کنند برای او و برای زوار امام حسین علیه السلام تا آنکه روز قیامت برپا شود. عنایت خاص خداوند متعال به زائرین حسینی نشان از جایگاه خاص و توصیف ناپذیر این امام شریف و البته حرکت ارزشمند شما دارد.

اقناع اندیشه

در روایات و ویژگی هایی را برای سید الشهداء بیان فرموده اند که برای دیگر ائمه بیان نشده است. از امام باقر و امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمودند:

أَنَّ اللَّهَ عَوَّضَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ قَتْلِهِ أَرْبَعَ خِصَالٍ؛^۱ خداوند عوض قتل امام حسین علیه السلام چهار ویژگی به آن حضرت عطا فرموده است:

- ۱- وَالْإِيْمَةَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ؛ امامت را در ذریه او قرار داده است،
- ۲- جَعَلَ الشَّفَاءَ فِي ثُرَيَّتِهِ؛ شفا را در تربت آن جناب قرار داده،

در فضیلت و آداب تربت مقدّسه امام حسین علیه السلام روایات بسیار وارد شده که تربت آن حضرت شفای هر درد و مرض است مگر مرگ؛ و امان است از بلاها و باعث ایمنی از هر خوف و بیم است.

در کتاب فوائد الرضویه در احوال سید نعمت الله جزایری رحمه الله علیه آمده: سید جلیل در تحصیل علم زحمت بسیاری کشیده بود. در اوایل تحصیل چون قادر بر تهیّه چراغ نبوده در روشنی ماه مطالعه می کرد تا اینکه از کثرت مطالعه در مهتاب و بسیار نوشتن و مطالعه کردن، چشمانش ضعیف شد.

پس به جهت روشنی چشم خود تربت مقدّسه حضرت سیدالشهدا و تراب مراقد شریفه ائمه عراق علیهم السلام را بر چشم می کشید که به برکت آن تربت ها چشمش نورانی گردید.

در باره اعجاز این تربت مطالب زیادی نقل شده، از جمله فرموده اند: در زمان مرحوم شیخ بهایی رحمه الله علیه، مرتاضی از هند به ایران آمد و به دربار راه یافت. او مدعی شد که هر چه را در هر کجا پنهان کنید، من می توانم بگویم که چیست؟ و این امر را دلیل بر حقانیت عقاید باطل خود و بطلان اسلام برشمرد. دربار او را امتحان کرد و متحیر ماند. دستور داد شیخ بهایی را بیاورند. سلطان به شیخ گفت: او را امتحان کن و اگر افضلیت خود را به اثبات نرسانی، علیه اسلام چنین و چنان خواهم کرد. شیخ بهایی رحمه الله علیه دستش را به جیب برد و چیزی را در مشت خود پنهان داشت و گفت: بگو در دست من چیست؟ به نظر این امتحان راحت تر از همه بود. اما ناگهان دیدند که مرتاض به خود می لرزد. در نهایت گفت: قطعه ای از خاک بهشت است و متحیرم که خاک بهشت در زمین و در مشت تو چه می کند. شیخ بهایی گفت: درست گفتم. سپس مشتش را باز کرد و مَهْری از تربت کربلا در دستش بود.

جالب تر آنکه وقتی حوریان بهشتی یکی از ملائکه را می بینند

که برای کاری بر زمین می‌آید به او التماس می‌کنند که برای ما تسبیح و تربت قبر امام حسین علیه السلام هدیه بیاور.^۱

۳- وَاجَابَةُ الدُّعَاءِ تَحْتَ قُبَّتِهِ؛ کنار و زیر قبه ایشان دعا مستجاب است،

۴- وَأَنْ لَا تُعَدَّ أَيَّامُ زَائِرِيهِ مِنْ أَعْمَارِهِمْ؛ ایام زیارت کنندگان ایشان از عمرشان حساب نمی‌شود.^۲

از دیگر امور مختص امام حسین این است که زائر حضرت، مختار است بین قصر و تمام خواندن نماز. فقط در چهار مکان می‌توان نماز را این‌گونه به جا آورد: مسجد الحرام، مسجد النبی صلی‌الله‌علیه‌وآله، مسجد کوفه و حائر امام حسین علیه‌السلام که نشان دهنده عظمت این اماکن است.^۳

نکته دیگر اینکه در اکثر مناسبت‌های دینی زیارت سید الشهداء علیه‌السلام وارد شده که برای هیچ معصومی این‌گونه نیست (مانند شب قدر، زیارت اربعین، ایام ولادت بعضی معصومین و...)

پرورش احساس

از حضرت صادق علیه‌السلام منقول است که چون به زیارت امام حسین علیه‌السلام بروی زیارت کن آن حضرت را محزون و غمناک و ژولیده مو و غبار آلوده و گرسنه و تشنه که آن حضرت با این احوال شهید شده است و حاجات خود را طلب نما و برگرد و آن را وطن خود قرار مده.^۴

در آداب سفر زیارت آن حضرت آمده: توشه را از چیزهای لذیذ مانند بریانی و حلواها قرار ندهد و خوراک خود را نان

۱. داستان‌های مفاتیح الجنان، اسماعیل محمدی، ص ۳۶. داستان‌هایی از زندگانی علماء، سید مهدی شمس الدین، ص ۲۹. کرامات الحسینیه، علی میرخلف زاده، ص ۱۱۶ (چاپ قدیم).

۲. وسائل الشیعه، شیخ حر عاملی، ج ۱۰، ص ۳۲۹.

۳. العروة الوثقی، ج ۳، ص ۵۱۶.

۴. مفاتیح الجنان.

با لبن یعنی شیر یا ماست قرار دهد. از حضرت صادق علیه السلام روایت است که فرمود شنیده‌ام که جماعتی به زیارت امام حسین علیه السلام می‌روند و با خود سفره‌ها برمی‌دارند که در آنها بزغاله‌های بریان و حلواها هست و اگر به زیارت قبر پدران یا دوستان خود بروند اینها را با خود بر نمی‌دارند.

در حدیث معتبر دیگر آمده است که آن حضرت به مفضل بن عمر فرمود: زیارت کنید امام حسین علیه السلام را بهتر از آن است که زیارت نکنید و زیارت نکنید بهتر از آن است که زیارت کنید. مفضل گفت پشت مرا شکستی. فرمود: والله اگر به زیارت قبر پدران خود بروید، اندوهگین و غمناک می‌روید و به زیارت آن حضرت که می‌روید، سفره‌ها با خود برمی‌دارید بلکه می‌باید ژولیده مو و گردآلود بروید.^۱

رفتارسازی

شایسته است اغنیا و تجار ملاحظه این مطلب را در این سفر بنمایند و هرگاه در بلادی که در بین راه ایشان است تا کربلا بعضی دوستانشان که ایشان را دعوت و میهمانی می‌کنند و در زمان حرکت از منزلشان سفره و ناهارخوری‌های آنها را از غذاهای لذیذ و مرغ بریان و سایر بریانی‌ها مملو می‌کنند، قبول نکنند و بگویند که ما مسافر کربلا هستیم و شایسته نیست برای ما تغذی به این نحو غذاها. البته مردم نسبت به زائرین لطف دارند. به گونه‌ای باشیم که آنها ناراحت نشوند و لطف آنان را رد نکنیم ولی دقت داشته باشیم خدایی نکرده با پرخوری و اهتمام ورزیدن به انواع غذا و پذیرایی‌ها از حال معنوی زیارت دور نشویم.

شیخ کلینی قدس سره روایت کرده که بعد از شهادت امام حسین علیه السلام زوجه کلویه آن حضرت اقامه ماتم نمود برای

آن حضرت و گریست و گریستند سایر زن‌ها و خدمتکاران تا حدّی که اشک‌های آنها خشک شد و دیگر اشکشان نیامد. پس از یک جایی برای آن مخدّره «جونی» هدیه فرستادند که معنی آن را مرغ قَطَا گفته‌اند برای آنکه با خوردن آن، در گریستن بر امام حسین علیه السلام قوّتی بگیرند. چون آن محترمه آن را دید پرسید: این چیست؟ گفتند: هدیه‌ای است که فلانی فرستاده برای شما که استعانت بجوید به آن در ماتم حسین علیه السلام. فرمود: لَسْنَا فِي عُرْسٍ فَمَا نَصْنَعُ بِهَا؛ ما که در عروسی نیستیم ما را چه به این خوراک. پس امر فرمود آن را از خانه بیرون بردند.^۱

توبه نصوح

انگیزه سازی

همه ما ابولهب رو می شناسیم و می دونیم یکی از مشرکین درجه یک و آدم بسیار کثیفی بوده و تا می تونسته پیامبر صلی الله علیه و آله رو اذیت می کرده. همه می دونیم ابولهب کسی بوده که خدا و پیامبر بارها لعنش کردند حتی خدا اول سوره مسد نفرینش می کنه و می فرماید: بریده باد دست ابولهب... حالا چرا اینا رو گفتم؟ خواستم بگم همین ابولهب با این همه کثیفی اسمش توی قرآن اعتبار پیدا کرده قرآن رو که باز می کنی حق نداری روی اسمش بدون وضو دست بکشی.

چرا؟ چون خیمه قرآن به لفظ ابی لهب ارزش داده... ابولهب کثیف هست، درست...

یا مثل فرعون که که خود فرعون می گفت ﴿نَارِ بَكْرِ الْاَعْلٰی﴾ من خدای بالاتریم چه کارهایی که نکردند اینها چه ظلم هایی که انجام ندادند اما الآن اسمش کلمه ای از قرآنه و دست کشیدن

روی الفاظ قرآن بدون وضو جایز نیست... این اثر خیمه قرآنه که به اسم ابولهب ارزش داده...

هر کسی هم که میاد زیر خیمه ابا عبدالله ایشون هم محترم هست با هر مقدار گناهی که انجام داده اقا هم همه رو دوست داره همه کسانی که زیر پرچم امام حسین علیه السلام هستند محبوب دل امام هستند، اما این طور نیست که آقا همه را به یک اندازه دوست داشته باشند. درجه بندی داره! این نکته‌ای که میگم فقط یه مثال هستش برای تقریب به ذهن:

یه عده توی بهشت:

سالی یه بار امام حسین را میبین!

یه عده ماهی یه بار!

یه عده هفته‌ای یه بار!

یه عده روزی یه بار!

یه عده هم تو بهشت لحظه به لحظه در کنار امام حسین هستند.

طوری که دیگه به نعمتهای بهشتی توجهی نمی‌کنند.

امام حسین علیه السلام کسانی را دور خودشون جمع می‌کنند که لایق محبت اون حضرت باشند و هر چه محبت ما در قلب امام بیشتر باشد، توفیق هم جواری در بهشت در کنار امام بیشتر است.

شهید عزیز محمدرضا فراهانی شش روز از جنگ گذشته بود که شهید شد. هم‌رزمش میگه یه شب خوابش رو دیدم.

بغلش کردم و گفتم: رفیق سراغ ما رو نمی‌گیری؟

چیزی نگفت. گفتم: تا نگی اون دنیا چه خبره ولت نمی‌کنم!

گفت: ببین فقط یه مطلب میگم اونم اینکه ما شهدا، شب‌های

جمعه می‌ریم خدمت آقا ابا عبدالله علیه السلام...^۱ شهدا اینجوری محبوب دل امام شدن.

۱. کتاب خط عاشقی، راوی: حاج علی اکبر مختاران، هم‌رزم شهید ص ۳۲.

اگر کسی بخواد محبوب دل امام حسین علیه السلام بشه اولین درجه‌اش اینه که پاک بشه مثل حر. حر گناهکار بود. گنااهش هم کوچک نبود اما وقتی توبه کرد و پاک شد، محبوب دل امام حسین علیه السلام شد.

پرورش احساس

پس برای ورود به قلب پاک حسین علیه السلام اول باید از گناه و آلودگی پاک بشیم؛ همون طوری که اگر کسی بخواد به قرآن دست بزنه، باید جسمش پاک باشه، کسی هم که بخواد وارد قلب سید الشهداء علیه السلام بشود باید روحش از گناه پاک باشه، آخه آقا قرآن ناطق هستند ﴿وَلَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ﴾ امام حسین علیه السلام چشمی که آلوده باشه رو دوست نداره.

روز عاشورا چشمای زیادی نابینا شد. اما اون چشمی که با نابینا شدنش قلب حسین علیه السلام را به درد آورد چشم عباس بود. چون امام می‌دونه عباس با این چشم حتی یک بار هم نگاه به نامحرم نکرده!! یک بار هم حرام خدا رو مرتکب نشد.

دست‌های زیادی روز عاشورا به زمین افتاد اما اون دستی که با قطع شدنش کمر سید الشهداء علیه السلام را شکست، دست‌های علمداره! چرا؟ چون آقا میدونه عباس با این دست‌ها گناه نکرده. با این دست‌ها کسی را اذیت نکرده.

مراقب باشیم گناه نکنیم و گرنه دیگه تو قلب امام حسین علیه السلام جایی نداریم و اگر احیانا در نامه اعمال ما گناهی هم وجود دارد، سریع توبه کنیم.

اگر می‌خواهی حسین رو داشته باشی، دیگه نباید سراغ گناه برویم؛ گناه یعنی خدا حافظ حسین

ابن مسکان از امام صادق علیه‌السلام روایت می‌کند که علی علیه‌السلام فرمودند: هر بنده‌ای چهل پوشش دارد تا آن گاه که چهل گناه کبیره انجام دهد و هر گاه چهل گناه انجام داد، همه

پرده‌ها کنار می‌روند. در این هنگام فرشتگان حافظ او می‌گویند بار خدایا اینک بنده‌ات همه پرده‌هایش بالا رفت و اکنون چیزی نیست آن را بپوشاند، خداوند به آن‌ها دستور می‌دهد: بنده مرا با بال‌های خود بپوشانید.

فرشتگان او را با بال‌های خود می‌پوشانند و او باز هر کار زشتی می‌کند؛ کارش به جایی می‌رسد که اعمال زشت خود را به رخ مردم می‌کشد، بار دیگر فرشتگان می‌گویند: بار خدایا این بنده‌ات هر کار بدی را مرتکب می‌گردد و ما از کارهای او شرم داریم؛ در این جا خداوند امر می‌کند: بال‌های خود را از او بردارید و او بعد از این به دشمنی ما اهل بیت مشغول می‌گردد و بعد پرده‌های او را در آسمان بر می‌دارند، ولی در زمین همچنان مستور است؛ فرشتگان می‌گویند: بار خدایا این بنده‌ات بی‌پرده‌مانده است، خداوند می‌فرماید: اگر من به او حاجتی داشتم، به شما نمی‌گفتم بال‌های خود را از آن بردارید.^۱ حاج آقا خیلی حرف عجیبی زدید. بله! رفیق من! گناه باعث می‌شود ما دشمن اهل بیت بشویم.

یا این طور بگم می‌خوای ببینی محبتت نسبت به اهل بیت و امام حسین چقدر هست، وقتی خدای نکرده یک گناهی ازت سر زد ببین محبتت نسبت به امیرالمؤمنین کم شده یا نه؟ ببین امام حسین رو همون طور که قبل گناه دوست داشتی الآن هم دوست داری؟

گناه یعنی خداحافظ حسین.

رفتارسازی

رفقا بیایید از گناهان گذشتمون توبه کنیم خدای متعال می‌فرماید:

۱. ایمان و کفر؛ ترجمه کتاب ایمان و الکفر بحار الأنوار ج ۶۴، ترجمه عطاردی،

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوَلُّوْا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا﴾؛ «ای کسانی که ایمان آورده‌اید! به درگاه خدا توبه کنید، توبه‌ای نصوح».

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله در پاسخ به سؤال از توبه نصوح فرمود: توبه نصوح، پشیمانی از گناهی است که از تو سر می‌زند، [سپس] فوراً با پشیمانی خود، از خدا آمرزش بخواهی و دیگر هرگز به آن برنگردی.

بعد از توبه که تو مسیر انجام می‌دهی، می‌خواهی آقا تو تو بهشت ببینی یا نه بگم توی این دنیا ببینی مثل سید عبدالکریم کفاش. مرحوم سید عبدالکریم اهل دنیا نبود، حتی خانه مسکونی نداشت و تنها راه درآمدش کفاشی و پینه دوزی بود. یک وقت حضرت از سید عبدالکریم پرسیده بود: اگر هفته‌ای ما را ببینی چه خواهد شد؟

عرض کرده بود: آقا جان می‌میرم. حضرت تصدیق کرده بودند و فرموده بودند: اگر چنین نبود که ما را نمی‌دیدی.

آیا من و شما به این حد رسیده‌ایم که از عشق امام زمان مریض شویم؛ اشکمان روان و رخمان زرد گردد؟
سید عبدالکریم می‌گفت: آقا گاهی تشریف می‌آوردند مغازه من.

یک وقتی حضرت فرمودند: سید عبدالکریم، کفش‌های مرا می‌بینی؟

گفتم: بله آقا جان.

فرمودند کفش‌های من احتیاج به پینه دارد، می‌شود کفش‌های مرا پینه بزنی؟

گفتم: آقا جان من قول دادم به دیگران، اگر الان مشغول پینه زدن کفش‌های شما بشوم به قولم نمی‌توانم عمل کنم و بد قول می‌شوم. چشم آقا جان حتماً پینه می‌زنم، اما اجازه دهید به قول‌هایی که داده‌ام عمل کنم، بعداً.

برای بار دوم حضرت فرمودند: سید عبدالکریم می‌شود کفش‌های مرا پینه بزنی؟

می‌گوید: آقا جان قربانتان بشوم، خدمتتان که عرض کردم، روی چشمم، من قول داده‌ام، به قولم عمل کنم؛ بعداً.

برای مرتبه سوم حضرت فرمود: سید عبدالکریم می‌شود این کفش‌های مرا پینه بزنی؟

بلند شدم آدمم خدمت آقا، با دستهایم کمر آقا را محکم گرفتم، گفتم آقا جان من که عرض کردم به دیگران قول داده‌ام؛ چشم. نوکرتم؛ اما اگر این بار بگویند می‌شود کفش‌های مرا پینه بزنی، همین‌طوری محکم نگهتان می‌دارم، فریاد می‌زنم ای مردمی که دنبال امام زمان هستید، بیایید آقا در مغازه من است. حضرت شروع کردند به خندیدن. دست مبارکش را زدند به پشت من و گفتند: آفرین، بارک الله؛ عبدالکریم! من می‌خواستم امتحانت کنم، ببینم برای قول و وعده‌ات چقدر حساب باز می‌کنی.

سید عبدالکریم ما شما را برای خودمان نمی‌خواهیم، ما شما را برای خدا می‌خواهیم، هر چه بنده‌تر باشید ما شما را بیشتر دوست داریم.

بین با حضرت چقدر یگانه بوده است. سید عبدالکریم هفته‌ای یکبار به محضر امام زمان می‌رسد.

رمز ملاقات و دیدارش چه بود؟

از او پرسیدند: چه شد که موفق به دیدار شدی؟ فرمود: من یک شب پیغمبر ختمی مرتبت صلی الله علیه و آله را در عالم رؤیا زیارت کردم.

گفتم: یا رسول الله من خیلی علاقه دارم خدمت آقازاده شما برسم، چه کنم؟ هر دری می‌زنم نمی‌شود.

جدم فرمود: سید عبدالکریم، فرزندم، روزی دو بار؛ اول صبح و اول شب می‌نشینی و برای حسینم گریه می‌کنی، اگر

می‌خواهی خدمت امام زمان بررسی این برنامه را انجام بده. می‌گوید: من از خواب بیدار شدم، این برنامه را یک سال انجام دادم. صبح‌ها می‌نشستم خودم برای خودم روضه کربلا را می‌خواندم، غروب هم می‌نشستم مقتل می‌خواندم و گریه می‌کردم. یک سال که از این جریان گذشت، دیدم راه باز شد.^۱

۱. برگرفته از کتاب ارتباط معنوی با حضرت مهدی (عج).

علم آموزی

انگیزه سازی

از امیر المؤمنین علیه السلام نقل شده است:

بَيْنَمَا أَنَا جَالِسٌ فِي مَسْجِدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِذْ دَخَلَ أَبُو ذَرٍّ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
جَنَازَةُ الْعَابِدِ أَحَبُّ إِلَيْكَ أَمْ مَجْلِسُ الْعَالِمِ؟

روزی در مسجد النبی نشسته بودیم که ابوذر وارد شد و
گفت: یا رسول الله تشییع جنازه عابد نزد شما محبوب تر است
یا نشستن در مجلس عالم؟

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: يَا أَبَا ذَرٍّ! الْمَجْلُوسُ سَاعَةً عِنْدَ مُذَاكِرَةِ الْعَالِمِ أَحَبُّ
إِلَى اللَّهِ مِنْ أَلْفِ جَنَازَةٍ مِنْ جَنَازَةِ الشَّهْدَاءِ وَالْمَجْلُوسُ سَاعَةً عِنْدَ مُذَاكِرَةِ الْعِلْمِ
أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ قِيَامِ أَلْفِ لَيْلَةٍ يُصَلِّي فِي كُلِّ لَيْلَةٍ أَلْفَ رُكْعَةٍ وَالْمَجْلُوسُ سَاعَةً
عِنْدَ مُذَاكِرَةِ الْعِلْمِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ أَلْفِ عَزْوَةٍ وَقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ كُلِّهِ.

ابوذر با تعجب گفت: یا رسول الله! مذاکره علم از قرائت کل
قرآن فضیلتش بیشتر است؟!

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: يَا أَبَا ذَرٍّ! الْمَجْلُوسُ سَاعَةً عِنْدَ مُذَاكِرَةِ الْعِلْمِ أَحَبُّ

إِلَىٰ مِنْ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ كُلَّهُ اثْنَى عَشَرَ أَلْفَ مَرَّةٍ.

سپس فرمودند: بر شما باد به مذاکره علم، زیرا که با علم است که حلال از حرام شناخته می شود و در ادامه فرمودند:

«وَمَنْ خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ لِيَلْتَمِسَ بِأَبَا مِنَ الْعِلْمِ كَتَبَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ بِكُلِّ قَدِيمٍ نَوَابٍ نَبِيٍّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ وَأَعْطَاهُ اللَّهُ بِكُلِّ حَرْفٍ يَسْتَمِعُ أَوْ يَكْتُبُ مَدِينَةً فِي الْجَنَّةِ وَطَالِبِ الْعِلْمِ أَحَبَّهُ اللَّهُ وَأَحَبَّهُ الْمَلَائِكَةُ وَأَحَبَّهُ النَّبِيُّونَ وَلَا يُحِبُّ الْعِلْمَ إِلَّا السَّعِيدُ وَطُوبَى لِطَالِبِ الْعِلْمِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَا أَبَا ذَرٍّ وَالْجُلُوسُ سَاعَةً عِنْدَ مُذَاكِرَةِ الْعِلْمِ خَيْرٌ لَكَ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةِ صِيَامٍ نَهَارَهَا وَقِيَامِ لَيْلِهَا.»^۱

این روایت زیبا هم ارزش ویژه پای منبر علما نشستن را نشان می دهد و هم نشان می دهد اگر قدر لحظات عمر را بدانیم، هر ساعتش چقدر می تواند انسان را اوج دهد.

اقناع اندیشه

یکی از بدترین انواع غفلت، غفلت از سرمایه عمر است؛ چرا که عمر تنها سرمایه ما برای کسب سعادت ابدیست. اگر آن را ضایع کنیم، در قیامت قطعاً جزء زیان کاران هستیم، خدا در سوره مبارکه عصر می فرماید:

﴿وَالْعَصْرِ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ﴾

فخر رازی در تفسیر این آیه می گوید: معنی این سوره را من از مرد یخ فروشی آموختم که فریاد می زد: «ارحموا من یدوب رأس ماله! ارحموا من یدوب رأس ماله!» رحم کنید به کسی که سرمایه اش ذوب می شود، رحم کنید به کسی که سرمایه اش ذوب می شود! پیش خود گفتم: این است معنی ﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ﴾؛ عصر و زمان بر او می گذرد و عمرش پایان می گیرد و ثوابی کسب نمی کند و در این حال زیان کار است.

به هر حال از نظر جهان بینی اسلام، دنیا یک بازار تجارت است. آیه مورد بحث می گوید: همه در این بازار بزرگ زیان

می‌کنند، مگر گروهی که برنامه آن‌ها در آیه بعد بیان شده است.^۱ همان گونه که وجود نازنین امام هادی علیه‌السلام می‌فرماید:

«الدُّنْيَا سَوْقٌ رَجِحَ فِيهَا قَوْمٌ وَخَسِرَ آخَرُونَ.»^۲ دنیا بازاری است که جمعی در آن سود می‌برند و جمع دیگری زیان.

خوب، چه کسی در این بازار ضرر می‌کند و جزء خاسرین است؟ به فرموده امام صادق علیه‌السلام «المُعْبُونُ مَنْ غَبِنَ عُمُرَهُ سَاعَةً بَعْدَ سَاعَةٍ»^۳ زیان‌کار کسی است که از عمر خود زیان کرده باشد؛ ساعتی بعد از ساعت دیگر.

تیک تاک ساعت ناگه آوردم به خود
بی زبان شد ناصح گویای من
با زبان عقربک، می‌گفت عمر
می‌روم، بشنو صدای پای من
روز اگر در خواب غفلت خفته‌ای
در دل شب گوش کن نجوای من

پرورش احساس

امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید: «مَا مِنْ يَوْمٍ يَأْتِي عَلَى ابْنِ آدَمَ إِلَّا قَالَ لَهُ ذَلِكَ الْيَوْمُ يَا ابْنَ آدَمَ أَنَا يَوْمٌ جَدِيدٌ وَأَنَا عَلَيْكَ شَهِيدٌ فَقُلْ فِي خَيْرٍ أَوْ أَعْمَلْ فِي خَيْرٍ أَشْهَدُ لَكَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَإِنَّكَ لَنْ تَرَانِي بَعْدَهَا أَبَدًا.»^۴ هیچ روزی بر فرزند آدم نمی‌آید جز اینکه خطاب به آدمی می‌گوید: ای فرزند آدم! من روز جدیدی هستم و من بر تو گواه و شاهدم، پس در من کردار نیکو انجام ده تا من در روز قیامت به نفع تو گواهی دهم، زیرا تو پس از این هرگز مرا نخواهی دید.

در قدیم که سفرها اغلب با کشتی بود، ناخدا منتظر می‌شد

۱. تفسیر نمونه، ج ۲۷، ص ۲۹۴.

۲. تحف العقول، ص ۴۸۳.

۳. معانی الأخبار، ص ۳۴۲.

۴. الکافی (ط - الإسلامية)، ج ۲، ص ۵۲۴.

نسیمی بوزد تا با قرار دادن کشتی در مسیر باد بتواند کشتی را به مقصد مورد نظر حرکت دهد. اگر بادی وزیدن می‌گرفت و ناخدا غافل بود، ممکن بود مدت‌ها از مقصدش عقب بماند. پیامبر مکرم اسلام صلی الله علیه و آله در روایتی بسیار زیبا می‌فرمایند: «إِنَّ لِرَبِّكُمْ فِي أَيَّامِ دَهْرِكُمْ نَفَحَاتٍ، الْاِفْتِعْرُضُوهَا.»^۱ بدون شک برای پروردگار شما در دوران عمرتان نسیم‌های رحمتی است، به هوش باشید و خود را در معرض آن‌ها در قرار دهید. در طول تاریخ، افراد زیادی با قرار دادن خود در مسیر این نسیم‌ها و غنیمت شمردن فرصت‌های طلایی، به یکباره مسیر زندگی‌شان عوض شده است؛ افرادی مانند: حر، رسول ترک، فضیل عیاض و...

باید فرصت‌های طلایی را غنیمت شمرد حالا حاج آقا الآن ما آمده‌ایم برای زیارت ابی عبدالله. آمده‌ایم برای پیاده‌روی. این چه ربطی داره؟ آمده‌ایم یه ثوابی از زیارتمون ببریم. چرا این حرف‌ها را پیش می‌کشید؟

جواب اون کسانی که این حرف را می‌زنند این است که اگر می‌خواهی بهره بیشتری از زیارت ابی عبدالله ببری و زائر واقعی باشی، باید اون جوروی به زیارت آقا برویم که خودشون خواستند. امام صادق علیه السلام فرمودند:

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ وَكَلَّ اللَّهُ بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَرْبَعَةَ آلَافٍ مَلَكٌ شُعْبًا غَيْرًا يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زَارَهُ عَارِفًا بِحَقِّهِ شِعْوَهُ حَتَّى يَلْعَوْهُ مَأْمَنَةً وَإِنْ مَرَضَ عَادُوهُ عُذْوَةً وَعَشِيَّةً وَإِنْ مَاتَ شَهِدُوا جِنَازَتَهُ وَاسْتَغْفَرُوا لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

شنیدم که حضرت امام صادق علیه السلام می‌فرمودند: خداوند متعال چهار هزار فرشته را موکل قبر حضرت امام حسین علیه السلام فرموده که جملگی ژولیده و غبار آلود و گرفته بوده و تا روز قیامت بر آن جناب گریه می‌کنند، پس کسی که

حضرت را زیارت کند و به حق آن حضرت عارف باشد، این فرشتگان او را مشایعت کرده تا وی را به منزلش برسانند و اگر بیمار شود صبح و شام عیادتش کرده و اگر فوت کند بر جنازه اش حاضر شده و تا روز قیامت برای او طلب آمرزش می‌کنند.

آقا امام صادق فرمود اگر اون جوری که باید حسین فاطمه رو بشناسی و شناختی و بعد رفتی زیارت کردی خدا این مزد و اجر رو به تو خواهد داد.

روایاتی که در باره زیارت امام حسین وجود دارد همه این را بیان می‌کند که زیارتی باید از روی شناخت ما نسبت به امام حسین باید باشد.

أَبُو الْحَسَنِ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَدْنَى مَا يُنَابِ بِهِ زَائِرُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِشَطِّ الْفُرَاتِ إِذَا عَرَفَ بِحَقِّهِ وَحُرْمَتِهِ وَوَلَايَتِهِ أَنْ يُعْفَرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ.^۱

حضرت موسی بن جعفر علیهما السلام فرمودند: کمترین ثوابی که به زائر امام حسین علیه السلام در شطّ فرات می‌دهند بشرطی که عارف به حق و حرمت و ولایت آن جناب باشد این است که گناهان گذشته و آینده اش را حق تعالی می‌آمرزد.

امام موسی بن جعفر فرمود زیارتی این ثوابها را خواهد داشت که زائر، عارف به حق و حرمت و ولایت امام باشد.

رفتار سازی

خب حاج آقا ما چکار کنیم در مسیر عرفان حق امام قرار بگیریم؟ رفقا از قدیم الایام که علما با پای پیاده برای زیارت ابی‌عبدالله از نجف حرکت می‌کردند و این کار عظیم را پایه‌گذاری کردند و باعث احیا این امر الهی شدند، سیره علما در مسیر این بوده که در هنگام پیاده روی به سمت کربلا در مسیر از مباحث علمی نیز دریغ نمی‌کردند.

مرحوم آیت الله شیخ محمدحسن قدیری می‌گوید: یک بار در پیاده‌روی از نجف به کربلا، خدمت حاج آقا مصطفی خمینی بودم؛ وقتی به باغ‌های نزدیک کربلا رسیدیم، شب را آن جا ماندیم. دوستان همه دور حاج آقا مصطفی را گرفتند و او صحبت را شروع کرد و بعد بنا شد هر کدام از رفقا در یک رشته از علوم حوزوی سؤالی بپرسد و وی جواب بدهد. سؤالات بسیاری از فقه، اصول، فلسفه، تفسیر، عرفان و اخلاق از وی پرسیده شد که حدود چهار ساعت به طول انجامید و حاج آقا مصطفی بدون این که مطالعه و مراجعه به کتابی کند، همه را کامل جواب داد که من بسیار متعجب شدم که او این قدر با استعداد است.^۱

هر جا دیدید سخنرانی هست، خودت رو برسون به اونجا یک مقدار تأمل کن و دوباره راه بیفت یا مشغول گوش دادن سخنرانی شو؛ سخنرانی‌های علما و سخنرانان را بگیر، داخل گوشت بریز و گوش کن، نگذار فرصت بی‌خود و بی‌جهت از بین بره.

تشنه باش برای هر چه بیشتر شناختن امام علیه السلام. هر جا دیدی سخنرانی هست، خودت رو برسون اونجا و گوش بده با جان و دل که بتونی در مسیر شناختت رو بیشتر کنی.

۱. محمدحسن رحیمیان، حدیث رویش، ص ۱۴۹.

فضیلت زیارت سیدالشهدا

انگیزه سازی

محمد بن مسلم، از حضرت ابی جعفر علیه السلام، نقل کرده آن حضرت فرمودند:

لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ مِنَ الْفَضْلِ لَأَتَوْا شَوْقًا وَتَقَطَّعَتْ أَنْفُسُهُمْ عَلَيْهِ حَسْرَاتٍ.

اگر مردم می دانستند که در زیارت قبر حضرت حسین بن علی علیهما السلام چه فضل و ثوابی است حتما از شوق و ذوق قالب تهی می کردند و بخاطر حسرت ها نفس هایشان به شماره افتاده و قطع خواهد شد.

قُلْتُ وَمَا فِيهِ رَاوِي مِي گويد: عرض کردم: در زیارت آن حضرت چه اجر و ثوابی می باشد.

قَالَ مَنْ أَنَاةً شَوْقًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ حِجَّةٍ مُتَقَبَّلَةٍ وَأَلْفَ عُمْرَةٍ مَبْرُورَةٍ وَأَجْرَ أَلْفِ شَهِيدٍ مِنْ شُهَدَاءِ بَدْرٍ وَأَجْرَ أَلْفِ صَائِمٍ وَتَوَابَ أَلْفِ صَدَقَةٍ مَقْبُولَةٍ وَتَوَابَ أَلْفِ نَسَمَةٍ أُرِيدَ بِهَا وَجْهَ اللَّهِ وَلَمْ يَزَلْ مُحْفُوظًا سَنَتَهُ مِنْ كُلِّ آفَةٍ أَهْوَنُهَا الشَّيْطَانُ وَ

وَكُلَّ بِهِ مَلَكٌ كَرِيمٌ يَحْتَضِلُهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ وَعَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ وَمِنْ فَوْقِ رَأْسِهِ وَمِنْ تَحْتِ قَدَمِهِ حضرت فرمودند: کسی که از روی شوق و ذوق به زیارت آن حضرت رود خداوند متعال هزار حج و هزار عمره قبول شده برایش می نویسد و اجر و ثواب هزار شهید از شهدای بدر و اجر هزار روزه دار و ثواب هزار صدقه قبول شده و ثواب آزاد نمودن هزار بنده که در راه خدا آزاد شده باشند برایش منظور می شود و پیوسته در طول ایام سال از هر آفتی که کمترین آن شیطان باشد، محفوظ مانده و خداوند متعال فرشته کریمی را بر او موکل کرده که وی را از جلو و پشت سر و راست و چپ و بالا و زیر قدم نگهدارش باشد و اما لحظه مرگ خدا در حق او چه می کند؟ سخت ترین لحظه های زندگی ما شب اول قبر است هنگام حضور منکر و نکیر

فَإِنْ مَاتَ سَنَّهُ حَضْرَتُهُ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ يَحْضُرُونَ غُسْلَهُ وَأَكْفَانَهُ وَالْإِسْتِغْفَارَ لَهُ وَيُسَبِّحُونَهُ إِلَى قَبْرِهِ بِالْإِسْتِغْفَارِ لَهُ. وَيُفْسَخُ لَهُ فِي قَبْرِهِ مَدَّ بَصَرِهِ وَ يُؤْمِنُهُ اللَّهُ مِنْ صَغْطَةِ الْقَبْرِ وَمِنْ مُنْكَرٍ وَنَكِيرٍ أَنْ يَرُوعَانِهِ [يُرُوعَا] وَيُفْتَحُ لَهُ بَابٌ إِلَى الْجَنَّةِ وَيُعْطَى كِتَابَهُ يَمِينِهِ وَيُعْطَى لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ نُورًا نُورًا نُورُهُ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَيُنَادِي مُنَادٍ

و اگر در اثناء سال فوت کرد فرشتگان رحمت الهی بر سرش حاضر شده و او را غسل داده و کفن نموده و برایش استغفار و طلب آمرزش کرده و تا قبرش مشایعتش نموده و به مقدار طول شعاع چشم در قبرش وسعت و گشایش ایجاد کرده و از فشار قبر در امانش قرار داده و از خوف و ترس دو فرشته منکر و نکیر بر حذرش می دارند و برایش دربی به بهشت می گشایند و کتابش را به دست راستش می دهند و در روز قیامت نوری به وی اعطاء می شود که بین مغرب و مشرق از پرتو آن روشن می گردد و منادی نداء می کند:

هَذَا مَنْ زَارَ الْمُحْسِنِينَ شَوْقًا إِلَيْهِ فَلَا يَتَّبِعِي أَحَدٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا تَمَّتِي يَوْمَئِذٍ أَنَّهُ كَانَ

مِنْ زُورِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ.

این کسی است که از روی شوق و ذوق حضرت امام حسین علیه السلام را زیارت کرده و پس از این نداء احدی در قیامت باقی نمی ماند مگر آنکه تمنا و آرزو می کند که کاش از زور حضرت ابا عبد الله الحسین علیه السلام می بود.^۱

اقناع اندیشه

عجب توفیقی خدا به ما داده رفقا قدر این توفیق رو بدونیم از اول سفر چند بار سجده شکر به جا آوردی که خدا بهت توفیق زیارت اربعین داده اگه انجام ندادی حتماً این کار را انجام بده. اگه چشم دل باز بود می دیدیم بال ملائک فرش قدم های شما زائرین اربعین است

بعضی اجر کارشون را نمی دونن. حضورشون را دست کم می گیرن یا اینکه باور نمی کنن خدا این قدر زائرین سیدالشهدا را تحویل گرفته باشه. حیفم میاد این روایت عزیز را هم براتون نخونم شما هم برا اون ها بگید.

ذریح محاربی، می گوید: محضر مبارک حضرت ابی عبدالله علیه السلام عرض کردم: از خویشاوندان و فرزندانم کسی را ملاقات نکردم مگر وقتی به آنها خبر دادم به اجر و ثوابی که در زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام هست إِنَّهُمْ يُكَذِّبُونِي وَيَقُولُونَ إِنَّكَ تَكْذِبُ عَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ مَنْ رَاكَ تَكْذِيبَ نَمُودَه وَ كَفْتَنَد: تو بر حضرت جعفر بن محمد علیهما السلام دروغ بسته و این خبر را از پیش خودت می گویی! حضرت فرمودند:

قَالَ يَا ذَرِيحُ دَعِ النَّاسَ يَذْهَبُونَ حَيْثُ شَاءُوا وَاللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَيَبْأِيهِ بِزَائِرِ الْحُسَيْنِ وَالْوَافِدِ يَدُ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبُونَ وَحَمَلَةُ عَرْشِهِ؛ ای ذریح مردم را رها کن هر کجا که می خواهند بروند، بخدا قسم حق تعالی به زائرین امام حسین علیه السلام مباحثات کرده و افتخار می نماید و

مسافر و زائر را فرشتگان مقرب خدا و حاملین عرش رهبری می‌کنند یعنی حضرت می‌فرماید بعضی‌ها این فضیلت‌ها و عظمت را درک نمی‌کنند و لشون کن به حال خودشون یعنی انکار اون‌ها رو تو تأثیر نذاره، باورت سست نشه، ادامه روایت را بخونم

حَتَّىٰ إِنَّهُ لَيَقُولُ لَهُمْ حَتَّىٰ حَقَّ تَعَالَىٰ بِهِ فَرَشْتِغَانٍ مِی‌فَرْمَايِد:
 أَمَّا تَرُونَ زُورًا قَبْرِ الْحُسَيْنِ أَوْهُ سَوْقًا إِلَيْهِ وَإِلَىٰ فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ.
 آیا زوار حسین بن علی علیهما السلام را می‌بینید که از روی شوق و محبت به آن حضرت و علاقه به حضرت فاطمه علیها السلام دخت رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم به زیارت آمده‌اند؟ (خدا شماها را به ملائکه نشون می‌ده ان شاء الله این طور باشه) أَمَّا وَعِزَّتِي وَجَلَالِي وَعَظَمَتِي لِأَوْجِبَنَّ لَهُمْ كَرَامَتِي وَلَا دَخَلَهُمْ جَنَّتِي الَّتِي أَعَدَدْتُهَا لِلْأَنْبِيَاءِ وَالْأَنْبِيَاءِ وَرُسُلِي

خداوند می‌فرماید به عزت و جلال و عظمت خود قسم کرامت خویش را بر ایشان واجب کرده‌ام و ایشان را حتماً به بهشتی که برای دوستانم و برای انبیاء و رسل و فرستادگان آماده کرده‌ام داخل می‌کنم.^۱

پرورش احساس

مرحوم سید بن طاووس رضوان الله تعالی علیه نقل نموده از محمد بن داود که گفت: همسایه‌ای داشتم معروف به علی بن محمد بود که ایشان برایم گفت من از ایام جوانی هرماه به زیارت حضرت امام حسین علیه السلام می‌رفتم تا این که سن من بالا رفت و نیروی جسمی‌ام ضعیف شد و چند وقتی زیارت را ترک کردم. پس از مدتی به قصد زیارت پیاده حرکت کردم؛ پس از چند روز به کربلا رسیدم و به زیارت آقا امام حسین علیه السلام نائل شدم. دو رکعت نماز بجا آوردم و بعد از زیارت و نماز از فرط خستگی

راه کنار حرم خوابم برد. در عالم خواب دیدم خدمت آقای خودم ابی عبدالله الحسین علیه السلام مشرف شدم؛ حضرت رو به بنده کرد و فرمود: ای علی! چرا به من جفا کردی با اینکه نسبت به من خوبی و نیکی می کردی؟ عرض کردم: ای سید من! ای آقای من! بدنم ضعیف شده و توانایی خود را از دست دادم و توان آمدن ندارم و چون فهمیده ام آخر عمرم است و با آن حالی که داشتم این چند روز راه را به عشق شما به زیارت آمدم و روایتی از شما شنیدم دوست داشتم آن را از خود شما بشنوم. حضرت فرمود آن روایت را بگو: گفتم چنین نقل شده که (قال من زارنی فی حیویتی زرتہ بعد وفاتہ) هر که مرا در حال حیاتش زیارت کند و به زیارت من نائل گردد، من هم بعد از وفاتش او را زیارت می کنم و به زیارت او می آیم. حضرت فرمود بله من گفته ام، حتی اگر او را (زیارت کننده ام را) در آتش بینم نجاتش خواهم داد.^۱

مقصود ما از کعبه و بتخانه کوی توست

کجا رویم روی دل ما بسوی توست

این بس بود شگفت که جای تو در دلست

وین دل هنوز در طلب جستجوی توست

گفتی به وقت مرگ نهم پای برسرت

جانم به لب رسیده و در آرزوی توست

معاویة بن وهب می گوید:

اذن خواستم که بر امام صادق علیه السلام داخل شوم، به من گفته شد که داخل شو، پس داخل شده آن جناب را در نمازخانه منزلشان یافتم، نشستم تا حضرت نمازشان را تمام کردند، پس شنیدم که با پرودگار مناجات نموده و می فرمودند:

بار خدایا، از کسی که ما را اختصاص به کرامت داده و وعده شفاعت دادی و مختص به وصیت نمودی (یعنی: ما را

وصی پیامبرت قرار دادی) و علم به گذشته و آینده را به ما اعطاء فرمودی و قلوب مردم را مایل به طرف ما نمودی، من و برادران و زائرین قبر پدرم حسین علیه السلام را بیامرز.

آنان که اموالشان را انفاق کرده و بدن‌هایشان را به سختی و تعب انداخته به جهت میل و رغبت در احسان به ما، و به امید آنچه در نزد توست به خاطر صله و احسان به ما و به منظور ادخال سرور بر پیغمبرت و به جهت اجابت فرمان ما و به قصد وارد نمودن غیظ بر دشمنان ما.

اینان اراده و نیتشان از این ایثار تحصیل رضا و خشنودی تو است، پس تو هم از طرف ما این ایثار را جبران کن و به واسطه رضوان احسانشان را جواب گو باش، و در شب و روز حافظ و نگاهدارشان بوده و اهل و اولادی که از ایشان باقی مانده‌اند را بهترین جانشینان آنها قرار بده و مراقب و حافظشان باش.

حضرت بسیار دعا کرد سپس فرمود و نیز صورت‌هایی را که روی قبر ابی عبدالله الحسین علیه السلام می‌گذارند و بر می‌دارند، مشمول لطف و رحمت قرار بده و همچنین به چشم‌هایی که از باب ترحم بر ما اشک ریخته‌اند، نظر عنایت فرما و دل‌هایی که برای ما به جزع آمده و به خاطر ما سوخته‌اند را ترحم فرما. و پیوسته امام علیه السلام در سجده این دعا را می‌خواندند و هنگامی که از آن فارغ شدند، عرض کردم: فدایت شوم این فقرات و مضامین ادعیه‌ای که من از شما شنیدم اگر شامل کسی شود که خداوند عزوجل را نمی‌شناسد، گمانم این است که دوزخ هرگز به آن فائق نیاید!!!

به خدا سوگند آرزو دارم آن حضرت (حضرت امام حسین علیه السلام) را زیارت کرده ولی به حج نروم.

امام علیه السلام به من فرمودند: چقدر تو به قبر آن جناب نزدیک هستی، پس چه چیز تو را از زیارتش باز می‌دارد؟

سپس فرمودند: ای معاویه زیارت آن حضرت را ترک مکن.

عرض کردم: فدایت شوم نمی دانستم که امر چنین بوده و اجر و ثواب آن این مقدار است. حضرت فرمودند:

ای معاویه کسانی که برای زائرین امام حسین علیه السلام در آسمان دعا می کنند به مراتب بیشتر هستند از آنان که در زمین برای ایشان دعا و ثنا می نمایند.^۱

رفتار سازی

چقدر خوبه انسان همیشه زائر باشه؛ همیشه در خونه اهل بیت باشه؛ بهتر از در خونه این خانواده تو این عالم جایی پیدا نمیشه. چه کنیم همیشه زائر باشیم؟ حاج آقا ما نهایتاً سالی یک بار یا دوبار بیاییم کربلا، مگه میشه دائماً زائر بود؟ آرزوی

۱. الکافی (ط - دارالحدیث)، ج ۹، ص ۳۳۱ استأذنت علی ابی عبد الله علیه السلام، فقیل لی: ادخل، فدخلت، فوجدته فی مضلّاه فی بینه، فجلست حتی قضی صلاته، فسمعتُهُ وهو یناجی ربّه، ویقول یا من خصنا بالکرامه، وخصنا بالوصیّه، و وعدنا الشفاعة، وأعطانا علم ما مضی وما بقی، وجعل أقبلك من الناس تهوی إلینا، اغفر لی ولإخوانی ولزوّار قبر ابی عبد الله المحسن علیه السلام الذین أنفقوا أموالهم، وأنخصوا أبدانهم رغبه فی برنا، ورجاء لما عندك فی صلتنا، وسروراً أدخلوه علی نیتك، صلواتك علیه وآله، وإجابته منهم لأمرنا، وغیظاً أدخلوه علی عدوّنا، وأرادوا بذلك رضاک، فكافهم عنّا بالرضوان، وأكلأهم باللیل والنهار، واخلف علی أهالیهم وأولادهم الذین خلفوا بأحسن الخلف، واصحّبهم، وأكهم شمرک جبار عنید، وكلّ ضعیف من خلقك أو شدید، وسرّ شیاطین الإنس والجنّ وأعطهم أفضل ما أملاوا منك فی غریبتهم عن أوطانهم، وما أنزوا به علی أبنائهم وأهالیهم وقربائهم.

اللهم إن أعداءنا علوا علیهم خروجهم، فلم ینههم ذلك عن الشؤص إلینا، وخلافاً منهم علی من خالفنا، فأرحم تلك الوجوه التي قد غرّتها الشمس، وأرحم تلك الحدود التي تقلبت علی حفرة ابی عبد الله علیه السلام، وأرحم تلك الأعین التي جرّت ذمومها رحمة لنا، وأرحم تلك القلوب التي جرعت واحترقت لنا، وأرحم الضرخة التي كانت لنا، اللهم إني أستودعك تلك الأنفس وتلك الأبدان حتى نوافيهم علی الحوض يوم العطش، فما زال وهو ساجد يدعو بهذا الدعاء.

فلما اضطرت، قلت: جعلت فداك، لو أن هذا الذي سمعت منك، كان لمن لا يعرف الله، لظننت أن النار لا تطعم منه شيئاً، والله لقد تمنيت أن كنت زرتُهُ ولم أرح.

فقال لي: ما أفررت منه؛ فما الذي يمنعك من إتيانيه؟ ثم قال: يا معاوية، لم تدع ذلك؟ قلت: جعلت فداك، لم أدر أن الأمر يبلغ هذا كآله.

قال: يا معاوية، من يدعو لزواره في السماء أكثر ممن يدعو لهم في الأرض.

ماست همیشه در حال زیارت این صحن و سرای با صفای حسین فاطمه باشیم. چه کنیم؟

علقمة بن محمّد حضرمی گفت: به حضرت باقر علیه السلام گفتم: به من دعایی تعلیم فرما که در این روز بخوانم هرگاه آن جناب را از نزدیک زیارت کنم و دعایی که آن را بخوانم هرگاه او را از نزدیک زیارت ننمایم و بخوام به سلام به جانب او از شهرهای دور از خانه‌ام اشاره کنم. به من فرمود: ای علقمه هرگاه دو رکعت نماز مخصوص را به جای آوردی (در مفاتیح آمده) پس از آن که به سوی آن حضرت به سلام اشاره کردی و در وقت اشاره به آن حضرت پس از گفتن تکبیر این کلام را بگو: [زیارتی که چند سطر بعد ذکر می‌شود] به درستی که هرگاه این کلام را گفتی، دعا کرده‌ای به آن چیزی که دعا می‌کنند به آن زائران آن حضرت از ملائکه و خدا برای تو صد هزار هزار درجه بنویسد و همانند کسی باشی که با امام حسین علیه السلام شهید شده باشد تا مشارکت کنی با ایشان در درجاتشان و شناخته نشوی مگر در زمره شهیدانی که با آن حضرت شهید شده‌اند و برای تو نوشته شود و زیارت هر پیامبر و رسولی و پاداش زیارت هر که زیارت کرده امام حسین علیه السلام را از روزی که شهید شده، سلام خدا بر آن حضرت و اهل بیتش باد، می‌گویی؛ بعد حضرت زیارت عاشورا را بیان کردند:

اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا اَبَا عَبْدِ اللهِ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا بَنَ رَسُوْلِ اللهِ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ
 يَا خَيْرَةَ اللهِ وَابْنَ خَيْرَتِهِ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا بَنَ امْرِ الْمُؤْمِنِیْنَ وَابْنَ سَیِّدِ الْوَصِیِّیْنَ
 اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا بَنَ فَاطِمَةَ سَیِّعٍ نِسَاءِ الْعَالَمِیْنَ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا نَارَ اللهِ وَابْنَ نَارِهِ
 وَالْوَثْر...^۱

رفقا برگشتید می‌خواهید دائماً زائر باشید، اهل خوندن زیارت عاشورا باشید. این جویری قلبت همیشه به سمت آقا سیدالشهداست. خوشا به حال کسی که قلبش همیشه و در هر

حالی به سمت سید الشهداست.

علامه نوری نوشته: حاج ملا حسن مجاور نجف که حق مجاورت را ادا کرد و عمرش را در عبادت سپری کرد، از قول حاج محمد علی یزدی به من گفت:

مردی فاضل و صالح به خود پرداخته بود و همیشه در اندیشه آخرت شب‌ها در مقبره بیرون شهر معروف به (مزار) که جمعی از صلحا در آن دفن شده بودند، به سر می‌برد.

همسایه‌ای داشت که دوران خردسالی را نزد معلم و... با هم گذرانده بودند و در بزرگی گمرکچی شده بود، پس از مرگ، او را در آن گورستان که نزدیک منزل آن مرد صالح بود به خاک سپردند.

بیش از یک ماه از مرگ گمرکچی نگذشته بود که مرد صالح او را در خواب می‌بیند که او حال خوشی دارد و از نعمت‌های الهی بر خوردار است!

نزد او می‌رود و می‌گوید: من از آغاز و انجام و درون و بیرون تو باخبرم، تو کسی نبودی که درونت خوب باشد و کار زشتت حمل بر صحت شود، نه تقیه و نه ضرورتی ایجاب می‌کرد که بدان شغل اشتغال ورزی و نه ستم‌دیده‌ای را یاری رساندی، کارت عذاب آور بود و بس، پس از کجا به این مقام رسیدی؟ گفت: آری! چنان است که گفتم، من از لحظه مرگ تا دیروز در سخت‌ترین عذاب بودم، اما روز قبل همسر استاد اشرف آهنگر از دنیا رفته و در اینجا به خاکش سپردند، اشاره به جایی کرده که پنجاه قدم از گورش دورتر بوده، دیشب سه مرتبه امام حسین به دیدنش آمدند.

بار سوم فرمودند: عذاب را از این گورستان بردارند، لذا من در نعمت و آسایش قرار گرفتم.

مرد صالح از خواب بیدار شده و در بازار آهنگران به جستجوی استاد اشرف می‌رود، او را یافته و از حال همسرش

می‌پرسد، استاد اشرف می‌گوید: دیروز از دنیا رفته و در فلان مکان یعنی (مزار) به خاکش سپردیم.

مرد صالح می‌پرسد: به زیارت امام حسین رفته بود؟ می‌گوید: نه. می‌پرسد: ذکر مصیبت او می‌کرد؟ جواب می‌دهد: نه. سؤال می‌کند روضه خوانی داشت؟ می‌گوید: نه.

می‌گوید: از این سؤالات چه مقصودی داری؟ مرد صالح خوابش را نقل می‌کند و می‌گوید: می‌خواهم بدانم میان او و امام حسین چه رابطه‌ای بوده؟ استاد اشرف پاسخ می‌دهد: زیارت عاشورا می‌خواند.^۱

برنامه ریزی کنید، همین جا با آقا عهد ببند تو برنامه هفتگی‌ات زیارت عاشورا داشته باشی، اتصالت را قطع نکن. حداقل تو هفته یه جلسه تو مجلس عزای سیدالشهدا شرکت کنی، اشک بریز، ان شاء الله هر جایی هستی زائر حضرت خواهی بود.

۱. هفتاد و دو داستان از شفاعت امام حسین علیه السلام، میررضا حسینی، ص ۱۱۲. داستانهای مفاتیح الجنان، اسماعیل محمدی، ص ۴۰. کرامات امام حسین، مصطفی اهوازی، ص ۷۱.

لیک خانوادگی

انگیزه سازی

شب عاشورا امام حسین علیه السلام اصحاب خود را جمع کرده و فرمودند: «أَلَا وَمَنْ كَانَ فِي رِحْلَةِ امْرَأَةٍ، فَلْيَنْصِرْ إِلَى بَنِي أَسَدٍ؛ چنانچه در بین شما کسی وجود دارد که خانواده اش همراه وی هستند، آنها را نزد قوم بنی اسد ببرد.» در این لحظه علی بن مظاهر از امام دلیل این امر را جویا می شود؛ حضرت با پاسخ به وی برای وقایع فردا مقدمه سازی نموده و می فرمایند: «إِنَّ نِسَاءَ سُبَيْ بَعْدَ قَتْلِي، وَأَخَافُ عَلَى نِسَائِكُمْ مِنَ السُّبَيْ؛ همانا این زن و فرزند من، فردا بعد از کشته شدن ما اسیر می شوند، می ترسم که زن و فرزند شما نیز اسیر شوند.»

علی بن مظاهر به سوی خیمه خویش حرکت کرد؛ همسرش لبخند زنان نزد وی حاضر شد، او به همسرش تذکر داد که هنگام خنده نیست؛ همسرش به وی گفت: «من به شما و امام توجه می کردم؛ ولی در نیافتم امام چه فرمودند که صدای

همه‌هم بلند شد؟!» علی فرمان امام را برای همسرش بازگو نمود و عنوان کرد که خواستار اجرای دستور امام می‌باشد؛ در این هنگام همسر علی بن‌مظاهر که انتظار شنیدن چنین حرفی را نداشت، فریادی کشید،^۱ سر خود را به ستون وسط خیمه کوبیده و گفت: «والله ما أَصَفْتَنِي يَا بِنَ مَظَاهِرٍ؛ پسر مظاهر! به خدا قسم که انصاف را رعایت نکردی! آیا برای تو آسان است که همسر و فرزندان امام اسیر شده و زن و فرزند تو در آسایش باشند؟ آیا انصاف است که زینب سلام الله علیها روسری و معجر نداشته باشد؛ ولی من در خانه با آسودگی زندگی کنم؟ به نظرت انصاف است که گوشواره در گوش چون منی باشد؛ ولی اهل بیت پیامبر، گوشواره از دست دهند؟ أَيْسُرَكَ أَنْ بِيضَ وَجْهَكَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ وَيَسْوَدُ وَجْهِي عِنْدَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ؟ وَاللَّهِ أَنْتُمْ تُؤَاوِنُونَ الرِّجَالَ وَنَحْنُ نُوَايِي النِّسَاءَ؛ آیا تو راضی می‌شوی که خود در روز قیامت و در محضر رسول خدا روسفید باشی و من نزد فاطمه زهرا سلام الله علیها روسیاه شوم؟ به خدا قسم! همان‌گونه که شما، مردان اهل بیت را یاری می‌رسانید، ما زن‌ها نیز بانوان امام را یاری می‌کنیم».

هنگامی که علی بن‌مظاهر این شجاعت را از همسر خود دید، ناخودآگاه به گریه افتاد، نزد امام حسین علیه السلام رفت؛ امام دلیل گریه وی را جویا شدند، ایشان نیز صحبت‌های میان خود و همسرش را بازگو نمود؛ در این هنگام امام نیز گریه کردند و برای این خانواده دعا کرده و فرمودند: «جَزَيْتُمْ مِتًّا خَيْرًا». خیلی حرفه که امام معصوم بیاد برای ما دعا کنه که این اتفاق تو شب عاشورا افتاد.

اقناع اندیشه

وقتی داستان کربلا رو از این زاویه نگاه می‌کنیم به این نکته

به خوبی پی می‌بریم که جنگ در کربلا در واقع، جنگ بین لشکر مردان جنگی نبوده است. جنگ کربلا در ظاهر جنگ بین عمرسعد و حسین بن علی علیه السلام بود؛ اما در واقع نبرد بین خانواده علوی و خانواده اموی بوده است؛ نقش خانواده‌ها در شکل‌گیری حادثه عاشورا امری مهم و قابل تأمل است. این مطلب را می‌توان به وضوح از بیانات حضرت فهمید. حضرت بارها برای این سپاه سنگ‌دل صحبت کردند. یک از این موارد نیمه روز عاشورا بود:

امام علیه السلام با اتمام حجت و ارائه شواهد بسیار در سخنان خود، سپاه سیه‌روی یزید را از قتل و خون‌ریزی بر حذر می‌داشت. اما تأثیری در دل‌های ناپاکان نداشت؛ از این رو، با فریادی رعد آسا در برابر دل‌ها و دیده‌های دو سپاه فرمود:

«أَلَا إِنَّ الدَّعِيَ ابْنَ الدَّعَى قَدْ رَكَزَ بَيْنَ اثْنَتَيْنِ بَيْنَ الْقَلَةِ [السَّلَةِ] وَ الدَّلَّةِ وَ هَيْهَاتَ؛^۱ آگاه باشید که آن زنازاده پسر زنازاده، مرا بین دو چیز مخیر ساخته است؛ شمشیر کشیدن یا خواری چشیدن؛ هیهات که تن به ذلت دهیم».

در پی این سخن، سیدالشهدا علیه السلام حقیقتی ژرف و شگرف را برای تمامی انسان‌ها بازگو کرد و فرمود: «أَبَى اللَّهُ ذَلِكَ وَرَسُولُهُ وَ جُدُودُ ظَابِتٍ وَ حُجُورُ طَهْرَتٍ وَ أُنُوفٌ حَمِيَةٌ وَ نُفُوسٌ أَيْبَةٌ؛^۲ خداوند و رسول و مؤمنان برای ما خواری نپسندند و دامن‌های پاک که ما را پرورانده‌اند، شخصیت‌های با حمیت و مردان صاحب غیرت که هرگز به ما اجازه ندهند که طاعت فرومایگان را برکشته شدن شرافت‌مندانه ترجیح دهیم».

ببینید دامن پاک یک مادر در عالم چه جریانی به راه می‌اندازد؟ یک خانواده یک نفر را تا کدامین نقطه عزت می‌رساند و یک نفر را تا کدامین نقطه خفت.

۱. مقتل ابومخنف، ص ۲۳۹.

۲. همان.

فرازهای فروزان زیارت عاشورا نیز نمایانگر آموزه‌های زرین از تأثیر والدین در دو سوی سپاه کفر و حق است. در این عبارات به خوبی از مهم‌ترین عامل تربیتی خانواده؛ یعنی پدر و مادر به عنوان زمینه‌ساز ساخت و پرداخت شخصیت افراد آگاه می‌شویم و گستره این تعامل را نه در زندگی محدود چندین ساله، بلکه در افقی بی‌کران و نامحدود تا روز رستاخیز می‌توان مشاهده کرد.

از یک سو به جلوه‌های جاودان شخصیت امام حسین علیه السلام می‌پردازیم:

- السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ
- السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ
- السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَابْنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ
- السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ فَاطِمَةَ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ
- السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَارَ اللَّهِ وَابْنَ نَارِهِ وَالْوَثْرَ الْمُتَوَرَّ

در بخش‌های دیگر زیارت عاشورا، آل زیاد، آل مروان و همه فرزندان امیه، عبیدالله پسر مرجانه و عمر پسر سعد بن ابی وقاص را لعن می‌کنیم و می‌گوییم:

- لَعَنَ اللَّهُ آلَ زِيَادٍ وَ آلَ مَرْوَانَ وَ لَعَنَ اللَّهُ بَنِي أُمَيَّةَ قَاطِبَةً وَ لَعَنَ اللَّهُ ابْنَ مَرْجَانَةَ وَ لَعَنَ اللَّهُ عَمْرَ بْنَ سَعْدٍ...

در فراز دیگر این زیارت می‌خوانیم:

- اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا يَوْمٌ تَبَرَّكَتْ بِهِ بَنُو أُمَيَّةَ وَ ابْنُ آكِلَةِ الْأُكْبَادِ اللَّعِينُ ابْنُ اللَّعِينِ عَلَى لِسَانِكَ وَ لِسَانِ نَبِيِّكَ فِي كُلِّ مَوْطِنٍ وَ مَوْهَبٍ وَ هَبَّ فِيهِ نَبِيكَ اللَّهُمَّ الْعُنْ أَبَا سُفْيَانَ وَ مُعَاوِيَةَ وَ يَزِيدَ بْنَ مُعَاوِيَةَ عَلَيْهِمْ مِنْكَ اللَّعْنَةُ أَبَدَ الْأَبْدِينَ وَ هَذَا يَوْمٌ فَرِحَتْ بِهِ آلُ زِيَادٍ وَ آلُ مَرْوَانَ بِقَتْلِهِمُ الْمُحْسِنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ. اللَّهُمَّ فَصَاعِفْ عَلَيْهِمُ اللَّعْنَ مِنْكَ وَ الْعَذَابَ؛

پروردگارا! همانا این روز، روزی است که تبرک جستند به این روز بنی امیه و فرزند هند جگر خوار، آن یزید ملعون فرزند ملعون بر زبان تو و بر زبان پیامبرت در هر جا و هر موقوف و هر

منزل که در آن، پیامبرت توقف داشت که درود خدا بر او باد. خدایا! لعنت فرست بر ابوسفیان و معاویه و یزید فرزند معاویه؛ بر آنان باد از طرف تو لعنت ابدی و جاوید و همیشگی. و این روزی است که آل زیاد و آل مروان شادی می‌کنند در این روز به خاطر کشتن [امام] حسین که درودهای خدا بر او باد؛ خدایا! لعن و نفرین و عذابت را بر آنان چند برابر کن».

در این دو بخش از زیارت با توجه به واژه‌های «بنو»، «ابن» و «آل» عامل نخست و بسیار مهم و تأثیرگذار شخصیت افراد، یعنی دامان پدر و مادر و کانون خانه و خانواده ترسیم شده است و چهره زشت و ناپسند افراد منفی و منفور کربلا از این بعد شخصیتی نمایان گشته است.

در بین اصحاب و شهدای کربلا هم این ماجرا محسوس بود، حضور مادرانی مثل مادر وهب که وقتی سر فرزند را برای او آوردند سر را برگرداند و فرمودند: ما چیزی را که در راه خدا می‌دهیم پس نمی‌گیریم. همه اینها گویای جایگاه مهم و خطیر تمامی والدین در تأثیرات عالم است. حضور همسرانی چون همسر علی بن مظهر اسدی که برای لبیک به ندای امام خود و حمایت از بنات رسول الله لحظه شماری می‌نماید، همگی از یک بعد دیگر از لبیک گفتن پرده بر می‌دارد و آن لبیک فردی - خانوادگی است.

این وظیفه مهم یعنی لبیک گفتن به امام در عرصه فردی و خانوادگی به صراحت در قرآن به آن اشاره شده است. آنجا که خداوند متعال می‌فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا﴾. ای کسانی که ایمان آورده‌اید، خود و خانواده خویش را از آتش نگه دارید. خود به خود جامعه هم اصلاح میشه و همه چیز درست میشه. ببینید دامن پاک یک مادر در عالم چه جریانی به راه می‌اندازد؟ یک خانواده یک نفر را تا کدامین نقطه عزت می‌رساند و یک نفر را تا کدامین نقطه

خفت. تربیت و اهتمام خانواده به امر تربیت حسینی فرزندان بسیار تأثیرگذار است. در این مسیر عاجزانه از آقا بخواهیم ما را در تربیت فرزندانمان یاری کند در روایت داریم دعای پدر و مادر برای فرزند مانند دعای پیغمبری در حق امت خویش است

پرورش احساس

مواظب باشیم در این دوران خدای نکرده مصداق این روایت نشویم که روزی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله با اصحاب خویش از جایی می‌گذشتند و نگاهشان به کودکانی افتاد که در حال بازی بودند. از آنجا که سیره پیامبر این بود که وقتی بچه‌ها را می‌دیدند، شاد می‌شدند؛ ولی آن روز حالتی حزن‌انگیز در پیامبر مهربانی‌ها، ایجاد شد و بی‌شکيب و بی‌مقدمه آهی کشیدند و فرمودند: «وای بر حال فرزندان آخرالزمان از دست پدران و مادرانشان!! وَيْلٌ لِّأَوْلَادِ آخِرِ الزَّمَانِ مِنْ آبَائِهِمْ».

اصحاب تعجب کرده و از ایشان پرسیدند: «يَا رَسُولَ اللَّهِ مِنْ آبَائِهِمُ الْمُشْرِكِينَ؟» آیا منظورتان پدران مشرکشان است؟ از عملکرد شوم پدران ملحدشان به تنگ آمده‌اید و بر اینان ترحم می‌کنید؟ پیامبر عظیم الشان اسلام با همان لحن مهربان ولی محزون و ناراحت فرمودند «لَا مِنْ آبَائِهِمُ الْمُؤْمِنِينَ!!» نسخه مشرکان که نزد خدا پیچیده است و چنین افسوس خوردنی نمی‌خواهد. ناله و نفرین من امروز به خاطر پدران و مادران مومن اطفال آخر الزمان است!! پدران و مادران مومن!!

مگر تقصیر آنها چیست؟ شب و روزشان را در رفاه و آسایش فرزندان خود می‌گذارند!! پس کدام کارشان پیامبر را اینگونه متأثر نموده است؟؟

۱. اولین دغدغه رحمة للعالمین این است که «وَلَا يَعْلَمُونَهُمْ سَيِّئًا مِنَ الْفَرَايِضِ؛ چیزی از فرایض و احکام الهی را به فرزندان

خود آموزش نمی دهند.» دقت شود که پیامبر تنها نگران فرایض فرزندان آخرالزمان که منظور واجبات اولیه دین مبین اسلام است می باشند و همین فرایض که تعطیل شد دین هم خود به خود رخت بر خواهد کند و نصیب و بهره ای برای دیگر مناسک الهی نمی ماند.

۲. نارضایتی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله این است که «وَإِذَا تَعَلَّمُوا أَوْلَادَهُمْ مَنَعُوهُمْ؛ هرگاه اولاد خود را هم با فرایض آشنا کردند آنها را از انجام آن فرایض باز می دارند».

این بازدارندگی با چه قیمتی و چه چیز ارزشمندی است که جای بندگی خدا، که قیمت اصلی انسان را دربر گرفته است، پر کند؟؟! این پدر و مادر آخر الزمانی چه تحفه ای را برای فرزند خود دارند؟ «وَرَضُوا عَنْهُمْ بِعَرَضٍ يَسِرِّ مِنَ الدُّنْيَا؛ این دو به کم ارزش ترین و پست ترین کالا برای فرزند خود رضایت داده اند و دنیا را برایش بسنده می کنند.» دنیایی که دایم بی ثباتی خود را به نمایش گذاشته است و هیچ وفایی به وفادارترین سکنه خود نداشته و به این فرزندان هم نخواهد داشت.

آری دلها که از هم گسسته شد راه و رسمها هم عوض می شود و پیغمبر خدا که مدال ﴿إِنَّكَ لَعَلَىٰ خَلْقٍ عَظِيمٍ﴾ بر گردن دارد با صراحت از این گونه پدر و مادرانی بیزار می جوید و می گوید: «همچنان که من از آنان بیزارم آنان نیز از من بیزارند؛ فَأَنَا مِنْهُمْ بُرِيءٌ وَهُمْ مِنِّي بُرَاءٌ»^۱. از این خانواده ها امروز زیاد می بینید می گم برا تربیت بچت چه کردی، می گم صبح تا شب دارم کار می کنم چون می کنم فلان کلاسش این قدر پول، نمیدونم مدرسه اش اون قدر شهریه؛ می گم عزیز برا تربیت بچت چه کردی!!!

رفتار سازی

یکی از مهم ترین نکات در تربیت فرزند همانی است که سید

۱. بروجردی، جامع احادیث الشیعة، ج ۲۶، ص ۸۵۲.

الشهدا آن را یکی از علت‌های مخالفت آنها بیان فرمود. همانی که پدر و مادرهای شهدا در این زمینه پیشرو بودند و مقدمه عروج فرزندان خود را فراهم کردند.

در کتاب مسافر ملکوت که راجع به طلبه شهید شیخ محمد زمان ولی‌پور است، آمده:

زمین میر محمد، حصار و پرچین نداشت. حاج علی هم مثل بقیه اهالی، بعضی از غروب‌ها به زمین میر محمد می‌رفت، هندوانه‌های ناقص را می‌چید، داخل گونی می‌گذاشت و می‌برد برای گوسفندان.

آن شب وقتی با کیسه پر از هندوانه وارد خانه شد، همسرش آمد و گفت: لطف کن کیسه را ببر بیرون.

مرد تعجب کرد. زن ادامه داد:

امشب به امید خدا پسرمان به دنیا می‌آید، نمی‌خواهم بوی مال شبهه ناک به مشامش بخورد!

مادر سال‌های بعد برای محمد زمان تعریف کرد که انگار او از داخل شکمش این پیام را به مادر داده بود.

محمد زمان هم با شنیدن این خاطره به وجد می‌آمد و می‌گفت: اگر موفقیتی داشته باشم، رمزش همین کاری بود که شما آن شب انجام دادید.

با همین رعایت‌های مادر بود که محمد زمان ولی‌پور به جایی رسید که وقتی تو عملیات مجروح شد، بدنش پر از تیر و ترکش شده بود و یکسره مثل آدم مارگزیده به خود می‌پیچید، اما دوستان و اطرافیان دیدند که یکباره آرام گرفت و لبانش خنده نشست و دست روی سینه گذاشت و با همان لبان خندان به شهادت رسید. شب شوهر خواهر محمد زمان، او را در عالم خواب دید و به او گفت: از اینکه من با آن همه جراحی و ناله یکباره لبخند بر لبانم آمد و دست بر سینه به شهادت رسیدم تعجب کردید؟

اون لحظات آخر که درد می کشیدم حضرت زهرا رو صدا می زدم، یکبارہ امام حسین علیہ السلام رو در مقابل خود دیدم. دست بر سینه گذاشتم و به ارباب سلام دادم. ایشان هم بالای سرم نشستند و سر من رو در آغوش گرفتند و من در آغوش ارباب به شهادت رسیدم.

کسب حلال چنان اهمیتی دارد که در روایات آمده است: «کسی که در طلب روزی حلال است همانند مجاهد در راه خدا بوده و نه جزء از ده جزء عبادت را به دست آورده است.» امام صادق علیہ السلام می فرماید: «کسب حرام اثر خود را در ذریهٔ انسان به جای خواهد گذاشت.»

یکی از آثار لقمهٔ حرام، بی‌اعتنایی فرزندان در پذیرش حق و حقیقت است. وقتی شکم کسی انباشته از مال حرام شد، تاریکی آن همهٔ وجودش را فرا گرفته و حاضر است به آبروی خود و خانواده‌اش چوب حراج بزند؛ اما ذره‌ای از خواسته‌های نفسانی خود کوتاه نیاید. کم نیستند فرزندانی که به دلیل خوردن مال حرام، همهٔ زحمات والدین خود را نادیده گرفته و در جاده‌های گمراهی و ضلالت افتاده‌اند.

کم نیستند فرزندانی که به خاطر خوردن مال حرام، همچون گرگی به جان والدین خود افتاده و روزگار را به کام آنها سیاه کرده‌اند. تا جایی که والدین آنها خود را در محاصره‌ای گرفتار می‌بینند که نه راه پس دارند و نه راه پیش. نه می‌توانند او را رها کنند و نه می‌توانند با او زندگی کنند!

اونقدر این لقمه حرام اثر داره که باعث میشه انسان امام خودش را نشناسه و حتی وقتی ندای غریب امامش رو شنید، با بی‌اعتنایی رد شه. بله! مردم کوفه این طور شده بودند.

و أحاطوا بالحسين من كل جانب حتى جعلوه في مثل الحلقة فخرج عليه السلام حتى أتى الناس فاستنصتهم فأبوا أن ينصتوا حتى قال لهم ويلكم ما عليكم أن تنصتوا إلي فتسمعوا قولي وإنما أذكركم إلى سبيل الرشاد فمن أطاعني كان من

الْمُرْشِدِينَ وَمَنْ عَصَانِي كَانَ مِنَ الْمُهْلَكِينَ وَكُلُّكُمْ عَاصٍ لِأَمْرِي غَيْرُ مُسْتَمِعٍ قَوْلِي فَقَدْ مَلِئْتُ بُطُونَكُمْ مِنَ الْحَرَامِ وَطَبَعَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيَلِكُمْ أَلَّا تَتَّصِتُونَ إِلَّا تَسْمَعُونَ؟

سپس آن مردم از خدا بی‌خبر از هر طرفی امام حسین را احاطه کردند و نظیر حلقه در اطراف آن حضرت گرد آمدند. امام حسین علیه‌السلام خارج شد و نزد آن گروه خونخوار آمد و از آنان خواست تا ساکت شوند، ولی ایشان ساکت نشدند کار به جایی رسید که امام به آنان فرمود: وای بر شما! چه مانعی دارد که ساکت شوید و سخن مرا گوش کنید؟

جز این نیست که من شما را براه هدایت دعوت می‌کنم، کسی که از من اطاعت کند، هدایت می‌شود و کسی که نافرمانی نماید، هلاک و کافر خواهد شد. شما عموماً امر مرا اطاعت نمی‌کنید، گوش به سخن من نمی‌دهید. زیرا شکم‌های شما از حرام پر شده و بر قلب‌های شما مهر (قساوت) زده شده است: وای بر شما! آیا ساکت نمی‌شوید!؟

اف براون لقمه‌ای که بخواد مار و جلوی امامون بایستونه..

لبیک علمی فرهنگی

انگیزه سازی

امام حسین علیه السلام به شخصی گفت که دو کار رو نام می برم
أَيُّهُمَا أَحَبُّ إِلَيْكَ بگو که کدام رو بیشتر دوست داری و آن را انجام
می دهی؟

اهل بیت اصحاب و اطرافیان خود را به طریقه های مختلفی
امتحان می کردند، خیلی مهم است که امام از کسی سؤالی
بپرسند، این به این معنی است که آن شخص مورد توجه امام
قرار دارد.

خیلی خوبه که ما هم خودمان را به گونه ای آماده کنیم که اگر
امام آمد سراغ ما و خواست با سؤالی ما را امتحان کنند ما در
این امتحان رو سفید بیرون بیاویم. عزیزان! خیلی سخته اگر امام
سؤال بپرسند و ما نتوانیم جواب آن را بدیم، اون وقت هست
که آدم شرمنده می شود!

امام حسین از این شخص پرسید: کدام یک از این دو را

انتخاب می‌کنی:

رَجُلٌ يُرِوْمُ قَتْلَ مُسْكِينٍ قَدْ ضَعَفَ، تُنْقِذُهُ مِنْ يَدِ نَجَاتٍ دَادَنَ مَرْدٌ
 ناتوانی که شخصی قصد کشتن او را دارد؟
 أَوْ نَاصِبٌ يَرِيدُ إِضْلَالَ مُسْكِينٍ [مُؤْمِنٍ] مِنْ ضَعْفَاءٍ شِيعَتِنَا تَفْتَحُ عَلَيْهِ مَا يَمْتَنِعُ
 [الْمُسْكِينُ] بِهِ مِنْهُ وَيَفْحِمُهُ وَيَكْسِرُهُ بِحُجَجِ اللَّهِ تَعَالَى نَجَاتٍ مُؤْمِنٍ
 شیعه کم مایه‌ای که شخص ناصبی و بی‌دینی، قصد گمراه
 کردن او را دارد؟ و تو با دلایل روشن او را از پرتگاه گمراهی
 حفظ کنی؟

ابی عبدالله سؤال سختی از این شخص پرسید.

اگر امام از ما این سؤال رو بپرسند، ما چه جوابی خواهیم داد؟!

شاید جواب ما این‌طور به امام حسین این‌طور باشد: یا ابن رسول الله فدای شما شوم؛ در این وضعیت جان آن شخصی که در معرض تلف شدن هست را نجات می‌دهیم تا زنده بمونه بعد می‌رویم آن شیعه‌ای که یک ناصبی داره گمراهش می‌کنه را نجات می‌دهیم؛ چون این شخص در معرض خطر نیست ولی شخص اول در معرض قتل و خطر بزرگیه!!

اما آن شخص چی جواب داد؟ در روایت اسم این شخص نیامده ولی معلوم است آدم باهوش و امام‌شناسی بود کسی بود که دینش رو درست یاد گرفته و پای مکتب امام حسین علیه السلام بزرگ شده بود.

آن شخص گفت: «بَلِّ إِتْقَادُ هَذَا الْمُسْكِينِ الْمُؤْمِنِ مِنْ يَدِ هَذَا النَّاصِبِ»
 اگر من در این موقعیت باشم شیعه ضعیفی که در معرض انحراف است را اول نجات میدم!

ممکنه شما با خودتون بگویید که این دیگه چه کاریه؟ اول کسی که جانش در خطره رو باید نجات داد بعد رفت سراغ شخصی که ایمان ضعیفی دارد!

اما این شخص با استناد بر کلام خداوند که در قرآن فرموده

است: ﴿وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا﴾^۱ کسی که یک نفر را نجات بدهد مانند این است که تمامی مردم را نجات داده. این نجات دادن به معنی زنده کردن و نجات دادن از کفر به سمت ایمان است ﴿وَمَنْ أَحْيَاهَا وَأَرْشَدَهَا مِنْ كُفْرٍ إِلَىٰ إِيمَانٍ﴾^۲. یعنی اگر کسی در حال انحراف عقیده است و در حال فاصله گرفتن از اعتقادات الهی و توحیدی است ابتدا باید آن را نجات داد.

اقناع اندیشه

حاج آقا این طور که منطقی نیست کسی که داره جون میده رو رها کنیم و بریم سراغ یکی که هنوز معلوم نیست منحرف بشه یا نشه؟!

به نظر من و شما این حرف در ظاهر درسته، ولی وقتی دقت می کنیم متوجه می شویم که نجات این مؤمن ضعیف چه فوایدی دارد و اگر نجات داده نشود، ممکن است چه عواقبی در پی داشته باشه!

اگر این فرد را نجات ندهیم اولاً ممکن است خودش از دین فرار کند و یا گمراه شود!

ثانیاً احتمال دارد خانواده این فرد تحت تأثیر او قرار گرفته و منحرف شوند!

ثالثاً این فرد به عنوان یک فردی که گمراه شده و از دین جدا شده است در جامعه موج و جریانی ایجاد می کند که ممکن است افراد زیادی را در مسیر گمراهی قرار دهد!

رابعاً ممکن است خود فرد منحرف شده یک جریان تبلیغی در جهت گمراهی مردم راه انداخته و جامعه را مسموم کند. با بیان این دلیل ها روشن می شود که نجات شخص در آستانه

۱. سوره مائده، آیه ۳۲.

۲. التفسیر المنسوب إلى الإمام الحسن العسکری علیه السلام، ص ۳۴۸.

انحراف و گمراهی از نجات شخصی که در معرض خطر مرگ می باشد اولویت دارد. علاوه بر اینکه انحراف همان یک نفر کافی است برای اولویت پیدا کردن برای نجات به معنای واقعی. نباید فکر کنیم که من فقط یک نفر هستم از دست من تنها چه کاری بر می آید؟ نباید به خود ضعف و سستی راه داد، تضعیف روحیه خود و دیگران غلط است؛ این منش اسلام نیست.

خداوند متعال می فرماید: ﴿وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾^۱ سست نشوید! و غمگین نگردید! و شما برترید اگر ایمان داشته باشید!

نباید غمگین و افسرده و خموده بشوید و باید مراقب بود تا خمودگی مانع انجام وظیفه نشود.

علامه طباطبایی در تفسیر المیزان می فرماید: «و اگر این جمله ﴿وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ﴾ را مطلق آورد، و بالا دست بودن مسلمانان را مقید به هیچ قیدی به جز ایمان نکرد، برای این بود که به ما بفهماند شما مسلمانان اگر ایمان داشته باشید نباید در عزم خود سست شوید.»^۲

با تکیه به قدرت الهی بگوییم ما می توانیم جامعه را آباد کنیم و زمینه ظهور امامان را فراهم کنیم.

عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْأَوَّلِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ: «أَبْلَغُ خَيْرٍ وَأَقْلُ خَيْرٍ وَلَا تُكُونَنَّ إِمْعَةً قُلَّتْ وَمَا الْإِمْعَةُ قَالَتْ لَا تَقُلُّ أَنَا مَعَ النَّاسِ وَأَنَا كَوَّاحِدٍ مِنَ النَّاسِ».

امام کاظم علیه السلام فرمود: به دیگران خیر برسان و سخن خوب بگو (زبان‌ت به خیر باشد)، و إِمْعَةٌ مباش. گفتیم: «إِمْعَةٌ چیست؟ فرمود: نگو من با مردم هستم و من هم یکی از مردم. یعنی در بین بی تفاوتی مردم غرق نشو و نگو من که نمی توانم پس بی خیال، باید یک فرد فعال و مؤثر باشی و نسبت به جامعه و

۱. آل عمران، ۱۳۹.

۲. ترجمه تفسیر المیزان، ج ۴، ص ۴۰.

مسائل فرهنگی آن حساسیت داشته باشی.

دشمن از دو حربه برای حمله به دین و باورهای ما استفاده کرده که باید مقابل آنها ایساد و مردانه به راه و مسلک سیدالشهدا لیبیک گفت تا ان شاء الله این نقشه‌ها نقش بر آب شود

حربه اول که متأسفانه باید اعتراف کنیم که مقداری هم در آن موفق بوده، بی تفاوت کردن مردم و پائین آوردن درجه حساسیت مردم است، اکثر مؤمنین گرفتار این معضل شده‌اند به این معنا که اگر ده سال قبل مثلاً در جامعه یک اتفاق ضد فرهنگی می افتاد یا شخصی در شهر ناهنجاری انجام می داد، خیلی ها معترض می شدند چون پای لیبیکی که در عرصه حفظ فرهنگ حسینی به امامشان گفته بودند، پابرجا بودند؛ ولی الآن به راحتی هر اتفاقی می افتد و به اصطلاح معروف کک کسی هم نمی گزد و هیچ کس هیچ اعتراضی نمی کند بی توجه به این که اگر اصلاح نشود دامن خود ما و خانواده ما را هم خواهد گرفت.

اگر همه دست به دست هم بدهیم، خیلی کارها را می توانیم انجام بدهیم.

خود خداوند در قرآن وعده یاری و نصرت به بندگان داده است و می فرماید: ﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا﴾ و آنها که در راه ما (با خلوص نیت) جهاد کنند، قطعاً به راههای خود، هدایتشان خواهیم کرد.

ولی شرط هدایت خداوند، اعتماد به خدا در مسیر جهاد است، اگر اعتماد کردیم قطعاً توان ما به مدد الهی چند برابر خواهد شد و خدای متعال امداد غیبی خود را شامل حال ما خواهد کرد خداوند می فرماید: ﴿وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا﴾ این بیان خداوند انسان رو آروم می کنه که می فرماید: «سپاهیان آسمانها و زمین فقط در سیطره مالکیت و فرمانروایی خداست؛ و خدا همواره توانای شکست ناپذیر و حکیم است.»

پرورش احساس

خداوند بارها این سپاهیان رو به مدد مؤمنین رسونده تا باور کنیم که اگر مجاهدت کردیم و در مسیر یاری دین خدا قدم برداشتیم خدای عزیز امداد خود را از ما دریغ نمی کند که یکی از این موارد در جنگ بدر می باشد

﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ* إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُمَدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ آفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُنَزَّلِينَ* بَلَىٰ إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُم مِّن فَوْرِهِمْ هَذَا يُمَدِّدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ﴾.

خداوند شما را در «بدر» یاری کرد (و بر دشمنان خطرناک، پیروز ساخت) در حالی که شما (نسبت به آنها)، ناتوان بودید. پس، از خدا بپرهیزید (و در برابر دشمن، مخالف فرمان پیامبر نکنید)، تا شکر نعمت او را بجا آورده باشید!

در آن هنگام که تو به مؤمنان می گفتی: «آیا کافی نیست که پروردگارتان، شما را به سه هزار نفر از فرشتگان، که از آسمان فرود می آیند، یاری کند؟!»

آری، (امروز هم) اگر استقامت و تقوا پیشه کنید، و دشمن به همین زودی به سراغ شما بیاید، خداوند شما را به پنج هزار نفر از فرشتگان، که نشانه هایی با خود دارند، مدد خواهد داد! در روز عاشورای سال ۱۳۵۳ سید حسین علم الهدی که فقط شانزده سال سن داشت، به همراه دوستان خود، اقدام به برگزاری راهپیمایی در سطح شهر کردند. در حالی که جملا تی از امام حسین علیه السلام را بر سینه چسبانده بودند و سید حسین علم الهدی آیات قرآن که در وصف جهاد و حمایت از مستضعفین را تلاوت و سپس معنی می کرد؛ که نهایتاً منجر به دستگیری و زندانی شدن او توسط ساواک شد و به عنوان یکی از کوچکترین زندانیان سیاسی شکنجه زیادی را تحمل کرد. وقتی سید حسین علم الهدی را دستگیر کردند، او را به

بند نوجوانان بزهکار بردند که به جرم دزدی و دعوا و چاقو کشی و... به زندان افتاده بودند. وقتی حسین وارد این بند شد، بعضی از زندانیان او را مسخره می کردند و می گفتند: «با کی دعوا کردی؟ چی دزدیدی؟ و...» اما او کاری کرد که تصورش هم برای جوانان ما سخت است او با صبر و حوصله توانست چند نفر از آنان را نماز خوان کند.

این که در زیارت عاشورا می خوانیم «وَأَنْ يَبْتَلِي عِنْدَكَ قَدْ صَدَقَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ» این یعنی این که اگر بین افراد کاملاً خلافکار و دوستان ناباب قرار گرفتیم، این هنر رو داشته باشیم که دست او نا رو هم بگیریم و بگذاریم در دست امام حسین علیه السلام و با خدا آشناشون کنیم، نه این که خودمون هم رنگ ببازیم و بشیم یکی از اونا. چند وقت بعد مأموران زندان ناگهان متوجه شدند که همان نوجوانان بزهکار، به امامت شهید علم الهدی، نماز جماعت می خوانند و جلسه قرآن برپا کرده اند. علم الهدی رو کتک می زدند که با اینها دیگه چی کار داشتی؟

خداوند متعال در این عالم سنت های متعددی قرار داده که یکی از اون سنت ها این آیه شریفه است که می فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّخِروا لِلَّهِ يَتَّخِروا لَكُمْ وَيَتَّخِروا لَكُمْ أَي كَسَانِي كِه بِه خِدا اِيْمَان اُورده ايد قطعاً اِگر خِدا را ياري كنيد خِدا هم شما را ياري مي كند و شما را ثابت قدم نگه مي دارد.

شهید سید حسین علم الهدی از نوجوانی با تشکیل کتابخانه و برپایی کلاس های قرآن و نهج البلاغه فعالیت فرهنگی خود را شروع کرد و در دانشگاه مشهد و در سپاه خوزستان به فعالیت های خود ادامه داد. اگر به اطرافیان خودمان نگاهی بکنیم نوجوانان را مشاهده می کنیم که اغلب آنها سر گرم بازی کردن هستند.

الآن هم او با سنگ قبر و مزارش در هویزه، در میان یاران آسمانش مشغول کار فرهنگی است.

او نمی‌توانست نسبت به اطرافیانش بی‌تفاوت باشد و بگوید چون سنم کم هست و امکانات ندارم، پس من هم مثل خیلی‌های دیگه که مسئول هستند و کاری نمی‌کنند، دست روی دست بگذارم تا دشمن تمام جوان‌ها را به بیرد. شهید علم الهدی فقط شانزده سالش بود، نگفت این‌ها همه خلافکار و دزد هستند؛ کار تربیتی و فرهنگی رو روی آنها انجام داد. در یکی از جلسات اُنس با رزمندگان می‌فرمود: «نباید روی آن چیزی که در دستان هست حساب بکنیم، باید روی آن چیزی که در دست خداست حساب کنیم. فکر نکنیم توان ما به آن اندازه است که الآن در دستان هست. توان ما به اندازه‌ای است که به خدا متکی هستیم».^۱

رفتارسازی

حربه دومی که دشمن به کار گرفته و ما باید بدانیم و مقابله کنیم دور کردن و جدا کردن جوامع مسلمان از علم آموزی و علم اندوزی است. باید در عرصه کسب علم و دانش نیز به اهل بیت اقتدا کنیم و لیبیک بگوییم علم، قدرت است. این علم یک وقت منتهی به یک فناوری خواهد شد، یک وقت هم نخواهد شد. خود دانش مایه اقتدار است؛ ثروت‌آفرین است؛ قدرت نظامی‌آفرین است؛ قدرت سیاسی‌آفرین است.

یک روایتی هست که می‌فرماید: «العلم سلطان» علم، قدرت است «من وجد صالحاً به و من لم یجد صیل علیه»^۲ یعنی مسأله، دو طرف دارد: اگر علم داشتید، می‌توانید سخن برتر را بگویید، دست برتر را داشته باشید «صال»؛ و اگر این قدرت را نداشتید، حالت میانه ندارد؛ «صیل علیه». پس کسی که علم دارد، او دست برتر را بر روی شما خواهد داشت؛ در مقدرات شما

۱. <http://www.sajed.ir>

۲. شرح نهج البلاغه لابن ابی الحدید، ج ۲۰، ص ۳۱۹.

دخالت می‌کند؛ در سرنوشت شما دخالت می‌کند. گنجینه معارف اسلامی پر است از این حرف‌ها. یکی هم ایمان است.^۱ علم و فرهنگی سالم و همسو با اعتقادات الهی، دارایی و ثروت عظیم یک ملت است که دشمنان نمی‌خواهند جوامع اسلامی پیشرفت کند و می‌گویند ما هر چه که بخواهید به شما می‌دهیم دیگر نیاز نیست که شما بخواهید زحمت علم آموزی را به خود بدهید!! دروغ می‌گویند آنها می‌خواهند که ما به این قدرت دست پیدا نکنیم و به عنوان یک ملت مصرف کننده و مطیع آنها باشیم. برای همین است که در چند سال اخیر و بعد از انقلاب دانشمندان کشور ما را و دانشمندان کشورهای مسلمان را ترور می‌کنند. آنها از علم و پیشرفت علمی کشورهای دیگر می‌ترسند. و ما به آنها می‌گوییم ﴿مُؤْتُوا بِعِظِكُمْ﴾^۲ با همین خشمی که دارید، بمیرید.

امیرالمومنین علی علیه السلام می‌فرماید: «كُلُّ عَزِيزٍ دَاخِلٌ تَحْتَ الْقُدْرَةِ فَذَلِيلٌ»^۳ هر عزیزی که تحت قدرت و سلطه‌ای قرار گیرد، ذلیل گردد.

دشمن به دنبال ذلیل کردن ما است. از هر کاری هم دریغ نمی‌کند. اما خداوند انسان را عزیز آفریده، نباید خودمان را ذلیل کنیم. ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغَيِّرُ مَا بَقْوَةٍ حَتَّىٰ يَغَيِّرُ مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾^۴ خداوند سرنوشت هیچ قوم (و ملتی) را تغییر نمی‌دهد مگر آنکه آنان آنچه را در خودشان است تغییر دهند.

با سستی و کوتاهی در زمینه علمی خود و جامعه و همچنین بی‌تفاوتی در مساله فرهنگی اطرافیان، موجب تسلط بیگانگان بر جامعه با به تاراج رفتن فرهنگی ناب اسلام خواهد شد.

۱. بیانات در دیدار اساتید دانشگاه تهران، ۱۳ بهمن ماه ۱۳۸۸.

۲. سوره آل عمران/ ۱۱۹.

۳. تحف العقول، ص ۲۱۵.

۴. سوره رعد/ ۱۱.

دشمن لحظه‌ای درنگ نمی‌کند و منتظر فرصت مناسب است
برای ضربه زدن به بدنه این انقلاب و اسلام ناب محمدی صلی

الله علیه و آله .

اما با مبارزه فرهنگی می‌توان زمینه ظهور امام زمان را در
کشور و بلکه در تمام دنیا فراهم کرد.

یاد مرگ

انگیزه‌سازی

عزیزانی که بار اول است خدا بهشان توفیق داده در این پیاده‌روی با عظمت شرکت کنند، چون تجربه این سفر را ندارند معمولاً از دیگران سؤال می‌کنند چی ببریم، چی نبریم، چقدر وسیله با خودمان بیاوریم؟ یکی از سفارش‌های با تجربه‌ها اینست که خیلی با خودتان وسیله نیاورید. کوله را سنگین نکنید؛ فقط وسایل ضروری. بعضی گوش نمی‌دهند. چند ساعت که پیاده‌روی کردند خسته می‌شوند، می‌بُرند. ناچار وسایل را پرت می‌کنند. بعضی از این وسایل را هم نمی‌شود دور انداخت. خلاصه هر چی بهش گفتند «داداش، کوله باید سبک باشه» گوش نکرد. داستان زندگی ما هم همین است. گویا اهل بیت می‌فرمایند: «کوله آخرت را سبک کن، هر چیزی توش ننداز، اون جا نمی‌تونی اعمالت را بدی به کس دیگر، وبال گردن خودت است، نمی‌تونی بریزی دور».

رفقا، فدای قدم‌ها تون بشم، چقدر به فکر پرونده اعمالمان هستیم؟ چقدر به فکر مرگ هستیم؟ مرگی که اگرچه معلوم نیست کی، بالاخره در خانه ما را خواهد زد.

اقناع اندیشه

به رسول خدا صلی الله علیه و آله، عرض کردند: هَلْ يُحْشَرُ مَعَ الشُّهَدَاءِ أَحَدٌ آيَا كَسَىٰ بِأَشْهَادٍ مُحْشُورٍ خَوَّاهِدٌ شَدِّ؟ قَالَ نَعَمْ مَنْ يَذْكُرُ الْمَوْتَ بَيْنَ الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ عَشْرِينَ مَرَّةً؛^۱ حضرت فرمود: بلی، کسی که در شبانه روز بیست مرتبه مرگ را یاد کند.

ایشان همچنین این افراد را زیرک‌ترین مردم می‌داند: «سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَيُّ الْمُؤْمِنِينَ أَكْبَسُ. فَقَالَ أَكْثَرُهُمْ ذِكْرًا لِلْمَوْتِ وَأَشَدَّهُمْ لَهُ اسْتِعْدَادًا؛ پرسیدند زیرک‌ترین مردم چه کسی است؟ فرمود: آن کس که بیشتر یاد مرگ کند و بیشتر مهیای آن شده باشد.^۲

چه خوب است ما هم در این مسیر از وقت استفاده کنیم و زیاد یاد مرگ باشیم. فکر کردن در مورد مرگ از برترین اندیشه‌ها و برجسته‌ترین عبادت‌ها شمرده شده است؛ پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در این باره می‌فرماید: «أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ ذِكْرُ الْمَوْتِ وَأَفْضَلُ التَّفَكُّرِ ذِكْرُ الْمَوْتِ؛ برترین عبادت یاد مرگ است و برترین تفکر یاد مرگ است.^۳

رفقا، یاد مرگ ثمرات زیادی دارد. «اَكْثَرُ وَادِ ذِكْرُ الْمَوْتِ» زیاد یاد مرگ باشید که دارای چهار اثر است:

- ۱- گناهان شما را پاک می‌کند. «فَانَّهُ يُحْمَضُ الذَّنُوبَ»
- ۲- علاقه مفرط شما را به دنیا کم می‌کند. «وَيُزْهَدُ فِي الدُّنْيَا»
- ۳- هرگاه در حال غنا و بی‌نیازی یاد مرگ کنید، جلو مستی‌ها

۱. مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج ۲، ص ۱۰۵.

۲. الکافی (ط - الإسلامية)، ج ۳، ص ۲۵۸.

۳. بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۶، ص ۱۳۸.

و طغیان‌هایی را که از سرمایه و ثروت برمی‌خیزد می‌گیرد. «فإن ذکرُ ثَمُوه عند الغنی هدمه»

۴- هر گاه انسان در حال تندرستی و فقر یاد مرگ افتد و فکر این باشد که چگونه باید در دادگاه عدل الهی پاسخ درآمد و مصرف، و پاسخ محرومان جامعه را بدهد، به همان مقدار کم راضی و خشنود می‌شود. «وان ذکرُ ثَمُوه عند الفقر أَرْضَاكُم بِعِیشِكُمْ» زیرا می‌بیند اگر مالی ندارد مسئولیتش هم کمتر است.

پرورش احساس

مهلت من هم تمام خواهد شد؛ کی، کجا و در چه حالی، اصلاً معلوم نیست. آقا سید الشهداء علیه السلام سخنی برای این حالت دارند که زیبا و تکان‌دهنده است. آقا خودش مدد کند این کلام به جان ما بنشیند. حضرت فرمودند:

يَا بَنَ آدَمَ! أَذْكَرُ مِصْرَعَكَ وَفِي قَبْرِكَ مَضْجَعَكَ وَمَوْفَقَكَ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ،
تَشْهَدُ جَوَارِحُكَ عَلَيْكَ؛

ای فرزند آدم! یاد کن مرگ خویش را، و خوابیدن خود را در قبرت، و ایستادن خود در برابر خدا را، در حالی که اعضایت علیه تو شهادت می‌دهند.^۱

وقتی هیچ یار و یآوری نداری؛ به بیان آقا امام هادی علیه السلام:
لَا طَیِّبَ يَمْنَعُكَ، وَلَا حَیِّبَ يَنْفَعُكَ.^۲

یاد آور پیکر افتاده خود را در پیش زن و فرزندی که پزشک نمی‌تواند برایت سودمند باشد و دوستی نمی‌تواند به تو نفعی برساند.

در مورد حالات امام حسن مجتبی علیه السلام نقل شده است که:
«إِذَا ذَكَرَ الْمَوْتَ بَكَى وَإِذَا ذَكَرَ الْقَبْرَ بَكَى وَإِذَا ذَكَرَ الْبُعْثَ وَالنُّشُورَ بَكَى
وَإِذَا ذَكَرَ الْمَرَّ عَلَى الصَّرَاطِ بَكَى وَإِذَا ذَكَرَ الْعُرْضَ عَلَى اللَّهِ ذَكَرَهُ شَهَقَ شَهَقَةً»

۱. ارشادالقلوب، ج ۱، ص ۲۹.

۲. بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۷۵، ص ۳۷۰.

يُغَشِّي عَلَيْهِ مِنْهَا؛ وقتی یاد مرگ می‌کرد، می‌گریست و چون یاد قبر می‌کرد، می‌گریست و چون از [قیامت و] بعث و نشور یاد می‌کرد، می‌گریست و چون متذکر عبور از صراط می‌شد، می‌گریست و هر گاه به یاد توقف در پیشگاه خدای تعالی [در محشر] می‌افتاد، فریادی می‌زد و بی‌هوش [روی زمین] می‌افتاد. چند باشی به این و آن نگران؟

پند گیر از گذشتن دگران

واعظت، مرگ همنشینان بس

اوستادت فراق اینان بس

پدرت مرد و باخبر نشدی

مادرت رفت و دیده‌ور نشدی

داغ فرزند و هجر همسالان

همه دیدی، نمی‌شوی نالان

(اوحدی مراغه‌ای)

خدا می‌داند در چه حالی هستیم، ان‌شاءالله خود آقا بیاید بالای سر ما. این وعده اهل بیت است. مگر می‌شود نیایند. حسین جان، ببین آقا، به عشق شما آمدیم، ما را بخر مولا جان. دم مرگ رهایمان نکن. رسول ترک شب آخر عمرش بود و رو به قبله. گفتند: چطور می‌گفت: عزرائیل آمده، او را می‌بینم، ولی منتظرم اربابم بیاید. حاج رسول، به حاج اکبر ناظم که کنار بسترش نشسته بود، به لهجه ترکی می‌گفت: «قبرستان منتظر من است و من منتظر آقایم هستم».

یک لحظه صدایش بلند شد. پرشور و اشتیاق می‌گفت: «آقام

گلدی، آقام گلدی» «آقایم آمد، آقایم آمد...»

حجت‌الاسلام حسینی اراکی از اساتید حوزه علمیه قم نقل می‌کردند: «در یکی از عملیات‌ها در بحبوحه عملیات متوجه یک نوجوان ۱۴، ۱۵ ساله شدم که هنوز محاسن به صورت نداشت و عاشقانه مشغول رساندن مهمات به رزمندگان بود.

چند دقیقه بعد نزدیکش یه خمپاره اومد پایین، گرد و خاک به آسمون رفت. دویدم سمتش بینم حالش خوبه یا نه، دیدم روی زمین افتاده و از ناحیه سر و گردن سخت مجروح شده. با یه نگاه فهمیدم لحظات آسمونی شدنشه نشستم بالای سرش و سرش رو روی زانوم گذاشتم، خاک و خون صورتش رو پاک کردم. چشمه‌هاش رو باز کرد و بی‌رمق نگاهی به من کرد، گفتم: عزیزم وصیتی داری بگو من به خانواده‌ت می‌رسونم. چیزی می‌خوای بگی بگو. به سختی بریده بریده گفت حاج آقا یه چیزی بگم ناراحت نمی‌شی؟ گفتم: نه عزیزم ناراحت نمی‌شم بگو عزیزم هر چی می‌خوای بگو، از ناحیه گردن هم مجروح شده بود حرف زدن براش خیلی سخت بود اما با همون حالش بریده بریده گفت: «حاج آقا میشه صورتم رو بگذارید روی زمین آخه دوست‌هام بهم گفتن اگر کسی هنگام شهادت و جون دادن مثل ارباب بی‌کفن جون بده خود آقا میاد و سرش رو به دامن می‌گیره، میشه صورتم رو بگذارید روی خاک؟» نتونستم آخرین درخواستش رو قبول نکنم صورتش رو گذاشتم روی زمین، رفتم عقب با اشک نگاهش می‌کردم، از شدت درد پاهاش رو روی زمین می‌کشید و صورتش روی خاک کشیده می‌شد و فقط می‌گفت: «حسین، حسین» یک وقت دیدم سرش رو به سختی از زمین بلند کرد و دستش رو روی سینه‌اش گذاشت و صدا زد «السلام علیک یا ابا عبدالله» خدا بهتر می‌دونه، شاید آقا اومد سرش رو به دامن گرفت».

رفتارسازی

برای مرگی که همه ما را در بر می‌گیرد، مقدماتی لازم است که باید انجام دهیم وگرنه مشکلات عدیده‌ای خواهیم داشت. یکی از وظائف انسان وصیت کردن است. اگر در کسی نشانه‌های مرگ ظاهر شود، واجب است آنچه

از اموال مردم در نزد اوست (مانند امانات، سرمایه، و...) به صاحبانش برگرداند و نیز آنچه از حق الناس بر ذمه دارد (مانند قرض، نسیه، و...) ادا کند و اگر خود نمی‌تواند، واجب است وصیت نموده و به ورثه اعلام کند.

﴿كُتِبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ أَنْ تَرَكَ خَيْرَ الْوَصِيَّةِ﴾

بعضی فکر می‌کنند اگر وصیت کنند، زودتر می‌میرند! در حالی که وقت اجل مشخص است و وصیت کردن یا وصیت نکردن باعث تأخیر یا جلو افتادن اجل نمی‌شود؛ اینها بهانه‌های شیطان برای ضایع شدن حقوق دیگران است. خیلی خوب است اگر بتوانی در طول مسیر یک وصیت‌نامه بنویسی و توی کوله‌ات بگذاری. حداقل می‌توانیم فکر کنیم چه حق‌هایی به گردنمان هست و در صدد جبران باشیم. معلوم نیست کی و کجا مهلت عمر ما تمام شود.

وقتی خواستند حضرت مسلم را به شهادت برسانند، فرمود: می‌خواهم وصیت کنم. سه وصیت داشت؛ وصیت اولش این بود که هفتصد درهم بدهکار هستم! یار حسین اینگونه است، یعنی اگرچه از مردم ناراحتم، حق مردم را باید داد.

قال رسول الله صلى الله عليه وآله:

«مَا يَبْنِي لِأَمْرِئٍ مُسْلِمٍ أَنْ يَمُوتَ لَيْلَةً إِلَّا وَوَصِيَّتُهُ مَحْتَرَسَةٌ.»

بر هیچ مسلمانی سزاوار نیست که شبی را سپری کند، مگر این که وصیتش زیر سرش باشد.

حتی اگر در همین مسیر هم خدا به ما توفیق شهادت بدهد و حقی از کسی گردن ما باشد، مسئول هستیم در روایات می‌خوانیم: شهید تمام گناهانش بخشیده می‌شود جز حق الناس.

عوامل عاقبت به خیری و عاقبت به شری بندگان

ریز موضوع: تمایلات قلبی

مناسبت: اربعین سالار شهیدان حضرت ابی عبدالله علیه السلام

انگیزه سازی

عطیه می گوید: همراه جابر بن عبد الله انصاری برای زیارت قبر امام حسین علیه السلام بیرون شدیم، هنگامی که وارد کربلا شدیم (در روز اربعین سالار شهیدان) جابر به نزدیک شط فرات رفت و غسل نمود، پس در حالی که مشغول ذکر خداوند بود، به طرف قبر حرکت کرد.

هنگامی که نزدیک قبر رسید، گفت دست مرا بالای قبر بگذارید، من هم دست او را روی قبر نهادم؛ او از حال رفت و بی هوش گردید. من مقداری آب بصورت او پاشیدم و او به حال آمد. بعد سه بار فریاد زد: یا حسین! یا حسین! یا حسین! و خطاب به ابی عبدالله علیه السلام صدا زد: حَبِيبٌ لَا يُجِيبُ حَبِيبَهُ دوست جواب دوستش را نمی ده، بعد خودش به خودش

جواب داد که: چطورى جواب من رو بدى درحالى که سرت رو از بدنت جدا کرده‌اند و رگهايت رو قطع نموده‌اند... بعد فرمود: سوگند به خداوندی که محمد را براستی برانگیخت ما هم در مصائبی که بر شما وارد شد، شریک هستیم.

عطیه گفت: به جابر گفتم چگونه ما در مصائب آنها شریک هستیم در صورتی که نه بیابانی پیمودیم و نه از کوهی بالا رفتیم و نه شمشیری زدیم، در حالی که آنها قطعه قطعه شدند و بین سرها و بدن آنها جدائی افتاد، فرزندان آنها یتیم و زنان آنها بیوه شدند.

جابر گفت: ای عطیه از دوست خود رسول خدا صلی الله علیه و آله شنیدم فرمود: مَنْ أَحَبَّ قَوْمًا حُشِرَ مَعَهُمْ وَمَنْ أَحَبَّ عَمَلَ قَوْمٍ أُشْرِكَ فِي عَمَلِهِمْ وَالَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ نِسْتِي وَنَيْتَهُ أَصْحَابِي عَلَى مَا مَضَى عَلَيْهِ الْمُحْسِنِينَ وَأَصْحَابُهُ هُرَّ كَس قَوْمِي رَا دُوسْت بَدَارَد خَدَاوَنَد أَنهَا رَا در ثواب اعمال آنان شریک می گرداند، سوگند به خدایی که محمد را براستی برانگیخت و او را به نبوت برگزید، نیت من و یاران من با آنها یکی می باشد.^۱

۱. عَنْ عَطِيَّةِ الْعَوْفِيَّ قَالَ خَرَجْتُ مَعَ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ ذَاتَ رُبْنٍ قَبْرَ الْمُحْسِنِينَ بِنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَلَمَّا وَرَدْنَا كَرْنَ بِلَاءَ دَنَا جَابِرٌ مِن شَاطِئِ الْقَرَاتِ فَأَعْتَسَلَ ثُمَّ انْتَرَزَ بِأَزَارٍ وَارْتَدَى بِأَخْرْتُمْ فَفُحَّ صُرَّةٌ فِيهَا سَعْدٌ فَتَنَّرَ هَا عَلَى بَدَنِهِ ثُمَّ لَمْ يَحْطْ خُطْوَةً إِلَّا ذَكَرَ اللَّهَ حَتَّى إِذَا دَنَا مِنَ الْقَبْرِ قَالَ أَلْسِنِيهِ فَأَلْسَنَتْهُ فَحَزَّ عَلَى الْقَبْرِ مَعْشِيًا عَلَيْهِ فَرَشَّشْتُ عَلَيْهِ شَيْئًا مِنَ الْمَاءِ فَأَقَاعَ ثُمَّ قَالَ يَا حُسَيْنُ ثَلَاثًا ثُمَّ قَالَ حَبِيبٌ لَا يُحِبُّ حَبِيبَهُ ثُمَّ قَالَ وَأَنْتَى لَكَ بِالْجَوَابِ وَقَدْ سَحِطَتْ أَوْ دَاخَلَكَ عَلَى أَثْنَا جَكَ وَفُرَّقَ بَيْنَ بَدَنِكَ وَرَأْسِكَ فَأَشْهَدُ أَنَّكَ ابْنُ النَّبِيِّينَ وَابْنُ سَيِّدِ الْمُؤْمِنِينَ وَابْنُ خَلِيفِ النَّبِيِّ وَ سَلِيلِ الْهُدَى وَخَامِسِ أَصْحَابِ الْكِسَاءِ وَابْنِ سَيِّدِ النَّبِيَاءِ وَابْنِ فَاطِمَةَ سَيِّدَةِ النَّبِيَاءِ وَمَا لَكَ لَا تُكُونُ هَكَذَا وَقَدْ عَدَّتْكَ كُفَّ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَرَبِّتِكَ فِي حَجْرِ الْمُتَّقِينَ وَرَضَعْتَ مِنْ نَدَى الْإِيمَانِ وَفُطِمْتَ بِالْإِسْلَامِ فُطِيتَ حَيًّا وَطُبِتَ مَيِّتًا غَيْرَ أَنَّ قُلُوبَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرَ طَيِّبَةٍ لِفِرَاقِكَ وَلَا شَاكِيَةٍ فِي الْحَيْرَةِ لَكَ. فَعَلَيْكَ سَلَامُ اللَّهِ وَرِضْوَانُهُ وَأَشْهَدُ أَنَّكَ مَضَيْتَ عَلَى مَا مَضَى عَلَيْهِ أَخُوكَ يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا ثُمَّ جَالَ بَصِيرَهُ حَوْلَ الْقَبْرِ وَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيُّهَا الْأَرْوَاحُ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَاءِ الْمُحْسِنِينَ وَأَتَاخَتْ بِرَحْمَةِ اللَّهِ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَأَمَرْتُمُ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَيْتُمُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَجَاهَدْتُمُ الْمُكَلِّدِينَ وَعَبَدْتُمُ اللَّهَ حَتَّى أَتَاكُمْ الْيَقِينُ وَالَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ لَقَدْ شَارَكْنَاكُمْ فِيهَا دَخَلْتُمْ فِيهِ.

مطلبی که جابر در زیارت قبر ابی عبدالله علیه السلام در مثل چنین روزی مطرح کرده، بسیار جای تأمل و تفکر دارد. آیا واقعاً می‌شود یه نفر بدون اینکه از دماغش قطره خونی جاری شود، صرفاً با یک نیت قلبی در اجر و پاداش شهدای کربلا شریک شود؟ شهدایی که بدنهایشان ارباً اربا شده و سرهایشان بر سر نیزه رفته و زن و بچه‌هایشان به اسارت رفته‌اند. این شراکت در عمل به چه معنی است؟

البته این مطلب با توجه به روایتی که از آقا رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم نقل شده غیر قابل انکار می‌باشد، چه اینکه در جنگ جمل نیز این مطلب از زبان آقا امیرالمؤمنین علیه السلام به نحوی دیگر نقل شده؛ یکی از اصحاب امام به حضرت عرضه داشت: دوست داشتم برادرم نیز در این جنگ شرکت می‌کرد تا شاهد پیروزی ما باشد و در آن شریک باشد. حضرت فرمودند: **أَهْوَىٰ أَحْيَاكَ مَعَنَا؟** آیا دل برادر تو با ماست؟ اون شخص پاسخ داد: بله. حضرت فرمودند: **فَقَدْ شَهِدْنَا** پس در این جنگ حضور داشته است.

جالب اینجاست که حضرت نمی‌فرماید «شرکنا»، بلکه می‌فرماید شهدنا یعنی بواسطه همراهی دلش با ما در واقع در این جنگ شرکت کرده است. علاوه بر این حضرت ادامه می‌فرماید که: **وَلَقَدْ شَهِدْنَا فِي عَسْكَرِنَا هَذَا قَوْمٌ أَقْوَامٌ فِي أَصْلَابِ الرَّجَالِ**

قَالَ عَطِيَّةٌ فَلْتُ لِحَابِرٍ وَكَيْفَ وَلَمْ يَهْبِطْ وَادِيًا وَلَمْ تَعْلُ جَبَلًا وَلَمْ تَضْرِبْ بِسَيْفٍ وَالْقَوْمُ قَدْ فُزُوا بَيْنَ رُءُوسِهِمْ وَأَبْدَانِهِمْ وَأَوْتَمَّتْ أَوْلَادُهُمْ وَأَزْمَلَتِ الْأَزْوَاجُ؟

فَقَالَ لِي يَا عَطِيَّةُ سَمِعْتُ حَبِيبِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ مَنْ أَحَبَّ قَوْمًا خَيْرًا مَعَهُمْ وَمَنْ أَحَبَّ عَمَلٌ قَوْمٍ أَشْرَكَ فِي عَمَلِهِمْ وَالَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ نَبِيًّا إِنَّ نَبِيَّتِي وَنَيْتَهُ أَصْحَابِي عَلَىٰ مَا مَضَىٰ عَلَيْهِ الْحُسَيْنُ وَأَصْحَابُهُ خُدُوعًا فِي نَحْوِ آيَاتِ كُوفَانٍ فَلَمَّا صِرْنَا فِي بَعْضِ الطَّرِيقِ فَقَالَ لِي يَا عَطِيَّةُ هَلْ أَوْصِيكَ وَمَا أَظُنُّ أَنْبِيَّ بَعْدَ هَذِهِ الشَّفَرَةِ مَلَاقِيكَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ مُحَمَّدٍ مَا أَحَبَّهُمْ وَأُبْغَضُ مَا بُغِضَ آلَ مُحَمَّدٍ مَا أَبْغَضَهُمْ وَإِنْ كَانَ صَوَامًا قَوْمًا وَأَرْفُقُ بِحَبِّ آلِ مُحَمَّدٍ فَإِنَّهُ إِنْ تَرَلَّ هُمْ قَدَمٌ بِكُفْرَةٍ ذُنُوبِهِمْ تَبَثَّتْ لَهُمْ أُخْرَىٰ بِحَبِّهِمْ فَإِنَّ مُجِيبَهُمْ يَتَوَدَّى إِلَى الْجَنَّةِ وَمُبْغِضَهُمْ يَتَوَدَّى إِلَى النَّارِ (بحار الأنوار الجامعة

وَ أَرْحَامِ النَّسَاءِ سَيَّرَعَفُ بِهِمُ الزَّمَانُ وَ يَقْوَى بِهِمُ الْإِيمَانُ. نه تنها برادر تو، که مردمانی در این جنگ ما شرکت کردند که هنوز بدنیایا نیامده اند و در آینده شناخته خواهند شد و جبهه ایمان بوسیله آنها تقویت خواهد شد.^۱

بنابر این در واقع ما سه نوع عبادت داریم:

اول عبادات فردی مانند نماز، روزه و....

دوم عبادات اجتماعی مانند نماز جمعه و جماعت، حج و....

سوم عبادات تاریخی که به تمایلات قلبی ما مربوط می شود.

اقناع اندیشه

اما برای اینکه برای خود ما هم این مطلب مهم و حیاتی به خوبی روشن بشه تصور کنید فینال مسابقات جام جهانی فوتبال در ورزشگاهی داره برگزار می شه. وقتی یه بازیکن توی این مسابقه گل می زنه، درسته که به صورت مستقیم این بازیکن گل زن بازی است، اما تشویق‌های تماشاچی‌های ورزشگاه هم در زدن این گل تأثیر خیلی زیادی داشته. لذا وقتی می‌خوان یه تیم رو تنبیه کنند، مسابقه‌اش رو بدون تماشاچی برگزار می‌کنند که خیلی برای بازیکن‌ها این مسابقه سخت و دشوار خواهد بود. علاوه بر این تماشاچی‌ها، این بازیکن وقتی می‌خواد گل بزنه، تصور اینکه الان میلیون‌ها آدم در سراسر دنیا مشتاقند که او این توپ رو گل کنه، انرژی او رو برای گل زدن چند برابر می‌کنه. لذا در این گل زدن فقط بازیکن نیست که نقش داره بلکه تماشاچی‌های ورزشگاه و بالاتر از اون تمام حامیان این تیم که آرزوی قلبی شون برنده شدن تیم و گل زدن است، در این پیروزی سهیم خواهند بود.

لذا در روایات اسلامی می‌خوانیم آن کسی که شتر صالح را از پای در آورد، یک نفر بیش نبود، ولی با این حال قرآن این کار

را به تمام جمعیت مخالفان صالح نسبت می‌دهد و به صورت صیغه جمع می‌گوید ﴿فَعَقَرُوها فَقَالَ تَمَنَّعُوا فِي دَارِكِرْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَلِكَ وَعَدُّ غَيْرُ مَكْدُوبٍ﴾^۱ این به خاطر این است که اسلام رضایت باطنی به یک امر و پیوند مکتبی با آن را به منزله شرکت در آن می‌داند، در واقع توطئه این کار جنبه فردی نداشت و حتی کسی که اقدام به این عمل کرد، تنها متکی به نیروی خودش نبود؛ بلکه به نیروی جمع و پشتیبانی آنها دلگرم بود و مسلماً چنین کاری را نمی‌توان یک کار فردی محسوب کرد، بلکه یک کار گروهی و جمعی محسوب می‌شود. بر همین اساس هم امیر مؤمنان علی علیه السلام می‌فرماید: «وَأَمَّا عَقْر نَاقَةِ ثَمُودَ رَجُلٍ وَاحِدٍ فَعَمَهُمُ اللَّهُ بِالْعَذَابِ لِمَا عَمَوْهُ بِالرِّضَا؛ نَاقَةَ ثَمُودَ رَأَى يَوْمَ ذَلِكَ فِي دَارِكِرْ وَهُوَ يَوْمَ الْيَوْمِ نَاقَةَ ثَمُودَ رَجُلٍ وَاحِدٍ وَهُوَ يَوْمَ الْيَوْمِ نَاقَةَ ثَمُودَ رَجُلٍ وَاحِدٍ وَهُوَ يَوْمَ الْيَوْمِ نَاقَةَ ثَمُودَ رَجُلٍ وَاحِدٍ»^۲ همه به آن راضی بودند.»^۲

البته بدون شک آنهایی که در برنامه‌ای شرکت دارند و تمام مشکلات و زحمات آن را تحمل می‌کنند، دارای امتیاز خاصی هستند، اما این به آن معنی نیست که سایرین مطلقاً در آن شرکت نداشته باشند، بلکه چه در آن زمان و چه در قرون و اعصار آینده تمام کسانی که از نظر فکر و مکتب، پیوندی با آن برنامه دارند به نوعی در آن شریکند. لذا از علی علیه السلام نقل شده که فرمود: الراضی بفعل قوم کالدخل معهم فیه و علی کل داخل فی باطل ائمان اثم العمل به و اثم الرضا به.^۳ یعنی کسی که در گناهی وارد می‌شود، در واقع بار دو گناه رو بدوش می‌کشد؛ یکی انجام آن گناه و دیگری رضایت قلبی به آن گناه. اما کسی که فقط رضایت قلبی نسبت به آن گناه دارد، به اندازه آن تمایل قلبی‌اش در آن گناه شریک است.

۱. سوره مبارکه هود، آیه ۶۵.

۲. تفسیر نمونه، جلد ۹، صفحه ۱۵۹.

۳. نهج البلاغه، صفحه ۵۰۰.

بر همین اساسه که می‌بینیم در جامعه‌ای که امر به معروف ترک شود، به خاطر گناه گناهکاران وقتی عذاب نازل شود خوبان جامعه را هم در برمی‌گیرد. حضرت امام باقر علیه السلام فرموده‌اند:

خداوند عز و جل به شعیب علیه السلام وحی کرد که: من از قوم تو چهار صد هزار نفر از بدان آنها و شصت هزار نفر از نیکان آن را عذاب خواهم داد. شعیب عرض کرد: خداوندا، بدان را عذاب می‌دهی مانعی ندارد، اشرار مستحق کیفرند. ولی اخیار را چرا معذب می‌سازی؟ وحی آمد که به جهت آن که مدارا و سهل انگاری با اهل معصیت کردند و به غضب من غضبناک نگشتند.^۱

وقتی می‌بینی فحشاء شیوع پیدا می‌کند، چرا سکوت می‌کنی؟ نمی‌ترسی توی اون گناه شریک بشی؟ در روایت داریم امام می‌فرماید: السَّاكِتُ أَخُو الرَّاضِي وَمَنْ لَمْ يَكُنْ مَعْنَا كَانْ عَلَيْنَا.^۲ جایی نشستی دارند غیبت می‌کنند، سکوت نکن، بی تفاوت نباش. این سکوت تو شراکت در اون گناهه.

در جامعه بدحجابی دارد شیوع پیدا می‌کند، ما چرا تماشاچی‌های تیم شیطان شدیم. همین که بدحجاب‌ها تو کوچه خیابون راحت می‌روند و می‌آیند و هیچ کس بهشون هیچ چیز نمی‌گوید، یعنی همه به این کارشون رضایت دارند. آن دختری که خودش را درست می‌کند می‌خواهد به او نگاه کنند، اگر دید مردم از او تنفر دارند، خودش را جمع می‌کند. یک کسی یک خانه مجلل می‌سازد توی یک شهری توی یک روستایی همه... اگر چهار نفر که آمدند بروند به این آقایی که

۱. عن أبي جعفر عليه السلام قال: إن الله عز وجل أوحى إلى شعیب النبي أني معذب من قومك مائة ألف، أربعين ألفاً من شرارهم، وستين ألفاً من خیارهم، فقال عليه السلام: يارب، هؤلاء الأشرار فما بال الأخیار؟ فأوحى الله إليه: إنهم داهنوا أهل المعاصی و لم یغضبوا لغضبی.

الجواهر السنیه، کلیات حدیث قدسی، ص ۶۱

۲. بحار الأنوار، جلد ۷۴، صفحه ۴۲۳.

خانه شیک دارد، رویشان را برگرداندند، به او سلام نکنند، این دیگر خانه آن‌چنانی نمی‌سازد. همین قیافه‌ها پدر آدم را در می‌آورد.

پس یک مرحله از امر به معروف این است که ما قلباً از همه بدی‌ها بدمان بیاید یعنی در قلب. و باید این ناراحتی‌های قلبی را اظهار کنیم. یکی از طلاب تعریف می‌کرد که بعد از نماز جمعه از حرم حضرت معصومه سلام الله علیها بیرون آمدم دیدم آقای با خانم بدحجابش دارند می‌روند برای زیارت حرم معصومه سلام الله علیها. اتفاقاً با جمعیت نمازگزار مواجه شدند و برخلاف مسیر حرکتشان می‌آمدند. من از دور قصد کردم وقتی به این خانواده می‌رسم تذکر بدهم. وقتی داشتم نزدیک می‌شدم، دیدم چند نفر قبل من به آنها تذکر دادند. من که رسیدم گفتم آقا به خانم بفرمایید حجابشان رو رعایت کنند. همین که گفتم آقا ناراحت شد و روسری خانم رو کشید جلو و با عصبانیت گفت خوب حجابت را رعایت کن دیگه. بعد هم مسیر رو کج کردند تا از مسیر دیگری به حرم بروند. قصه همان مسابقه است. تشویق کردن‌ها خیلی موثر است.

حتی نسبت به مسئولین و فعالیت‌هایشان هم امر به معروف و نهی از منکر عموم مردم خیلی ضعیف است. یک هواپیما که تهویه‌اش خراب شده، مسافرها را سوار میکند و تا مقصد می‌رساند. مردم همه ناراحتند و اذیت می‌شوند اما به محض اینکه می‌رسند به فرودگاه هر کس می‌رود سراغ زندگیش. آگه همان جمعیت همه با هم بیایند جلوی دفتر نظارت و اعتراض کنند، دیگه جرأت نمی‌کنند چنین کنند.

با جمعی از طلاب عازم مشهد شدیم، داخل قطار متوجه شدیم که چندتا از واگن‌های قطار مشکل تهویه دارد. وقتی به رییس قطار اعتراض کردیم، گفت من فقط یه مجری هستم و این قطار صاحب قدرتمندی دارد، از بس من اعتراض کردم

نزدیک بود من را اخراج کنند چون تصور این شد که من می‌خواهم آن قطار را از ریل خارج کنم. اما هرچی به مردم می‌گویم شما برید توی راه آهن که پیاده می‌شوید، یک لحظه اعتراض کنید، همه بی‌خیال می‌روند دنبال کار خودشان. برای همین است که تا حالا این قطار هم چنان دارد کار می‌کند.

ترک امر به معروف گناهکاران جامعه رو جری می‌کند که هر جنایتی رو مرتکب بشوند.

پرورش احساس

لذا تو کربلا همه آن ۳۰ هزار نفر که این جنایات بزرگ رو مرتکب نشدند. فقط تعداد معدودی بودند. اما شما خیال می‌کنید چطور اون ملعونها به خودشون اجازه دادن این جسارتها رو درباره پاره تن رسول خدا صلی الله علیه و آله انجام بدهند؟ خب معلومه! بخاطر دلگرمی به تماشاچی‌های این دشت پربلا بود، وگرنه کسی مگه چنین جرأتی داشت.

سلیمان اعمش می‌گه در مسجدالحرام طواف می‌کردم، مردی را دیدم پرده کعبه را گرفته و چنین می‌گوید: خدایا یقین می‌دانم که تو مرا نمی‌آمرزی اما این جا مسجدالحرام و این هم کعبه هست و من فعلاً که توان دارم به تو التماس می‌کنم. به طواف خود ادامه دادم. مجدداً دیدم آن مرد پرده کعبه را گرفته و می‌گوید: خدایا مطمئن هستم که مرا نمی‌آمرزی. گفتگوی او که تمام شد به او گفتم: ای مرد حرف خیلی بزرگی زدی که کوه‌های بیابان‌ها هم نمی‌توانند آن را تحمل کنند، یعنی چه که می‌گویی خدایا یقین دارم که تو مرا نمی‌بخشی؟ مگر خداوند متعال نعوذ بالله از عفو و بخشش تو عاجز است و مگر نمی‌تواند تو را بپذیرد؟

او جواب داد: این مسأله در رابطه با خدا نیست، او می‌تواند مرا عفو کند بلکه مسأله در ارتباط با خودم هست.

به آن مرد گفتم آیا حرف باطل و غیر منطقی نمی‌زنی؟ گفت: نه خیلی هم حرف صحیح و منطقی است زیرا او می‌تواند مرا بیامزد اما من از مدار آموزش، خارج شده‌ام سپس چنین توضیح داد:

هفتاد نفر بودیم که از کربلا مأمور شدیم سر بریده سیدالشهداء را برای یزید ببریم. بقیه آنها در آنجا جنگ کرده، شمشیر و نیزه به دست گرفته بودند؛ اما من دست به سلاح نبردم و فقط در میدان کربلا حضور داشتم (ببینید فقط تماشاچی بوده‌ها). وقتی سر بریده ابی‌عبدالله را به شام بردیم، در عالم خواب دیدم، فوج فوج، ملک از آسمان فرود می‌آید سپس مشاهده نمودم حضرت ابراهیم خلیل، نوح، موسی و عیسی آمدند و سپس پیغمبر خاتم به همراه دخترش فاطمه و حسن علیهم السلام آمدند و سر حسین علیه السلام را به سینه چسبانیدند؛ ثم دفعه الی فاطمه فضتمه الی صدرها و بکت بکاء شدیداً؛ و صدا زدند: ای حسین من! چرا تو راکشتند؟ سپس چهره خود را به طرف حضرت نوح، ابراهیم، موسی و عیسی نموده و فرمودند: ببینید با عزیزم چه کردند در حالی که هیچ گناهی نداشت. فرشته‌ای به پیامبر عرض کرد: گریه نکن زیرا عالم در شرف بر هم خوردن است. سپس افزود: حضرت حق می‌فرماید هر کاری که بخواهی درباره این هفتاد نفر انجام می‌شود، پیغمبر نگاهی به آن فرشته کرد و فرمود: اینها رابه عذاب دردناک خداوند گرفتار کنید گرچه زخم دلم با این عمل هم آرام نمی‌گیرد و داغش خوب‌شدنی نیست. آن مرد می‌گوید دیدم آن ملک به هر یک از آنها یک دمی می‌زد، آنگاه خاکستر می‌شدند اما وقتی خواست به من نزدیک شود در عالم خواب دامن پیغمبر را گرفتم و گفتم: من در کربلا شمشیر نردم و دست به سلاح نبردم. پیغمبر فرمودند: جزء لشکر بودی یا نه؟ ناگهان نهیبی به من زد و به آن ملک فرمود: او را نکش و به من گفت برو که تا ابد خداوند تو

را نبخشد. لارحمك الله ولاغفرلك.

و تو نپندار که تنها عاشورائیان را بدان بلا آزموده‌اند...
صحرای بلا به وسعت همه تاریخ است و کار به یک یالیتی‌گنت
معکم ختم نمی‌شود. (شهید آوینی)

رفتارسازی

این مساله که شاید در هیچ‌یک از مکاتب جهان نظیر و مانند
نداشته باشد بر اساس یک واقعیت مهم اجتماعی استوار است
و اون اینکه کسانی که در طرز فکر با دیگری شبیهند هر چند
در برنامه معینی که او انجام داده، شرکت نداشته باشند اما به
طور قطع وارد برنامه‌های مشابه آن در محیط و زمان خود
خواهند شد، زیرا اعمال انسان همیشه، پرتوی از افکار او است
و ممکن نیست انسان به مکتبی پای بند باشد و در عمل او
آشکار نشود. بنابراین اسلام از گام اول، اصلاحات را در منطقه
روح و جان انسان پیاده می‌کند، تا مرحله عمل، خود به خود
اصلاح گردد، امام علیه السلام می‌فرماید: *فكرك [ذكرك] في المعصية
يحدوك على الوقوع فيها و درجایی دیگری فرماید: فكرك [ذكرك] في
الطاعة يدعوك إلى العمل بها* طبق این دستور یک فرد مسلمان هر
گاه خبری به او برسد که فلان کار نیک باید انجام شود، فوراً
سعی می‌کند در برابر آن موضع‌گیری صحیح کند و دل و جان
و خود را با نیکی‌ها هماهنگ سازد و از بدی تنفر جوید، این
تلاش و کوشش درونی بدون شک در اعمال او اثر خواهد
گذاشت، و پیوند فکریش به پیوند عملی خواهد انجامید. قال
رسول الله صلی الله علیه وآله من شهد امرا فکره کان کمن غاب عنه، و من غاب
عن امر فرضیه کان کمن شهده.

حالا چی کار کنیم که تمایلات قلبی مون در راه رضایت اهل
بیت باشه. چون مهم‌ترین مانع فرج امام زمان عج الله تعالی فرجه نیز

در کلام خود حضرت همین نکته ذکر گردیده که: **وَلَوْ أَنَّ أَشْيَاعَنَا وَفَقَهُمُ اللَّهُ لَطَاعَتِهِ عَلَى اجْتِمَاعٍ مِنَ الْقُلُوبِ فِي الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ عَلَيْهِمْ لَمَا تَأَخَّرَ عَنْهُمْ الْيَمْنُ بِلِقَائِنَا وَتَجَلَّتْ لَهُمُ السَّعَادَةُ بِمَسَاهَدَتِنَا** یعنی وقتی حضرت ظهور خواهد کرد که تمایلات قلبی شیعیان همگی در مسیر وفای به عهد باشه ظهور آقا به تأخیر نخواهد افتاد.

مهم ترین نکته در کنترل تمایلات قلبی، همنشین انسان است. چون همنشین انسان فکر و ذکر آدمی رو جهت دهی می کنه. این تأثیرپذیری تا جایی است که علی علیه السلام می فرماید: **الْأَصْدِقَاءُ نَفْسٌ وَاحِدَةٌ فِي جُسُومٍ مُتَفَرِّقَةٍ**^۱ دوستان یک روح هستند، در چند پیکر. یعنی در اثر هم نشینی یک روح و قلب می شوند. نکته مهم اینجاست که این تأثیرپذیری از همنشین به صورت ناخواسته است. امیرالمؤمنین علیه السلام: **وَلَا تَصْحَبُ الشَّرِيرَ فَإِنَّ طَبْعَكَ يَسْرِقُ مِنْ طَبْعِهِ شَرًّا وَأَنْتَ لَا تَعْلَمُ**^۲ «از رفاقت و مصاحبت با مردم شریر و فاسدالاخلاق دور باش، زیرا که طبع تو به طور ناخود آگاه بدی و ناپاکی را از طبع منحرف او می دزدد و تو بی خبری.» به همین خاطر است که ابو الحسن (امام رضا یا امام هادی) علیه السلام به یکی از شیعیانشان می فرمود: چگونه است که تو را نزد عبد الرحمن بن یعقوب دیدم؟ عرض کرد: او دایی من است، حضرت به او فرمود: آن مرد درباره خدا سخنی بس گزاف و هول انگیز گوید. او خدا را (به صورت اجسام و اوصاف آن) وصف می کند و حال آنکه خداوند به وصف نیاید، پس یا با او همنشین شو و ما را رها کن و یا با ما همنشین باش و او را ترک کن.^۳ امام به شیعه خود دستور می دهد که همنشین مخالف اعتقاداتشان رو رها کند، اونوقت ما خیلی راحت یه همچین همنشینی رو آوردیم تو خونه هامون و صبح و شب باهاش انس

۱. غرر الحکم: ۲۰۵۹.

۲. شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، ج ۲۰، ص ۲۷۲.

۳. امالی شیخ مفید، ترجمه استادولی، ص ۱۲۳.

گرفتیم. همنشینی که کمر همت بسته بر ریشه کن کردن اسلام و شیعه. همنشینی که توی شبکه‌هاش می‌گن برای چی هر سال برای حسین علیه السلام عزاداری می‌کنید. (نعوذ بالله) این حسین با یزید سر یه دختر با هم دعوا داشتند. شما چرا خودتون رو مشغولش کردید.

بعد انتظار داریم با وجود یه همچین همنشینی باز بر سر این مکتب بمانیم و مکتبی بمانیم. ماهواره‌ای که یا مکتبمون رو می‌گیره یا مکتبی بودنمان را. خدا تو قرآن به ما دستور می‌ده: ﴿وَلَا تَقْرُبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ﴾^۱ یعنی به فواحش نزدیک نشید. نمیگه در اون قرار بگیر بعد مراقب باش. میگه اصلاً نزدیک نشو. بعد طرف میگه ما ماهواره می‌خریم ولی شبکه‌های بدش رو نگاه نمی‌کنیم. نه خدا دستور داده اصلاً نباید نزدیک بشی. مواظب باشیم فریب شیطان رو نخوریم. به قطع ماهواره یکی از مصادیق بارز این آیه است که خدا می‌فرماید: ﴿وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمُ عَدُوٌّ مُّبِينٌ﴾^۲ خطوه یعنی گام‌های پنهان و آرام، یعنی یه طوری ماهواره اعتقاداتتون رو می‌بره که اصلاً خودت هم نفهمی.

بله داشتن ماهواره لذت داره. دیدن شبکه‌هاش صفا داره. ولی به چه قیمتی؟ آقا رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فرمود: لَا يُؤْمِنُ أَحَدٌ كَرِحَتِي يَكُونُ هَوَاهُ تَبَعًا لِمَا جَنَّتْ بِهِ. مومن واقعی باید پا روی هوای نفسش بزاره. عاشورا هر روز در کربلای دلمان اتفاق می‌افتد. کوشش کنیم حسین دل به دست یزید نفس لب تشنه شهید نشود.

۱. ۱۵۱ انعام.

۲. ۱۶۸ بقره.

معرفت به امام علیه السلام

انگیزه سازی

وقتی حادثه کربلا را بررسی می‌کنیم، به یک واقعیتهایی می‌رسیم که خیلی دردناکه ولی خب واقعیت را باید پذیرفت. کسانی که این جنایت را در حق امام حسین علیه السلام مرتکب شدند، حضرت و اصل و نسب ایشان را به خوبی می‌شناختند؛ اهل کشورهای غیر مسلمان نبودند که ندانند سیدالشهدا فرزند رسول خدا و علی و فاطمه علیهم السلام است. همین قدر بدانید که عمر سعد هم بازی دوران کودکی ابی عبدالله علیه السلام بوده و از همان کودکی به او قاتل الحسین می‌گفتند.

سالم بن ابی حفصه نقل می‌کند:

عمر سعد به حسین علیه السلام عرضه می‌داشت از مردم نادان مکرر شنیده‌ام که مرا کشنده تو می‌دانند. حضرت فرمود: اینهم لیسوا بسفهاء لکنهم حلما. آن‌ها که چنین می‌گویند، نادان و سفیه نمی‌باشند و راست می‌گویند، لیکن آن‌ها مردمی باخردند و

من خوشحالم پس از آنکه دست به خون من آلودی و دل خویشاوندان مرا داغدار ساختی، اندکی بیش از گندم عراق بهره‌مند نشوی.»

این یعنی هر کسی که به اهل بیت علیهم‌السلام نزدیک شده و با ایشان آشنا شده، لزوماً پیرو اهل بیت علیهم‌السلام نشده؛ یعنی می‌شود کسی در هیئت امام حسین علیه‌السلام رفت و آمد داشته باشد، سال‌ها در مجلس ابی‌عبدالله علیه‌السلام عزاداری کرده باشد، و حتی سختی پیاده روی اربعین رو هم تحمل کرده باشه اما سر بزنگاه و دو راهی، مسیری غیر مسیر حضرت را انتخاب کند، بلکه بالاتر، ممکن است راهی در تقابل با امام انتخاب کند.

اقناع اندیشه

خداوند متعال در قرآن می‌فرماید:

﴿يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ﴾

بسیاری از افراد با اینکه نعمت‌های الهی را می‌شناسند و معرفت دارند، آن‌ها را منکر می‌شوند.

امام صادق علیه‌السلام ذیل این آیه می‌فرماید:

«نَحْنُ وَاللَّهِ نِعْمَةُ اللَّهِ الَّتِي أَنْعَمَ بِهَا عَلَيَّ عِبَادِهِ وَبِنَا فَازَ مَنْ قَانَ.» به خدا سوگند نعمت الله که خداوند به وسیله آن بندگان را مشمول لطف خود قرار داده، ماییم و سعادت‌مندان به وسیله ما سعادت‌مند می‌شوند.

معرفت آنقدر مهم است که امام علیه‌السلام آن را برترین ویژگی شیعیان معرفی نموده و فرموده‌اند:

«بَعْضُكُمْ أَكْثَرُ صَلَاةً مِنْ بَعْضٍ وَبَعْضُكُمْ أَكْثَرُ حَجًّا مِنْ بَعْضٍ وَبَعْضُكُمْ أَكْثَرُ صَدَقَةً مِنْ بَعْضٍ وَبَعْضُكُمْ أَكْثَرُ صِيَامًا مِنْ بَعْضٍ وَأَفْضَلُكُمْ أَفْضَلُ مَعْرِفَةً.»

بعضی از شما [دوستداران ما] نسبت به بعضی دیگر بیشتر نماز می‌خوانید و بعضی نسبت به بعضی دیگر، بیشتر حج به

جا می‌آورد، و بعضی نسبت به بعضی دیگر، بیشتر صدقه می‌دهید. بعضی نسبت به بعضی دیگر، بیشتر روزه می‌گیرید، ولی با فضیلت‌ترین شما کسی است که معرفتش [نسبت به ما] بیشتر باشد.

معرفت آن قدر اهمیت دارد که در غالب روایات، شرط قبولی زیارات معرفی شده است؛ حتی کلید قبولی زیارت ابی‌عبدالله علیه‌السلام نیز معرفت است.

امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید:

«وَمَنْ زَارَ الْمُحْسِنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَارِفًا بِحَقِّهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَوَابَ أَلْفِ حِجَّةٍ مَقْبُولَةٍ وَ أَلْفِ عُمْرَةٍ مَقْبُولَةٍ، وَ غَفَرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ.»

اما چگونه یک زیارت یا یک عزاداری با معرفت داشته باشیم؟

پای کلام امام صادق علیه‌السلام زانو می‌زنیم:

«يُقْتَلُ حَفْدَتِي بِأَرْضِ خُرَّاسَانَ فِي مَدِينَةِ يُقَالُ لَهَا طُوسٌ مَنْ زَارَهُ إِلَيْهَا عَارِفًا بِحَقِّهِ أَخَذَتْهُ بِيَدِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَدْخَلَتْهُ الْجَنَّةَ وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْكِبَائِرِ.»

نوه من در سرزمین خراسان در شهری به نام طوس کشته شود. هر که با معرفت به حق او وی را زیارت کند، روز قیامت دستش را بگیرم و به بهشت برم؛ اگر چه اهل گناه کبیره باشد. اینجا ملاک را معرفت معرفی نموده است، اما نه هر معرفتی! در ذهن راوی سؤال ایجاد می‌شود:

«قُلْتُ جَعَلْتُ فِدَاكَ وَمَا عَرَفَانُ حَقَّهُ؟» عرض کردم شناختن حق او چیست؟ حضرت مختصات یک معرفت حقیقی را بیان می‌فرماید:

«يَعْلَمُ أَنَّهُ إِمَامٌ، مُفْتَرَضُ الطَّاعَةِ، غَرِيبٌ، شَهِيدٌ مَنْ زَارَهُ عَارِفًا بِحَقِّهِ أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَجْرَ سَبْعِينَ شَهِيدًا مِمَّنْ اسْتُشْهِدَ بَيْنَ يَدَيِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلَى حَقِيقَةٍ.»

بداند که او امام مفترض الطاعه و غریب و شهید است. هر که عارف به حقش او را زیارت کند، خدا به او اجر هفتاد

شهیدی که برابر رسول خدا صلی الله علیه و آله از روی حقیقت شهید شده‌اند، بدهد.

بر اساس روایت فوق شاخصه‌های معرفت امام در چهار محور قرار دارد:

الف) معرفت به مقام امام:

اولین قدم در معرفت امام درک حقیقت امامت و مقام ایشان در عالم هستی است. در تفسیر عیاشی از ابی بصیر از امام صادق علیه السلام روایت آمده که فرمودند: چون روز قیامت شود هر دسته از مردم به نام امامشان خوانده می‌شوند، امامی که در عصر آن امام مرده‌اند، اگر نام امام خود را بدانند و او را به امامت شناخته باشند نامه عملشان به دست راستشان داده می‌شود، برای اینکه خدای تعالی فرموده:

﴿تَوَفَّرْنَا عَنْكُمْ آثَامَ الَّذِينَ كَفَرُوا الَّذِينَ كَانُوا يَدْعُونَ أَكْثَرَ مِنْكُمْ لِيُنْفَكُوا مِنْكُمْ لَمَّا حَضَرُوا الْقَوْمَ فَأَعْتَبْتَهُمْ لَوْلَا أَن يَضْحَكُوا وَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الضَّالِّينَ﴾

و کلمه یمین به معنای معرفت و اثبات امام است، چون کتاب او همان امام او است، که می‌خواند- تا آنجا که امام فرمود- و کسی که امام خود را نشناسد، از اصحاب شمال است، همان کسانی که خدای تعالی در باره‌شان فرموده:

﴿وَأَصْحَابُ الشُّمَالِ مَا أَصْحَابُ الشُّمَالِ فِي سَمُورٍ وَحَمِيرٍ وَظِلٌّ مِنْ يَمِينِهِمْ﴾

مشکل کوفیان همین بود که امام حسین علیه السلام را می‌شناختند، اما شناخت آنان، محدود به اسم و نسب امام بود، بدون هیچ بصیرت و آگاهی نسبت به مقام امامت ایشان. برخلاف یاران ابا عبدالله که در اوج معرفت نسبت به مولایشان بودند

ب) معرفت به وجوب اطاعت از امام:

دومین شاخصه معرفت امام این است که بداند اطاعت از امام واجب و ضروری است. امام سجاد علیه السلام در این باره می‌فرماید:

«أَلَا وَإِنَّ أْبْغَضَ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ مَنْ يَقْتَدِي بِسُنَّةِ الْإِمَامِ وَلَا يَقْتَدِي بِأَعْمَالِهِ؛ آگاه باشید که مبعوض ترین مردم نزد خداوند، کسی است که در ظاهر به راه و روشِ امام علیه السلام اقتدا می کند؛ اما به اعمال او اقتدا نمی کند.»

اطاعت آگاهانه، عاشقانه، با نشاط و مداوم نتیجه معرفت و محبت کامل است.

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي﴾ واقعا آقا را دوست داری باید تو زندگیت تو رفتارت تو گفتارت مشخص باشه.

پرورش احساس

ج) معرفت به شهید بودن امام:

خداوند متعال می فرماید: ﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ﴾ یکی از لوازم شهادت، حیات و آثار آن است. بنابراین علیرغم عدم وجود نشانه های ظاهری حیات و اطلاق مرگ بیولوژیکی، شهید، زنده است. کاربرد این معنا تمامی محدودیت های مرگ را از امام سلب می کند؛ هم در مقام استجابت دعا و هم در مقام شاهد بودن ایشان، چرا که فرمود: فَهُمْ عَيْنُ اللَّهِ النَّاطِرَةِ به این معنا که آنها شاهد بر اعمال انسان ها می باشند.

حارث بن وکیده می گوید: من در گروه حمل کنندگان سر حسین علیه السلام بودم که شنیدم آن سر، آیات سوره کهف را قرائت می کند. شک و تردیدی در جانم افتاد که آیا این صدا از سر بریده حسین است؟ ناگاه نغمه ابی عبدالله علیه السلام را شنیدم که به من گفت: ای پسر وکیده! آیا نمی دانی که ما امامان زنده ایم و نزد پروردگاران روزی می خوریم؟ با خود گفتم: سر حسین علیه السلام را سرقت می کنم تا دفن نمایم، ندا کرد: ای پسر وکیده! راه چاره ای برای این کار نداری، خونی که از من ریختند در نزد خدا بسیار بزرگتر از دور گرداندن سر من از بالای نیزه است،

پس ایشان را واگذار که:

﴿فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ إِذْ أَلَّا غَلَالٌ فِيَ أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلَاسِلُ يُسْحَبُونَ﴾

پس به زودی [نتیجه کار خود را] خواهند دانست، زمانی که غل‌ها و زنجیرها [ی آتشین] در گردن‌هایشان باشد در حالی که به وسیله آن‌ها کشیده شوند.

د) معرفت به غریب بودن امام:

درک معنای غریب بودن امام نیز در معرفت ما نسبت به ایشان تأثیر بسزایی دارد. برای فهم غربت آقا همین بس که در راه کربلا سراغ افراد می‌رفت و یکی یکی از آنها طلب یاری می‌کرد، ولی از آقا فرار می‌کردند تا مبادا با حضرت روبرو بشوند و در رودریاستی بمانند.

بله عزیزان! آدم اگر معرفتش را بالا نبرد، کارش به اینجا می‌رسد که از امامش فرار کند تا مبادا مجبور بشود کاری برایش بکند. امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام می‌فرماید:

رفتارسازی

«يَا كَمِيلُ مَا مِنْ حَرَكَةٍ إِلَّا وَأَنْتَ مُحْتَاجٌ فِيهَا إِلَى مَعْرِفَةٍ.» هیچ حرکت و کاری نیست مگر این که در انجام آن! نیازمند به آگاهی و آشنایی و معرفت هستی.

شرح کوتاه: اگر در وسعت مفهوم «مامن حرکة» بیندیشیم به وسعت برنامه‌های اسلامی آشنا خواهیم شد که اسلام تنها یک رشته عبادات و نیایش‌ها نیست و یا تنها عقیده خالی از برنامه‌های عملی نیست؛ بلکه برای تمام زندگی فردی و سراسر مسائل اجتماعی و همه تلاش‌ها و کوشش‌های انسانی برنامه دارد، که نخستین ماده آن آگاهی و شناخت واقعیات است و بدون معرفت کافی و بدون جهت‌گیری صحیح، حرکات و تلاش‌ها را بی‌اثر و حداقل کم‌اثر می‌داند.^۱

چطور معرفتمان را افزایش بدهیم؟

یکی از کارهایی که می‌توانیم انجام بدهیم، شرکت در مجالس ذکر فضایل اهل بیت علیهم‌السلام و بهره گرفتن از منبر و سخنرانی است.

عباد بن کثیر گوید: به امام صادق علیه‌السلام عرض کردم: داستان‌سرایی را دیدم که داستان می‌سرود و می‌گفت: این است آن مجلسی که هر که در آن نشیند شقی نگردد، امام صادق علیه‌السلام فرمود:

«یهات یهات! به خطا رفی! استاهم الحفرة إن لله ملائكة سیاحین سیوی الکرَام الکتبین فإذا مرؤا بقوم یدکرون مُحَمَّدًا وَ آلَ مُحَمَّدٍ قَالُوا قِفُوا فَقَدْ أَصَبْتُمْ حَاجَتَكُمْ فَيَجْلِسُونَ فَيَتَفَقَّهُونَ مَعَهُمْ فَإِذَا قَامُوا عَادُوا مَرْضَاهُمْ وَ شَهِدُوا جَنَائِزَهُمْ وَ تَعَاهَدُوا عَائِيَهُمْ فَذَلِكَ الْمَجْلِسُ الَّذِي لَا يَشْقَى بِهِ جَلِيسٌ.»

همانا برای خدا جز کرام کاتبین فرشتگانی است سیاح که چون به مردمی برخوردند که از محمد و آل محمد یاد کنند، گویند: بایستید که به حاجت خود رسیدید، سپس می‌نشینند و با آن‌ها دانش آموزند، و چون برخیزند از بیمارانشان عیادت کنند و بر سر مرده‌هایشان حاضر شوند و از غائبشان خبرگیری کنند. اینست مجلسی که هر که در آن نشیند شقی نگردد.

این مجالس و فرصت کسب معرفت را از دست ندهیم که اگر از آن غفلت کنیم، چیزهای زیادی را از دست خواهیم داد و خدای نکرده ممکن است لحظه امتحان‌های بزرگ، کمی معرفت کار دستمان بدهد و از قافله شیعیان واقعی جا بمانیم.

هر روحانی در مسیر کربلا و درخواست حدیث و یک معرفت و نصیحت کردن و استفاده از هر فرصت معرفتی، دانلود سخنرانی آقایان پناهیان، هاشمی‌نژاد و... از اینترنت و مراجعه به سایت این بزرگواران و دانلود سخنرانی هاشون و با موبایلشون با هدفن گوش بدهید از فرصت ۴ روز پیاده روی میشه کلی چیز یاد گرفت.

کربلا

انبیا و کربلا

پرورش احساس

امام محمد باقر علیه السلام می فرمایند: وقتی امیرالمومنین علیه السلام با دو نفر از یاران خود از کربلا عبور می کرد، «تَرَفَرَقَتْ عَيْنَاهُ؛ چشمان مبارکش پر از اشک شد.» آخه آقا همه صحنه های کربلا جلوی چشمان مبارکشون بوده حضرت فرمودند: «هَذَا مُنَاخُ رِكَامِهِمْ؛ اینجا محل پیاده شدن ایشان است؛ هَذَا مُلْقَى رِجَالِهِمْ؛ اینجا محل اثاثیه و خیمه گاه آنان می باشد؛ طُوبَى لَكَ مِنْ تُرْبَةٍ عَلَيكَ تُهْرَاقُ دِمَاءُ الْأَحِبَّةِ؛ اینجا خونشان ریخته خواهد شد، خوشا به حال خاکی که خون های محبوب ها، روی تو ریخته خواهد شد!»

و فرمودند: «قُتِلَ فِيهَا مَائَتَانِ نَبِيٍّ وَمَائَتَانِ سَبَطٍ كُلُّهُمْ شُهَدَاءٌ وَمُنَاخُ رِكَابٍ وَمَصَارِعُ عُشَاقٍ شُهَدَاءٌ لَا يَسْبِقُهُمْ مَنْ كَانَ قَبْلَهُمْ وَلَا يَلْحَقُهُمْ مَنْ بَعْدَهُمْ؛ در اینجا، دویست پیامبر و دویست سبط (پیامبرزاده) کشته شدند که همه شان شهیدند و این جا، محل فرو نشستن شتران

و قتلگاه‌های عاشقان شهیدی است که نه پیش از آنان کسی بر آنان پیشی گرفته است و نه پس از آنان کسی به مرتبت آنان خواهد رسید».

امیر المؤمنین نکته‌ای را بیان می‌کند که قابل توجه هست می‌فرمایند این جا دویست پیامبر و دویست فرزند پیامبر در این زمین شهید شده‌اند علاوه بر این نکته انبیا به برکت این که این زمین مدفن ابی‌عبدالله است آنجا را زیارت کرده‌اند.

انبیاء سلف هم به برکت اینکه زمین کربلا مدفن حضرت ابی‌عبدالله می‌شود. آنجا را زیارت کردند. در روایت داریم: و روی ان موسی کان ذات یوم سائرا و معه یوشع بن نون، فلما جاء الی ارض کربلا نخرق نعله، و انقطع شراکه و دخل الحسک فی رجليه و سال دمه فقال: الهی ای شیء حدث منی؟ فأوحی الیه ان هنا یقتل الحسین علیه السلام و هنا یسفک دمه، فسال دمک موافقة لدمه.

روزی موسی با یوشع بن نون سیر می‌کردند. وقتی به زمین کربلا رسید، کفش آن جناب پاره و بند آن باز شد و خار به پای موسی خورد و خون جاری گشت. علت را پرسید، وحی آمد که در این موضع حسین علیه‌السلام کشته می‌شود و خون تو به جهت موافقت خون حسین علیه‌السلام جاری گشت.

بدانیم کجا آمده‌ایم جایی که انبیای الهی از آدم تا حضرت عیسی در این جا آمده‌اند و حتی بعد از پایان عمر هم انبیا الهی برای زیارت ابی‌عبدالله از خدای متعال اذن می‌گیرند و برای زیارت ابی‌عبدالله به کربلا می‌آیند.

هیچ پیامبری نیست که برای زیارت ابی‌عبدالله الحسین نیامده باشد

در روایت داریم که يَقُولُ لَيْسَ نَبِيٌّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا يَسْأَلُونَ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يَأْذَنَ لَهُمْ فِي زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَفَوْجٌ يَنْزِلُ وَفَوْجٌ يَصْعَدُ [يَعْرُجُ] حسن بن محبوب از اسحق بن عمار وی می‌گوید: از

امام صادق علیه السلام شنیدم که می فرمودند: نیست پیغمبری در آسمانها و زمین مگر آنکه از خداوند متعال درخواست دارند که به ایشان اذن داده شود تا حضرت حسین بن علی علیهما السلام را زیارت کنند، پس فوجی از آسمان نازل شده و به زیارت آن جناب رفته و فوجی پس از زیارت به آسمان می روند. انبیا الهی گروه گروه به زیارت ابی عبدالله می روند.

خوشا به حال شما زائران که همراه انبیا حسین فاطمه را زیارت می کنید.

از صفوان جمال نقل کرده اند که وی گفت:

وقتی حضرت امام صادق علیه السلام به حیره تشریف آوردند، به من فرمودند: آیا مایل به زیارت قبر حسین علیه السلام هستی؟ عرض کردم: فدایت شوم آیا قبر آن حضرت را زیارت می کنی؟

حضرت فرمودند: چگونه آن را زیارت نکنم و حال آنکه خداوند متعال^۱ در هر شب جمعه با فرشتگان و انبیا و اوصیا به زمین هبوط کرده و او را زیارت می کنند.

البتّه حضرت محمّد صلی الله علیه و آله و سلّم افضل انبیاء و ما افضل اوصیاء هستیم.

سپس صفوان عرض کرد: فدایت شوم پس، هر شب جمعه قبر آن حضرت را زیارت کرده تا بدین وسیله زیارت پروردگار را نیز کرده باشیم؟

حضرت فرمودند: بلی، ای صفوان ملازم این باش برای زیارت قبر حسین علیه السلام را می نویسند (یعنی زیارت قبر حسین علیه السلام این فضیلت را دارد که در آن زیارت پروردگار نیز می باشد)^۲

۱. طبق فرموده مرحوم مجلسی مقصود از زیارت حق تعالی، انزال رحمت های خاصه اش بر آن حضرت و زوّار آن جناب می باشد.

۲. کامل الزیارات، ترجمه ذهنی تهرانی، ص ۳۷۰

جایی که آمدی محل زیارت انبیاء الهی است.

اقناع اندیشه

انبیا به زیارت سید الشهداء می آیند چرا که اولاً منصب امامت بر منصب نبوت برتری دارد. قرآن کریم در شأن حضرت ابراهیم علیه السلام می فرماید: ﴿وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا تَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ﴾^۱ علامه طباطبائی در تفسیر این آیه می فرماید: حضرت ابراهیم علیه السلام در اواخر عمر شریفش بعد از پیروزی در امتحان‌های مختلف و سنگین به مقام امامت رسید، در حالی که قبل از این، جایگاه رسالت را در اختیار داشت، ولی در عین حال ظرفیت پذیرش مقام امامت را نداشت.^۲

ثانیاً: همه آنچه را که پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله داشت، امام معصوم علیه السلام نیز دارد مگر این که امام نبی نیست. نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله خطاب به حضرت علی علیه السلام می فرماید: «آنچه را که من می بینم تو هم می بینی و آنچه را که من می شنوم تو هم می شنوی، مگر این که تو نبی نیستی».^۳

امام حسن علیه السلام می فرماید: «احدی از پیشینیان یعنی انبیا و اوصیا و اولیا بر امام علیه السلام در هیچ فضیلتی سبقت نگرفته‌اند، مگر به فضل نبوت»^۴

رفتارسازی

این روش انبیا زیباست که برای زیارت امام معصوم می

۱. بقره، ۱۲۴.

۲. موسوی همدانی، سید محمد باقر، ترجمه تفسیر المیزان، ج ۱، ص ۴۰۵، قم، جامعه مدرسین حوزه علمیه، ۱۳۷۴ ش.

۳. سید رضی، نهج البلاغه، خطبه ۱۹۲ (قاصعه).

۴. مسعودی، مروج الذهب، ج ۱، ص ۳۴۱.

ایند ما هم این را در برنامه خودمان بگذاریم پس زیارت ائمه معصومین علیهم السلام را در برنامه زندگی خود بگنجانیم که برکات زیادی دارد. دنبال حرف شیطان هم نرویم که «پولش را نداری». آیت الله بهجت رحمه الله علیه می فرمودند: توفیق زیارت ربطی به پول ندارد.

البته امام صادق در روایتی راه کسب توفیق زیارت را بیان می کنند: کسی که سوره حج را در هر سه روز قرائت کند، از آن سال خارج نمی شود، مگر این که به سوی مکه معظمه خارج می شود و اگر در آن سفر از دنیا برود خداوند او را داخل در بهشت می کند.

نکته آخر: اگر انسان بخواهد کاملاً به عهد و پیمانانش نسبت به هر کدام از ائمه وفا کند، باید به زیارت قبورشان رود و بداند که هر کس با میل و رغبت به زیارتشان رود و مکتب آنان را تصدیق نماید، مشمول شفاعتشان در روز قیامت قرار می گیرد: «إِنَّ لِكُلِّ إِمَامٍ عَهْدًا فِي عُنُقِ أَوْلِيَانِهِ وَشِيعَتِهِ وَإِنْ مِنْ تَمَامِ الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ وَحَسَنِ الْأَدَاءِ زِيَارَةَ قُبُورِهِمْ، فَمَنْ زَارَهُمْ رَغْبَةً فِي زِيَارَتِهِمْ وَتَصَدِيقًا بِمَا رَغَبُوا فِيهِ كَانَ أُمَّتَهُمْ شَفَعَائِهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

زمین کربلا

انگیزه سازی

عن الصادق علیه السلام ان ارض الکعبة قال من مثلی وقد بنی بیت الله علی
 ظهری یاتینی الناس من کل فج عمیق وجعلت حرم الله وامنه،
 زمین کعبه در مقام مفاخرت گفت: کدام زمین مثل من است،
 و حال آنکه خداوند خانه اش را بر پشت من بنا کرده و مردم از
 هر راه دوری متوجه من می شوند، و حرم خدا و مأمن قرار داده
 شده ام؟! فاحی الله الیها کفی وقری ما فضل ما فضلت به فیها اعطیت ارض
 کربلا الا بمنزلة الآبرة غمت فی البحر فحملت من ما البحر. خداوند متعال به
 سویس وحی کرد و فرمود: بس کن و آرام بگیر، به عزت و
 جلال خودم قسم آنچه را که تو برای خود فضیلت می دانی
 در قیاس با فضیلتی که به زمین کربلاء اعطاء نموده ام همچون
 قطره ای است نسبت به آب دریا که سوزنی را در آن فرو برند
 و آن قطره را با خود بردارد.

ولولا تربة الحسين عليه السلام ما فضلتك ولولا ما ضمنت كربلا لما خلقتك ولا

خلقت الذی افتخرت به فقری و استقری و اساسا اگر خاک کربلا نبود این فضیلت برای تو نبود و نیز اگر نبود آنچه که این خاک آن را در بر دارد تو را نمی آفریدم و بیتی را که تو به آن افتخار می کنی، خلق نمی کردم.

و کوفی دنیا متواضعا ذلیلا همیما غیر مستکف و لا مستکبر لارض کربلا و الا مسخنک و هویت بک فی نار جهنم.^۱ بنا بر این آرام بگیر و ساکت باش و متواضع و خوار و نرم باش و نسبت به زمین کربلا استنکاف و استکبار و طغیانی از خود نشان مده و الا تو را فرو برده و در آتش جهنم قرار می دهیم.

خدا در باره فخر فروشی زمین کربلا این گونه بیان می کند که اگر زمین کربلا نبود، مکه را خلق نمی کردم چرا که زمین کربلا این ویژگی را دارد.

اقناع اندیشه

صفوان جمال برای ما نقل کرد که او گفت: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فَضَّلَ الْأَرْضِينَ وَالْمِيَاءَ بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ فَمِنْهَا مَا تَفَاخَرَتْ وَمِنْهَا مَا بَعُثَ.

شنیدم حضرت امام صادق علیه السلام می فرمودند: خداوند تبارک و تعالی برخی از زمین، و آبها را بر بعضی دیگر تفضیل و برتری داد، پاره‌ای تفاخر و تکبر نموده و تعدادی از آنها ستم و تعدی نمودند.

فَمَا مِنْ مَاءٍ وَلَا أَرْضٍ إِلَّا عُوقِبَتْ لِتَرْكِ التَّوَّاضِعِ لِلَّهِ حَتَّى سَلَطَ اللَّهُ عَلَى الْكُفَّةِ الْمُشْرِكِينَ وَأَرْسَلَ إِلَى زَمْزَمَ مَاءً مَالِحًا حَتَّى أَفْسَدَ طَعْمَهُ مِنْ رُوِّ آبٍ وَ زَمِينٍ نَمَانِد مِگَر آنکه مورد عقاب الهی قرار گرفت زیرا تواضع و فروتنی در مقابل خدا را ترک کردند حتی خداوند متعال مشرکین را بر کعبه مسلط کرد و به زمزم آبی شور وارد نمود تا طعمش فاسد گردید.

وَإِنَّ كَرِبْلَاءَ وَمَاءَ الْفُرَاتِ أَوْلَى أَرْضٍ وَأَوْلَى مَاءٍ قَدَّسَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَبَارَكَ عَلَيْهَا فَقَالَ لَهَا تَكَلَّمِي بِمَا فَضَّلِكَ اللَّهُ فَقَالَتْ لَمَّا تَفَاخَرَتِ الْأَرْضُونَ وَالْمِيَاهُ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ وَلِي زَمِينِ كَرِبْلَا وَ آبِ فِرَاتِ اُولِيْنَ زَمِيْنِ وَ اُولِيْنَ اَبِي هِسْتَنْدِ كِه خِدَاوَنْدِ مِتْعَالِ مَقْدَسِ وَ پَاكِزِه شَانِ نَمُودِ وَ بَرَكْتِ بِه اَنهَادِ وَ سِپَسِ بِه اَن زَمِيْنِ فِرْمُودِ: سَخْنِ گُو بِه اَنچِه خِدَا تُو رَا بِه اَن فُضِيْلْتِ دَادِه مِگَرِ نَبُودِه كِه زَمِيْنِ هَا وَ اَبِ هَا بَعْضِي بَرِ بَرِخِي دِيگَرِ تَفَاخِرِ وَ تَكْبَرِ نَمُودَنْدِ؟!

قَالَتْ اَنَا اَرْضُ اللَّهِ الْمَقْدَسَةُ الْمُبَارَكَةُ الشِّفَاءُ فِي تُرْبَتِي وَمَائِي وَلَا فَخْرَ بِلِ خَاضِعَةٌ ذَلِيلَةٌ لِمَنْ فَعَلَ بِي ذَلِكَ وَلَا فَخْرَ عَلَيَّ مَنْ ذُوْنِي بَلِ شَكَرًا لِلَّهِ فَأَكْرَمَهَا وَ زَادَهَا بِتَوَاضُعِهَا وَ شُكْرِهَا لِلَّهِ بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَصْحَابِهِ ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ تَوَاضَعَ لِلَّهِ رَفَعَهُ اللَّهُ وَ مَنْ تَكَبَّرَ وَضَعَهُ اللَّهُ.^۱

زمین کربلا عرضه داشت: من زمین خدا بوده که من را مقدّس و مبارک آفرید، شفاء را در تربت و آب من قرار داد، هیچ فخری نکرده بلکه در مقابل آن کس که این فضیلت را به من داده فروتن و ذلیل می‌باشم، چنانچه بر زمین‌های دون خود نیز فخر نمی‌کنم بلکه خدا را شکر و سپاس می‌کنم پس خداوند متعال به واسطه حسین علیه السلام و اصحابش آن سرزمین را مورد اکرام قرار داد و در تواضع و فروتنی و شکرش افزود سپس حضرت ابو عبد الله علیه السلام فرمودند:

پرورش احساس

کسی که برای خدا تواضع و فروتنی کند حق تعالی او را بلند کند و کسی که تکبر نماید وی را پست و ذلیل خواهد نمود. مسلمانان به مسابقات اسب دوانی و شتردوانی و تیراندازی و امثال اینها علاقه نشان می‌دادند؛ زیرا اسلام تمرین کارهایی را که دانستن و مهارت در آنها برای سربازان ضرورت دارد، سنّت کرده است. خود رسول اکرم صلی الله علیه و آله نیز در این

گونه مسابقات شرکت می‌کرد و این بهترین تشویق مسلمانان و جوانان برای یاد گرفتن فنون بود. تا وقتی که این سنت معمول بود و پیشوایان اسلام عملاً مسلمانان را در این امور تشویق می‌کردند، روح شهامت و شجاعت و سربازی در جامعه اسلام محفوظ بود. رسول خدا گاهی اسب و گاهی شتر سوار می‌شد و شخصاً با مسابقه‌دهندگان مسابقه می‌داد. رسول خدا شتری داشت که به دوندگی معروف بود، با هر شتری که مسابقه می‌داد، برنده می‌شد؛ کم کم این فکر در برخی ساده‌لوحان پیدا شد که شاید این شتر، از آن جهت که به رسول اکرم صلی الله علیه و آله تعلق دارد، از همه جلو می‌زند. بنابراین، ممکن نیست در دنیا شتری پیدا شود که با این شتر برابری کند. تا آنکه روزی یک اعرابی بادیه نشین با شترش به مدینه آمد و مدعی شد حاضریم با شتر پیغمبر مسابقه بدهم. اصحاب پیامبر با اطمینان کامل برای تماشای این مسابقه جالب از شهر بیرون دویدند. رسول خدا صلی الله علیه و آله و مرد عرب روانه شدند و از نقطه‌ای که قرار بود مسابقه از آنجا شروع شود، شتران را به طرف تماشاچیان به حرکت درآوردند. هیجان عجیبی در تماشاچیان پیدا شده بود، اما برخلاف انتظار مردم، شتر مرد عرب، شتر پیامبر را پشت سر گذاشت. آن دسته از مسلمانان که درباره شتر پیامبر عقاید خاصی پیدا کرده بودند، از این پیشامد بسیار ناراحت شدند. رسول اکرم صلی الله علیه و آله به آنها فرمود: اینکه ناراحتی ندارد. شتر من از همه شتران جلو می‌افتاد و به خود بالید و مغرور شد، پیش خود گفت: من بالادست ندارم، اما سنت الهی است که روی هر دستی، دستی پیدا شود و پس از هر فرازی، به نشیبی برسد و هر فردی در هم شکسته شود. به این ترتیب، رسول خدا صلی الله علیه و آله ضمن بیان حکمتی آموزنده، آنها را به اشتباهشان واقف ساخت.^۱

۱. قاسم میرخلف‌زاده، داستان‌های رسول خدا، قم، روحانی، ۱۳۸۰، ص ۱۴۲.

ای که مغروری به ملک عزّ جاه و سیم و زر
 بعد امروز است رستاخیز اکبر الحذر
 کُلِّمَکُمْ رَاعٍ نَخْوَانَدِی از کلام مصطفی
 تا شوی از کُلِّمَکُمْ مَسْئُولِ جَانَا الخبیر
 اگر کسی تکبر داشته باشد می شود مثل نمرد که وقتی
 سلامتی ابراهیم علیه السلام از آتش را مشاهده کرد، گفت بزرگ
 خدایی دارد ابراهیم که او را از آتش برهانید، من می خواهم که
 بر آسمان روم و او را ببینم. اشراف مملکت گفتند که آسمان به
 غایت مرتفع است و برو رفتن بآسانی میسر نشود. نمرد نشنید
 و بفرمود تا صرحی بساختند بمدّت سه سال بغایت بلند و چون
 بر آنجا رفت، آسمان را همچنان دید که از زمین می دید بروز
 دیگر آن بنا بیفتاد. القصه چون آن صرح از پای درآمد و خلق
 بسیار هلاک شدند نمرد خشم گرفت و گفت بآسمان روم و
 با خدای ابراهیم علیه السلام که مناره مرا بیفکنند، جنگ کنم.

رفتار سازی

رسول خدا می فرماید: مَنْ تَوَاضَعَ لِلَّهِ رَفَعَهُ اللَّهُ، وَقَالَ: اِنْتَعِشْ نَعَشَكَ
 اللَّهُ، فَهُوَ فِي أَعْيُنِ النَّاسِ عَظِيمٌ وَفِي نَفْسِهِ صَغِيرٌ، وَمَنْ تَكَبَّرَ قَصَمَهُ اللَّهُ، وَ
 قَالَ: اِخْسَأْ! فَهُوَ فِي أَعْيُنِ النَّاسِ صَغِيرٌ وَفِي نَفْسِهِ كَبِيرٌ.^۱
 هر که برای خدا فروتنی کند، خداوند او را بالا برد و فرماید:
 سرفراز باش، خدا تو را سرفراز کند. پس او در چشم مردم
 بزرگ باشد و در نظر خودش کوچک؛ و هر که تکبر ورزد،
 خداوند او را درهم شکند و فرماید: دور شو (پستت باد). پس،
 او در چشم مردم کوچک باشد و در نظر خودش بزرگ.
 زمین کربلا تواضع کرد با عظمت شد جایگاه عشاق اهل
 بیت شد تربتش شفا بخش شد و در مقابل تنها صفتی را که
 خدا دوست ندارد در کسی بجز خودش وجود داشته باشد،

تکبر است. اگر کسی تکبر کرد، خدا او را به زمین خواهد زد. اثر تواضع این است که محبوب خدا و خلق خدا خواهی شد. یکی از ویژگی‌های شیعیان تواضع هست یعنی اگر می‌خواهی بدانی آیا خدا ما را جز شیعیان قرار خواهد داد، یکی از آن نشانه‌ها تواضع است.

الإمام العسكري عليه السلام: مَنْ تَوَاضَعَ فِي الدُّنْيَا لِإِخْوَانِهِ، فَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الصَّادِقِينَ، وَمِنْ شِيعَةِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَقًّا.^۱

امام عسکری علیه السلام: هرکس برای برادرانش در دنیا فروتنی کند، در نزد خدا از گروه صدیقان و از جمله پیروان علی بن ابی طالب علیه السلام خواهد بود.

بر امیر مؤمنان، دو برادر دینی (پدر و پسر) وارد شدند. پیش پایشان برخاست، احترامشان کرد، آنها را در صدر مجلس نشانند و خود، روبه‌رویشان نشست. آن‌گاه دستور غذا داد و غذا آوردند و از آن خوردند.

سپس قنبر، طشت و آفتابه‌ای چوبی و حوله‌ای برای خشک کردن آورد و خواست که بر روی دست مرد، آب بریزد. امیر مؤمنان برخاست و آفتابه را گرفت تا آب، روی دست مرد بریزد. آن مرد، خود را به خاک افکند و گفت: ای امیر مؤمنان! خداوند مرا در حالی که تو بر دستم آب می‌ریزی، بنگرد؟

فرمود: «بنشین و دستت را بشوی. خداوند عز و جل تو را می‌بیند، در حالی که برادر تو که امتیازی بر تو ندارد و بر تو برتری ندارد دارد به تو خدمت می‌کند و با این کار، ده برابر خدمت اهل دنیا را در بهشت می‌جوید و به همین نسبت، در دارایی‌هایش در بهشت».

مرد، نشست. علی علیه السلام به‌وی فرمود: «تو را به حق بزرگ

۱. الاحتجاج: ج ۲ ص ۵۱۸ ح ۳۴۰، تنبیه الخواطر: ج ۲ ص ۱۰۷، التفسیر المنسوب إلى الإمام العسكري عليه السلام: ص ۳۲۵ ح ۱۷۳ وراجع المناقب لابن شهر آشوب: ج ۲ ص ۱۰۵.

من که تو آن را می‌شناسی و حرمت می‌نهی و به تواضع تو برای خداوند که خداوند بدان، جزایت داد، بگذار من در خدمتی که به تو شرافت می‌دهد، اقدام کنم. تو را به خدا سوگند، دستت را چنان مطمئن بشوی که اگر قنبر آب بر دستت می‌ریخت، می‌شستی» و مرد، چنین کرد.^۱

این کار را باید از امیرالمؤمنین یاد بگیریم تواضع برای خدا.

۱. وَلَقَدْ وَرَدَ عَلَىٰ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامِ أَخْوَانٌ لَهُ مُؤْمِنَانِ أَبُ وَابْنٌ، فَقَامَ إِلَيْهِمَا، وَأَكْرَمَهُمَا، وَأَجْلَسَهُمَا فِي صَدْرِ مَجْلِسِهِ، وَجَلَسَ بَيْنَ أَيْدِيهِمَا، ثُمَّ أَمَرَ بِطَعَامٍ فَاحْضَرَهُ، فَأَكَلَا مِنْهُ، ثُمَّ جَاءَ قَنْبَرٌ بِطَسْتٍ وَابْرِيقٍ خَسْبٍ وَمَنْدِيلٍ لَيْبَسَ، وَجَاءَ لِيُصَبَّ عَلَىٰ يَدِ الرَّجُلِ مَاءً، فَوَثَبَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَخَذَ الْإِبْرِيقَ لِيُصَبَّ عَلَىٰ يَدِ الرَّجُلِ، فَتَمَرَّعَ الرَّجُلُ فِي التُّرَابِ وَقَالَ:

يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، اللَّهُ يَرَانِي وَأَنْتَ تَصُبُّ عَلَىٰ يَدِي؟!

قال: اقعِدْ وَاغْسِلْ يَدَكَ؛ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَرَاكَ وَأَخْوَاكَ الَّذِي لَا يَتَمَيَّزُ مِنْكَ، وَلَا يَتَفَضَّلُ عَلَيْكَ يَخْدُمُكَ، يُرِيدُ بِذَلِكَ خِدْمَةَ فِي الْجَنَّةِ مِثْلَ عَشْرَةِ أَضْعَافِ عَدَدِ أَهْلِ الدُّنْيَا، وَعَلَىٰ حَسَبِ ذَلِكَ فِي تَمَالِكِهِ فِيهَا. فَفَعَدَ الرَّجُلُ فَقَالَ لَهُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَقْسَمْتُ عَلَيْكَ بِعَظِيمِ حَقِّي الَّذِي عَرَفْتَهُ وَجَلَلْتَهُ، وَتَوَاضَعْتَ لِلَّهِ حَتَّىٰ جازَاكَ عَنْهُ بِأَنْ نَدَبْنِي لِمَا شَرَفَكَ بِهِ مِنْ خِدْمَتِي لَكَ، لِمَا عَسَلْتَ بِدَعْوَتِكَ مُطْمَئِنَّا كَمَا كُنْتَ تَعْسِلُ لَوْ كَانَ الصَّابُ عَلَيْكَ قَنْبَرًا، فَفَعَلَ الرَّجُلُ ذَلِكَ.

صبر زینبی

انگیزه سازی

یکی از نمونه‌های کامل ایمان که در قرآن توسط خداوند متعال معرفی شده بانویی جلیل القدر هستند که در بهترین شرایط زمانی زندگی می‌کردند. خانمی که در روزگار خودشان از جمله افراد سرشناس حکومت بودند و شرایط دنیوی خاصی داشتند که شاید برای ما آرزو و رویاست ولی این بانو برای خدا به تمام دنیایش پشت پا زد.

خدای متعال در قرآن کریم، برای معرفی یک نمونه‌ی کامل ایمان، این بانو را مثال میزند:

﴿وَضْرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَاتٍ فَرَعُونَ﴾

همسر فرعون الگویی ایمان شناخته شده، برای هر مرد و زنی در طول زمان تا آخر دنیا! حالا جالبه زن فرعون که به موسی ایمان آورد و دل‌بسته آن هدایتی شد که موسی علیه السلام عرضه می‌کرد. آن وقتی که زیر شکنجه‌ی فرعون قرار گرفت،

که - طبق نقل تواریخ و روایات - با همان شکنجه هم از دنیا رفت، شکنجه جسمانی او را به فغان آورد. ایشان زیر شکنجه دعایی می‌کنند:

﴿اذقالت ربّ ابن لی عندک بیتا فی الجنّة ونجّنی من فرعون وعمله﴾

از خدای متعال درخواست کرد که پروردگارا! برای من در بهشت خانه‌ای بنا کن. در واقع، طلب مرگ می‌کرد؛ می‌خواست که از دنیا برود. من را از دست فرعون و عمل گمراه کننده فرعون نجات بده، در حالی که جناب آسیه درد و رنجش درد و رنج جسمانی بود یعنی چند برادر، دو فرزند و تعداد زیادی از نزدیکان را از دست نداده بود! و مقابل چشمش به قربانگاه نرفته بودند.

یک مقایسه کوتاه بین زینب کبری و بین همسر فرعون، عظمت مقام زینب کبری را نشان می‌دهد، این رنج‌های روحی که برای زینب کبری پیش آمد برای جناب آسیه پیش نیامده بود. در روز عاشورا زینب کبری همه عزیزانش رو در مقابل چشم خودش دید که به قربانگاه رفتند و شهید شدند، فرزندان خودش را دید، قاسم را دید، عباس را دید، علی اکبر را دید، حسین ابن علی رو دید، دیگر برادران را دید، بعد از شهادت آن همه محنت‌ها را دید: تهاجم دشمن را، هتک احترام را، مسئولیت حفظ کودکان را.

عظمت این مصیبت‌ها را مگر می‌شود مقایسه کرد با مصائب جسمانی؟

زینبی که عاشق امام حسین بود وقتی آمد بالای سر برادر یه نگاه کرد فرمود: اأنت أخی؟ معلوم نیست به امام حسین علیه السلام چه کرده بودند که حضرت زینب، برادر را نشناخت!!!

باز در مقابل همه این مصائب، زینب به پروردگار عالم عرض نکرد: ﴿ربّ نجّنی﴾؛ نگفت پروردگارا! من را نجات بده. در روز عاشورا عرض کرد: پروردگارا! از ما قبول کن.

بدن عزیزترینش رو مثل گل پرپر کردند؛ اما دل به سمت

پروردگار عالم، عرض می‌کند:

خدایا! این قربانی را از ما قبول کن. وقتی از او سؤال می‌شود که چگونه دیدی؟ می‌فرماید: ما رأیت الّجیلاً.

این همه مصیبت در چشم زینب کبری زیباست؛ چون از سوی خداست، چون برای اوست، چون در راه اوست، در راه اعتلای کلمه اوست. ببینید این مقام، مقام چنین صبری، چنین دلدادگی نسبت به حق و حقیقت، چقدر متفاوت است با آن مقامی که قرآن کریم از جناب آسیه نقل می‌کند.

این، عظمت مقام زینب را نشان می‌دهد. کار برای خدا این‌جور است. لذا نام زینب و کار زینب امروز الگوست و در دنیا ماندگار است و انسانی با این مقام والا در اوج محبوبیت نزد امام زمانش است.

امام شب عاشورا از خواهرش یک تقاضا کرد و آن صبر بود و زینب کبری به زیباترین شکل این خواسته را اجابت کرد. کاری که زینب کبری کرد یعنی آن صبر عظیم، آن ایستادگی، آن تحمل مصائب و مشکلات موجب شد که امروز من و شما بتوانیم برای آقا اباعبدالله اشک بریزیم و عزاداری کنیم. برکات صبر زینب کبری آن‌قدر زیاد است که می‌شود سال‌ها از آن صحبت کرد.

رفقا اگر ما هم می‌خواهیم مثل زینب کبری محبوب و عزیز دل امام بشیم، باید از حضرت زینب یاد بگیریم که چطور صبور و مقاوم و محکم در راه امام باید ایستاد. امشب که شب شام غریبان است و شب خانم حضرت زینب به مدد ایشان می‌خوام از یکی از ارکان دین محمدی صحبت کنم که در تقرب ما به امام فوق العاده موثر است.

اقناع اندیشه

درباره صبر و حواشی آن بیش از صد و چهل آیه وجود دارد

و تعداد روایات شاید قابل شمارش نباشد اما امشب می‌خواهیم از یک زاویه تازه به مقام صابرین نگاه کنیم و آن هم اینکه صبر کیمیایی است که آگه در قلب ما جا بگیرد مس وجود ما را طلا می‌کند و در چشم امام ارزشمند می‌شیم.

یکی از عوامل مهم محبوبیت در قلب امام، مقاوم و صبور بودن. خوب دقت کنید یک محب و عاشق هر چقدر شبیه محبوب و معشوق بشد همانقدر به محبوب نزدیک می‌شود و ارزش پیدا می‌کند حالا باید ببینیم چه خلقی در امام بارز و بیشتره تا ما با داشتن آن صفت مقرب و محبوب امام بشیم. در آیه ۲۴ سوره سجده خداوند می‌فرماید:

﴿وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ﴾

یعنی خدای متعال برای موهبت امامت سببی معرفی کرده، و آن عبارت است از صبر و یقین و فرموده:

﴿لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ﴾

که بحکم این جمله، ملاک در رسیدن به مقام امامت صبر در راه خداست و فراموش نشود که در این آیه، صبر مطلق آمده، و در نتیجه می‌رساند که شایستگان مقام امامت در برابر تمامی پیشامدهایی که برای آزمایششان پیش می‌آید، صبر می‌کنند. یعنی اولین خصوصیتی که ملاک و مبنای امامت است، صبر و مقاومت است، پس چون امام در قله صبر است، خداوند او را در قله انسانیت یعنی امامت قرار می‌دهد.

آگه می‌خواهید یه عزادار واقعی برای اباعبدالله شوید و به امامتان نزدیک‌تر بشید باید خود را به مقام صابرین نزدیک کنید. پاداش یک انسان صابر رابطه محبتی است که با خدا پیدا می‌کند، او محبوب خدا می‌شود، خود خدا تو قرآن می‌فرماید: ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ﴾؛ خدا کسانی که اهل صبر هستند را دوست دارد.

شاید کسی بگه حاج آقا قبول داریم صبر ارزش زیادی داره

اما خیلی وقت‌ها اتفاقاتی میفته که دیگه طاقتمون طاق میشه و دیگه نمی‌تونیم صبر کنیم و کاسه صبرمون لب ریز میشه و من طاقت تحمل این همه سختی را ندارم...

بله بنده هم قبول دارم که خیلی سخته اما چون سخته اینهمه اجر داره؛ اصلاً قیمت بالا رو واسه جنس مرغوب میدن و گرنه جنس بی کیفیت و نامرغوب که این همه ارزش نداره.

بعضی از مواردی که برای ما اتفاق میفته در واقع خیلی عظیم و غیرقابل درک و تحمل نیست، بلکه ما احساس می‌کنیم غیر قابل تحمل هست که در اینجا باید خودمون رو تقویت کنیم.

بله ممکنه بعضی از اتفاقات واقعاً سخت باشه ولی با خودمون قرار بذاریم که سعی در تمرین داشته باشیم هر چی که از عهده ما بر میاد انجام بدیم و خودمون رو شبیه به صابرین کنیم.

شاید این داستان رو همه شنیده باشن وقتی می‌خواستند حضرت یوسف رو در بازار بفروشند، یکی از خریدارهای یوسف هم اون پیرزنی بود که تمام اموالش فقط یک کلاف نخ بود و همین رو برای فروش آورده بود.

بهش گفتن: با این کلاف که یوسف رو بهت نمی‌فروشند. گفت: می‌دونم ولی خواستم اسم من هم جزو خریدارهای یوسف باشه. فردا که نامی از خریدارای یوسف میشه اسمی از من هم باشه.

ما هم سعی کنیم خودمون رو توی صف صابرین قرار بدیم با تمام وجود خودمون رو عادت به صبر بدیم.

و به قول شاعری که میگه:

گویند که سنگ لعل شود در مقام صبر

آری شود ولی به خون جگر شود

امشب شب اخره؛ می‌خوام چند تا راهکار بهتون بگم تا بتونید در سختی‌ها راحت‌تر مقاومت کنید و ان شاء الله دست پر از مجلس خارج بشید؛ اما گفتنشون یه شرط داره، اونم اینه

که خوب گوش کنید و عزم داشته باشید بهشون عمل کنید آگه شما واقعا عزم جدی داشته باشید. ان شاء الله خود آقا اباعبدالله هم کمک می‌کنه و دستتون را می‌گیره.

پرورش احساس

اما راهکار در صبور شدن زیاده من دو تا از مهم‌ترین هاش را براتون می‌گم:

اول اینکه باور داشته باشیم عمر دنیا خیلی کوتاهه.

دیدید وقتی یک بچه از درد آمپول می‌ترسه. آمپول زن برای اینکه بچه تحمل کنه بهش می‌گه یه لحظه بیشتر نیست تا چشمت را ببندی تموم میشه. رفقا این دنیا هم یه لحظه هست و تا چشممون رو ببندیم تموم می‌شه.

آگه در سختی‌ها به ابدیت قیامت نگاه کنید خیلی راحت با سختی‌ها مقابله خواهید کرد.

خداوند در آیه آخر سوره احقاف پیامبرش را به صبر دعوت می‌کند:

﴿فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعُرْسِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ﴾

پس همان گونه که پیامبرانِ نستوه، صبر کردند، صبر کن، و برای آنان شتابزدگی به خرج مده.

بعد در ادامه آیه برای اینکه صبر راحتتر بشه به همین نکته اشاره می‌کنه:

﴿كَأَنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَوْ يَلْبِثُوا إِلَّا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ﴾

روزی که آنچه را وعده داده می‌شوند بنگرند، گویی که آنان جز ساعتی از روز را [در دنیا] نمانده‌اند، یعنی همه این سختی‌ها و آزار کفار در برابر قیامت انگار در کمتر از یه نصف روز بوده. آگه یه موقع‌هایی داشت صبرت تموم می‌شد به خودت بگو: دو ساعت مقاومت در برابر بی‌نهایت سعادت نمی‌ارزه؟!

دومین راه برای صبور بودن در بلاها توجه به بلای عظیم کربلاست.

یکی از آزاده‌های عزیز تعریف می‌کنه:

در زمان اسارت بعضی‌ها در مورد اینکه برای اهل بیت عزاداری کنیم، خیلی سخت می‌گرفتند. ایام محرم بود. دلامون برای مجلس روضه بی‌قرار شده بود تصمیم گرفتیم در اردوگاه مجلس عزاداری آقا اباعبدالله برگزار کنیم. صدای روضه که بلند شد بعضی‌ها ریختند تو اردوگاه و تا می‌تونستند بچه‌ها را زدند. سر و صورت بچه‌ها پر از خون شده بود اما به این اکتفا نکردند، و برای اینکه مقاومت ما را بشکنند، همه ما را که جمعیت زیادی بودیم، ریختند تو یه اتاق خیلی کوچک طوری که در اتاق را به سختی بستند. بچه‌ها بی‌رمق بودند و حالا حتی اندازه اینکه یه گوشه بشینن جا نبود باید تا صبح همه رو پاشون می‌ایستادند؛ خیلی‌ها دیگه تاب مقاومت نداشتند.

تو این حال بود که یکی از بچه‌های اهل دل جمله‌ای گفت که همون اتاق تبدیل به خیمه عزای اباعبدالله شد، با صدایی از ته گلو ناله کرد:

لا یوم کیومک یا اباعبدالله

بغض بچه‌ها ترکید. همه دردها و سختی‌ها از یاد رفت و یکی از زیباترین شب‌های زندگیمان شکل گرفت.

رفقا هر جا دیدید کار خیلی براتون سخت شده احساس می‌کنید نمی‌تونید تحمل کنید، به یاد سختی‌هایی که آفاتون کشید بیفتید؛ می‌بینید گرفتاری‌های شما در برابر آنها هیچ چیز نیست، بعد مشکلاتتون براتون قابل تحمل می‌شه.

برای بالا بردن صبر نگاه به رفتار اهل بیت در سختی‌ها بسیار راهگشاست. خوب دقت کنید حرفی که می‌خوام براتون بزنم را همه وقت و همه جا نمی‌شه گفت. در برابر بلا و گرفتاری هر کس عکس‌العملی دارد:

جزع

صبر

شکر

طلب

اینها عکس العمل‌های گوناگونی هستند که در مراحل مختلف از انسان سر می‌زنند.

بعضی‌ها مثل بچه‌هایی هستند که در برابر سر کشیدن دارو، داد می‌زنند، حتی اگر در دهانشان بریزی، دارو رو بیرون می‌ریزن.

یک دسته بچه‌های سربه‌راه‌تری هستند که در برابر دارو صبر می‌کنند و با سختی هم که شده آن را فرو می‌دهند.

بعضی‌ها که به بلوغ رسیده‌اند، نه آن جزع را دارند و نه این صبر را. اینها شاکرند، حتی در برابر تلخی دارو تشکر می‌کنند، در سجده زیارت عاشورا بعد از آن همه بلا چی می‌گیم:

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدَ الشَّاكِرِينَ لَكَ عَلَيَّ مُصَابِمٌ^۱

خدایا تو را سپاس می‌گویم، سپاس آنهایی که بر مصیبت‌ها شاکرند، نه صابر و نه بی‌تاب.

اهل بیت در برابر مصائب نه تنها صابرند بلکه بالاتر شاکرند. این یک مرحله است و بالاتر آنهایی هستند که نوبت گرفته‌اند تا زیر تیغ جراحی بروند. کسانی هستند که طلب می‌کنند تا تمامی بت‌هاشان شکسته شود و تمامی ضعف‌شان درمان شود.

در مناجات خمسة عشر آمده:

أَسْأَلُكَ أَنْ تَقْطَعَ عَنِّي كُلَّمَا يَفْطِنُنِي عَنْكَ

آنچه مرا از تو می‌برد، ببر. آنچه مرا از تو دور می‌کند، از من دور کن. و اهل بیت نه تنها در برابر بلا شاکرند بلکه بالاتر طالبند.

راستی چقدر فاصله است میان کسانی که در برابر

۱. مفاتیح الجنان، زیارت عاشورا.

محرومیت‌ها، عقده‌ها را بزرگ می‌بیند و میان اهل بیت که از درد، درمان ساخته‌اند و نه جزع و نه صبر، که به شکر و طلب رسیده‌اند. ما خیال می‌کنیم که آمده‌ایم تا خانه بسازیم، بزمی بسازیم و همین که خانه‌مان را خراب می‌کنند و بزممان را به هم زدند ناله می‌کنیم و بانگ برمی‌آوریم که مسلمانی نیست، که خدا نیست.

بی‌خبر! آنها می‌خواهند تو را بسازند و تو را آورده‌اند که بسازند و این است که بزمت را می‌سوزانند، که خانه‌ات را خراب می‌کنند، که محبوب‌هایت را می‌شکنند، تا بلند شوی. خرابت می‌کنند، تا آباد شوی. دیوارهایت را می‌ریزند تا به وسعت برسی. بلا مرکبی است که اهل بیت یک عمر با آن تاختند، در حالی که وقتی یک ساعت به سراغ ما می‌آید، ناله‌مان در می‌آید. بلا ما را سنگین می‌کند، دل‌مان را می‌گیرد و خسته می‌شویم. گریه‌کن‌های ابا عبدالله هر جا در برابر بلا کم آوردید یه نگاه به آیه عظیم صبر قرآن کربلا کنید تا دلتون محکم بشه نگا کنید زینب در عاشورا چه کرد.

رفتارسازی

عاشقان سید الشهداء تو زندگی باید مثل زینب کبری بشویم باید صبور باشیم در زندگی و مشکلاتمان صبر کنیم مخصوصاً در مشکلات مالی، در تحریم‌های اقتصادی، چرا که ریشه اقتصاد مقاومتی، هیئات من‌الدلة است و سلام بر لب تشنه حسین علیه السلام یعنی سلام بر خانواده‌ای که بر تشنگی صبر کردند ولی با ظالم بیعت نکردند.

ملائکه و کربلا

انگیزه سازی

جنگ بدر در هفدهم رمضان بود و شب هفدهم تقابل لشکر اسلام با لشکر مشرکین در بدر واقع و روزش جنگ بدر شروع شد. حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم در لیلۃ البدر فرمود کیست برود و برای ما از چاه آب بیاورد؟ احدی جرئت نکرد زیرا هوا بسیار سرد بود و تاریک و بادهای شدید می وزید و خوف از مشرکین داشتند جز علی علیه السلام. مشک را برداشت و رفت و طناب هم نداشت، رفت در چاه و مشک را پر از آب نمود و بیرون آمد و تا آمد خدمت پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم حضرت فرمود بسیار طول کشید. عرض کرد بادهای سخت سه مرتبه وزید، نشستم تا ساکت شود.

حضرت فرمود باد اول جبرئیل بود با هزار ملک، دوم میکائیل با هزار، سوم اسرافیل با هزار و اینها مأمور بودند که اولاً بر تو سلام کنند، سپس به یاری ما آیند و همین است مراد قائل به

اینکه در یک شب سه هزار و سه فضیلت برای امیرالمؤمنین علیه السلام بود و سه هزار ملک در شب از آسمان نازل شدند به ریاست سه ملک مقرب جبرئیل و میکائیل و اسرافیل هر یک با هزار ملک، و در اخبار دارد که با عمامه‌های سفید دارای دو تحت الحنک یکی قدام و دیگری خلف. و آیه قران نازل شد برای دلداری مؤمنان که ما شما را کمک خواهیم کرد

اقناع اندیشه

خدای متعال در قران کریم می‌فرماید:

﴿إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُمَدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُنَزَّلِينَ﴾؛ به یادآور زمانی را که گفتی به مؤمنین آیا هرگز کفایت نمی‌کند شما را اینکه خداوند مدد فرمود شما را به سه هزار ملائکه که آنها را برای نصرت شما نازل فرمود.

از آیات دیگر و اخبار متواتره که ملائکه صورت جسمانی دارند و جنگ می‌کنند و نزول و هبوط و عروج دارند مثل ملائکه‌ای که بر حضرت ابراهیم علیه السلام نازل شدند در بشارت به اسحاق و بر حضرت لوط علیه السلام در اهلاك قوم او و بر داود علیه السلام در امتحان او، و نزول هاروت و ماروت و غیر اینها، و نزول فطرس با چهار هزار ملک برای نصرت ابی عبد الله الحسین علیه السلام و نزول در رکاب حضرت بقیة الله عجل الله تعالی فرجه و غیر اینها، و توضیح آن در مجلد اول در حقیقت جنّ و ملک داده شده مراجعه شود در ذیل آیه شریفه ﴿وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ...﴾. و از کلمه منزّلین به قرینه آیه بعد که می‌فرماید مسوّمین استفاده می‌شود که این سه هزار ملک در جنگ بدر مشاهده نمی‌شدند. همین قدر می‌دیدند که سر و دست مشرکین جدا می‌شود ولی قاتل آنها دیده نمی‌شد، حتی گذشت بر امیرالمؤمنین علیه السلام هم به صورت باد وارد شدند و سلام کردند.

سؤال: آیا این خلاف عدل نیست؟

جواب: منافی با عدل نیست زیرا این ملائکه کسانی را می‌کشتند که می‌دانستند که آنها نه خود قابل هدایت هستند و نه در نسل آنها مؤمنی به وجود می‌آید، چنانچه امیرالمؤمنین علیه السلام هم این جهت را منظور داشت در جنگ‌ها، و همچنین ابی عبد الله علیه السلام در کربلا؛ به علاوه عضو فاسدی بودند که سرایت به سایر اعضا می‌نمودند و جلوگیر دیگران بودند از تشرّف به اسلام بلکه مسلمین را از بین می‌بردند و اساس اسلام در هم کوبیده می‌شد.

ملائکه برای یاری ابا عبدالله به اذن پروردگار در روز عاشورا برای یاری ابا عبدالله الحسین بر روی زمین می‌آیند

پرورش احساس

از عبد الله بن عبدالرحمن اصم نقل کرده که وی گفت: ابو عبیده بزّاز از حریر برای ما نقل کرد که وی به حضرت امام صادق علیه السلام عرض نمود:

فدایت شوم چقدر مانند شما اهل بیت در این دار فانی کم بوده و چقدر اجل شما نزدیک است با اینکه تمام این خلائق به شما احتیاج دارند! حضرت فرمودند:

هر کدام از ما صحیفه‌ای داریم که در طول مدت عمر به آنچه نیازمندیم عمل کنیم در آن ثبت و ضبط شده است پس هر گاه آنچه در صحیفه نوشته شده، منقضی گشت معلوم می‌شود اجل صاحب صحیفه فرا رسیده و در این هنگام پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم نزد وی آمده و خبر ارتحالش را اعلام نموده و از آنچه برای او نزد خداست خبر می‌دهند و حضرت امام حسین علیه السلام نیز صحیفه‌ای را که داده شده بودند قرائت فرموده و برای آن جناب اموری که باقی مانده منقضی نمی‌گردید تفسیر گردیده بود لذا آنچه می‌باید واقع شود واقع گردید و باقی ماندن

اشیائی که به وقوع نپیوست؛ لذا حضرتش به قتال شتافت پس آن اموری که باقی مانده بودند این بود که فرشتگان از حق تعالی، طلب نصرت آن حضرت را کردند و به ایشان اذن یاری داده شد پس ایشان درنگ نموده و خود را آماده برای قتال و کارزار کردند تا آن حضرت به شهادت رسیدند و پس از این واقعه فرشتگان به زمین فرود آمدند یعنی پس از انقطاع مدّت عمر آن حضرت و به شهادت رسیدن آن جناب و وقتی ملائکه این واقعه را دیدند به درگاه الهی عرض کردند:

خداوندا به ما اذن هبوط و فرود آمدن به زمین را دادی و اجازه نصرت و یاری آن حضرت را اعطاء فرمودی پس وقتی ما به زمین آمدیم که حضرتش را قبض روح کرده‌ای؟

خداوند متعال به ایشان وحی نمود که ملازم قبر آن حضرت بوده تا آن جناب را ببینید و وقتی آن حضرت از قبر خارج گشت، نصرتش نمایید و نیز بر او و بر آنچه از شما نسبت به یاری آن حضرت فوت گردیده گریه کنید و تنها شما گروه فرشتگان هستید که مختص به این خصیصه گردیده‌اید که آن جناب را یاری کرده و بر مصیبتش گریه نمایید، پس فرشتگان به خاطر آنچه از دستشان رفته بود و نتوانسته بودند به آن حضرت کمک کنند، محزون گشته و از روی جزع و حزن بر آن جناب به گریه در آمدند و هنگامی که حضرت سید الشهداء از قبر خارج گردیدند، این فرشتگان انصار و یارانش می‌باشند.^۱ در جایی آمده‌ایم که محل رفت و آمد ملائکه الهی است. امام صادق فرمودند «مَا بَيْنَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ مُتَخَلِّفُ الْمَلَائِكَةِ، مِثْلَ مِثْلِ بَنِي حَسِينِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَأْسِمَانِ هَفْتَم، مَحَلُّ رَفْتِ وَ أَمَدِ فَرَشْتِگَانِ اسْت.»

از اسحاق بن عمار نقل کرده که وی گفت: محضر مبارک حضرت ابی عبد الله علیه السلام عرض کردم: ای پسر رسول

خدا فدایت شوم؛ شب عرفه در حیره بودم، قریب سه، چهار هزار مردانی دیدم که صورت‌هایشان زیبا و بویشان خوش و لباس‌های بسیار سفید به تن داشتند و طول شب در آنجا به نماز خواندن مشغول بودند، اراده کردم به نزدیک قبر شریف رفته و آن را بوسیده و دعا‌های نزدیک قبر بخوانم ولی از کثرت خلق و ازدحام جمعیت نتوانستم خود را به قبر برسانم و وقتی صبح طلوع نمود به سجده رفته و وقتی سر از سجده برداشتم احدی از آن مردان را ندیدم.

امام علیه السلام به من فرمودند: آیا دانستی آنها چه کسانی بودند؟
عرضه داشتم: فدایت شوم، خیر.

امام علیه السلام فرمودند: پدرم از پدرشان به من خبر دادند که چهار هزار فرشته به حضرت امام حسین علیه السلام مرور کردند در حالی که آن حضرت شهید شده بودند پس آن فرشتگان به آسمان عروج کردند و حق تعالی به ایشان وحی فرمود:

ای گروه فرشتگان به پسر حبیب و برگزیده‌ام حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم مرور نمودید در حالی که او کشته و مقهور و مظلوم بود پس چرا او را کمک نکردید؟

پس به زمین فرود آید و ملازم قبرش بوده و با حالی ژولیده و گرفته تا روز قیامت بر او بگریید، پس این فرشتگان نزد قبر بوده تا قیامت به پا شود.^۱

۱. عَنْهُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَادٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ جُعِلَتْ فِدَاكَ يَا أَبَنَ رَسُولِ اللَّهِ كُنْتُ فِي الْحَيْرَةِ لَيْلَةً عَرَفَةَ فَرَأَيْتُ نَحْوًا مِنْ ثَلَاثَةِ أَلْفٍ أَوْ أَرْبَعَةِ أَلْفٍ رَجُلٍ جَمِيلَةٍ وَجُوهُهُمْ طَيِّبَةٌ رِيحُهُمْ شَدِيدَةٌ يَبَاحُضُ تِيَابَهُمْ يُصَلُّونَ اللَّيْلَ أَجْمَعُ فَلَقَدْ كُنْتُ أُرِيدُ أَنْ آتِيَ قَبْرَ الْمُحْسِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَقْبَلَهُ وَأَدْعُو بِدَعْوَاتِي فَمَا كُنْتُ أَصِلُ إِلَيْهِ مِنْ كَثْرَةِ الْخَلْقِ فَلَمَّا طَلَعَ الْفَجْرُ سَجَدْتُ سَجْدَةً فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَلَمْ أَرَ مِنْهُمْ أَحَدًا فَقَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَدْرِي مَنْ هَؤُلَاءِ قُلْتُ لَا جُعِلَتْ فِدَاكَ فَقَالَ أَخْبَرَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ قَالَ مَرَّ بِالْمُحْسِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَرْبَعَةَ أَلْفٍ مَلَكَ وَهُوَ يُقَاتِلُ فَعَرَجُوا إِلَى السَّمَاءِ فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَا مَعْشَرَ الْمَلَائِكَةِ مَرَرْتُمْ بِأَبْنِ حَبِيبِي وَصَفِيِّ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَهُوَ يُقَاتِلُ وَيُضْطَهَدُ مَظْلُومًا قَلَمُ تَنْصُرُوهُ، فَانزِلُوا إِلَى الْأَرْضِ إِلَى قَبْرِهِ فَابْكُوهُ شُعْنًا غَيْرَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَهَمَّ عَنْكَ إِلَى أَنْ تَقُومَ الْقِيَامَةَ [السَّاعَةَ].

خوشا به حال زائران ابی عبد الله الحسین که ملائکه با آنها دیدار می کنند لحظه های که در این جا هستید را قدر بدانید حضور ملائکه را با باور کنید روایتی در کتاب کامل زیارات هست که واقعاً زیبا و شور انگیز هست.

همانطور که می دانید کتاب کامل زیارات از کتاب هایی هست که تمام روایات آن قابل استناد می باشد در این روایت امام صادق علیه السلام می فرماید **أَرْبَعَةُ آلَافِ مَلَكٍ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ شُعْتُ غُرْبِيَّ كَوْنَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ رَئِيسُهُمْ مَلَكٌ يُقَالُ لَهُ مَنْصُورٌ وَلَا يَزُورُهُ زَائِرٌ إِلَّا اسْتَقْبَلُوهُ وَلَا يُودَعُهُ مُودِعٌ إِلَّا سَعَوْهُ وَلَا يَمْرُضُ إِلَّا عَادُوهُ. وَلَا يَمُوتُ إِلَّا صَلَّى عَلَيْهِ وَوَعَلَى جَنَازَتِهِ] وَاسْتَغْفَرُوا لَهُ بَعْدَ مَوْتِهِ.**

چهار هزار فرشته در اطراف قبر حضرت حسین بن علی علیهما السلام بوده که جملگی ژولیده و گرفته و حزين می باشند و تا روز قیامت بر آن جناب می گریند، رئیس ایشان فرشته ای است که به او منصور گفته می شود، هیچ زائری به زیارت آن حضرت نمی رود مگر آنکه این فرشتگان به استقبالش می روند و هیچ وداع کننده ای با قبر آن حضرت وداع نکرده مگر آنکه این فرشتگان مشایعتش می کنند و مریض نمی شود مگر آنکه عبادتش کرده و نمی میرد مگر آنکه ایشان بر جنازه اش نماز خوانده و از خدا طلب آمرزش برایش می کنند.

روایت این را بیان می کند که شما عاشقان ابا عبدالله وقتی به زیارت می روید، ملائکه به استقبال شما می آیند و وقتی برمی گردید، ملائکه با شما وداع می کنند. خوشا به سعادت شما!

رفتار سازی

ملائکه ای زائر ابا عبدالله هستند که مدام در حال گریه و زاری می باشند؛ ملائکه ای که ژولیده هستند با روضه های که ما می خوانیم، گریه می کنند؛ برای دعا های ما آمین می گویند. این مدت که در این جا هستیم، با خودمان خلوت کنیم و

برای زندگیمان برنامه‌ریزی کنیم، تکلیف خودمون رو با خدای خودمون تو زندگی مشخص کنیم و به فکر قیامت باشیم و برای مصائب اهل بیت و ابا عبدالله گریه کنیم. بریم با ابا عبدالله خلوت کنیم چرا که ملائکه خواهند دید، اهل بیت می‌بینند این گریه‌های ما را و روزی که ملائکه برای قبض روح ما می‌آیند اهل بیت سفارش ما را به ملائکه خواهند کرد.

شخصی به نام مسمع از اهل بصره بود. مسمع بن عبد الملک بصری نقل کرده که وی گفت: حضرت ابو عبد الله علیه السلام به من فرمودند: ای مسمع تو از اهل عراق هستی، آیا به زیارت قبر حسین علیه السلام می‌روی؟

عرض کردم: خیر، من نزد اهل بصره مردی مشهور هستم و نزد ما کسانی هستند که خواسته این خلیفه را طالب بوده و دشمنان ما از گروه ناصبی‌ها و غیر ایشان بسیار بوده و من در امان نیستم از اینکه حال من را نزد پسر سلیمان گزارش کنند. در نتیجه او با من کاری کند که عبرت دیگران گردد، لذا احتیاط کرده و به زیارت آن حضرت نمی‌روم. حضرت به من فرمودند: آیا یاد می‌کنی مصائبی را که برای آن جناب فراهم کرده و آزار و اذیت‌هایی که به حضرتش روا داشتند؟ عرض کردم: بلی.

حضرت فرمودند: آیا به جزع و فزع می‌آیی؟

عرض کردم: بلی به خدا قسم و به خاطر یاد کردن مصائب آن بزرگوار چنان غمگین و حزین می‌شوم که اهل و عیالم اثر آن را در من مشاهده می‌کنند و چنان حالم دگرگون می‌شود که از خوردن طعام و غذا امتناع نموده و به وضوح علائم حزن و اندوه در صورتم نمایان می‌گردد.

حضرت فرمودند: خدا رحمت کند اشک‌های تو را (یعنی خدا به واسطه این اشک‌ها تو را رحمت نماید) **أَمَّا إِنَّكَ سَتَرَى عِنْدَ مَوْتِكَ حُضُورَ آبَائِي لَكَ. وَوَصِيَّتَهُمْ مَلِكَ الْمَوْتِ بِكَ وَمَا يَلْقَوْنَكَ بِهِ مِنَ الْبِسَارَةِ أَفْضَلُ وَتِلْكَ الْمَوْتِ أَرْقُ عَلَيْكَ وَأَشَدُّ رَحْمَةً لَكَ مِنَ الْأُمِّ الْشَّفِيقَةِ عَلَى وَلَدِهَا**

قَالَ ثُمَّ اسْتَعْبَرْتُ وَاسْتَعْبَرْتُ مَعَهُ. فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى خَلْقِهِ بِالرَّحْمَةِ وَحَضَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ بِالرَّحْمَةِ.

توجه داشته باش حتماً و عن قریب هنگام مرگ اجدادم را بالای سرت خواهی دید که ملک الموت سفارش تو را خواهند نمود و بشارتی که به تو خواهند داد برتر و بالاتر از هر چیزی است و خواهی دید که ملک الموت از مادر مهربان به فرزندش به تو مهربان تر و رحیم تر خواهد بود. اینها مقداری از ثواب و اثرات گریه بر سید الشهدا می باشد.

در مسیر بازگشت

عهد انتظار

انگیزه سازی

امام حسین علیه السلام در موقع حرکت به سمت کوفه فرمود: مَنْ كَانَ بَادِلًا فِينَا مُجْتَمِعًا وَمَوْطِنًا عَلَيَّ لِقَاءِ اللَّهِ نَفْسُهُ فَلْيَرْحَلْ مَعَنَا «کسی که حاضر است تا آخرین قطره خونس، در این راه جانفشانی کند، من را همراهی کند» و اینها برای جان فشانی با آقا حرکت کرده بودند؛ اما هر چه منزلگاهها سپری می شد، انسان هایی که هدف خاصی نداشتند، یواش یواش از لشکر امام جدا شدند تا جایی که امام در منزلگاه زیباله رو به همراهانش کرد و فرمود: وَقَدْ خَذَلْنَا شِيعَتَنَا^۲ شیعیان ما، ما رو کوچک شمرده اند، ما رو تنها گذاشتن، فَمَنْ أَحَبَّ مِنْكُمْ الْإِصْرَافَ فَلْيُنْصِرِفْ^۳. هر که دوست داره برگرده، برگرده. و خیلی از کسانی که تا آنجا آمده بودند، برگشتند و

۱. اللهوف علی قتلی الطفوف / ترجمه فهری، النص، ص ۶۲

۲. بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۴۴، ص ۳۷۵

۳. همان

مانند اسم این منزل به زباله‌دان تاریخ رفتند و خسر دنیا و
الآخره شدند. چرا؟ چون که خود را آماده نکرده بودند.

یک سؤال اساسی که ما باید از خودمان بپرسیم این است که
اگر امام ما هم از ما کمک بخواهد، مایی که تشنه زیارت امام
حسین هستیم، چه کار می‌کنیم؟

اقناع اندیشه

برای اینکه بدانیم جزء آنهایی هستیم که لَبِیک می‌گوییم یا نه،
باید فلسفه زیارت اربعین را بدانیم. زیارتی که اهل بیت علیه السلام
این قدر توصیه کردند تا جایی که امام باقر علیه السلام می‌فرماید: قَالَ
لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنَ الْفَضْلِ لَأَتَوْا سُوقًا.^۱

باید خود زیارت‌نامه اربعین را با دقت بخوانیم. فرازهای
جالبی در این زیارت‌نامه آمده است که ما در این چند دقیقه به
یکی از فرازهای زیارت کار داریم: وَأَشْهَدُ أَنِّي بِكُمْ مُؤْمِنٌ و گواهی
دهم که من به شما ایمان دارم وَبِإِيَابِكُمْ مُوقِنٌ بِشَرَايِعِ دِينِي وَخَوَاتِيمِ
عَمَلِي وَقَلْبِي لِقَلْبِكُمْ سَلِمٌ، و به بازگشتان یقین دارم با قوانین دینم
و عواقب کردارم و دلم تسلیم دل شما است وَأَمْرِي لِأَمْرِكُمْ مُتَّبِعٌ
و نُضْرَتِي لَكُمْ مُعَلَّقَةٌ حَتَّى يَأْذَنَ اللَّهُ لَكُمْ، و کارم پیرو کار شما است
و یاریم برایتان آماده است تا آن که خدا در ظهورتان اجازه
دهد یعنی تمام فلسفه زیارت اربعین ابا عبدالله الحسین، یاری
امام زمان است یا بهتر بگوییم وقتی می‌گوییم وَنُضْرَتِي لَكُمْ مُعَلَّقَةٌ
حَتَّى يَأْذَنَ اللَّهُ لَكُمْ، آماده جان فشانی در رکاب حضرت حجت
هستند یا امام زمان ما با شما عهد می‌بندیم و منتظر شما در امر
فرج می‌مانیم. نشویم مانند کسی که شهید آوینی در وصفش
می‌گفت: برخی امام گذشته را عاشقند! امام حاضر را نه...
می‌دانی چرا؟ چون امام گذشته را آن‌گونه که بخواهند تفسیر

۱. وسائل الشیعه/ج ۱۴/ص ۴۵۳

۲. تهذیب الأحکام (تحقیق خراسان)، ج ۶، ص ۱۱۵

می‌کنند؛ اما امام حاضر را باید فرمان ببرند شاید دلیلش این باشد که ما هم مثل خیلی‌ها امر ظهور برایمان خیلی مهم نیست و این است که اولویت با کارهای دیگرمان است مانند کسانی که ادعا و دل سپرده و اشتیاق زیاد و وافر دارند اما وقتی سر دو راهی می‌رسند کارهایی دنیایی خود برایش مهم‌تر است.

بنده خدایی بود از صالحان و خیران شهر بصره؛ او در بصره دکان عطاری داشت، روزی در مغازه نشسته بود که دو نفر برای خرید سدر و کافور به در دکان او آمدند. از گفتار و سیمای آنان چنین فهمید که اهل بصره نیستند و از شخصیت‌های بزرگوار می‌باشند. از حال و دیار آنان پرسید، آنها کتمان کردند. هرچه اصرار کرد، آنان از پاسخ دادن طفره می‌رفتند. سرانجام آن دو نفر را قسم به حضرت رسول صلی الله علیه و آله می‌دهد که خود را معرفی کنند. آنان می‌گویند: «ما از ملازمان و چاکران درگاه مبارک حضرت ولی عصر حجت ابن الحسن العسکری علیه السلام هستیم، شخصی از نوکران آن درگاه با عظمت از دنیا رفته است، صاحب آن ناحیه مقدسه ما را مأمور کرد که از تو سدر و کافور خریداری کنیم.» عطار می‌گوید: فهمیدم که آنها از یاران آن حضرت هستند، بی‌اختیار به دست و پای ایشان افتادم و تضرع و زاری کردم که حتماً باید مرا به آن حضرت برسانید. تا آقا را یاری کنم مانند ما که به آقا عرضه می‌داریم وَنُضْرَتِي لَكُمْ لَكُمْ مَعَلَّغٌ یعنی آماده یاری هستیم.

یاران حضرت، مشرف شدن به حضور آن سرور را منوط به اجازه آقا دانستند.

عطار می‌گفت: مرا به نزدیک آن حضرت ببرید، اگر اجازه داد، زهی سعادت و گرنه که هیچ؟! آنان از اقدام به این کار خودداری می‌کنند، ولی چون می‌بینند او با کمال پافشاری دست‌بردار نیست، درخواست او را اجابت می‌کردند.

خود عطار می‌گفت: بسیار خوشحال شدم و سر از پا

نمی‌شناختم، چون داشتم برای یاری آقا داشتم می‌رفتم. با شتاب تمام سدر و کافور را به آنها داده، در مغازه را بستم و به دنبال آنها روانه شدم تا به ساحل دریای عمان رسیدیم.

آن دو نفر بدون احتیاج به کشتی روی آب روانه حرکت کردند. من ترسیدم که غرق شوم، ایستادم. آنان متوجه من شدند و گفتند: «مترس! خدا را به حضرت حجت علیه السلام قسم بده، و رهسپار شو!» من چنین کردم و بر روی آب، مانند زمین خشک به دنبال آنها راه افتادم. در وسط‌های دریا بودیم، دیدم ابرها پشت سر هم در آمده و هوا صورت بارانی گرفت و شروع به باریدن کرد، اتفاقاً من در همان روز صابون پخته بودم و بر پشت بام مغازه گذاشته بودم تا به وسیله تابش آفتاب خشک شوند، همین که باران را دیدم به خیال صابون‌ها افتادم و پریشان خاطر شدم، به محض این خیال مادی، ناگهان پاهایم در آب فرو رفت، به دست و پا و تضرع افتادم، آن دو نفر به من توجه کرده و عجز و ذلت مرا مشاهده نمودند، بی‌درنگ به عقب برگشته، دست مرا گرفتند و از آب بیرون کشیدند.

گفتند: این پیشامد، اثر آن خاطره صابون بود؛ بار دیگر خدا را به حضرت حجت علیه السلام قسم بده، تا تو را در آب حفظ کند! من نیز استغاثه نموده و چنین کردم مثل بار اول، روی آب با آنان رهسپار شدم. وقتی که به ساحل دریا رسیدیم، خیمه و چادری را دیدم که همانند «شجره طور سینا» از آن ساطع و آن فضا را روشن کرده بود.

همراهان گفتند: «تمام مقصود تو در میان این پرده است.» با هم به راه خود ادامه دادیم تا نزدیک چادر رسیدیم. یکی از همراهان، پیش‌تر رفت تا برای من اجازه ورود بگیرد. چادر را خوب می‌دیدم و سخن آن بزرگوار را می‌شنیدم ولی وجود نازنینش را نمی‌دیدم. آن شخص درباره مشرف شدن من به حضور مبارکش اجازه خواست. آن جناب فرمود: رده‌فانه

رجل صابونی؛ به او اجازه ندهید و او را رد کنید، زیرا او مردی صابون‌دوست و مادی است. یعنی او هنوز دل را از تعلقات دنیای دنی خالی نکرده، و و لیاقت حضور در این درگاه را ندارد.^۱

و دلیل اصلی اینکه اقا امام زمان نمی‌آید این است که ما مضطر نشده‌ایم بعضی‌ها فکر می‌کنند باید صرفاً علم و اطلاعات ما نسبت به ایشان نیست. حتی صرفاً معرفت‌های قلبی ما نیست. چون که ما خودمان برای باری حضرت آماده نکرده‌ایم و چرا هنوز برای نصرت آقا آماده نشده‌ایم. چون هنوز دردمند نشده‌ایم و مضطر به او نشده‌ایم.

اینها ما را می‌رساند به اینکه ما بفهمیم راه فقط اوست. طبق همان آیه اضطرار که در سوره نمل، آیه ۶۲ خداوند متعال فرمود، خداوند جواب شخص مضطر را می‌دهد. ﴿أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ﴾^۲ این همه گرفتاری‌ها در عالم به خاطر این است که شیعه، هنوز غربت و غیبت امامش را درک نکرده است.

اضطرار و دردمندی ما به حضرت حجت و امام زمان علیه السلام سه نوع است. می‌تواند با سه سبب حاصل شود. اولین سبب که ما را برای نصرت یاری می‌کند این است که اضطرار به خاطر دنیا حاصل شود.

پرورش احساس

حاجات دنیایی ما را دردمند امام زمان کرده است. مثل مرضی، قرض، گرفتاری، خانه نداشتن، ازدواج، و به خاطر هزار و یک بلا و مشکلات توسط به حضرت کنیم، بعضی‌ها

۱. به نقل از: محمد لک علی آبادی، دلشدگان: شرح حال و کرامات اولیاء الهی،

صص. ۷۰-۷۲

۲. نمل/۶۲

که دردشان خیلی زیاد است، گرفتاری‌هایشان خیلی زیاد است و می‌فهمند که جای دیگر کارگشا نیست، مضطر حضرت می‌شوند و توسلاتی به او دارند. این یک نوع اضطرار است که سبب آن رسیدن به امور دنیایی است. همین دردهایی که ما گرفتار آن هستیم.

ببینید این هیچ اشکالی ندارد خیلی هم خوب است که کسی به خاطر گرفتاری‌هایش در خانه امام زمان برود. چله بگیرد، گرفتاری‌های دنیوی دردش آورده است. هیچ اشکالی هم ندارد. آدم پیش غریبه نمی‌رود. پیش ولی خدا می‌رود. منتهی این گونه مضطر شدن یک عیب دارد. آن عیبی که دارد: آن موقع که حاجت‌مان را دادند و کار ما راه افتاد، دیگر او را فراموش کنیم. یا اگر مصلحت دیدند و حاجت ما را ندادند، با آنها قهر کنیم؛ چون ما دنبال حاجت‌مان بودیم. این همان است که در قرآن می‌گوید: بعضی‌ها وقتی در کشتی قرار گرفتند و دچار امواج بلا می‌شوند، ﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ﴾^۱ با اخلاص خدا را می‌خوانند. ﴿فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ﴾ وقتی نجاتشان دادیم، به هر حال کارشان راه افتاد، ﴿إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾ دوباره به همان شکل برمی‌گردند.

نباید خودمان به این حد اکتفا کنیم. حاجت‌مان را ببریم؛ چون در روایات متعدد داریم نمک طعامتان را هم از ما بخواهید. کنایه از کوچکترین چیزهای زندگی است. چه اشکالی دارد آدم برای این چیزها هم مرتب در خانه امام زمان علیه السلام برود؟ مرتب در خانه خدا برود؟ گاهی آدم به این بهانه‌ها در خانه امام زمان می‌رود. یک چیز بالاتر گیرش می‌آید. عیبی ندارد ولی نباید به این اکتفا کرد. یاد امام زمان فقط نباید موقع گریه‌ها و مشکلات باشد.

یک آقایی در قم بود از علمای بزرگوار بود و الآن هم

زنده هستند. ایشان می فرمود: من در جوانی یک زمانی فقر شدیدی پیدا کرده بودم. ما یحتاج اولیه ام را نداشتیم. نشستیم در حجره، یک عریضه ای، یک نامه ای، برای امام زمان نوشتیم و حاجاتم را در آن ذکر کردم. مثلاً چند کیلو گوشت می خواهم. چقدر برنج می خواهم. چقدر روغن می خواهم. اینها را نوشتیم. اینها که تمام شد، به محض اینکه تمام شد دیدم در می زنند. رفتم در را باز کردم دیدم یک کسی روی سرش عبا کشیده و چهره اش درست پیدا نیست. یک کیسه بزرگی در دستش گذاشت جلوی سکوی، جلوی حجره گفت: این آن چیزهایی است که می خواستی. اما امام زمان را فقط برای اینها نخواهید. امام زمان را فقط برای این چهار کیلو برنج و گوشت و روغن نخواهید. می گوید: من دقت کردم بینم چه کسی است. دیدم خدا رحمت کند حاج آقای فخر تهرانی یکی از خوبانی بود که به هر حال خیلی از کسانی که در قم بودند یادشان هست. چند سالی است که از دنیا رفته است. آن حواله را آورد ولی یک تذکری هم داد که فقط در این حد نخواهید.^۱

قسم دوم که باعث می شود آماده یاری و نصرت حضرت باشیم درد آخرت است. کسی که درد آخرت دارد مضطر به حجت می شود. در قسم اول درد دنیا باعث شد که آدم دردمند حضرت شود. در قسم دوم کسی که درد آخرت دارد. درد ابدیت دارد.

قسم سوم که باعث می شود آماده یاری و نصرت حضرت باشیم اضطراب به ولی خدا پیدا است. به خاطر خدا یعنی چون درد خدا دارد، نه درد دنیا و حوائج دنیا، و گرفتاری های دنیا، نه درد آخرت، رسیدن بهشت و نرفتن به جهنم، بلکه درد خدا دارد. می خواهد به خدا برسد. مگر نمی شود یک کسی درد دوستش را داشته باشد که دور از او است. کسی که دوست

۱. به نقل از حجت الاسلام والمسلمین عالی.

خدا و محب خدا بشود و عاشق خدا شود، خوب درد دارد. این دردش اصلاً از همه دردها هم بیشتر است. این درد از همه دردها هم بیشتر است.

آن وقت طبیعتاً می‌داند که اگر بخواهد، به خدا برسد، از راهش باید برود. ار هر راهی که نمی‌شود به خدا رسید. شیطان هم می‌خواست از خودش یک راه من‌درآوردی در بیاورد و به خدا برسد، ولی جز رَجَم هیچی نصیب او نشد با وجود شش هزار سال عبادت.

از هر راهی نمی‌شود. صراط یکی بیشتر نیست. صراط مستقیم یکی بیشتر نیست و قطعاً در آن یکی اهل بیت هستند. مگر می‌شود آدم راه را ترسیم کند؟ صراط مستقیم این است که آدم را به خدا برساند مگر می‌شود اهل بیت در آن نباشند. خوب اگر اهل بیت هستند، باید راه را با اینها رفت. مضطر او شد و دست به دامن او شد که او تو را به خدا می‌رساند.

ببینید این تیپ آدم‌ها، که درد خود خدا را دارند، اینها کسانی هستند که کارهایی را که در زندگی‌شان انجام می‌دهند، کارهایشان برای رضایت خداست. من این کار را انجام می‌دهم، دنبال این نیستم که چیزی به من بدهند یا ندهند، دادند دادند، ندادند، نداند. همین هم خدا خوشش می‌آید. من این کار را انجام می‌دهم چون می‌دانم روی لب امام زمان لبخند می‌آید. ببینید کارها روی دوستی است. اصلاً منتظر نیست چیزی به من بدهند. همین که او خوشش بیاید، کافی است.

مرحوم آ سید کریم محمودی تهرانی، حدود شصت سال پیش در همین تهران بود. خوبان و بزرگان تهران همه ارادت داشتند به این سید کریم محمودی تهرانی، معروف بود به سید کریم کفاش. چون یک دکّه پینه‌دوزی و کفاشی داشت. ایشان تشرفات متعددی خدمت حضرت ولی عصر داشت، البته بی‌سر و صدا و فقط خواص می‌دانستند. خیلی حالت خاصی

داشت. نقل می‌کنند در یک از تشرفات خدمت حضرت ولی عصر علیه السلام، آقا جای او را در بهشت به او نشان داد. اولین سؤالی که کرد این بود که آقا شما هم آنجا هستید؟ حضرت فرمود: نه! چون جای حضرت خیلی بالاتر است. آنجا نیست. سید کریم کفاش گفت: آقا من هم آنجا را نمی‌خواهم. جایی که شما نباشی به چه درد من می‌خورد؟

انسان می‌تواند به جایی برسد که وقتی امام او را می‌بیند، خوشحال شود، مثل داود بن کثیر رقی که یک روز پس از اینکه داود از نزد امام صادق علیه السلام خارج شد، امام به اطرافیانش فرمود: «هر کس دوست دارد یکی از اصحاب قائم را ببیند، به این شخص نظر کند»^۱ و یا در جایی دیگر فرمودند: «داود رقی نزد من به منزله مقداد است نزد رسول خدا»^۲ یکی از خصوصیات او تقوا و پرهیز از گناهان است.

رفتارسازی

مایی که در این پیاده روی عظیم آمدیم، باید خود را برای نصرت امام زمان آماده کنیم و لازم است مثل داود بن کثیر رقی اهتمام به ترک گناه داشته باشیم. اینجا جایی است باید با امامان عهد ببندیم که وقتی به گناه روبری می‌شویم بی تفاوت نباشیم، گناهایی که به نظر ما کوچک هستند را کوچک نشماریم و به قول معروف به کوچکی گناه نگاه نکن، به این نگاه کن که نافرمانی چه کسی را داری انجام می‌دهی.

وقتی وارد شهرهایمان شدیم، مراقب نگاه‌هایمان باشیم مراقب رزق‌مان باشیم نکند که ما بیاییم کربلا ولی رزقمان حرام باشد چون که چیزی ما را دروُضْرَتِي لَكُمْ مُعَلَّأً آماده می‌کند اهتمام بر ترک گناه است.

۱. تحفه الاحباب، شماره ۱۸۷ ص ۱۴۷ از رجال کشی و تنقیح المقال

۲. ابن بابویه، کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۴۹۵؛ کشی، ص ۴۰۲

زندگی حسینی

با توجه به دعای شهید همت

انگیزه سازی

در جوانی به سراغ کشتی رفت. سنگین وزن کشتی می گرفت. خیلی خوب پله‌های ترقی را یکی پس از دیگری طی می کرد. قهرمان جوانان، نایب قهرمان بزرگسالان، دعوت به اردوی تیم ملی کشتی فرنگی. همراهی تیم المپیک ایران و...

اما اینها همه ماجرا نبود. قدرت بدنی، شجاعت، نبود راهنما، رفقای نااهل و... همه دست به دست هم داد. انسانی به وجود آمد که کسی جلودارش نبود؛ هرشب کاباره، دعوا، چاقوکشی و... با همه این لات بازی‌ها، دوستان نزدیکش دربارهاش می گفتند: هیچگاه ندیدیم که در محرم و صفر لب به نجاست‌های کاباره بزنه. ماه رمضان را همیشه روزه می گرفت و نماز می خواند.

دوستش تعریف می کنه: تو ایام محرم ساواک شاهرخ رو

با چند نفر دیگه از گنده‌لات‌های شرق و جنوب شرق تهران دعوت کرده بود. من هم همراه شاهرخ بودم. جلسه که شروع شد، نماینده ساواک تهران گفت: چند روزی هست که در تهران شاهد اعتصاب و تظاهرات هستیم. خواهش ما از شما و آدم‌هاتون اینه که ما رو کمک کنید. توی تظاهرات‌ها شما جلوی مردم رو بگیرید، مردم رو بزنید. ما هم از شما همه گونه حمایت می‌کنیم. پول به اندازه کافی در اختیار شما خواهیم گذاشت. جوایز خوبی هم از طرف اعلی حضرت به شما تقدیم خواهد شد.

جلسه که تمام شد، همه از تعداد نوچه‌ها و آدم‌هاشون می‌گفتن و پول می‌گرفتن، اما شاهرخ گفت: باید فکر کنم، بعداً خبر می‌دم. بعد هم به من گفت: الان اوایل محرم، مردم عزادار امام حسین علیه السلام هستند. من بعد از عاشورا خبر می‌دم. در عاشورای سال پنجاه و هفت، ساواک به بسیاری از هیئت‌ها اجازه حرکت در خیابان را نمی‌داد. اما با صحبت‌های شاهرخ، دسته هیئت جوادالائمه میدان قیام، مجوز گرفت. صبح عاشورا دسته حرکت کرد. ظهر هم به حسینیه برگشت.

شاهرخ میاندار دسته بود. محکم و با دو دست سینه می‌زد. نمی‌دانم چرا، اما آن روز حال و هوای شاهرخ با سال‌های قبل خیلی متفاوت بود. موقع ناهار، حاج آقا تهرانی کنار شاهرخ نشسته بود. بعد از صرف غذا، مردم به خانه‌هایشان رفتند. حاج آقا با شاهرخ شروع به صحبت کرد. ما چند نفر هم آمدیم و کنار حاج آقا نشستیم. صحبت‌های او به قدری زیبا بود که گذر زمان را حس نمی‌کردیم.

این صحبت‌ها تا اذان مغرب طول کشید. بسیار هم اثر بخش بود. من شک ندارم اولین جرقه‌های هدایت ما در همان عصر عاشورا زده شد بعد ها شاهرخ شهید شد و جنازش برنگشت و مفقود الجسد شد حالا شاید سؤال این باشه که چه عاملی

باعث شد که شاهرخ با اون سابقه بیاد شهید بشه

اقناع اندیشه

شاید بشه جواب رو این طوری داد همین که شاهرخ خواست و تونست زندگیش رو حسینی کنه رمز موفقیت شاهرخ بود راستی سؤال اینه که ما هم زندگیمون حسینیه پس ما چه کار کنیم تا عاقبت هامون ختم به خیر بشه؟ شاید بهتره این طوری با هم صحبت کنیم که بیاید نوع زندگی هامون رو با معیار زندگی امام حسین بسنجیم. چون می دونید که چند نوع سبک زندگی داریم:

۱. سبک زندگی اسلامی.

۲. سبک زندگی غربی.

در مورد زندگی غربی ما نمی خوایم زیاد صحبت کنیم چون به طور یقین و حتم همه شما زیاد از اون وضع زندگی ها شنیدید و ماها هیچ کدوم حالا که اومدیم اینجا می خوایم این رو بگیم که ما اون طریقه زندگی رو داشته باشیم چون نتیجه اون زندگی چیزی جز قتل و غارت و پوچی نیست بحث و معیار زندگی اسلامی هست.

تو همین دعای اربعین در اول همین زیارت پر معنا بعد از سلام دادن؛ امام صادق فرمودند که حسین جان تو کسی هستی که **عِشْتَ سَعِيداً وَ قَتِلْتَ مَظْلُوماً** یعنی شما کسی هستی که زندگی پاکی داشتی یعنی الآن باید زندگی ما همه مثل زندگی ابا عبد الله باشد.

اگه الآن هم داریم از سبک زندگی امام حسین صحبت می کنیم، منظورمون این نیست که بریم تو خونه کاه گلی زندگی کنیم یا دیگه سوار ماشین یا این جور وسیله ها نشیم؛ نه اینها همه خوبه؛ فقط باید درست زندگی کنیم. اون طوری که خود ائمه به اون راضی هستند. قرآن برای همه ما یک نمونه معرفی

کرده که همه ما باید اون طوری باشیم، اون نمونه خیلی خوب خود حضرت رسول هستند که قرآن می فرماید ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾

در صدر اسلام که پیامبر در رأس حکومت مسلمانان قرار داشت، مساجد به عنوان مرکزی برای هم اندیشی و اداره امور مسلمانان نیز شناخته می شد و پیامبر رحمت حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله نیز دیدارهای خود با مسلمانان را در همان مساجد برگزار و مشکلات آنها را بررسی می کرد. اما برخورد پیامبر چگونه بود و ایشان در مساجد جایگاه ویژه ای برای خود قائل می شدند و یا خود را از دیگر مردم جدا می کردند؟ طریق نشستن ایشان در مساجد با سایر مسلمانان به صورت دایره ای بود. به طوری که وقتی غریبه ای به مسجدی که پیامبر در آن حضور می یافت وارد می شد به واسطه اینکه همه دور هم و دایره می نشستند قادر به تشخیص فخر کاینات نبود. این فقط به این دلیل بود که مردم از رسول خدا حتی طریقه نشستن را هم یاد بگیرند.

پرورش احساس

حالا اگه ما سبک زندگیمون حسینی بشه، چه اتفاقی تو زندگیمون می افته؟ ما هم می شیم مثل خیلی از شهدا که آرزوشون این بود که مثل امام حسین زندگی کنند مثلاً شهید حاج ابراهیم همت تو دنیا یه آرزو بیشتر نداشت، اون هم این که: خدایا ما را حسینی زنده بدار، حسینی بمیران و حسینی محشور فرما، آخرش هم به آرزویش رسید، وقتی در جزیره مجنون ترکش خمپاره خورد، سر از بدنش جدا شد.

ایشون چون زندگیش تمام به سبک امام حسین علیه السلام بود. همسرش تعریف می کنه که خواب دیده ام رفته ام توی ساختمانی سه طبقه و رفته ام طبقه سوم. دیدم ابراهیم توی

اتاق نشسته. دور تا دور هم خانوم‌هایی چادر مشکی با روبنده نشسته‌اند. گفتم: «برادر همت! شما اینجا چکار می‌کنید؟» برگشت گفت: «برادر همت اسم آن دنیای من بود. اسم این دنیای من عبدالحسین شاه‌زیدست.» این را آن روزها به هیچ کس نگفتم. حتی به خود ابراهیم. بعدها، بعد از شهید شدنش، رفتم پیش آقایی تا خوابم را تعبیر کند. چیزی نمی‌گفت. یا شانه خالی می‌کرد. گفتم ابراهیم شهید شده خیالتان راحت باشد شما تعبیرتان را بکنید نه خودم را معرفی کردم نه او را، نه موقعیت هردومان را گفت: «عبدالحسین شاه زید یعنی ایشان مثل امام حسین علیه السلام به شهادت می‌رسند. مقامشان هم مثل زید است؛ فرمانده لشکر حضرت رسول صلی الله علیه و آله» همین طور هم بود. ابراهیم بی‌سر بود و آن روزها، در مجنون، فرمانده لشکر ۲۷ محمد رسول الله.^۱ این فقط یه نمونه از اون کسانی بود که خواست تو دنیا سبک زندگیش رو به امام حسین نزدیک کنه خدا چه اجر و مقامی رو براش در نظر گرفته.

برعکسش هم داریم کسانی تو تاریخ بودند که همبازی بچگی امام حسین بودند ولی عاقبتشون ختم به خیر نشد چون فقط هم بازی بودند و نخواستند سبک زندگیشون هم مثل امام بشه. آخر هم به نفرین امام گرفتار شدند مثل عمر سعد ملعون که امام به ایشون فرمود: وای بر تو ای پسر سعد، آیا از خدایی که بازگشت تو به سوی اوست نمی‌ترسی که با من بجنگی! تو نسبت مرا با رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌دانی. اینان را رها کن و با من باش. من تو را به خدای عزوجل نزدیک می‌کنم. عمر سعد گفت: ای ابا عبدالله، بیم دارم که خانه‌ام ویران شود! حسین علیه السلام فرمود: من آن را برایت می‌سازم. گفت: می‌ترسم املاکم گرفته شود! حسین فرمود: من بهتر از آن را از اموال خود در

۱. مجموعه کتاب «به مجنون گفتم زنده بمان» از انتشارات روایت فتح؛ «کتاب همت» (خاطره از همسر شهید به نقل از سایت فرماندهان)

حجاز به تو می‌دهم. گفت: خانواده‌ای دارم که بر آنان بیمناکم! فرمود: من سلامتشان را تضمین می‌کنم. عمر به هیچ یک از اینها پاسخی نداد و امام حسین علیه السلام از نزد او بازگشت، در حالی که می‌فرمود: تو را چه شده است؟! خداوند هر چه زودتر سرت را در رختخوابت برد و در آن روزی که تو را محشور سازد ببخشاید! به خدا سوگند من امیدوارم که تو از گندم عراق جز اندکی نخوری. عمر گفت: ای اباعبدالله به جای گندم جو می‌خورم! و سپس به اردوگاه خویش بازگشت.

رفتارسازی

بیند رفقا ما برای این که امروز بتونیم زندگیمون مثل امام حسین باشه، باید تو خیلی از چیزهایی زندگی دقت کنیم. نمونه خیلی کوچیکش همین مصرف کالاهای داخلی هستش که ما خیلی باید مواظب این قضیه باشیم و گول دشمن خارجی رو نخوریم نباید کاری کنیم که اون‌ها سرپرست و ولی ما بشن و ما بشیم تو مصرف نوکر اون‌ها. مگه خدا تو قرآنش نمی‌فرماید که ﴿لَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا﴾ سرپرستی با مسلمانان نه اهل کفر پس بیاید از همین الآن تصمیم بگیریم که فقط و فقط از کالای داخلی استفاده کنیم.

روضا

روضه حضرت زینب سلام الله علیها

اهل بیت علیهم السلام را وارد کوفه و سپس وارد شام کردند که هر یک، از جهتی مشکل بود.

در شام مشکل بود؛ برای این که مردم واقعاً نمی فهمیدند و چون نمی فهمیدند، خیلی بی ادبی می کردند، شادی و شماتت می کردند. یا این که نی را آتش می زدند و از پشت بامها بر سر اهل بیت علیهم السلام می ریختند، زخم زبان می زدند.

اما در کوفه، این حرفها نبود. در کوفه، گریه بود. در کوفه، تأثر بود؛ چرا؟ برای این که اهل بیت علیهم السلام قبلاً مدتی در آنجا بودند و از عزت و احترام برخوردار بودند.

در کوفه بعضی از زنهایی که به استقبال کاروان اسرا آمده اند، همان زنهایی هستند که قبلاً خدمت بی بی رسیده و مورد لطفش واقع شده بودند. اگر در سابق، زینب سلام الله علیها حال این خانم را می پرسید، افتخار می کرد که من رفتم و زینب سلام الله علیها حال مرا پرسید؛ ولی حالا همین خانم آمده و می داند چه کار می کند؟ جلوی چشم زینب به بچه ها نان و خرما می دهد.

انسان ممکن است مصایب مختلف را تحمل کند؛ ولی احساس حقارت در محلی که او را می‌شناسند، بیشتر انسان را اذیت می‌کند.

در زیارت ناحیه مقدسه آمده است که دست‌های آن‌ها را در گردن‌هایشان بسته بودند و از این کوچه به آن کوچه و میدان‌ها می‌بردند، تا رساندند به جلوی دارالعماره ابن زیاد.

اهل بیت علیهم السلام را وارد مجلس ابن زیاد کردند. از الطاف الهی این بود که در قضیه کربلا، کارهای غیر عادی، زیاد اتفاق افتاده و خدا اتمام حجت کرده است. یکی از این کارها، آن بود که وقتی اهل بیت علیهم السلام را وارد قصر ابن زیاد کردند، مثل این که دیوارهای قصر را با شال قرمز پوشانده بودند^۱ و سر مطهر را جلوی ابن زیاد گذاشته و سپس اهل بیت علیهم السلام را وارد مجلس کردند و در تاریخ آمده است که تکه آتشی در همان‌جا، یعنی در کاخ، به ابن زیاد حمله‌ور شد، او بلند شد و فرار کرد. راوی می‌گوید: دیدم سر مطهر با صدای بلند گفت: کجا فرار می‌کنی؟ اگر از آتش دنیا فرار کردی، از آتش جهنم که نمی‌توانی فرار کنی.

ابن زیاد با کمال غرور در مجلس نشسته بود. یک نفر وقتی سر مطهر و آن چوب خیزران را دید، گفت: چوبت را بردار که من خودم دیدم پیغمبر صلی الله علیه و آله این لب‌ها را می‌بوسید.^۲ بعد این جمله را گفت: ای ابن زیاد! فردا حسین علیه السلام می‌آید؛ در حالی که شفیعش، پدرش رسول الله صلی الله علیه و آله است. تو هم می‌آیی؛ در حالی که شفیعیت، یزید است. این پیرمرد، از صحابه بود و این جمله را گفت و از مجلس بلند شد و رفت.

ابن زیاد با آن غرور نشسته بود و اهل بیت علیهم السلام را وارد

۱. الهیثمی، احمد بن محمد، الصواعق المحرقة، ص ۱۹۴.

۲. الخوارزمی، موفق بن احمد المکی، مقتل الحسین، ج ۲، ص ۴۴ و ۴۵.

کردند. مجلس، مجلسِ عمومی بود. همه طبقات بودند. لشکری، کشوری، بازاری، همه بودند. می‌خواست قدرت‌نمایی کند، اظهار شادی می‌کرد. اهل بیت علیهم السلام را به هم بسته بودند. آن طوری که در روایت داریم، یک طرف طناب را به گردن زینب سلام الله علیها، یا به دستش بسته بودند و یک طرف طناب را به گردن امام زین العابدین علیه السلام. این بچه‌هایی هم که در این وسط نمی‌توانستند راه بروند، کتک می‌خوردند. با این وضع، این‌ها را وارد قصر کردند. بچه‌ها و خانم‌ها را در گوشه‌ای نشانند؛ اما مثل این که بی‌بی خودش را در بین زن‌ها مخفی کرده بود؛ «و عَلَیْهَا أُرْذَلُ ثِیَابُهَا»^۱

زینب، کهنه‌ترین لباس‌هایش را پوشیده بود؛ چون هر چه قیمتی بود، برده بودند. لباس مانده بود که به چیزی نمی‌ارزید. ابن زیاد نگاهی به اهل بیت علیهم السلام کرد. دید خانمی خودش را مخفی می‌کند - و بنابر یک نقل - خانمی خودش را طوری نشان می‌دهد، مثل این که هیچ اتفاقی نیفتاده است، مثل این که در بزمی نشسته است. ابن زیاد از این که بی‌بی، خودش را نشکسته نشان داد، ناراحت شد و گفت: «مَنْ هَذِهِ الْمُتَكَبِّرَةُ؟ این زن متکبر کیست که خودش را گرفته است؟»
یا گفت: «مَنْ هَذِهِ الْمُتَنَكِّرَةُ؟^۲ این کسی که خود را ناشناس نشان می‌دهد، کیست؟»

کسی جواب نداد. دفعه دوم و سوم نیز حرفش را تکرار کرد. یکی از زن‌ها گفت: «هَذِهِ زَيْنَبُ بِنْتُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ؛ این زینب، دختر امیر مؤمنان علیه السلام است.»

نانجیب برگشت که با زینب سلام الله علیها حرف بزند. شما حساب کنید در میان مصیبت‌های کربلای امام حسین علیه السلام،

۱. مجلسی، محمدباقر، بحار الأنوار، ج ۴۵، ص ۱۱۷؛ اربلی، علی بن عیسی، کشف الغمة، ج ۲، ص ۲۷۵؛ الشیخ المفید، محمد بن محمد، الإرشاد، ج ۲، ص ۱۱۵.
۲. وفیات الأئمة، ص ۴۵۴؛ مجلسی، محمدباقر، بحار الأنوار، ج ۴۵، ص ۱۱۵.

خیال نمی‌کنم سخت‌تر از این مرحله وجود داشته باشد که زینب سلام الله علیها مورد خطاب ابن زیاد واقع بشود.

من خودم در روایت دیدم که وقتی زینب سلام الله علیها می‌خواست از خانه بیرون بیاید و به زیارت قبر رسول خدا صلی الله علیه و آله برود، شب بیرون می‌آمد. امیرمؤمنان علیه السلام خودش جلوتر می‌رفت و شمع‌های مسجد را خاموش می‌کرد تا کسی زینبش را نبیند؛ اما حالا زینب سلام الله علیها در مجلس ابن زیاد نشسته و ابن زیاد با او حرف می‌زند.

گفت: «زینب! کَيْفَ رَأَيْتِ صُنْعَ اللَّهِ بِاخِيكِ؛ دیدی خدا با برادرت چه کرد؟»

زینب فرمود: «مَا رَأَيْتُ إِلَّا جَمِيلًا؛^۱ ما از خدا جز نیکویی و خوبی و احسان چیز دیگری ندیدیم.»

بعد، ابن زیاد یک کلمه گفته است که من نمی‌خواهم بگویم؛ اما بی‌بی در جوابش فرمود: «أَمَّا يَفْتَضِحُ الْفَاسِقُ وَهُوَ غَيْرُ نَابِنِ مَرْجَانَةٍ.» حضرت اسم مادر ابن زیاد را بُرَد. ابن زیاد خیلی عصبانی شد؛ حتی مورخان نوشته‌اند: مثل این که تصمیم گرفت دستور کشتن حضرت را بدهد.

یک نفر از جا بلند شد و گفت: ای امیر! این زینب سلام الله علیها، یک زن است. همه هستی‌اش را از دست داده است. شما چرا این طور از حرف او متأثر و ناراحت شدید؟^۲

ملعون، صورتش را از زینب سلام الله علیها برگرداند و با امام سجاد علیه السلام حرف زد. خلاصه این که کار به جایی رسید که جلاد را صدا زد. حالا می‌خواهد انتقام زینب سلام الله علیها را از امام سجاد علیه السلام بگیرد.

گفت: جلاد! بیا این جوان را هم گردن بزن.

۱. مجلسی، محمدباقر، بحار الأنوار، ج ۴۵، ص ۱۱۶؛ الأمين، السيد محسن، أعيان الشيعة، ج ۱، ص ۶۱۴.

۲. مجلسی، محمدباقر، بحار الأنوار، ج ۴۵، ص ۱۱۶.

می‌دانید زینب چه کرد؟ کاری کرد که هم تعجب ابن زیاد را برانگیخت و هم نظرش را جلب نمود. این خانمی که خودش را در بین زن‌ها مخفی کرده بود - بنا به این نقل - یک وقت دیدند که این خانم از جا بلند شد. در میان این همه مردم، امام زین‌العابدین علیه السلام را در آغوش گرفت و فرمود: ابن زیاد! آیا از خون‌هایی که از ما ریختی، سیر نشدی؟ امروز اگر بخواهی این جوان را بکُشی، باید اول عمه‌اش کشته بشود.

روژه اربعین

در بحار از امالی از حضرت باقر علیه السلام نقل می‌کند امام

فرمود:

مُرُوا شِعْتَنَا بِزِيَارَةِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِنَّ زِيَارَتَهُ يَدْفَعُ الْهَدْمَ وَالْعَرَقَ وَالْحَرْقَ وَآكُلُ السَّعِّ وَزِيَارَتُهُ مُفْتَرَضَةٌ عَلَى مَنْ أَقَرَّ لِلْحُسَيْنِ بِالْإِمَامَةِ مِنْ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ.

از حضرت امام حسن عسکری علیه السلام مروی است که فرموده: علامت مؤمن پنج چیز است: پنجاه و یک رکعت نماز گذاشتن که مراد هفده رکعت فریضه و سی و چهار رکعت نافله است و در شب و روز زیارت اربعین کردن و انگشتر در دست راست کردن و جبین را در سجده بر خاک گذاشتن و ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ را بلند گفتن.

و اوّل کسی که زیارت نمود ابی عبدالله الحسین علیه السلام را در روز اربعین جابر بن عبدالله انصاری بود با پای برهنه و قدمی را بر نمی‌داشت مگر به ذکر خدای تعالی و این از آداب زیارت امام حسین علیه السلام است و ایشان عارف به حقّ حسین علیه السلام

بود چنان که فرمود: شنیدم از حضرت رسول صلی الله علیه و آله :
 أَنَّهُ مَنْ زَارَ الْمُحْسِنِينَ بِكَرْبَلَاكَانَ كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فِي عَرْشِهِ وَكَانَ يَعْلَمُ بِأَنَّ لِكُلِّ
 خُطْوَةٍ حِجَّةٌ وَعُمْرَةٌ...

بعد از خطبه‌های آتشین امام سجاد علیه السلام و حضرت زینب
 سلام الله علیها و جریانات دیگر باعث شد که مردم تغییر جهت دادند
 و یزید از ترس شورش مردم اظهار پشیمانی می‌کرد و ابن
 زیاد را لعن می‌نمود و او را به عنوان قاتل معرفی می‌کرد...
 و بعد جریان به گونه‌ای شد که یزید ماندن اهل بیت حسین
 علیه السلام را در شام خطرناک دانست و در بازگرداندن آنها به
 وطن خودشان مدینه شتاب نمود. لذا یزید حضرت امام زین
 العابدین علیه السلام را طلبید و اظهار داشت و گفت: سه حاجت تو
 بر آورده است.

امام سجاد علیه السلام فرمود: تقاضای اوّل من این است که اجازه
 دهی برای آخرین بار سر مقدّس پدرم را زیارت کنم.
 دوّم این که آنچه از ما به غارت برده‌اند به ما برگردانند.
 سوّم اگر تصمیم کشتن مرا داری کسی را همراه این بانوان
 بفرست تا آنان را به حرم جدّمان (مدینه) برساند.
 یزید در مورد تقاضای اوّل گفت: هرگز روی پدرت را
 نخواهی دید.

و در مورد تقاضای دوّم گفت: آنچه از شما به غارت برده‌اند
 من قیمت آن چند برابر می‌دهم. امام سجاد علیه السلام فرمود: من
 مال تو را نمی‌خواهم زیرا در میان آنها پارچه دست بافت
 فاطمه سلام الله علیها دختر محمّد صلی الله علیه و آله و روسری و گردنبند و
 پیراهن آن بانوی عظمی بود.

یزید دستور داد همه آن اموال غارت شده به امام سجاد علیه
 السلام باز گردانند و دویست دینار هم از مال خودش اضافه
 کرد. امام سجاد علیه السلام آن دویست دینار را گرفت و بین فقراء
 تقسیم کرد.

اما در مورد تقاضای سوّم گفت: تو را بخشیدم و زنان را جز تو کسی دیگر به مدینه باز نمی‌گرداند.

لذا جمعی از مردان را به سرپرستی نعمان بن بشیر که از اصحاب رسول خدا صلی الله علیه و آله و فرد امینی بود نگهبان اهل بیت علیهم السلام نمود و به آن‌ها سفارش اکید کرد که با کمال احترام اهل بیت را به مدینه باز گردانند. نعمان بن بشیر با کمال امانت داری و رعایت احترام اهل بیت را از شام به سوی مدینه حرکت کردند.

آری، کاروان حسینی با صدها رنج و اندوه فراوان و صدها خاطرات ناگوار از شام بیرون آمدند و به سوی مدینه رهسپار شدند، تا وقتی که رسیدند به دو راهی، یک راه به طرف کربلا و راه دیگر به مدینه، به راهنما گفتند: ما را از راه کربلا عبور بده. بعضی نوشته‌اند وقتی که کاروان به دو راهی رسیدند، سکینه در محمل خود به خواب رفته بود، نسیم تربت حسینی به مشامش رسیده چشم گشود و به عمه‌اش زینب گفت: عمّه!

شمیم جانفزادی کوی بابم

مرا اندر مشام جان بر آمد

گمانم کربلا شد عمّه نزدیک

که بوی مشک ناب و عنبر آمد

بگوشم عمه از گهواره گور

در این صحرا صدای اصغر آمد

مه‌ار ناچه را یک دم نگهدار

که استقبال لیلا اکبر آمد

حسین را ای صبا بر گو که از شام

به کویت زینب غم پرور آمد

هنگامی که اهل بیت وارد کربلا شدند به سوی قتلگاه حرکت کردند، دیدند جابر بن عبدالله انصاری و جمعی از بنی هاشم و گروهی از آل رسول صلی الله علیه و آله برای زیارت قبر امام حسین علیه

السلام آمده‌اند، پس همه آن‌ها در آن مکان مقدس گرد آمدند و به گریه و عزاداری می‌پرداختند.

حضرت زینب سلام الله علیها از شدت مصیبت گریبان خود را پاره کرد و با صدای جانکاه که دل‌ها را جریحه‌دار می‌کرد می‌فرمود:
 وَأَخَاهُ وَاحْسِنَاءَ وَاحْبِيبَ رَسُولِ اللَّهِ وَابْنَ مَكَّةَ وَمِنَاوَابْنَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءَ وَابْنَ عَلِيٍّ الْمُزْتَضَى وَبِي هُوشِ گَرْدِيدِ.

زبان حال حضرت زینب سلام الله علیها با برادرش

چشم گریان بهرت از شام خراب آورده‌ام
 خیز ای لب تشنه از بهر تو آب آورده‌ام
 خواهی ارپرسی که داغت بادل خواهر چه کرد
 قامتی خم گشته از بهر جواب آورده‌ام
 اشک سرخ و چهره زرد و موسفید و تن سیاه
 این همه سوغات از شام خراب آورده‌ام
 چون فرستادی مرا در شام بهر انقلاب
 پرچم پیروزی زین انقلاب آورده‌ام
 و ایضاً:

ای یادگار مادر و جد کبار من
 بردار سر ز خاک و ببین روزگار من
 آن زینم که بی تو نکردم شبی سحر
 ای کاش مرگ بعد تو می‌شد دچار من
 از شام بر زیارت تو زینب آمده
 آخر پیرس زین سفر احوال زار من
 آورده‌ام تمام غزالات ای حسین
 جز یک سه ساله دخترک گل‌عذار من
 از من پیرس حال دل سه ساله را
 در گوشه خرابه بمرد او در کنار من

ای که می‌دانی غمت با سینه‌خواهر چه کرد
 در نگر با زینبت دست ستم آخر چه کرد
 سر برآر و سرگذشت همراهانت را پیرس
 تا ببینی این سفر با عترت اطهر چه کرد...
 کاش می‌مردم نمی‌رفتم سوی بزم یزید
 کو زبانی بگوید آن جنایتگر چه کرد
 بر فروش و قتل ما می‌رفت هر ساعت گمان
 ای عجب کآن سنگدل با آل پیغمبر چه کرد
 من گریبان بر دریدم وین سخن سر بسته به
 تا بگویم با سرت دشمن به طشت زر چه کرد
 بوسه گاه احمد و دُرد شراب و ضرب چوب
 آه یارب بشکند دستش که با آن سر چه کرد
 ﴿لَا لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَى الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾

روضه امام حسین علیه السلام

در راه کربلا، چشمان مبارک حضرت امام حسین علیه السلام را خواب گرفت. ناگهان حضرت از خواب بیدار شدند و خبر دادند که: شنیدم منادی بین آسمان و زمین ندا سر داد که این قوم می‌روند و مرگ هم همراه آنهاست. حضرت علی اکبر علیه السلام عرض کرد: «آیا ما بر حق نیستیم و در راه آخر نمی‌باشیم؟» فرمود: چرا! عرض کرد: «إِذَا لَأَنْبَالِي بِالْمَوْتِ»^۱ ما از مرگ باکی نداریم.

چه سعادت‌تی از این بالاتر که در راه حق و برای حق کشته شویم. یعنی فقط خدا! این اخلاص است. هیچ‌گونه غرض و مرضی در کار نیست. نه حظّ نفسی در کار است که کسی بگوید آفرین یا بخاطر و نام و رسم و مقام و جاه باشد. همه

۱. اللهموف، ص ۷۰: قال الراوی ثم سار حتی أنزل الثعلبية وقت الظهر فوضع رأسه فرقد ثم استيقظ فقال قد رأيت هاتفا يقول أنتم تسرعون و المنايا تسرع بكم إلى الجنة فقال له ابنه علی یا أبة أفلسنا علی الحق فقال بلی یا بنی و الله الذی إلیه مرجع العباد فقال یا أبة إذن لا نبالی بالموت فقال الحسين علیه السلام جزاک الله یا بنی خیر ما جزی ولدا عن والد.

می‌دانستند که کشته می‌شوند ولی هدف، خالص برای خداوند متعال بود.^۱

شیخ شوشتری رحمه الله علیه در کتاب «خصائص» می‌فرماید: همان طوری که قرآن را خصوصیت‌اتی است، حسین علیه السلام را نیز خصوصیت‌اتی است. آن وقت تطبیق‌های جالبی می‌فرماید. از آن جمله همان طوری که خواندن زیاد قرآن مجید، ملال نمی‌آورد و یک عمر قرآن می‌خواند و کهنه نمی‌شود، نام حسین علیه السلام و ذکر مصیبتش هم کهنه شدنی نیست. همه ساله محرم و صفر یا ایام دیگر سال و به خصوص، شبهای جمعه مجالس یاد حسین علیه السلام برپا می‌شود و ملال‌آور نیست.

همان طوری که دست خیانت به قرآن راه ندارد، به آثار حسین علیه السلام نیز چنین است. چه دست‌های خیانتکار بنی‌امیه و بنی‌عبّاس و دیگران که خواستند، قبر حسین علیه السلام را محو کنند یا از مجلس عزای حسین علیه السلام جلوگیری نمایند، اما نتوانستند.

در حالات هارون الرشید، خلیفه عبّاسی نوشته‌اند که در آن وقت قبر حسین علیه السلام بارگاهی نداشت. کنار قبر، درخت سدري بود که زائرین قبر حسین علیه السلام به آن نشانی، خود را به کنار قبر حسین علیه السلام می‌رساندند. این موضوع را به گوش هارون رساندند. دستور داد آن درخت را ببرند. آنگاه روایت رسول خدا صلی الله علیه و آله واضح شده که فرموده بود: «خدا بَرَنده درخت سدري را لعنت فرماید.^۲ اما نور حسین علیه السلام را نتوانست خاموش کند و بهتر از درخت سدري برای نشانی قبر حسین علیه السلام ایجاد گردید.

نسبت به بدن حضرت حسین علیه السلام نکته‌ای جالب متذکر شده است. می‌فرماید دستور درباره قرآن کریم، آیه شریفه

۱. استعاده، ص ۲۸۸.

۲. لعن الله قاطع السدر، سفینه البحار، ج ۱.

﴿لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ﴾^۱ وارد شده است. آری! جز پاکان نباید قرآن را لمس نمایند. اما نسبت به بدن حسین علیه السلام برعکس شد. چه دست‌های نجسی که به بدن و سر مقدس ابی عبدالله علیه السلام رسید. زخم‌های زیادی بر بدن نشست تعدادی از این زخم‌ها که جای سم ستوران بود، نحن رضضنا الصدر بعد الظهر....

روضه حضرت زینب سلام الله علیها

امیرمؤمنان علیه السلام هشت هزار درهم بدهکار بود.^۱ به امام حسن علیه السلام عرض کردند: آقا! امیرمؤمنان علیه السلام این همه قرض داشت؟ فرمود: بله، آقا از خُمس و بیت‌المال مصرف نمی‌کرد. گاهی از املاک مدینه چیزی برایش می‌آوردند و مصرف می‌کرد. و اما این قرض‌ها، کمک‌های آن حضرت به فقرا و گرفتارها بود. برای رفع گرفتاری مردم قرض می‌کرد و به آن‌ها می‌داد.

طبق این روایت^۲، امام حسن علیه السلام دو تا از باغ‌های حضرت را فروخت و قرض‌هایش را داد. ائمه ما، مقروض از دنیا رفتند؛ اما بی‌پشتوانه قرض نکردند.

امام حسین علیه السلام هم مقروض از دنیا رفت. امام سجاد علیه السلام باغ آن حضرت را فروخت و قرض حضرت را داد.^۳ رسول

۱. مجلس، محمدباقر، بحارالأنوار، ج ۱۰۰، ص ۱۴۵.

۲. همان.

۳. رک: همان، ص ۲۰.

خدا صلی الله علیه و آله هم که از دنیا رفت، قرض هایش را حضرت امیر علیه السلام داد.^۱ فرمود: یا علی! تعهد کن قرض های مرا بدهی. آن طور که من دیده ام، رسول خدا صلی الله علیه و آله و امام حسین علیه السلام وصیت کرده اند که اگر بعد از مرگ ما، کسی آمد و ادعا کرد که ما به آن ها وعده کمک داده بودیم، از آن ها بپذیرید و پرداخت کنید.

شام غریبان حضرت امیر علیه السلام بود؛ اما به سختی کربلا نبود. امام حسن و امام حسین علیهما السلام همراه خانواده بودند و من خیال نمی کنم بچه ها، خیلی احساس غربت و تنهایی کرده باشند؛ هر چند کوفه برای اهل بیت علیهم السلام سرای غربت بود؛ ولی اگر زینب و امّ کلثوم علیهما السلام گریه می کردند، خانم های هاشمی بودند. صعصعة بن صوحان، حجر بن عدی، عدی بن حاتم و دیگران هم به فرزندان حضرت سرسلامتی می دادند.

عدی بن حاتم می گوید: من خیلی بی وفا هستم. وقتی پرسیدند چرا، جواب داد: علی علیه السلام شهید شد و من هنوز زنده ام و چرا در طول این مدت نمرده ام.

معاویه از یکی پرسید: در فراق علی علیه السلام چگونه صبر کردی؟ جواب داد: مثل مادر جوان مرده.

بعد از علی علیه السلام خانواده اهل بیت علیهم السلام گرفتار آزار و اذیت کوفیان نبودند.

همین صعصعه^۲، خاک قبر حضرت امیر علیه السلام را بر سرش می ریخت. در واقع، خاندان اهل بیت علیهم السلام چندان احساس ناراحتی نکردند.

اما همین اهل کوفه پس از بیست سال، دوباره فریاد و صدای علی را در کوفه شنیدند. راوی می گوید: «كَانَمَا تُفَرِّغُ عَنْ لِسَانِ

۱. همان، ص ۱۴۲، ح ۹.

۲. همان، ج ۴۲، ص ۲۹۵.

امیرالمؤمنین؛^۱ زینب سلام الله علیها چنان سخنرانی کرد که گوید علی علیه السلام دارد حرف می زند.»

راوی می گوید: اگر زینب سلام الله علیها را در کجاوه نمی دیدیم، می گفتیم امیرمؤمنان علیه السلام زنده شده است. بی بی زینب سلام الله علیها تمام جریانات کربلا و سفرهای پس از آن را از ام ایمن شنیده بود و از حضرت امیر علیه السلام هم در شب شهادت آقا شنید. البته حضرت نقل ام ایمن را قدری کامل کرد و مطالبی بر آن افزود. خلاصه این که حضرت زینب سلام الله علیها تمام ماجرای سفر خود را قبلاً شنیده بود.

راوی می گوید: هیچ مجلسی را این طور گرفته و غمگین و پُرگریه ندیده بودم. روضه خوان، حضرت زینب سلام الله علیها بود و گریه کنندگان هم، شیعیان کوفه بودند.

تصور کنید؛ هزاران نفر، اعم از بچه و بزرگ و زن و مرد، همه جمع شده اند. سر و صدا، فریاد و همهمه، بلند و زیبا دبود. بنده در بیشتر کتاب های تاریخ دقت کرده ام، بیشتر آن ها این جمله را دارند که: «فَأَشَارَتْ إِلَى النَّاسِ أَنْ أَسْكُتُوا»^۲ بی بی قبل از آغاز سخن، اشاره ای کرد تا همه ساکت شوند.»

«فَسَكَتَ الْأَجْرَاسُ وَرُذِّتِ الْأَنْفَاسُ»^۳ با اشاره زینب سلام الله علیها زنگ شترها هم ساکت شد.» بی بی در یک جلسه پنجاه تا شصت هزار نفری - که کجاوه شتر منبرش بود - سخنرانی کرد. من احتمال می دهم به جهت سکوت و آرامش حاکم بر مجلس، سخن حضرت را خیلی ها شنیده باشند. بی بی سخن خود را با حمد و سپاس شروع کرد و فرمود: «الحمد لله»^۴

«الحمد لله»، معنایش این است که کارهای خدا، هرچه هست،

۱. همان، ج ۴۵، ص ۱۰۸.

۲. همان.

۳. همان.

۴. همان.

همه خوب است. حمد و ستایش، یعنی این اسیری، این شهادت، همه این‌ها خوب و زیبا است؛ هرچه از دوست رسد، نیکو است.

دومین جمله‌ای که از بی‌بی نقل شده، این است که فرمود: «وَالصَّلَاةُ عَلَىٰ أَبِي رَسُولِ اللَّهِ؛ درود خدا بر پدرم رسول خدا صلی الله علیه و آله.»

تا بی‌بی گفت: صلوات بر پدر و جدم رسول خدا صلی الله علیه و آله، گویا پُتک سنگینی بر فرق مردم و تماشاچی‌ها زده شد. عجب! این خانم می‌گوید: من دختر پیغمبرم. اگر این دختر پیغمبر است، پس چرا اسیرش کرده‌اند؟ پس چرا او را به اسیری آورده‌اند؟ اگر ایشان دختر پیغمبر است، پس این سر مبارک هم، سرِ پسر پیغمبر است! اگر این زن، دختر پیغمبر است، پس این بچه‌های خردسال هم، دختران پیغمبر و ذریه پیغمبرند! دل‌ها منقلب و دگرگون شد. گریه و ناله بلند شد. راوی می‌گوید: دیدم که اشک از محاسن پیرمردی جاری بود و می‌گفت: فدای شما خاندان که مردان شما، بهترین مردها و زن‌های تان، بهترین زن‌ها هستند.

سخن بی‌بی، خیلی کوتاه است؛ شش هفت خط بیشتر نیست؛ اما غوغا کرد و اشک همه را درآورد. امام سجاد علیه السلام عمه را دعوت به سکوت و آرامش نمودند. امام علیه السلام فرمود: «أَنْتِ بِحَمْدِ اللَّهِ عَالِمَةٌ غَيْرُ مُعَلَّمَةٍ وَفَهْمَةٌ غَيْرُ مُفَهَّمَةٍ»؛^۱ عمه جان! شما بحمدالله عالمه غیر مُعَلَّمه هستی؛ عالمی که استاد ندیده باشد. فهیم و دانایی هستی که آموزش ندیده‌ای. خودت همه چیز را به جا و به موقع می‌فهمی. بس است! این مردم با این حرف‌ها و گریه‌ها متحول نمی‌شوند. بی‌بی هم ساکت شدند. یک احتمالی در گوشه دلم هست که آن را به روایات نسبت نمی‌دهم؛ بلکه حرف و سخن دلم است. بنده عرض می‌کنم.

۱. همان، ص ۱۶۴؛ الشیخ الطبرسی، احمد بن علی، الإحتجاج، ج ۲، ص ۳۰۵.

اشاره بی‌بی همه را ساکت کرد و حتی زنگِ شترها هم از صدا افتاد؛ ولی صدایی دل‌نواز و آرام‌بخش و آشنایی دیرینه در آن میان، دل زینب سلام الله علیها را نوازش می‌داد که خاموش نشده بود و آن، سرِ مبارک بود که قرآن می‌خواند.

روضه شام

چند کلمه از مصیبت شام برای شما بگویم. وقتی اهل بیت علیهم السلام وارد کوفه شدند، مشکل شان این بود که کوفه شهری بود که آن‌ها مدتی در آنجا با عزت و احترام زندگی کرده بودند و با این حال، وارد این شهر می‌شدند. شاید عده زیادی از خانم‌هایی که بی‌بی به آن‌ها احترام کرده و محبت کرده بود، به تماشا آمده بودند. یا همان خانم‌ها به بچه‌های اسرانان و خرما می‌دادند.

امّ حبیب، یکی از آن زنها بود که بی‌بی را شناخت و به ایشان عرض کرد: بی‌بی! اگر از من کاری ساخته است، دستور بدهید تا من انجام دهم. بی‌بی فرمود: ببین اگر در خانه لباس زیادی داری، برای ما بیاور.

وقتی هم که ابن زیاد چوب برداشت که بر سر بریده امام علیه السلام بزند، زید بن ارقم گفت: ابن زیاد! من بارها دیدم که پیامبر صلی الله علیه و آله این لب‌ها را می‌بوسید. منظور این است که کوفه با شام فرق داشت. وقتی زینب سلام الله علیها در کوفه سخنرانی کرد،

مردم گریه می کردند، ناله می کردند؛ اما در شام، اهل بیت علیهم السلام را نمی شناختند و نهایت بی شرمی و بی حیایی را در حق آنها روا می داشتند؛ حتی فردی می گوید: من وارد دمشق شدم. دیدم وضع شهر مثل روز عید است؛ دکان‌ها و بازارها را به رسم عید تزئین کرده‌اند و مردم خوشحال و شادند. تعجب کردم که ما این روزها عیدی نداریم. بعد دیدم دو سه نفر هم در گوشه‌ای با هم آرام صحبت می کنند و از چشم‌هایشان به صورت مخفی اشک می ریزد. خودم را به آنها نزدیک کردم و ابتدا خودم را معرفی کردم تا از من نترسند. گفتم: من، سهل ساعدی از صحابه پیغمبرم و در این شهر غریبم. آیا شما در این شهر عید جدیدی دارید؟

گفتند: یا سهل! می دانی شادی برای چیست؟ این شادی، برای این است که امام حسین علیه السلام را کشتند و بچه‌هایش را هم به اسارت بردند. ما نمی دانیم چرا خدا بلا نازل نمی کند؟ این قطعه، از قطعات لکه‌دار و ننگین تاریخ است. اهل بیت علیهم السلام را آوردند و جلوی مسجد جامع دمشق روی پله‌ها نشانند. پیرمردی بیرون آمد و گفت: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي قَتَلَكُمْ...؛ شکر خدا را که شما را کشت و مسلمان‌ها را راحت کرد!» امام سجاد علیه السلام فرمود: ای شیخ! آیا قرآن خوانده‌ای؟ گفت: بله.

فرمود: این آیه را خوانده‌ای که فرموده: ﴿قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى﴾^۱

گفت: این آیه به شما چه ارتباطی دارد؟

حضرت فرمود: ما همان «قربی» هستیم.^۲

مرحوم محدث قمی در منتهی‌الآمال نقل کرده است که اهل بیت علیهم السلام را آورده بودند پشت قصر یزید که یک خرابه

۱. شوری، آیه ۲۳.

۲. مجلسی، محمدباقر، بحارالانوار، ج ۴۵، ص ۱۲۹.

چهار دیواری بود. امام سجاد علیه السلام با همان حل بیماری و اهل بیت علیهم السلام روی همان خاک‌ها زیر آفتاب بودند.

آری، اهل بیت علیهم السلام را در خرابه‌ای بدون سقف و حفاظ در مقابل گرما و سرما، پشت قصر یزید، جا داده بودند.

منهال می‌گوید: دیدم امام سجاد علیه السلام می‌رود؛ در حالی که پاهایش مانند دو چوب نی بود؛ «رِجْلَاهُ كَأَنَّهُمَا قَصَبَتَانِ»؛ این قدر لاغر بود. عرض کردم: آقا حال شما چطور است؟

حضرت فرمود: چگونه می‌شود حال کسی که اسیر دست یزید باشد؟ منهال! از آن وقت که ما وارد شام شدیم، بچه‌های ما، شکم سیر غذا نخورده‌اند.

عرض کردم: کجا تشریف می‌برید؟

فرمود: جایی که به ما دادند، ما را از آفتاب حفظ نمی‌کند. این زنجیر گردنم وقتی داغ می‌شود، اذیتم می‌کند. می‌خواهم بروم سایه‌ای پیدا کنم تا مقداری استراحت کنم.

می‌گوید: همان‌طور که آقا با من صحبت می‌کرد، دیدم خانمی از خرابه بیرون آمده و آقا را صدا زد. آقا برگشت. گفتم: این خانم چه کسی بود؟

حضرت فرمود: عمه‌ام زینب سلام الله علیها.^۱

مرحوم محدث قمی نوشته است: امام حسین علیه السلام یک دختر چهار - پنج ساله داشت. این دختر، یک شب پدر را در خواب دید. این مطلب معلوم است که وقتی دختر بابا را می‌بیند، همه ناراحتی‌ها، گرفتاری‌ها، بی‌خوابی‌ها، سیلی‌ها، تازیانه‌ها و همه درد دل‌ها را می‌خواهد به پدر بگوید.

این دختر شروع کرد به درد دل کردن با پدر؛ اما وسط خواب بیدار شد.

ایشان نوشته است: این دخترخانم هر وقت از بی‌بی سراغ

۱. قمی، شیخ عباس، منتهی الآمال، ج ۱، ص ۸۸۹ و ۸۹۰، به نقل از: «الأنوار النعمانية».

بابا را می‌گرفت، بی‌بی می‌فرمود: بابا مسافرت رفته است و این فرمایش دروغ هم نبوده است؛ زیرا مقصود مسافرتی بود که برگشت نداشت. باز هم این‌جا بی‌بی را از خواب بیدار کرد و سراغ بابا را گرفت. بی‌بی فرمود: باب مسافرت رفته است. دختر گفت: نه، بابا الآن این‌جا بود. این دختر خانم آرام نگرفت و هر کسی که خوابیده بود، بیدار شد. آن‌قدر در خرابه شیون شد که صدا به گوش یزید رسید. برای یزید خبر آوردند که دختر حسین علیه السلام پدرش را در خواب دیده است.

نقل کرده‌اند که این ملعون گفت: سر بابایش را ببرید و به او بدهید تا آرام بگیرد. خانم‌ها که داشتند گریه می‌کردند، یک وقت دیدند که یک چیزی جلوی این دختر گذاشتند. روپوش را برداشت و نگاه کرد و دید که سر بریده‌ای است.

مثل این که از عمه پرسیده است: عمه! این سر چه کسی است؟

فرمود: این سر بابای تو حسین علیه السلام است.

این دخترخانم سر را برداشت و در دامان گذاشت، گریه‌ها کرد، ناله‌ها کرد.

«يَا أَبَهَ مَنْ الَّذِي قَطَعَ وَرِيدَكَ؛ بابا! رگ‌های گردنت را چه کسی بریده است؟»

«مَنْ الَّذِي أَيَّتَمَى مِنْ صَغَرِسِنِي؛ بابا! چه کسی مرا در کودکی یتیم کرد؟»

آن قدر گریه کرد که بالأخره آرام گرفت؛ اما یک وقت دیدند که سر، یک طرف و دختر هم یک طرف.

روضه شام و حضرت رقیه

در مصائب اهل بیت در شام ورود اهل بیت به خرابه و
مکالمه حضرت رقیه سلام الله علیها با سر پدر بزرگوار
آشنا کرد خدا عشق تو را با دل ما
از ازل کرد عجین مهر تو را با گل ما
ما به دریای غمت دل بسپاریم حسین
شده ای خون خدا بحر غمت ساحل ما
ای تو مصباح هدی ای پسر شیر خدا
یک نگاه تو کند حل همه مشکل ما
سر تو بر سر نی سر دهد آیات خدا
به فدای سر تو این سر ناقابل ما
هر کجانام تو آید به میان شور و نواست
بجز از اشک در آنجا نبود حاصل ما
به صبا گوی به دل کن گذری
عطر جانبخش تو از لطف کند شامل ما
بی تو ای دوست نخواهیم بهشت ابدی
جز سر کوی تو جانا نبود منزل ما

عن عبدالله بن مسعود قال: قال رسول الله صلى الله عليه وآله: «مَنْ مَسَّحَ عَلَى رَأْسِ يَتِيمٍ كَانَ بِكُلِّ شَعْرَةٍ تَمُرُّ عَلَى يَدَيْهِ نُورٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»؛ پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس دست بر سر یتیمی بکشد به عدد هر موئی که در زیر دست او می‌گذرد خداوند در روز قیامت نوری از برای او قرار می‌دهد.

در حدیث است که در جنگ حنین دختر حاتم را اسیر کرده به نزد پیغمبر صلی الله علیه و آله آوردند، حضرت فرمود: کیست؟ عرض کرد که دختر حاتم است.

فرمود: او را و هر کس با او باشد از کنیزان و زنان آزاد کردم، ایشان را رها کنید چرا که پدر او حاتم است، اگر چه کافر بود اما بزرگ قومش بود. و امر کرد کُلَّ اسباب و زینت او و کنیزان او را رد کردند.

پس ای شیعیان تأمل کنید مگر حسین علیه السلام بزرگ اهل عالم نبود که خواهران و دختران او را اسیر نمودند همه را عریان نمودند و برهنه کردند حتی مقنعه و معجز از سر ایشان کشیدند و هر چه التماس کردند لباس ایشان را رد نکردند.^۱ (و آنان را به شتران بی‌جهاز سوار نمودند شهر به شهر و دیار به دیار گرداندند تا وارد شهر شام کردند).

مرحوم مجلسی در جلاء العیون ص ۶۰۷، از قطب رواندی نقل می‌کند از منهال بن عمرو روایت کرده است که گفت: به خدا قسم که در دمشق دیدم سر مبارک جناب امام حسین علیه السلام را بر سر نیزه کرده بودند و در پیش روی آن جناب کسی سوره کَهِفِ می‌خواند چون به این آیه رسید ﴿أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا﴾ به قدرت خدا سر سیدالشهدا به سخن درآمد و به زبان فصیح و گویا گفت که امر من از قصه کَهِفِ عجیب‌تر است.

پس آن کافران اولاد پیغمبر را در مسجد جامع دمشق که

جای اسیران بود باز داشتند و مرد پیری از اهل شام به نزد ایشان آمد و گفت: الحمد لله که خدا شما را کشت و شهرها را از مردان شما راحت داد و یزید را بر شما مسلط گردانید. چون سخن خود را تمام کرد جناب زین العابدین علیه السلام فرمود: ای شیخ آیا قرآن خوانده‌اید؟

گفت: بلی.

فرمود که این آیه را خوانده‌ای: ﴿قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ﴾؟

گفت: بلی.

فرمود که ما آن‌ها ایم که مودت ما را مزد رسالت گردانیده است؛ باز فرمود که این آیه را خوانده‌ای: ﴿وَأَتِ ذَٰلِ الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ﴾؟

گفت: بلی.

فرمود: ما ایم آن‌ها که حق تعالی پیغمبر خود را امر کرده است که حق را به ما عطا کند؛ آیا این آیه را خوانده‌ای: ﴿وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ خُمُسَهُ وَلِذِ الْقُرْبَىٰ﴾؟

گفت: بلی.

حضرت فرمود که ما ایم ذوی القربی که اقرب قُربای آن حضرتیم؛ آیا خوانده‌ای این آیه را ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾؟

گفت: بلی.

حضرت فرمود: ما ایم اهل بیت رسالت که حق تعالی شهادت به طهارت ما داده است.

آن پیر گریان شد و از گفته‌های خود پشیمان شد و عمامه را از سر انداخت و رو به آسمان گردانید و گفت: خداوندا بیزاری می‌جویم به سوی تو از دشمنان آل محمد از جنّ و انس، پس به خدمت حضرت عرض کرد که اگر توبه کنم آیا توبه من قبول می‌شود؟

فرمود: بلی.

آن مرد توبه کرد چون خبر او به یزید پلید رسید او را به قتل رسانید.^۱

بهرتر این است که در اینجا به ذکر اشعار که منسوب به امام سجاد علیه السلام است و بیانگر وضع بسیار سخت و جگر سوز مصائب شام است پردازیم:

أَقَادُ ذَلِيلًا فِي دِمَشْقٍ كَأَنِّي

مِنَ الزَّنَجِ عَبْدٌ غَابَ عَنْهُ نَصِيرٌ

وَجَدِّي رَسُولُ اللَّهِ فِي كُلِّ مَوْطِنٍ

وَشَيْخِي أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَزِيرٌ

فِي أَيَّامَتِ أُمِّي لَمْ تَلِدْنِي وَلَمْ أَكُنْ

يَزِيدُ يِرَانِي فِي الْبِلَادِ أَسِيرٌ

یعنی: در شهر شام با خواری کشیده می شوم که گویا من برده‌ای از فرنگم که مولایش از او غایب شده است. و حال آن‌که در هر مقامی جدّ من رسول خدا صلی الله علیه و آله است و بزرگ فامیل من امیرالمؤمنین علی وزیر رسول خدا صلی الله علیه و آله است. ای کاش مادر مرا نزائیده بود و وجود نداشتم که یزید مرا در چنین حالتی ببیند.

و لذا روایت آمده از امام سجاد علیه السلام پرسیدند: سخت‌ترین مصائب شما در سفر کربلا کجا بود؟

در پاسخ سه بار فرمود: الشَّامُ الشَّامُ الشَّامُ؛ فرمود: اما در شام همه ما را به یک ریسمان بستند و با این حال ما را از در خانه یهود و نصارا عبور دادند و به آن‌ها می گفتند: این‌ها همان افرادی هستند که پدرانشان پدران شما را (در خیبر و خندق و...) کشتند و خانه‌های آن‌ها را ویران کردند، امروز شما انتقام آن‌ها را بگیرید و سپس ما را در مکانی جای دادند که سقف نداشت و روزها از گرما و شب‌ها از سرما آرامش نداشتیم و از تشنگی و گرسنگی و خوف کشته شدن همواره در وحشت و

اضطراب به سر می بردیم.

امام حسین علیه السلام دخترک کوچکی داشت که او را بسیار دوست می داشت و او نیز پدر را بسیار دوست می داشت. بعضی گفته اند نامش (رقیّه) بود، او سه ساله بود و همراه اسیران در شام به سر می برد و از فراق پدر شب و روز گریه می کرد، به او می گفتند پدرت به سفر رفته است.

شبی پدر را در خواب دید، وقتی که از خواب بیدار شد بی تابی شدیدی می کرد و می گفت: پدرم را می خواهم، نور چشمم را می خواهم.

اهل بیت علیهم السلام هر چه او را نوازش دادند تا آرام شود آرام نگرفت و آن چنان با سوز می گریست که همه اهل بیت به گریه افتادند، به صورتشان می زدند و خاک بر سر می ریختند.^۱

یزید ملعون صدای گریه آن ها را شنید، گفت چه خبر است؟ جریان را به او گفتند، گفت: سر پدرش را برای او ببرید و جلو او بگذارید تا آرام شود.

سر بریده امام حسین علیه السلام را در میان طبقی گذاشتند و روی آن را با سر پوشی پوشانده بودند و نزد رقیه آوردند و جلو او گذاشتند.

رقیه گفت: این چیست؟ من پدرم را می خواهم غذا نمی خواهم.

گفتند: پدر تو در همین جاست. رقیه سرپوش را عقب زد ناگهان چشمش به سر بریده پدر افتاد. سر را برداشت و به سینه اش چسبانید و گریه می کرد و می گفت: «یا أَبَتَاهُ مَنْ ذَا الَّذِي حَضَبَكَ بِدِمَائِكَ؟ يَا أَبَتَاهُ؛ مَنْ ذَا الَّذِي قَطَعَ وَرِيدَكَ؟ يَا أَبَتَاهُ؛ مَنْ ذَا الَّذِي آيْتَمَنِي عَلَى صَعْرَسَتِي؟ يَا أَبَتَاهُ مَنْ لِلْيَتِيمَةِ حَتَّى تَكْبُرُ...؟»

یعنی: ای بابا جان چه کسی تو را به خونت رنگین کرد؟ بابا جان چه کسی رگ های گردنت را برید؟ بابا جان که مرا در

۱. سوگنامه آل محمد صلی الله علیه و آله ، ص ۲۹۱.

کوکی یتیم کرد؟ بابا جان دختر بی‌بابا به که پناه ببرد تا بزرگ
شود...^۱

روضه اربعین

درسنامهٔ اربعین

نگاهی اجمالی به اولین اربعین حضرت سیدالشهدا علیه السلام

اولین زائر ابا عبدالله الحسین علیه السلام

شیخ جلیل القدر عماد الدین ابوالقاسم طبری آملی که از شاگردان شیخ ابو علی فرزند شیخ طوسی رحمة الله علیهم است که کتاب بشارة المصطفی که از کتب نفیسهٔ موجود است، مسنداً روایت کرده از اعمش که از بزرگان محدثین است و او از عطیة بن سعد بن جنادة عوفی کوفی جدلی که او نیز از روایت امامیه است و اهل سنت در کتب رجالی خود تصریح کرده‌اند که او راستگو بود و در سال ۱۱۱ هجری وفات کرد. شیخ جلیل القدر طبری آملی، اولین زائران ابا عبدالله الحسین علیه السلام را جابر بن عبدالله انصاری و عطیة کوفی می‌داند.

عطیة کیست؟

عطیة را در مقتل‌های غیر معتبر که از قلم نااهلان تراوش

نموده، غلام جابر بن عبدالله انصاری شمرده‌اند؛ در حالی که او یکی از بزرگان روات امامیه و از محدثین و مفسرین^۱ است. به علاوه مرد مبارز با دستگاه دیکتاتوری بنی‌امیه بوده است، در اینجا به طور مختصر به شرح حالش پرداخته می‌شود تا کاملاً معرفی شده و آن مرد جلیل شناخته گردد.

عطیه از اهل کوفه و کنیه وی ابوالحسن است در زمان خلافت امیرالمؤمنین علیه السلام دیده به جهان گشود. مادرش کنیز رومی بوده. از خود عطیه نقل شده که گفته: وقتی از مادر تولد یافتم، پدرم مرا پیش امیرالمؤمنین علیه السلام آورده که در کوفه تشریف داشت و عرض کرد این غلام از مادر متولد شده و استدعای نام گذاری کرد، امام علیه السلام فرمود: هذا عطیة الله، به پدر داده شد پدرم از آن روغن و عسل خرید.

عطیه با ابن اشعث بر علیه حجاج بن یوسف ثقفی ستمکار و خونخوار معروف دوره اموی خروج کرد؛ تا از خون آشامی آن دژخیم مشهور، جلوگیری شود و بعد از منهدم شدن لشکر ابن اشعث، عطیه به فارس گریخت. حجاج بن محمد به قاسم ثقفی در فارس نوشت که عطیه را دعوت کند و لعن کردن بر امیرالمؤمنین علیه السلام را به وی تکلیف نماید و اگر قبول نکرد به وی چهارصد تازیانه بزند و سر و رویش را بترشد.

محمد بن قاسم، عطیه را خواست و نامه حجاج را به وی خوان، عطیه پیشنهاد حجاج را قبول ننمود و حاضر نشد به امیرالمؤمنین علیه السلام ناسزا گوید، محمد بن قاسم او را چهارصد تازیانه زده و سر و رویش را تراشید. وقتی که قتیبه والی خراسان شد، عطیه پیش او رفت و در خراسان بود تا عمر بن هبیره، والی عراق شد، عطیه به وی نامه‌ای نوشت و از او درخواست کرد که به عراق رود؛ او هم اجازه داد عطیه به کوفه آمد، پس از بازگشت به کوفه تا سال ۱۱۱ در آنجا زندگی کرد. عطیه در

۱. مجمع البیان مرحوم طبرسی، ج ۵، ص ۲۰۸.

موقع آمدن جابر به زیارت الشهداء علیه السلام در اربعین در مدینه بوده و در حضور آن بزرگوار به کربلا مشرف شده و جابر را با خود پس از زیارت به کوفه برده و مهمانش بوده است.^۱

عطیه کسی است که خطبه حضرت زهرا سلام الله علیها را در غصب فدک از عبدالله بن حسن شنیده و نقل کرده است.^۲

جابر کیست؟

جابر از بزرگان صحابه رسول خدا صلی الله علیه و آله و امیر المؤمنین است. جابر بن عبدالله از بین مردم اول کسی است که قبر امام حسین علیه السلام را زیارت کرده است.^۳ جابر بن عبدالله انصاری، کسی است که هفت معصوم را درک کرده و از محضر مبارکشان کسب فیض نموده است و گویا این حدیث نبوی در ذهنش بوده که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله خطاب به جابر فرمودند: ای جابر! قبر حسین علیه السلام را زیارت کن که معادل با صد حج است و قبر آن حضرت گلزاری از گلزارهای بهشت است و کربلا زمین بهشت است.

عطیه روایت کرده است:

با جابر بیرون رفتیم به جهت زیارت حسین بن علی علیهم السلام وقتی به شط فرات رسیدیم، جابر غسل کرد و خود را شبیه محرمان نمود و به سعد خوشبو کرد و چون نابینا بود دستش را گرفتم همین که دستش به قبر مبارک رسید، از شدت حزن و اندوه بیهوش شد و به روی زمین افتاد. من آب به صورتش پاشیدم تا به هوش آمد و سه بار گفت: یا حسین! یا حسین! یا حسین! سپس گفت: أَحَبُّبٌ لَا يُجِيبُ حَبِيبَهُ؟ آیا دوست جواب دوست خود را نمی‌دهد. حسینم! چگونه جواب دهی و حال این که خون از رگ‌های گلویت بر سینه و شانوات، ریخته و

۱. طبقات ابن سعد، ج ۶، ص ۳۰۴، مشارالشیعه، شیخ مفید، ص ۴۴.

۲. بلاغات النساء، ابن طیفور.

۳. وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۴۷۹، آخر باب ۵۶.

میان سر مبارکت و بدن مطهرت جدائی افتاده است؟! سپس با کمال تضرع به خواندن زیارت مشغول شد و همچنین به اطراف قبر مطهر سایر شهدا را زیارت نمود. ناگهان دیدیم یک جمعی از دور به سوی کربلا می آیند، جریان را به جابر گفتم. جابر غلامش را فرستاد که ببیند آنان چه کسانی هستند، اگر از سپاه عمر سعد هستند تا از این جا بروند و اگر امام سجاد علیه السلام است، به مژدگانی این خبر، تو را در راه خدا آزاد می کنم.

غلام با شتاب رفت، دید کاروان امام سجاد علیه السلام و اهل بیت رسول خدا صلی الله علیه و آله هستند. با سرعت برگشت و گفت: یا جابِرُ قُمْ وَاِسْتَقْبِلْ حَرَمَ رَسُوْلِ اللهِ صَلى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ... ای جابر! برخیز و از حرم و خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله استقبال کن، این امام زین العابدین علیه السلام است که با عمه ها و خواهران داغ دیده اش به زیارت امام حسین علیه السلام آمده اند:

دردها می چکد از حال و هوای سفرش

گرد غم ریخته بر چادر مشکی سرش

ظاهراً خم شده از شدت ماتم اَمَّا

هیچ کس باز نفهمیده چه آمد به سرش

جابر با سر و پای برهنه به استقبال آن بزرگوار شتافت. وقتی

که امام سجاد علیه السلام را ملاقات نمود، گویا امام سجاد علیه السلام

خواست عقده دل بچه ها باز شود خطاب به جابر فرمود:

يَا جَابِرُ هَيْهَنَا وَ اللهُ قَتَلَتْ رِجَالَنَا وَ ذُبِحَتْ اَطْفَالُنَا وَ سُبِيَتْ نِسَاُنُنَا وَ حُرِّقَتْ

خِيَامُنَا! ای جابر! به خداوند متعال سوگند در همین جا بود که

مردان ما کشته شدند و کودکان ما ذبح گشتند و از اینجا زنان ما

به اسارت برده شدند، و خیمه در این جا به آتش کشیده شد.^۱

خودم دیدم که صحرا لاله گون بود

زمین از خون یاران غرق خون بود

۱. کتاب جابر عبدالله انصاری رحمه الله علیه، ص ۱۸۹-۱۹۷.

خودم دیدم فضای آسمانها
 پر از انا الیه راجعون بود
 خودم دیدم که نور چشم زهرا
 جراحات تنش از حدّ فزون بود
نکته ۱: جابر در حین زیارت چنین گفت:

ما نیز شریک بودیم در آن امری که داخل شدید یعنی مجادله
 و مقاتله و نصرت ذریه خاتم الانبیاء صلی الله علیه و آله و شهادت،
 عطیه گفت: ما رنجی نکشیدیم و شمشیری نزدیم و سرهای
 این گروه از بدن جدا و زنان شان بیوه و فرزندان شان یتیم شدند
 چگونه در اجر با ایشان شریک باشیم؟

جابر در جواب حدیث نبوی را که خود شنیده بود ذکر
 نمود که هر کس دوست دارد عمل قومی را با ایشان در ثواب
 آن عمل شریک باشد و گفت: نیت من اصحابم بر همان نیت
 حسین علیه السلام و اصحاب اوست.^۱

نکته ۲: سید محسن امین عاملی رحمه الله علیه در کتاب رواعج
 الاشجان، ص ۲۳۷ - ۲۳۸ و اعیان الشیعه، ج ۱۵، ص ۱۸۰-۱۸۲
 آمدن اسراء اهل بیت علیهم السلام را به کربلاء و ملاقت آنها را با
 جابر بن عبدالله انصاری رحمه الله علیه را همچون سید بن طاووس
 رحمه الله علیه در لهوف نقل فرموده است.

نکته ۳: مشهور میان علماء امامیه رضوان الله علیهم چنانچه علامه
 مجلسی^۲ رحمه الله علیه در کتاب زاد المعاد فرموده است آن است که
 رأس اطهر و اطیب سیدالشهداء را در روز اربعین اول، بیستم
 ماه صفر سال شصت و یک، حضرت امام سجاد علیه السلام با سایر
 اهل بیت علیهم السلام از شام وارد کربلا شد و سرهای مقدس شهداء
 را به بدنهای آنها ملحق کرده است.

سید بن طاووس رحمه الله علیه در کتاب لهوف و شیخ فقیه ابن

۱. سفینه البحار، ج ۲، ص ۶۲۹.

۲. بحار الانوار، ج ۱۰۱، ص ۳۳۴.

نما رحمة الله عليه در کتاب مثير الاحزان فرموده‌اند: که خاندان رسالت پس خلاصی از اسارت در خدمت امام سجاد علیه السلام از شام حرکت کرده و در بین راه به شخص راهنما و همراه خودشان که یزید پلید بر آنها گماشته بود گفتند که قافله ما از عراق برده و وی قافله را به عراق برگردانیده و وارد کربلا شدند و جابر بن عبدالله انصاری را در آنجا ملاقات کرده و بعد رهسپار مدینه شدند.

مرحوم شیخ بهائی رحمه الله عليه: علت زیارت اربعین، ورود اهل بیت امام حسین علیه السلام از شام به کربلا و الحاق رؤس به اجساد مطهر است.

شیخ طوسی در کتاب مصباح المتهدجد، ص ۷۷۸ می گویند: در روز بیستم صفر اسیران به کربلا رسیدند و رأس مطهر امام حسین علیه السلام به بدن شریفش ملحق کردند.

ابوریحان بیرونی در کتاب نفیس خود الآثار الباقية عن القرون الخالية، ص ۳۳۱ می گویند: در روز بیستم (ماه صفر، سال ۶۱) سر حسین علیه السلام را به بدنش ملحق کردند و در همانجا دفن نمودند و زیارت اربعین راجع به این روز است....

أَحْسَيْنُ جُنَّاءَ الرُّؤْسِ جَمِيعُهَا

مَعَنَا لِنَدْفِنُهَا مَعَ الْجَسَادِ^۲

۱. رساله توضیح المقاصد، ص ۶.

۲. از اشعار شاعر جلیل آقا شیخ باقر حلّی رحمه الله عليه، زبان حال زینب کبری

روضه مصائب

رأس الحسين عليه السلام در کوفه

نفرین کردن سر امام حسین علیه السلام

به حامل سر ایشان به طرف کوفه

هلال بن معاویه گفت: عمر بن سعد، سر مقدس امام حسین علیه السلام را به یکی از فرماندهان داد که به کوفه نزد ابن زیاد ببرد و از ترس در توبره اسب خود جای داد و قدری اسب را تاخت؛ ناگاه شنید، سر امام حسین علیه السلام به او نفرین می‌کند و می‌فرماید: «فَوَقَّتْ بَيْنَ رَأْسِي وَجَسَدِي، فَرَّقَ اللَّهُ بَيْنَ لِحْمِكَ وَعَظْمِكَ وَجَعَلَكَ آيَةً وَنَكَالًا لِلْعَالَمِينَ»^۱.

درد دل کردن سر امام حسین علیه السلام

با پدر، نزدیک کوفه

سر امام حسین علیه السلام را چون به نزدیک کوفه آوردند و در آنجا بر نیزه نصب کردند، دیده شده که حضرت علیه السلام سرفه‌ای نمود و اشک از دیدگانش جاری و به سمت نجف اشرف رو

۱. فلسفی، علی، سخن گفتن سر امام حسین علیه السلام، ص ۱۰؛ به نقل از مجالس الزاهدین، ص ۵۴۲، از نفایس.

نمود و عرض کرد: پدرجان ببین این مردم چطور سر مرا بر نیزه جای دادند و قصد دارند شهر به شهر و دیار به دیار ببرند و بدنم را بر زمین گذاشتند.^۱

سر مقدس امام حسین علیه السلام در خانه خولی

در مناقب ابن شهر آشوب و ارشاد مفید و ملهوف سید بن طاووس آمده است که، سپس عمر بن سعد سر امام حسین علیه السلام را همان روز عاشورا با خولی بن یزید اصبحی و حمید بن مسلک ازدی نزد عبیدالله بن زیاد فرستاد و سرهای یاران و خاندان او را جمع آوری کرد و هفتاد و دو سر بود و به همراه شمر بن ذی الجوشن و قیس بن اشعث و عمر بن حجاج و عزره بن قیس فرستاد و آنها را نزد ابن زیاد آوردند. طبری می گوید: خولی بن یزید سر مقدس حسین علیه السلام را به قصر دارالاماره برد و در را بسته دید، آن را به منزل خود برد وزیر نثار رختشویی نهاد، دو زن داشت یکی اسدییه بود و دیگری حضمیه بنام نوار دختر مالک بن عقبرب، و آن شب نوبت حضمیه بود.

هشام گوید: پدرم از نوار دختر مالک نقل کرد که خولی سر حسین علیه السلام را آورد و در حیاط زیر نثار رختشویی گذارد و وارد اتاق شد و در بستر خود آرمیده و من به او گفتم: چه خبر داری؟ گفت: ثروت عمرانهای برایت آوردم، این سر حسین است که در حیاط خانه تو است، گفتم: وای بر تو، مردم طلا و نقره بیاورند و تو سر زاده دختر رسول خدا را بیاوری؟! بخدا دیگر هرگز با تو سر به بالین نهم؛ گوید: از بستر کناره کردم و در حیاط خانه آمدم و او زن اسدییه را خواست و وارد بستر خود کرد و من نشستم و نگاه می کردم، بخدا ستونی از نور دیدم که از نقاره (ظرف سفالین) تا آسمان تتق کشیده بود و پرندگان سفیدی اطراف آن می گردیدند، و چون صبح شد سر

۱. همان، ص ۱۱؛ به نقل از مرقات الایقان، ص ۱۰۷.

را نزد ابن زیاد برد.^۱

در کتاب «مقتل الحسین» مقرر است که:

منزل خولی در یک فرسخی کوفه بود، خولی به خانه خود آمد، شب (یازدهم) بود، تصمیم گرفت صبح آن را نزد ابن زیاد ببرد. خولی دو زن داشت، یکی از زنهای او انصاریه (از مسلمین مدینه) بنام عیوف بود و به اهل بیت نبوت علاقه داشت، لذا خولی سر مقدس امام را از او پنهان داشت و در میان تنور گذاشت.

عیوف (آخرهای شب) نوری را مشاهده کرد که از تنور به سوی آسمان ساطع است، وقتی که نزدیک آن نور شد، شنید بانوانی با سوز و گداز جانکاه برای حسین علیه السلام گریه می کنند، جریان را فهمید و به شوهرش گفت، و گریه کنان از نزد شوهر بیرون آمد، و به خاطر سوگ امام حسین علیه السلام خود را برای شوهر خوشبو نکرد و در غم جان فرسا فرو رفت.^۲

زبان حال همسر خولی با سر امام حسین علیه السلام

ای سر پر خون ز کجا آمدی

این دل شب منزل ما آمدی

گلشن روی تو عجب با صفاست

ای سر پر خون بدنت در کجاست

ای سر پر خون ز چه افسرده ای

هست گمانم که جوان مُرده ای

زبان حال همسر خولی با سر امام حسین علیه السلام

ای سر ببریده دور از وطن منزل مبارک

ای شهید غرقه در خون، بی کفن منزل مبارک

۱. کمره ای، محمدباقر، در کربلا چه گذشت؟ ترجمه نفس المهموم شیخ عباس قمی؛ ص ۴۸۶.

۲. مقرر، مقتل الحسین، ص ۳۷۵.

ای سر ببریده آخر، روی خاکستر چرائی؟
 خوش نمودی روی خاکستروطن، منزل مبارک
 صاحبان منصب و سرباز و افراد تو چون شد؟
 کو جلالت، اف بر این چرخ کهن، منزل مبارک
 میهمان را هیچکس در کنج مطبخ جا نداده
 میزبان‌ت روی خاکستر چرا رأست نهاده

زبان حال خاتون محشر در خانه خولی

ای چه شوری بُود ای سر که تو بر سر داری
 هر زمان از ستمی دیده ز خون‌تر داری
 گاه در دیر نصاری و گهی خانه خولی
 گاه در کنج تنور این سر انور داری
 حسرت و داغ جوان مردگی و تشنه لبی
 جمله را ای سر ببریده تو بر سر داری
 جگر سوخته کی تاب صبوری دارد
 گریه از حسرت دامادی اکبر داری
 بسته از گریه گلویت که جوابم ندهی
 یا شکایت ز جدا بودن مادر داری
 مگر ای سر نبدی زینت آغوش رسول
 ز چه از خاک سیه بالش و بستر داری
 زین شراری که تو را هست به دل پندارم
 خبر از سوز تب عابد مضطر داری
 دانم از چیست که مژگان تو ریزد خوناب
 یاد از تیرِ گلوئی علی اصغر داری
 تا تو (صامت) شده‌ای نوحه سرای شه دین
 جهل محض است اگر بیم ز محشر داری

زبان حال حضرت زینب سلام الله علیها بار سر برادر

چرا از هم‌رهان دوش ای سر خونین جدا بودی؟
 چرا پر خاک و پر خاکستری دیشب کجا بودی؟
 که بر روی جراحات سرت پاشیده خاکستر
 مگر درد تو را این گونه دارویی دوا بودی؟
 به مهمانی چرا در خانه بیگانگان رفتی؟
 بریدی از چه با ما روزی آخر آشنا بودی
 گرفتار جفای شمر ما بودیم دیشب را
 تو در دست که ای سر تا سحرگه مبتلا بودی؟
 یکی گوید: ترا جا بود در کنج تنور ای سر
 یکی گوید به زیر طشت پنهان از جفا بودی
 نبد جای تو ای گنج شهان در کنج مطبخ‌ها
 تو آخر روزی ای سر، زینت عرش خدا بودی
 پس از کشتن سری در ماسوا، کی شد بدین گونه؟
 همانا از ازل ای سر، سوا از ما سوا بودی

خولی می گوید:

سر ببریده آوردم به کوفه
 به خون غلطیده آوردم به کوفه
 سری که داغ هیجده ساله دیده
 دلش رنجیده آوردم به کوفه
 سری که بارها ختم رسولان
 لبش بوسیده آوردم به کوفه
 سری که پیکرش سُم ستوران
 چنان کوبیده آوردم به کوفه

زن خولی می گوید:

تو ای سر از چه رنگین است مویت
 چه کس ببریده این گونه گلویت
 تو ای سر از چه آغشته به خونی
 دهم با اشکِ چشمم شستشویت
 تو ای سر پس تن صد پارهات کو
 بگو با من از آن راز مگویت
 مگر داغ برادر دیده ای تو
 که گردیده سفید این گونه مویت

ورود سرهای شهدا به کوفه

و سخنان امّ کلثوم هنگام دیدن سر بریده برادر

روز داوزدهم فرارسید، سرهای شهداء را روی نیزه ها نمودند و در پیشاپیش اسیران وارد کوفه کردند. راوی می گوید: در بازگشت از حج وارد کوفه شدم دیدم تعطیل سراسری است، اطلاع یافتم که اسیران کربلا را وارد کوفه می کنند، لشکر ابن زیاد شیپور و طبل می نواختند و سر و صدا و هیاهو از هر سو شنیده می شد در این میان ناگاه چشمم به سر بریده امام حسین علیه السلام افتاد، منقلب شدم و گریه گلویم را گرفت، ناگهان امام سجاد علیه السلام را دیدم که او را بر شتر بی جهاز سوار کرده بودند، و از ران های او خون جاری بود. در این بین بانوئی را دیدم، پرسیدم این بانو کیست؟ گفتند: این بانو امّ کلثوم دختر علی علیه السلام است، شنیدم می فرمود: «یا أَهْلَ الْكُوفَةِ غُضُّوا أَبْصَارَكُمْ عَنَّا أَمَا لَسْتُمْ مِّنْ آلِهِ وَرَسُولِهِ أَنْ تَنْظُرُوا إِلَى حَرَمِ رَسُولِ اللَّهِ وَهِنَّ حَوَاسِرُ».

ای مردم کوفه، چشم های خود را از نگاه به ما فرو خوابانید، آیا از خدا و رسولش شرم نمی کنید که به تماشای حرم رسول خدا صلی الله علیه و آله می پردازید با اینکه آن ها بدون روپوش هستند. اسیران در دروازه بنی حزیمة توقف کردند، در این هنگام

نگاه ام کلثوم علیها السلام به سر بریده برادرش افتاد، از شدت اندوه گریبان چاک کرد و این اشعار را خواند:

«مَاذَا تَقُولُونَ إِنْ قَالَ النَّبِيُّ لَكُمْ
مَاذَا فَعَلْتُمْ وَ أَنْتُمْ آخِرَ الْأُمَّمِ
بِعِترتی وَ بِأَهلی بَعْدَ مُفْتَقَدی
مِنْهُمُ أُساری وَ مِنْهُمُ ضُرَّجُوا بِدَمِ
مَا كَانَ هَذَا جَزَائِی اِذْ نَصَحْتُ لَكُمْ
أَنْ تَخْلِفُونِی بِسُوءِ فِی ذَوِی رَحِمِی
إِنِّی لِأَخْشِی عَلَیْكُمْ أَنْ یَحِلَّ بِكُمْ

مِثْلُ الْعَذَابِ الَّذِی یَأْتِی عَلَی الْأُمَّمِ»
در پاسخ پیامبر صلی الله علیه و آله چه جواب می دهید که اگر به شما بگوید: شما که آخرین امت‌ها بودید با عترت و اهل بیت من بعد از من چه کردید؟ بعضی از آن‌ها را اسیر و بعضی را درخون‌شان غوطه‌ور ساختید. پاداش نصحیت‌های من این نبود که بعد از من درباره نزدیکانم رفتار بد کنید. من ترس آن را دارم که عذاب الهی بر شما فرود آید، چنان‌که بر امت‌های گنهگار پیشین فرود می‌آمد.^۱

از گفتار و مرثیه سرایی ام کلثوم علیها السلام آن‌چنان مردم گریه می‌کردند، که هیچ‌گاه دیده نشده که مرد و زن، مثل آن روز گریه کنند، زن‌ها از شدت ناراحتی، صورت خود را با ناخن‌هایشان می‌خراشیدند، و سیلی به صورت می‌زدند، و مردها ریش‌های خود را می‌کندند و صدایشان به اوایلا و شیون بلند بود.^۲

سرهای شهدا بر نی در کوفه

چون بی کسان آل نبی در بدر شدند

در شهر کوفه ناله‌کنان، نوحه‌گر شدند

۱. محمدی، اشتهازی، محمد، سوگنامه آل محمد صلی الله علیه و آله؛ به نقل از معالی السبطين، ج ۲، ص ۹۷-۹۸.

۲. همان؛ به نقل از ترجمه لهوف، ص ۱۴۶.

سرهای سروران همه بر نیزه و سنان
 در پیش روی اهل حرم جلوه گر شدند
 از ناله‌های پردگیان، ساکنان عرش
 جمع از پی نظاره، به هر رهگذر شدند
 بی شرم امتی که نترسید از خدا
 بر عترت پیامبر خود پرده در شدند
 دست از جفا نداشته بر زخم اهلیت
 هر دم نمک فشان به جفای دگر شدند

زبان حال حضرت رقیه علیها السلام

خطاب به حضرت زینب علیها السلام در دروازه کوفه
 عمه جان، کیست مگر پیشرو قافله‌مان
 که نسیم آورد از جانب او بوی جنان
 عمه جان، بر سر نی این سر نورانی کیست
 که چنین می زند آتش غم او بر دل و جان
 عمه او کیست بگو حال که نزدیک آمد
 دیده اش گاه به من باشد و گاه اشک فشان
 عمه جان کیست بگو این سر آغشته به خون
 که نگاهش ز دلم برده همه تاب و توان
 کاش در منزل ما رحل اقامت فکند
 که شبیه است به بابای من آن خسته روان
 بیخود از خود شدم و جان من آمد به لبم
 تا مگر بوسه زند بر لبم او روی سنان
 عمه جان بر سر نی کیست که قرآن خواند
 نشیندم ز کسی جز پدر این شیوه بیان
 آن چنان سوخته از داغ عطش لبهایش
 که به رخساره نشست است ز خاکستر آن

گفت زینب ز کجا باز شناسی او را
 چونکه خاکستر و خون چهره او کرده نهران
 زینب از هوش شد و خورد به محمل سراو
 کشتی صبر شکست و سر سالار زنان
 «حسان»

زبان حال حضرت سکینه علیها السلام با سر بابا
 ای سری که بر نیزه، همچو ماه تابانی
 سرور شهیدانی، سرور شهیدانی
 در برابر چشمم، روی نی نمایانی
 سرور شهیدانی، سرور شهیدانی
 من که خستم ام بابا، دل شکسته ام بابا
 قلب کوچک خود را، بر تو بسته ام بابا
 چون زگلبون باغت، تازه رسته ام بابا
 روی نیزه از دُخت، می کنی نگهبانی
 با کمال بی رحمی، دشمنت بیازردم
 در طریقه عشقت، تازیانه ها خوردم
 همچو گل به دامان، گلشن تو پژمردم
 تو شقایقِ زیبا، زیب ای گلستانی
 میوه دل زهرا، سرو گلشن حیدر
 لحظه ای نظر فرما، زیر نیزه از دختر
 خصم دین زند هر دم، تازیانه ای بر سر
 کی پدر روا باشد، این چنین مسلمانی
 شمع روشن توحید، ای سکینه قربانت
 جان دهم چو پروانه، پای شمع سوزانت
 لعل تو پراز خون و اشکِ غم به چشمانت
 در برابر چشمم، روی نی نمایانی

سر نورانی امام حسین علیه السلام بر روی نی در شهر کوفه

و شکستن پیشانی حضرت زینب علیها السلام

علامه مجلسی در «بحار» از بعضی کتب معتبره بدون ذکر سند، از مسلم گچکار روایت کرده گفت: ابن زیاد مرا برای تعمیر دارالاماره کوفه خواسته بود، در این میان که درها را گچ کاری می کردم، یک بار از اطراف شهر کوفه شیون ها بلند شد، خدمتکاری که از ما پذیرایی می کرد آمد، گفتم: چه خبر است که در کوفه جنجال است؟ گفت: سر یک خارجی را وارد کردند که بر یزید شورید، گفتم: این شورش کیست؟ گفت: حسین بن علی، صبر کردم تا آن خدمتکار رفت و چنان مشت بر روی خود کوفتم که ترسیدم چشمانم برآید و دست خود را شستم و از پشت قصر بیرون رفتم و خود را به میدان کوفه رسانیدم، من ایستاده بودم و مردم در انتظار اسیران و سران بودند که نزدیک چهل هودج بر چهل شتر رسید و میان آن ها زنان و حرم و فرزندان فاطمه علیها السلام بودند و امام بیمار علیه السلام بر شتر بی جهازی سوار بود و خون از پاهایشان فواره می زد...

امام سجاده علیه السلام گریه می کرد و اشعاری می خواند:

«يَا أُمَّةَ السُّوءِ لَا سَقِيًّا لِرَبِّعِكُمْ

يَا أُمَّةَ لَمْ تُرَاعَى جَدْنَا فِيْنَا

لَوْ أَنَّا وَرَسُولُ اللَّهِ يَجْمَعُنَا

يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ تَقُولُونَا»

ای امت بد، باران بر محل سکونت شما نبارد، ای امتی که احترام جد ما را در مورد ما رعایت نکردید، اگر خداوند ما را با رسول خدا صلی الله علیه و آله در روز قیامت جمع کند، در جواب بازخواست رسول خدا صلی الله علیه و آله چه می گوئید؟

«صَفَّقُونَ عَلَيْنَا كَفُّكُمْ فَرَحًا وَأَنْتُمْ فِي فَحَاجِ الْأَرْضِ تُسَبُّونَا.»

شما از شادی کف می زنید، با اینکه ما را به عنوان اسیر در راهها عبور می دهید؟! گوئید: اهل کوفه خرما و نان و گردو به

دست کودکانی که بر محمل اسیران بودند می دادند، ام کلثوم فریاد زد: ای اهل کوفه، صدقه بر ما حرام است؛ و آن‌ها را از دست و دهان کودکان می گرفت و به زمین می انداخت؛ ام کلثوم سر از محمل بیرون کرد و به آن‌ها گفت: خاموش باشید ای اهل کوفه، مردان شما ما را کشتند و زنان شما بر ما گریه کنند، حاکم میان ما و شما خدا است در روز جزا، در این میان که با آن‌ها سخن می گفت شیونی برخاست و سرها را آوردند، سر حسین علیه السلام جلوی آن‌ها بود و آن سر زهری و قمری بود و از همه مردم به رسول خدا صلی الله علیه و آله شبیه تر بود، ریشش خضاب سیاه ماندی داشت و چهره اش چون قرص ماه تابنده بود، و باد، آن را به سر نیزه به راست و چپ می برد، زینب روی گردانید و سر برادر را دید و پیشانی به چوبه محمل کوفت و ما به چشم خود دیدیم که خون از زیر روپوشش بیرون ریخت.^۱

«فَطَطَحَتْ جَبِينَهَا بِمُقَدَّمِ الْمَحْمَلِ، حَتَّى رَأَيْنَا الدَّمَ يَخْرُجُ مِنْ تَحْتِ قِنَاعِهَا».

چو ماه چارده دیدم سر تو را به سر نی
 هلال وار ز بار مصیبت تو خمیدم
 زدم به چوبه محمل سر آن زمان که سرنی
 به نوک نیزه خولی سر چو ماه تو دیدم

مرثیه خوانی حضرت زینب علیها السلام

هنگام دیدن سر برادر در کوفه

حضرت زینب علیها السلام با سوز و گداز به سر مقدس امام حسین علیه السلام رو کرد و چنین مرثیه خواند:

يَا هَالِلاً لَمَّا اسْتَتَمَّ كَمَالاً

غَالَهُ خَسْفَةً فَابْدَا غُرُوباً

۱. کمره‌ای، محمدباقر، در کربلا چه گذشت؟ ترجمه نفس المهموم شیخ عباس

ما تَوَهَّمْتُ يَا شَقِيقَ فُؤَادِي
 يَا أَخِي فَاطِمَ الصَّغِيرَةَ كَلَّمَهَا
 يَا أَخِي قَلْبُكَ الشَّقِيقُ عَلَيْنَا
 مَا أَذَلَّ الْيَتِيمَ حِينَ يُنَادِي
 يَا أَخِي لَوْ تَرَى عَلَيَّ الَّذِي الْأَسْرِ
 كَلَّمَا أَوْجَعُوهُ بِالضَّرْبِ نَادَا
 يَا أَخِي ضُمَّهُ إِلَيْكَ وَ قَرَّبَهُ
 وَ سَكَّنَ فُؤَادَهُ الْمَرْعُوبَا

ای ماه نوی که چون به کمال رسیدی، خسوف ترا گرفت و پنهان شدی.

ای پاره تن دلم گمان نمی کردم، چنین روز و مصیبتی مقدر شده باشد.

ای برادر! با این فاطمه کوچک سخن بگو که نزدیک است دلش آب شود و گداخته گردد.

برادرم آن دل مهربان تو چرا نسبت به ما نامهربان شده است. برادر جان! چقدر برای یتیم سخت است که او پدرش را صدا بزند، ولی پدر پاسخ او را ندهد؟

حضرت زینب علیها السلام در این اشعار غیر از فاطمه خردسال، از امام سجاده علیه السلام نیز یاد کرد و فرمود:

برادر جان! کاش علی (امام سجاده علیه السلام) را هنگام اسیر کردن می دیدی با یتیمان دیگر که یارای سخن گفتن نداشت.

هر وقت او را می‌زدند و می‌آزردند، تو را به زاری می‌خواند
و سرشک روان از دیده می‌ریخت.
ای برادر جان! او را در آغوش خود بگیر و نزدیک خود کن،
و دل آشفته او را آرامش بخش.^۱

سینه زنی

ای امید کاروان، ای چراغ راه من
از فراز نیزه‌ها، لب گشا ای ماه من
«بی تو ای گل شد بهار من خزان
ای هلال فاطمه قرآن بخوان»
ای برادر یا حسین، ای برادر یا حسین (۲)
تو به روی نیزه‌ها، من کنار محلم
یا ابا قرآن بخوان، بر تسلاهی دلم
«هر کجا باشم نگاهم سوی توست
ای چراغ راه زینب روی توست»
ای برادر یا حسین، ای برادر یا حسین (۲)
ای بهشت فاطمه، قرص روی ماه تو
پای به پای قافله، آمدم همراه تو
«با تو آیم گه به کوفه گه به شام
بر گل روی تو از زینب سلام»
ای برادر یا حسین، ای برادر یا حسین (۲)
من دخیل گریه بر، نیزه بستم یا حسین
تا سرت دیدم به نی، سر شکستم یا حسین
«از روی نیزه به دامانم بیا
بوسه باران تا کنم روی تو را»
ای برادر یا حسین، ای برادر یا حسین (۲)

۱. محمدی اشتهاردی، محمد، سوگنامه آل محمد صلی الله علیه و آله؛ به نقل از بحار، ج ۴۵، ص ۱۱۴؛ نفس المهموم، ص ۲۲۱.

از روی نی کن نگاه، بر سکینه دخترت
گشته نیلی صورت، این گل نیلوفرت
«تا که رویش را تماشا می‌کنی
یاد روی ماه زهرا می‌کنی»

ای برادر یا حسین، ای برادر یا حسین (۲)

پیش چشم کودکان، می‌خورد بر هم لب
صوت قرآن تو دل، می‌برد از زینبت
در قفای قافله، هر کجا با کودکان
تا چهل منزل سرت، بوده ما را سایه‌بان
«من که داغ شش برادر دیده‌ام

زائر هیجده سر بریده‌ام

ای برادر یا حسین، ای برادر یا حسین (۲)

سر امام حسین علیه السلام بر نیزه

گل سرخ بهارانی حسینم (۲)

چراغ نیزه‌دارانی حسینم (۲)

بخوان قرآن برایم، که دنبالت بیایم

حسینم وا حسینم (۲)

سرت بالای نی مثل ستاره (۲)

تنت مانند قرآن پاره پاره

صفا بخش دل من، چراغ محفل من

حسینم وا حسینم (۲)

به قربان سر نورانی تو (۲)

چرا خون ریزد از پیشانی تو

بنال ای نور دیده، ز رگ‌های بریده

حسینم وا حسینم (۲)

گهی در موج خون، گه بر سنائی

تو خورشید زمین و آسمانی

فروزان ماه زینب، چراغ راه زینب
 حسینم وا حسینم (۲)
 بتاب از نوک نی ای ماه زینب
 که شد کوفه زیارتگاه زینب
 سر راحت نشستم، به محمل سر شکستم
 حسینم وا حسینم (۲)
 نگاهم کن نگاهم کن نگاهم
 که من زوار تو در قتلگاهم
 عذارم لاله گون است، رخم رنگین زخون است
 حسینم وا حسینم (۲)

زبان حال حضرت زینب علیها السلام
 خطاب به رأس امام حسین علیه السلام
 بگذار خونِ چشم، تو به اشک خود بشویم
 که مگر شود میسر، نگهی کنی به سویم
 بگذار تا توقف، بکنند نیزه داران
 که دمی بیاد طاها، گل روی تو ببویم
 بگذار تا ببوسم، زرخت بجای زهرا
 که در این سفر برادر، همه جا به یاد اویم
 بگذار تا گلویت، ز سرشک خود کنم تر
 که فشار غصه دیگر، شده عقده در گلویم
 بخدا قسم که زینب، نکند هنوز باور
 که تنت به کربلا و سرِ توست رو برویم
 لحظات وصل ترسم، ز کفم رود حسینم
 ز گزارشات هجران، تو بگوی و من بگویم
 خبر از تنور خولی، دهد این غبار رویت
 تو بریز اشک و من هم، تو بشوی و من بشویم

چه کنم در این بیابان، اثر از رقیه‌ام نیست
 تو بگرد و من بگردم، تو بجوی و من بجویم
 چو نشانهٔ مودت بود اشک من (حسانا)
 بخدا همین مرا بس، به دو عالم آبرویم

زبان حال حضرت زینب با سر برادر

ای که بر نوک سنان جا داری
 چشم حسرت بسوی ما داری
 سر من باد فدای سر تو
 به فدای تو شود خواهر تو
 دوش در کوفهٔ ویران بودی
 گو به خواهر به که مهمان بودی
 در کجا بوده مکانت ای سر
 از چه رویت شده پر خاکستر
 بود جای تو مگر کنج تنور
 از چه شد خاک نشین لمعهٔ نور
 قامتم از غم مرگ تو خمید
 گیسویم گشته ز داغ تو سفید
 بین که شد روی یتیمان نیلی
 بس که خوردند ز دشمن سیلی
 روز و شب ناله کند اشراقی
 تا بود روح به جسمش باقی
 «سید عبدالله اشراقی»

سرخونین

چرا از هم‌رهان دوش ای سرخونین جدا بودی
 چرا بر خاک و پر خاکستری دیشب کجا بودی

یکی گوید تو را جا بود در کنج تنور اما
 یکی گوید به زیر طشت پنهان از جفا بودی
 به مهمانی چرا بر خانه بیگانگان رفتی
 بریدی از چه با ما روزی آخر آشنا بودی
 که بر روی جراحات سرت پاشیده خاکستر
 مگر درد تو را اینگونه دارویی دوا بودی
 گرفتار جفای شمر ما بودیم دیشب را
 تو در دست که ای سر تا سحرگه مبتلا بودی

گردانیدن سر امام حسین علیه السلام

در کوچه‌های کوفه و قرائت قرآن بر بالای نیزه

شیخ مفید رحمه الله علیه گفته: چون صبح شد ابن زیاد سر حسین
 علیه السلام را فرستاد تا در میان کوچه‌های کوفه و همه قبائل
 گردانیدند.

زید بن ارقم گوید: من در بالای خانه‌ای بودم که سر را
 بالای نیزه بر من عبور دادند و چون برابرم رسید شنیدم قرائت
 می‌کرد: **﴿أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيبِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا﴾**^۱
 موی بر تنم راست شد و فریاد کردم: **رَأْسُكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ**
أَعْجَبٌ وَ أَعْجَبٌ: ای پسر رسول خدا سر تو و کار تو عجیب‌تر
 است و عجیب‌تر.

چون از گردش آن در شهر کوفه فارغ شدند، آن را به
 دارالاماره برگردانیدند و ابن زیاد آن را به حر بن قیس سپرد و
 با سرهای اصحاب او برای یزید بن معاویه فرستاد.^۲
 و نیز نقل شده: سلمة بن کهیل شنید که آن سر مقدس این
 آیه را می‌خواند:

۱. سوره کهف، آیه ۹.

۲. کمره‌ای، محمد باقر، در کربلا چه گذشت؟ ترجمه نفس المهموم شیخ عباس

﴿فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾^۱

بزودی خداوند دفع شر آنها را از شما می‌کند و او شنوا و داناست.

و نیز نقل شده، سر مقدس آن حضرت را روی چوبی آویزان کردند، جمعیت بسیاری اطراف آن جمع شدند، نوری دیدند که از آن سر به طرف آسمان ساطع است و شنیدند، این آیه را می‌خواند: ﴿وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ﴾^۲.
به زودی آنان که ستم کردند می‌دانند که بازگشتشان به کجاست.

قرآن خواندن سر مطهر

گوش دهم به صوت قرآن تو
یا که به افغان یتیمان تو
نبود گمان خواهرت این چنین
به نیزه بینم سر چون ماه تو
بین برادر، من خونین جگر
به شمر و خولی شده‌ام همسفر
تو آیه کُهِف تلاوت کنی
چو خوش ز قرآن تو حمایت کنی
هنوز اظهار شجاعت کنی
خواهر غمدیده دلالت کنی
به پیش محمل سر تو بر سنان
ز حلق و پیشانی تو خون روان
چسان ببینم من بی خانمان
نظر به سیمای تو ای روح و جان

۱. سوره بقره، آیه ۱۳۷.

۲. سوره شعراء، آیه ۲۲۷.

چه خوش است صوت قرآن ز تو دلربا شنیدن
 به رخت نظاره کردن، سخن خدا شنیدن
 قرآن خواندن سر امام حسین علیه السلام در کوفه
 گفتم سر پر خون ز که داری تو شکایت
 از سوره کُهِف است تو را از چه حکایت
 ای قرصِ قمر از چه پراز خون شده رویت
 بینم ز پس پرده چو مه روی نکویت
 افسوس ندانم ز کدامین وطنی تو
 پژمرده‌ای ای گل ز کدامین چمنی تو
 اندر عقب قافله داری نظر ای سر
 در کوفه تو راهست مگر همسفر ای سر
 گویا که بر این قافله سالار تویی تو
 کز دیده روان اشک به رخسار تویی تو

قرآن بخوان

با طنینِ بازتر قرآن بخوان قاری من
 با صدایِ سنگ قرآن گوش دادن مشکل است
 اشتیاق دیدنِ خواهر تو در سر داشتی
 ورنه رویِ نیزه با سر ایستادن مشکل است

ماه شبِ زینب علیها السلام

مخوان قرآن گل زهرا، که کردی عمه را شیدا
 زده بر چوبهٔ محمل، سرش را زینب کبری
 هلالِ یک شبِ زینب، که نامت بر لبِ زینب
 طلوع از نیزه‌ها کردی، تو ای ماه شبِ زینب
 همه نور و نوا باشد، خدا زهرا کجا باشد
 که آویزه به دروازه سر بابای ما باشد

سرش بر نیزه‌ها باشد، تنش در کربلا باشد
چرا خاکستری یارب، سر شاهِ ولا باشد
خداوندا چه غوغا شد سر بابا به نی‌ها شد
دم دروازه کوفه، هدف بر سنگ اعدا شد

آویزان کردن سر امام حسین علیه السلام بر درختی در کوفه
سر مقدس عزیز زهرا علیها السلام را، در کوفه بر شاخه‌ای از
درخت آویزان کردند و آن بزرگوار آیه ۲۴ سوره مبارکه ابراهیم
را تلاوت می‌فرمود. ^۱ ﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّمَا
يُؤَخِّرُهُمْ لِئَوتُوا فَتْحَهُمْ فِيهِ الْأَبْصَارُ﴾. گمان مبر که خدا، از آن‌چه
ظالمان انجام می‌دهند، غافل است! (نه، بلکه کیفر) آن‌ها را
برای روزی تأخیر انداخته است که چشم‌ها در آن از حرکت
باز می‌ایستند.

حرکت عده‌ای با سنگ و با شتاب

به طرف سر امام حسین علیه السلام در کوفه

حارث بن وکیده گفت: در کوفه نزدیک غروب آفتابی
مشاهده نمودم عده‌ای با سنگ به طرف سری که بر شاخه
درخت آویزان بود به شتاب می‌رفتند و سر منور هم این آیه
را تلاوت می‌کرد. ^۱ ﴿أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ
آيَاتِنَا عَجَبًا﴾. ^۲ از شخصی پرسیدم، این کیست؟ پاسخ داد: سر
خارجی است و نام او حسین بن علی است. با خود گفتم:
امشب در این مرکز مخفی و در وقت مناسب سر را می‌ربایم
و به بدن ملحق می‌نمایم؛ در این هنگام شاخه درخت که سر
مطهر بر او جای داشت به طرزی خم گردید که روبروی من

۱. فلسفی، علی، سخن گفتن امام حسین علیه السلام، به نقل از تذکرة الشهداء،
ص ۲۳۶.

۲. سوره کهف، آیه ۹.

قرار گرفت و فرمود: ای پسر وکیده از این قصد در گذر زیرا سر خود را در راه خدا داده‌ام و هنوز مصائب من تمام نشده است.^۱

آویزان کردن سر امام حسین علیه السلام در بازار صرّافان

سر امام حسین علیه السلام از سر شب تا بامداد در بازار صرّافان آویزان بود و سوره کُهِف را تلاوت می‌کرد و چون به این آیه ﴿... إِنَّهُمْ فَتِنَةٌ أَمْوَأْبَرِيَّهُمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى﴾^۲ «... آن‌ها جوان‌هایی بودند که به پروردگارشان ایمان آوردند و ما بر هدایتشان افزودیم». رسید، اشک از دیدگانش جاری گردید.^۳

آوردن سرهای شهدا و سر امام حسین علیه السلام

برای ساکت کردن امام سجاد علیه السلام

پس از سخنان حضرت زینب علیها السلام امام سجاد علیه السلام فرمود: عمه جان خاموش باش، باقیمانندگان باید از گذشتگان عبرت بگیرند: «وَأَنْتِ بِحَمْدِ اللَّهِ عَالِمَةٌ عَيْرٌ مُعَلَّمَةٌ، إِنَّ الْبُكَاءَ وَالْحُزْنَ لَا يَزِدَانِ مَنْ قَدْ أَبَادَهُ الدَّهْرُ». و تو به حمدالله دانایی بی آن که کسی به تو دانایی آموخته باشد، و بدان که گریه و ناله، رفتگان را باز نمی‌گرداند. آن‌گاه امام سجاد علیه السلام شروع به سخن کرد، ناگهان صداها به گریه بلند شد، مردم توجه کردند دیدند، دشمنان (برای بهم زدن مجلس سخنرانی امام) سرهای شهدا را روی نیزه به میان آوردند که پیشاپیش آن‌ها سر مقدس امام حسین علیه السلام شبیه‌ترین افراد به رسول خدا صلی الله علیه و آله بود، هر که نظرش به آن افتاد گریست، وقتی که نظر امام سجاد علیه السلام به سر افتاد،

۱. فلسفی، علی، سخن گفتن امام حسین علیه السلام، ص ۳۱؛ به نقل از مجمع النورین

سبزواری، ج ۱، ص ۲۱۳؛ کرامات رضوی، ج ۱، ص ۲۹.

۲. سوره کُهِف، آیه ۱۳.

۳. فلسفی، علی، سخن گفتن امام حسین علیه السلام، ص ۲۶؛ به نقل از تذکرة

گریه کرد سخنانش متوقف گردید.^۱

گریه خونین دیوارهای خانه ابن زیاد

بر سر بریده امام حسین علیه السلام

در روایتی است که: بر دیوار و خانه‌های خراسان و شام و کوفه باران خونین رنگی آمد و چون سر حسین علیه السلام را به خانه ابن زیاد بردند بر دیوارهایش خون روان شد. ثعلبی گفته: آسمان گریست و گریه‌اش سرخی‌اش بود؛ دیگری گفته: آفاق آسمان تا شش ماه پس از قتلش سرخ می‌نمود و بعد از آن هم سرخی در آن دیده می‌شد. ابن سیرین گفته: به ما خبر رسیده که سرخی شفق پیش از قتل حسین علیه السلام نمایان نبود.^۲

چوب زدن بر دندان‌های پیشین

و چشمان امام حسین علیه السلام توسط عبیدالله بن زیاد لعنة الله علیه از روایان موثق به ثبوت رسیده است که عمر بن سعد و دائع انبیاء را برشتران بی‌جهاز بی‌سرپوش حمل کرد و چون اسیران با آنها معامله کرد و چون نزدیک کوفه رسیدند، ابن زیاد دستور داد سر بریده حسین علیه السلام را جلوی آنها برند، سرهای شهدا را بر نیزه ردیف کردند و پیشاپیش اسیران کشیدند تا آنها را وارد کوفه کردند و در کوچه و بازار گردانیدند؛

«فتوح» ابن اعثم چنین گفته است و عاصم از ذر روایت کرده سر حسین علیه السلام اول سری بود که در اسلام بالای نیزه رفت و زن و مرد گریانی مانند آن روز دیده نشده؛ جزری گفته: سر او

۱. محمدی اشتهاردی، محمد، سوگنامه آل محمد صلی الله علیه و آله؛ به نقل از تذکره

الشهداء ملا حبیب الله کاشانی، ص ۳۹۳.

۲. کمره‌ای، محمد باقر، در کربلا چه گذشت؟ ترجمه نفس المهموم شیخ عباس

قمی، ص ۶۱۹.

اول سری بود که در اسلام بالای چوبه زدند ولی درست این است که اول سری که از مسلمانان بالای نی رفت، سر عمرو بن حمق بود.

در «ینایع المودة» سیدفاضل، شیخ سلیمان قندوزی است که: هشام بن محمد، از قاسم مجاشعی نقل کرده است که: چون سرها را به کوفه وارد کردند سواری که زیباترین مردم بود سر عباس بن علی علیه السلام را به گردن اسبش آویخته بود و رویش چون قیر سیاه شد و می گفت: هر شب دو مأمور مرا در آتش می اندازند، و به بدترین حال مُرد.

شیخ مفید رحمه الله علیه گوید: سر حسین به کوفه رسید و فردای آن روز، با اسیران وارد شد، ابن زیاد در کاخ حکومتی نشست و بار عام داد و سر مقدس را آورد و پیش خود نهاد و بر او نگاه می کرد و لبخند می زد و با چوب دستی به دندانهای پیشین حضرت می کوفت. در «صواعق» ابن حجر است که: چون سر حسین را به خانه ابن زیاد در آوردند، از دیوارهایش خون روان شد، و از شرح همزیه نقل کرده که: دستور داد آن سر را بر روی سپری که سمت راستش بود نهادند و مردم جلوی او دو صف ایستادند.

در «مثیرالاحزان» گوید: به من روایتی رسیده که مالک بن انس گفت: من خودم دیدم عبیدالله بن زیاد با چوب دستی به دندانهای امام حسین علیه السلام می زد و می گفت: حسین، چه خوش دندان است!! گفتم: بخدا بد عاقبت می دانم، من رسول خدا را دیده ام که جای چوب تو را می بوسید؛ سعید بن معاذ و عمر بن سهل هم حاضر بودند که عبیدالله با چوب دستی بینی و چشمان حسین علیه السلام را می زد و آن را به دهان مبارکش فرو می کرد.

ازدی گوید: سلیمان بن ابی راشد از قول حمید بن مسلم نقل کرد که: عمر بن سعد مرا خواست و نزد خانواده اش روانه

کرد تا به آن‌ها مژده فتح و سلامتی او را بدهم، آمدم خبر به خانواده‌اش رساندم و رفتم و وارد دارالاماره شدم و دیدم ابن زیاد جلوس کرده و دسته‌ها آمدند و به آن‌ها بار داده شده و به مردم اجازه ورود دادند و من هم با دیگران وارد شدم و دیدم سر حسین علیه السلام را جلوی او گذاشتند و او با چوب دستی تا یک ساعت به دندان‌های حضرت می‌کوفت؛ چون زید بن ارقم دید دست نمی‌کشد، گفت: «ارْفَعْ قَضِيكَ اِنِّي رَأَيْتُ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَارْضِعْ شَفْتَيْهِ عَلٰى مَوْضِعِ قَضِيكَ» چوبت را از این دندان‌ها بردار، بدان خدایی که جز او معبودی نیست من خودم دو لب رسول خدا صلی الله علیه و آله را بر روی این دندان‌ها دیدم که بوسه می‌زد، سپس بغض آن پیرمرد ترکید و گریه سر داد، ابن زیاد گفت: خدایت بگریاند، بخدا اگر پیرمرد نبودی که خرفت شده و خردش رفته، گردنت را می‌زدم، گوید: برخاست و بیرون رفت، چون من از دارالاماره بیرون آمدم شنیدم مردم می‌گفتند: بخدا زید بن ارقم نطقی کرد که اگر پسر زیاد بشنود او را می‌کشد، گفتم: چه گفت؟ گفتند: می‌گفت یک بنده بنده‌ای به دست آورد و همه مردم را خانه‌زاد خود دانست (این یک ضرب المثل عربی است) ای گروه عرب، شما از امروز دیگر بنده هستید، پسر فاطمه را کشتید و پسر مرجانه را فرمانده خود کردید، او نیکان شما را می‌کشد و بدان شما را بنده خود می‌کند، تن به خواری دادید، مرگ بر کسی که تن به خواری دهد.^۱

در «تذكرة» سبط و «صواعق» طبق نقل از «تبرالمذاب» نیز وارد است که زید بن ارقم قیام کرد و می‌گفت: ای مردم شما از امروز بندگانید، پسر فاطمه را کشتید و پسر مرجانه را فرمانده کردید، به خدا نیکان شما را می‌کشد و بدان شما را بنده خود

۱. کمره‌ای، محمدباقر، در کربلا چه گذشت؟ ترجمه نفس المهموم شیخ عباس قمی، ص ۵۱۹.

می‌کند، مرگ بر کسی که به خواری و ننگ تن دهد؛ سپس به ابن زیاد گفت: من برایت حدیثی بگویم که از این سخن بر تو ناگوارتر باشد، من خودم رسول خدا را دیدم که حسن علیه السلام را به زانوی راست و حسین علیه السلام را به زانوی چپ نشانده بود و دست بر سر آن‌ها گذاره بود و گفت: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَوْدِعُكَ وَ إِنَّا لَمَّا وَصَلِحِ الْمُؤْمِنِينَ».

«بار خدایا من این دو را با مؤمنین شایسته به تو سپردم» ای پسر زیاد، تو با امانت رسول خدا صلی الله علیه و آله چه کردی؟! نیز در «تذکره» سبط است که در «مفردات بخاری» از ابن سیرین نقل کرده که سر حسین علیه السلام را میان طشتی جلوی ابن زیاد گذارند، با چوب دستی به دندان‌های پیشین او زد و آن‌ها را ستود، انس بن مالک نزد او بود، گریست و گفت: از همه به رسول خدا صلی الله علیه و آله شبیه‌تر بود، در روی مبارکش آثار و سمه یا خضاب سیاه بود. و گفته‌اند که آفتاب رنگش را تغییر داده بود و رنگ دیگری نبود.

هشام بن محمد گوید: چون سر را نزد ابن زیاد گذارند، کاهن ابن زیاد به او گفت: برخیز و پا بر دهان دشمنت گذار، می‌گویم: سپس چیزی گفته است که من نقل آن مصیبت ناگوار را دل ندارم.^۱

شیخ ما صدوق در «امالی» و فتال نیشابوری در «روضه» از دربان عبیدالله بن زیاد نقل کرده که: چون سر حسین علیه السلام را نزد او آوردند دستور داد او را طشت طلا جا دادند و با چوب دستی به دندان‌های پیشین او می‌زد و می‌گفت: ای اباعبدالله زود پیر شدی! مردی از حاضران گفت: من رسول خدا صلی الله علیه و آله را دیدم که جای چوبت را می‌بوسید، جواب گفت: امروز به روز بدر است و دستور داد علی بن الحسین علیه السلام را زنجیر

۱. کمره‌ای، محمدباقر، در کربلا چه گذشت؟ ترجمه نفس المهموم شیخ عباس قمی، ص ۵۲۲.

کردند و با زنان حرم و اسیران به زندان بردند و من همراه آنها بودم، همهٔ کوچه‌ها از زن و مرد پر بود و به چهره می‌زدند و گریه می‌کردند؛ آنها را به زندان انداختند و در را بستند، سپس ابن زیاد، علی بن الحسین علیه السلام و زن‌ها را خواست و سر حسین علیه السلام را حاضر کرد و زینب با آنها بود و ابن زیاد گفت: حمد خدا را که شما را رسوا کرد و کشت. ابن زیاد دستور داد آنها را به زندان برگردانند و مژدهٔ کشتن حسین علیه السلام را به اطراف نوشت و اسیران را با سر حسین علیه السلام به شام فرستاد.^۱

روضه حاج شیخ جعفر شوشتری

سر امام حسین علیه السلام در مجلس ابن زیاد لعین

یکی از رجزهایی که علی اکبر روز عاشورا می‌خواند این بود «وَاللّٰهُ لَا يَحْكُمُ بَيْنَنَا اِنَّ الدَّعٰى» به خدا قسم نمی‌توانم زنده باشم، و بینم زنا زاده‌ای بر ما حکومت کند، حالا ما عرض می‌کنیم یا علی بن الحسین علیه السلام کجا بودی در مجلس پسر زیاد تا ببینی سر پدرت اسیر زنازاده شده، آن ملعون بر سر پدرت چه حکمرانی می‌کرد، سر مبارک پدرت را در پیش رویش گذاشتند، آن ملعون شروع کرد به خندیدن و با چوب خیزران به لب و دندان حسین علیه السلام اشاره کردن، حالا بیایید خطابی هم به شهدا بکنیم. «الْسَّلَامُ عَلَیْكُمْ يَا اَنْصَارَ اَبِي عَبْدِ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ عَلَیْكُمْ يَا اَنْصَارَ اللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ وَامِيْرَ الْمُؤْمِنِيْنَ». ای شهدای عزیز، امام حسین همهٔ شماها را در کربلا در روز عاشورا از چند جنبه حمایت کرد، یعنی تا محتضر می‌شدید بر سر بالین تک تک شما آمد که دیگر زخمی در آن حالت سخت احتضار و جان کندن بر شما وارد نکنند شما را حمایت می‌کرد که دشمنان سرتان را

۱. کمره‌ای، محمدباقر، در کربلا چه گذشت؟ ترجمهٔ نفس المهموم شیخ عباس

از بدن جدا نکنند حمایت از شما کرد تا سپاه عمر بن سعد لباس‌های شما را از بدنتان بیرون نکنند و شما را برهنه نکنند از شما حمایت کرد تا اجساد مطهر شما متفرق در این سو و آن سو در بیابان بر زمین نماند، از شما حمایت کرد تا بدن‌های پاک شما پایمال سم ستوران نشود، حالا ببینید بر خود این مظلوم چه اتفاقاتی بعد از شما وارد شد، هم در حال احتضار به او شمشیر و نیزه و سنگ زدند، هم پیراهن کهنه او را از تنش بدر کردند، هم سر مقدس او را از قفا بریدند، هم بر بدن مبارکش اسب تاختند.^۱

غش کردن مختار با دیدن سر مقدس

امام حسین علیه السلام در مجلس ابن زیاد لعین

مختار در زندان ابن زیاد بود، ابن زیاد دستور داد تا کشان کشان مختار را از زندان به مجلس او بیاورند (تا هم دل مختار را بسوزاند و هم ترس و وحشتی در دل او و مخالفان ایجاد کند).

مختار را به آن مجلس آوردند، وقتی که نگاهش به سر مقدس امام حسین علیه السلام افتاد و اهل بیت آن حضرت را با آن وضع دلخراش در مجلس نامحرمان دید، به قدری ناراحت شد که شوک زده شد و غش کرد، وقتی که به هوش آمد، به ابن زیاد گفت: «ای حروم‌زاده! به زودی دمار از روزگار شما در می‌آورم و سیصد هزار از بنی امیه را خواهم کشت».

ابن زیاد به قتل مختار فرمان داد، مشاوران او که در مجلس حاضر بودند، صلاح ندانستند و گفتند: با قتل مختار فتنه عظیمی رخ می‌دهد، سرانجام مختار را به زندان باز گرداندند.^۲

۱. رجایی، غلامعلی، گزیده از بیانات حاج شیخ جعفر شوشتری، ص ۱۱۲.

۲. محمدی اشتهاردی، محمد، سوگنامه آل محمد صلی الله علیه و آله؛ به نقل از تذکره الشهداء ابن نما، ص ۹۲.

عاقبت اهانت کننده به سر امام حسین علیه السلام

مدائنی گوید: مردی از بکر بن وائل به نام جابر یا جبیر حاضر واقعه بود، چون دید که ابن زیاد با سر امام حسین چنان می‌کند در دل خود نذر کرد که اگر ده مسلمان بر ابن زیاد خروج کنند، با آنها همدست باشد و چون مختار به خون خواهی حسین علیه السلام برخاست و دو لشکر با هم مقابل شدند، همین مرد به میدان رفت، سپس حمله به صفوف ابن زیاد کرد و فریاد کشید: ای ملعون ای جانشین ملعون؛ مردم از دور ابن زیاد متفرق شدند و با خود ابن زیاد دو نیزه رد و بدل کردند و هر دو کشته بر زمین افتادند و بعضی گفته‌اند: ابن زیاد را ابراهیم بن اشتر کشته است نیز در «تذکره» از «طبقات ابن سعد» نقل کرده که: مرجانه مادر ابن زیاد به پسرش گفت: ای خبیث پسر رسول خدا را کشتی؟ به خدا هرگز بهشت را نخواهی دید، ابن زیاد همه سرها را که بیش از هفتاد بودند در کوفه بر سر چوب نصب کرد و پس از سر مسلم بن عقیل این سرها در محیط اسلام برای اولین بار بر چوب نصب شدند.^۱

شیخ ابو جعفر طوسی و شیخ ابن نما روایت کرده‌اند که: چون سر ابن زیاد را برای مختار آوردند، غذا می‌خورد، خدا را بر این پیروزی حمد گفت و اظهار داشت که سر حسین را وقتی نزد ابن زیاد گذاشتند که غذا می‌خورد و من هم غذا می‌خورم که سر ابن زیاد را برایم آوردند و چون از خوردن فارغ شد برخاست و با کفش خود روی ابن زیاد را مالید و آن کفش را به غلام خود داد و گفت: آن را بشوی که بر روی نجس کفری نهاده‌ام.^۲

۱. کمره‌ای، محمدباقر، در کربلا چه گذشت؟ ترجمه نفس المهموم شیخ عباس قمی، ص ۵۲۴.

۲. کمره‌ای، محمدباقر، در کربلا چه گذشت؟ ترجمه نفس المهموم شیخ عباس

رباب همسر باوفای امام حسین علیه السلام

و سر مقدس حضرت در مجلس ابن زیاد لعین

در «تذکره سبط» است که گفته‌اند: رباب (همسر امام حسین علیه السلام و مادر علی اصغر علیه السلام) دختر امرء القیس، سر مقدس را برداشت و به دامن گذاشت و بوسید و گفت:

«وَأَحْسِنَا فَلَا نَسِيتُ حُسَيْنَا

أَقْصَدْتُهُ أَسِنَّةُ الْأَدْعِيَاءِ

غَادِرُوهُ بِكَرْبَلَاءِ صَرِيحاً

لَا سَقَى اللَّهُ جَانِبِي كَرْبَلَاءِ»

آه حسین جان! فراموش نمی‌کنم حسین علیه السلام را و فراموش نمی‌کنم آن نیزه‌هایی که دشمنان بر بدن او وارد ساختند، و فراموش نمی‌کنم که دشمنان جنازه پاره پاره حسین تشنه لب علیه السلام را در روی خاک گرم کربلا وا گذاشتند.^۱

گفت همسر باسر سلطان دین کای جان جانان

سوختم از دوریت تا چندم از خود دور داری

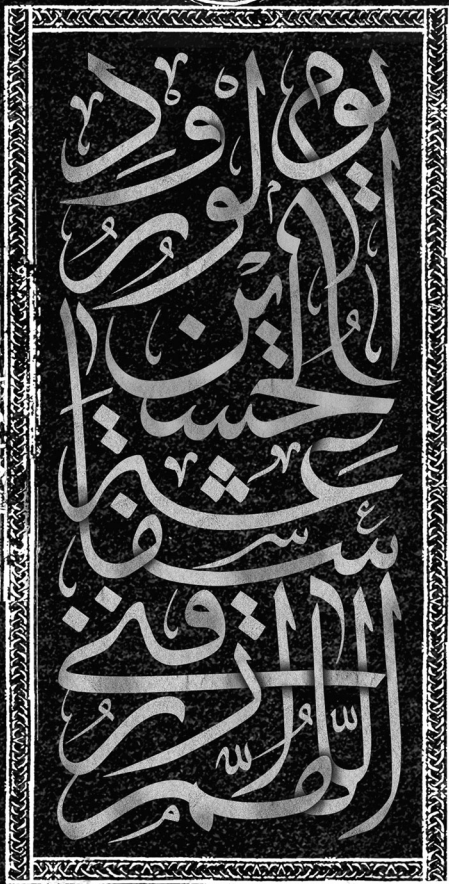
کی گمانم بود بی روی تو یکدم زنده باشم

ای عجب تو کشته و من زنده با صد گونه زاری

قمی، ص ۵۲۴.

۱. محمدی اشتهاردی، محمد، سوگنامه آل محمد صلی الله علیه و آله، ص ۱، به نقل از

منتهی الآمال، ج ۱، ص ۳۰۰.

چندفراز سخسرانی کوتاه عربی

بئر نوشته های اربعین

سَمَاحَةُ الإِمَامِ الخَامِنِيِّ دامَ ظِلُّهُ الوارف: إِنَّ شَبَابَ العِراقِ
المستعدينَ للدِّفاعِ عَنِ البلادِ ثروةٌ ثَمِينَةٌ لِحُكُومَةِ العِراقِ
فَيَجِبُ مَعْرِفَةُ قَدْرِ هَذِهِ الثَّرْوَةِ العَظِيمَةِ، فَهؤُلاءِ الشَّبَابِ هُمُ
الَّذِينَ يَهْبُونَ فِي يَوْمِ الحَاجَةِ لِمُساعدَةِ حُكُومَةِ العِراقِ.

جوانان عراقی آماده برای دفاع از کشور ثروت گرانبهایی
برای حکومت عراق هستند که باید قدر این ثروت عظیم را
دانست، چرا که همین جوانان هستند که در روز نیاز برای
کمک به حکومت عراق بسیج می شوند.

سَمَاحَةُ الإِمَامِ الخَامِنِيِّ دامَ عِزُّهُ: شَاهدَ الجَمِيعِ فِي الحِوادثِ
الأخيرةِ كَيْفَ يَضَعُ الشَّبَابُ العِراقِيُّونَ فِي ظُرُوفِ الخَطَرِ
أرواحَهُمُ عَلَى الأَكْفِ وَ يَخوضونَ غَمارَ السَاحَةِ.

همه در این حوادث اخیر دیدند که چگونه جوانان عراقی
در شرایط خطر جان خود را بر کف می گذارند و وارد میدان
می شوند.

سماحة الإمام الخامنئی دام ظلّه الوارف: نَعْتَقُدُ أَنَّ الشَّعْبَ و الحُكُومَةَ فِي العِرَاقِ وَ خُصُوصاً شَبَابَ هَذَا البَلَدِ قَادِرُونَ عَلَى الانتصارِ عَلَى الإِرْهَائِيِّينَ وَ تَكْرِيسِ الأَمْنِ، وَ لَا حَاجَةَ لِتَوَاجُدِ الأَجَانِبِ.

معتقدیم که مردم و حکومت عراق و خصوصاً جوانان این کشور از پس تروریستها و تثبیت امنیت بر می آیند و نیازی به وجود نیروهای خارجی نیست.

السَّيِّدُ حَسَنُ نَصْرِ اللهِ حَفِظَهُ اللهُ: لَبَّيْكَ يَا حُسَيْنَ يَعْنِي أَنْ تَكُونَ حَاضِرًا فِي المَعْرَكَةِ وَلَوْ كُنْتَ وَحَدَكَ وَلَوْ تَرَكَكَ النَّاسُ وَ اتَّهَمَكَ النَّاسُ وَ حَدَّكَ النَّاسُ. لَبَّيْكَ يَا حُسَيْنَ يَعْنِي أَنْ تَكُونَ أَنْتَ وَ مَالِكَ وَأَهْلِكَ وَأَوْلَادِكَ فِي هَذِهِ المَعْرَكَةِ. لَبَّيْكَ يَا حُسَيْنَ يَعْنِي أَنْ تَدْفِعَ الأُمَّ بِوَلَدِهَا هَذَا يِقَاتِلُ وَإِذَا اسْتُشْهِدَ وَاحْتِزَّ رَأْسُهُ وَأُلْقِيَ بِهِ إِلَى أُمَّهِ وَمَسَّحَتِ الدَّمَ وَالتُّرَابَ عَن وَجْهِهِ وَقَالَتْ لَهُ رَاضِيَةً مُحْتَسِبَةً بِيَضِّ اللهِ وَجْهَكَ يَا بُنَيَّ كَمَا بِيَضَّتْ وَجْهِي عِنْدَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ يَوْمَ القِيَامَةِ؛ هَذَا يَعْنِي لَبَّيْكَ يَا حُسَيْنَ.

سَيِّدَتْنَا زَيْنَبُ سَلامُ اللهِ عَلَيْكِ! إِنْ حَالَ الزَّمَانُ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ وَمَنَعَنَا القَدْرُ مِنَ الدَّفَاعِ عَنكِ، فَقَدْ عَادَ اليَوْمَ أَعْدَاؤُكَ وَظَالِمُوكِ بِنَفْسِ حِقْدِهِمْ عَلَيْكِ وَعَلَى أُخِيكَ الحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللهِ عَلَيْكَ وَأَتَيْحَتْ لَنَا الفُرْصَةُ لِلانْتِقَامِ. فَوَاللهِ لَنْ نُضَيِّعَ هَذِهِ الفُرْصَةَ.

یا حضرت زینب! اگر زمان بین ما و شما جدایی انداخته است، و قدر ما را از دفاع از شما باز داشته است، امروز دشمنان و ظالمان شما با همان کینه ای که به تو و برادرت حسین علیه السلام داشته اند، برگشته اند، و فرصت انتقام برای ما فراهم شده است، و به خدا قسم ما این فرصت را از دست نخواهیم داد.

لقد عَلَّمْتَنَا زيارَةَ عاشوراءَ أَنَّ الحَرْبَ وَالجِهَادَ مُسْتَمِرٌّ إِلَى يَوْمِ القِيَامَةِ، فَطُوبَى لِلحُسَيْنِيِّ الحَقِيقِيِّ الَّذِي شَخَّصَ مُعَسَكَرَ الحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ وَمُعَسَكَرَ يَزِيدِ عَلَيْهِ اللَعْنَةُ فِي زَمَانِهِ وَخَاضَ فِي سَاحَاتِ الجِهَادِ وَلَحَقَ بِرِكَبِ الحُسَيْنِ صَلَوَاتِ الله عَلَيْهِ المُسْتَمِرِّ فِي مَدَارِ الأَعْصَارِ وَالذُّهُورِ.

زیارت عاشورا به ما آموخته است که جنگ و جهاد تا روز قیامت باقی است. پس خوش به حال حسینی حقیقی که سپاه حسین علیه السلام و سپاه یزید را در زمان خود تشخیص دهد و به جبهه های جنگ بشتابد و خود را به کاروان حسین علیه السلام که در بستر روزگار در حرکت است، برساند.

لَيْسَ هُنَاكَ طَرِيقٌ لِانْقَازِ العَالَمِ مِنْ أَزْمَاتِهِ غَيْرَ طَرِيقِ الإِمَامِ الحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ، وَإِنَّ هَذِهِ المَسِيرَةَ بِمَا تَشْتَمِلُ عَلَيْهِ مِنْ حَشْدِ جَمَاهِيرِي عَظِيمٍ، لِأَفْضَلِ وَسِيلَةٍ لِتَعْرِيفِ أَهْلِ العَالَمِ عَلَى الإِمَامِ الحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ.

برای نجات جهان از بحران هایش راهی غیر از امام حسین علیه السلام وجود ندارد، و این مسیر پیاده روی با این جمعیت انبوهش، بهترین راه برای معرفی امام حسین علیه السلام به مردم جهان است.

مِمَّا يُعْطِيهِ الإِمَامُ الحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ لِبَعْضِ زُورِهِ فِي هَذَا العَامِ، هُوَ تَوْفِيقُ قَتْلِ بَعْضِ أَعْدَائِهِ مِنَ الدَّوَاعِشِ الأَرَجَاسِ، فَحَرِيٌّ بِنَا أَنْ نَسْأَلَ الحُسَيْنَ عَلَيْهِ صَلَوَاتِ الله وَنَلْتَمِسَ أبا لفضل العباس عليه السلام أَنْ يُعْطُونَا نَصِيباً وَحِصَّةً مِنْ قَتْلِ هؤُلاءِ النُّوَاصِبِ.

یکی از آن چیزهایی که امام حسین علیه السلام امسال به برخی از زائرانش می دهد، توفیق کشتن تعدادی از دشمنان امام و داعشی های پلید است، پس سزاوار است که از امام حسین علیه

السلام بخواheim و به حضرت عباس علیه السلام التماس کنیم که سهمی از کشتن این ناصبی ها را به ما هم بدهند.

إِنَّ كَانَتْ الْمَعْرَكَةُ فِي كَرْبَلَاءَ بَيْنَ مُعَسِّكَرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
وَمُعَسِّكَرِ يَزِيدَ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ، فَقَدْ عَادَتْ الْمَعْرَكَةُ الْيَوْمَ بَيْنَ عَشَّاقِ
الْإِمَامِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَتْبَاعِ عُمَرَ بْنِ سَعْدٍ وَيَزِيدَ عَلَيْهِمَا اللَّعْنَةُ.
فَأَيْنَ أَنْتَ الْيَوْمَ فِي هَذِهِ الْمَعْرَكَةِ؟

اگر جنگ در کربلا بین سپاه حسین علیه السلام و سپاه یزید بوده است، امروز این جنگ میان عاشقان امام حسین علیه السلام و بین پیروان عمر بن سعد و یزید درگرفته است. امروز تو در این جنگ کجایی؟

لَعَلَّ إِمَامَ زَمَانِنَا عَجَلَ اللَّهُ فَرَجَهُ يَبْحَثُ بَيْنَ الزُّوَّارِ وَالْمُشَاةِ فِي هَذِهِ
الْأَيَّامِ لِيَخْتَارَ أَنْصَاراً يُوْطَّئُونَ لَهُ وَيُنْصِرُونَهُ بَعْدَ ظُهُورِهِ، فَطُوبَى
لِمَنْ اسْتَحْسَنَهُ الْإِمَامُ وَاخْتَارَهُ مِنْ بَيْنِ هَذَا الْحَشْدِ الْهَائِلِ.

شاید امام زمان ما عجل الله فرجه این روزها در بین زائران و پیاده روان می گردد تا یارانی را انتخاب کند که زمینه ساز حکومتش باشند و پس از ظهورش یاریش کنند. خوش به حال کسی که امام او را بپسندد و از میان این جمعیت انبوه انتخابش کند.

إِنَّ كَانَتْ زِيَارَةُ الْأَرْبَعِينَ مِنْ عِلَامَاتِ الْمُؤْمِنِ، فَلَا شَكَّ فِي
أَنَّ الْإِمَامَ الْحُجَّةَ عَجَلَ اللَّهُ فَرَجَهُ حَاضِرٌ بَيْنَنَا فِي هَذَا الْمَسِيرِ، فَطُوبَى
لِصَاحِبِ الْمَوْكِبِ الَّذِي يُوَفِّقُ لِاسْتِضَافَةِ إِمَامِ زَمَانِهِ. وَطُوبَى
لِمَنْ يُقَدِّمُ لَهُ خِدْمَةً حَتَّى وَإِنْ لَمْ يَعْرِفْهُ.

اگر زیارت اربعین از علامات مؤمن است، پس بدون شک امام زمان عجل الله فرجه در این مسیر میان ما حاضر است. خوش به حال موكب داری که میزبان امامش گردد و خوش به حال کسی که خدمتی به امامش عرضه کند، اگر چه او را نشناسد.

تَجَلَّى فِي هَذَا الطَّرِيقِ جَمِيعُ الْفَضَائِلِ وَالْخِصَالِ الْقِيَمَةِ،
وَهَذَا مِمَّا يَدُلُّ عَلَى أَنَّ أَفْضَلَ طَرِيقٍ وَأَقْرَبَ طَرِيقٍ لَتَبْلُورِ
الْفَضَائِلِ فِي الْفَرْدِ وَالْمَجْتَمَعِ هُوَ حُبُّ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ. فَإِنْ كُنَّا
نَشْكُو مِنْ ضَعْفٍ فِي دِينِنَا، فَلْنَعَالَجْهُ بِحُبِّ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ.

همه فضائل و صفات پرارزش در این مسیر جلوه گر
می شوند، و این حاکی از این است که بهترین راه و نزدیک ترین
راه برای ایجاد فضائل در فرد و جامعه حبّ الحسین است.
بنابراین اگر ضعفی در دینمان می بینیم، با محبت حسین علیه السلام
درمانش کنیم.

يا صاحبَ العصر والزمان عجل الله فرجك! نحن ننظر إلى هذه
المسيرة كتدريب وتمرين لمسيرات الجهاد ما بعد الظهور،
فَسَجَّلَ أَسْمَاءَنَا فِي عِدَادِ أَنْصَارِكَ وَالْمُسْتَشْهِدِينَ بَيْنَ يَدَيْكَ.
يا امام زمان عجل الله فرجك ما به این پیاده روی به عنوان تمرینی
برای پیاده روی های جنگ بعد از ظهور نگاه می کنیم. پس اسم
ما را در میان یاران و شهیدان در رکابت ثبت بفرما.

إِنَّ خُدَّامَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي كُلِّ عَامٍ يُخَدِّمُونَ زُورَارَ
الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَمُشَاةَ الْأَرْبَعِينَ فِي الْمَوَاطِبِ وَعَلَى طَوْلِ
الْمَسِيرِ فَجَزَاهُمْ اللَّهُ عَنْ جَمِيعِ زُورَارِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ خَيْرًا.
ولكن في هذا العام هناك خُدَّامٌ نَمُودَجِّيُونَ مَنْ نَمَطَ آخِرَ لَا
نَراهم في المسير لِشُكْرِهِمْ وَهم المَجَاهِدُونَ الْأَبْطَالُ الَّذِينَ
يَذُبُّونَ عَنِ حَرَمِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَزُورَارِهِ فِي الْخَنَادِقِ وَخَلْفِ
السَّوَاتِرِ وَهم الَّذِينَ يَحْظُونَ بِالثَّوَابِ وَالْأَجْرِ الْأَوْفَرِ مِنْ بَرَكَاتِ
مَسِيرَةِ الْأَرْبَعِينَ، فَطُوبَى لَهُمْ.

هر ساله خدّام امام حسین علیه السلام به زائران و راهیان پیاده
روی اربعین در سراسر این مسیر خدمت رسانی می کنند و

خداوند از طرف زوار امام حسین علیه السلام به آنها اجر دهد. اما امسال خدای از جنس دیگر خدمتگذار کاروان اربعین هستند که آنها را نمی بینیم تا شکرگذاری کنیم. و اینها همان رزمندگان شجاعی هستند که در سنگرهای جنگ از حرم امام حسین علیه السلام و زائرانش در برابر داعشی های پست محافظت می کنند. خوشا به حال این مجاهدان که بیشترین سهم را از اجر و پاداش اربعین خواهند داشت.

چمل کنڈہ

۴۰ نکته ناب جهت بهره‌مندی معنوی از سفر اربعین

۱. حلالیت طلبیدن: از اقوام و دوستان خود حلالیت بطلبیم؛
۲. وصیت: قبل از سفر، وصیت‌نامه بنویسیم؛
۳. روزه: سه روز روزه گرفتن قبل از سفر، آمادگی معنوی برای سفر را افزایش می‌دهد؛
۴. غسل: قبل از خارج شدن از خانه، غسل سفر و زیارت کنیم؛
۵. دعای سفر: پیش از سفر، اهل خانه را جمع کرده، دعای سفر بخوانیم؛
۶. استفاده از لحظات: بی‌تردید، این مسیر قطعه‌ای از بهشت است. از زمانی که از منزل خارج می‌شویم تا رسیدن مجدد به خانه، تحت توجهات خاص خداوند متعال، ملائکه و اهل بیت علیهم السلام هستیم. تلاش کنیم از تک تک لحظات این سفر معنوی، حداکثر استفاده را ببریم؛
۷. بهره‌گیری از روحانی: از وجود روحانیون جهت گفت‌وگو پیرامون موضوعات دینی و پرسش و پاسخ، استفاده کنیم؛
۸. تفکر: این مسیر، فرصت مناسبی جهت تفکر برای برطرف

کردن نقائص نفسانی و تأمل در کارهایی است که برای یاری امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف می توانیم انجام دهیم؛

۹. **نماز جماعت:** نمازهایمان را در اول وقت و به جماعت اقامه کنیم. بعد از آن، قسمت پایانی زیارت عاشورا (از فراز: اللهم العن اول ظالم...) را به صورت جمعی خوانده، از یکی از روحانیون همسفر تقاضا کنیم، صحبت کوتاهی داشته، روضه بخوانند؛

۱۰. **طولانی کردن تعقیبات:** پس از هر نماز علاوه بر تعقیبات معمول، مستحب است «آیت الکرسی» و سه بار «سوره توحید» خوانده و سجده شکر طولانی بجا آورده شود؛

۱۱. **زیارت عاشورا:** در طول سفر، هر روز زیارت عاشورا را با صد لعن و صد سلام بخوانیم؛

۱۲. **دعای عهد:** در هر صبح بعد از نماز، دعای عهد را بخوانیم؛

۱۳. **زیارت اربعین:** در روز اربعین، خواندن زیارت آن را فراموش نکنیم؛

۱۴. **نماز شب:** به خواندن نماز شب در طول سفر، بیشتر توجه کنیم؛

۱۵. **بهره‌مندی از فرصت شب:** از فرصت ۱۳ ساعته استراحت شبانه در موکب‌ها استفاده بهینه کنیم. این شب‌ها فرصت خوبی برای نمازهای قضا و مطالعه کتاب‌های کوچک است؛

۱۶. **ختم قرآن:** سعی کنیم در طی مسیر، یک بار قرآن را تلاوت کرده، یا حداقل گوش کنیم؛

۱۷. **مداومت بر ذکر:** صلوات، بهترین اذکار است، همچنین ذکرهای «سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله أكبر» و «لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم» و ذکر «استغفار» را زیاد بگوییم؛

۱۸. **سلامتی امام و تعجیل در فرج:** برای سلامتی و تعجیل

در فرج امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف زیاد دعا کنیم و صدقه بدهیم؛
۱۹. در محضر امام: مانند سربازی که جلوی فرمانده رژه

می‌رود، خود را در محضر امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف ببینیم؛
۲۰. هدیه اعمال: می‌توان ثواب تمام کارهای مستحبی را به
 انبیاء، اولیاء، شهدا و اموات هدیه داد. با این کار، نه تنها چیزی
 از ثواب ما کم نمی‌شود، بلکه بیشتر هم خواهد شد؛

۲۱. زیارت نیابتی: همزمان با زیارت خودمان، می‌توانیم
 نایب الزیاره پدر، مادر، شهدا و همه کسانی که به گردن ما حق
 دارند هم باشیم؛

۲۲. قدردانی از شهدا و رزمندگان: یادمان باشد شهدا راه
 زیارت کربلا را باز کرده‌اند و هم‌اکنون نیز امنیت این راه را
 مدیون شهدا و رزمندگان جبهه مقاومت هستیم، لذا برای
 پیروزی سربازان اسلام و نابودی دشمنان دعا کنیم؛

۲۳. یاد مصائب اهل بیت علیهم السلام: هنگام مواجهه با
 مشکلات مسیر، به یاد مصائب و سختی‌های کاروان اسرای
 کربلا بیفتیم؛

۲۴. محزون بودن: در طول سفر، مخصوصاً هنگام ورود به
 کربلا، غمگین، ژولیده و غبارآلود باشیم؛

۲۵. پرهیز از سخن لغو: اندک و آرام سخن بگوییم. همچنین
 از شوخی، سخنان لغو و دور هم نشینی‌های بیهوده پرهیزیم؛

۲۶. همسفر نیکو: در انتخاب همسفر دقت کنیم. با کسانی
 همراه شویم که روحیه معنوی خوبی داشته باشند؛

۲۷. حفظ نگاه: در بالا بردن معنویت و تمرکز روحی، حفظ
 نگاه، بسیار مؤثر است؛

۲۸. اعتدال در خوراک: تنوع غذایی و پرخوری در مسیر،
 مانع بهره‌مندی معنوی می‌شود. مخصوصاً آنکه در کربلا،
 خوردن گوشت و غذاهای لذیذ، مکروه است؛

۲۹. اسراف نکردن: جهت جلوگیری از اسراف تلاش کرده

و به دیگران هم تذکر دهیم؛

۳۰. **عجله نکردن:** عجله برای رسیدن به کربلا، ممکن است

بهره معنوی مان از مسیر سفر را کم کند؛

۳۱. **روز اربعین:** با توجه به نظر برخی مراجع، برای زیارت

اربعین، لازم نیست روز اربعین در کربلا باشیم، بلکه اگر زودتر

یا دیرتر هم رسیدیم و برگشتیم، کفایت می کند؛

۳۲. **زود برگشتن:** با توجه به فضای اربعین، برنامه اقامت

بیش از یک روز در کربلا و نجف نداشته باشیم؛

۳۳. **زیارت بدون اذیت:** برای زیارت لازم نیست حتماً خود

را نزدیک ضریح مطهر برسانیم؛ در صورت تراکم جمعیت،

می توان زیارتنامه را در اولین جایی که مزاحمتی برای کسی

ندارد، خواند؛

۳۴. **آرامش در زیارت:** به هنگام زیارت، توجه، آرامش و

طمأنینه را رعایت کنیم؛

۳۵. **برکت هزینه سفر:** با توجه به اینکه هر مقدار در راه

زیارت امام حسین علیه السلام هزینه شود، هزار برابر باز می گردد،

خیلی به دنبال پیدا کردن راه های کم شدن هزینه سفر نباشیم؛

۳۶. **تمرین ایثارگری:** ایثارگری فقط مربوط به زمان جنگ و

منحصر در اهدای جان نیست. این سفر فرصت مناسبی برای

تمرین ایثارگری است؛

۳۷. **خدمت به زوار:** در خدمت به زوار امام حسین علیه السلام

(در اسکان، حمل و نقل، کمک مالی و...) از هم سبقت بگیریم؛

۳۸. **اخلاق نیکو:** مهم ترین برداشتی که زائران اربعین - به

ویژه مردم خونگرم عراق - باید از ما پیدا کنند، خوشرویی و

محبت بی نظیری است که توسط ما ابراز می شود. با یک لبخند،

میلیاردها دلار هزینه دشمن برای اختلاف انگیزی بین دو ملت

را بی اثر کنیم؛

۳۹. **پرهیز از نزاع:** تلاش برای اصلاح رفتار و برخی عقاید

نادرست اطرافیان، همیشه کار خوبی است؛ به شرط حفظ وحدت و پرهیز از نزاع که مهم‌ترین اولویت دینی است؛ لذا باید مراقب بود در طول مسیر، اختلاف و دعوا به وجود نیاید؛

۴۰. **ماندگار کردن خاطره سفر:** برای ماندگار شدن خاطره این تجربه بزرگ معنوی و انقلابی، در طول مسیر با همسفران خود عکس یادگاری گرفته، ارتباط خود با همسفرانتان حفظ کنید.

التماس دعا

